

laboratorier, vill jag emellertid framhålla, att det nu svårligen kan bedömas, huruvida alla laboratorier framdeles, sedan det kliniska tuberkulosbekämpandet upphört eller mera avsevärt minskat, komma att erfordras. Frågan om de statsunderstödda laboratoriernas antal måste sålunda efter någon tid underkastas ytterligare prövning. Bidragen till laboratorierna, sammanlagt ($12 \times 8,000 =$) 96,000 kronor, torde böra anvisas under ett obetecknat anslag, benämnt Förekommande och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier. Det torde sedermera, därest riksdagen icke har något att erinra mot förslaget, få ankomma på Kungl. Maj:t att föreskriva närmare villkor för bidragens erhållande.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att statsanslaget för varje till den kliniska tuberkuloskontrollen under kalenderåret 1942 anslutet djur över två års ålder skall bestämmas till 2 kronor. I dessa bidrag torde ha inräknats utgifterna för undersökningar med tuberkulin av ungdjuren i besättningar anslutna till den kliniska kontrollen. Det genomsnittliga statsbidraget för den kliniska kontrollen under år 1939 vid samtliga hushållningssällskap uppgick till 2 kronor 15 öre, därvid några utgifter för tuberkulinundersökningar ej medräknats. Under erinran att vad medicinalstyrelsen nu förordat överensstämmer med förslag framlagt i förberörda betänkande, tillstyrker jag, att förevarande statsbidrag avseende kalenderåret 1942 bestämmas till 2 kronor för nötkreatur över två års ålder. Genom den av mig sålunda förordade anordningen komma de hushållningssällskap, som icke kunna utföra för den kliniska tuberkuloskontrollen erforderliga laboratorieundersökningar vid egna laboratorier och alltså måste erlägga viss avgift för undersökningarna till statens veterinärbakteriologiska anstalt, ekonomiskt sett i ett något sämre läge än övriga sällskap. För att motverka den ojämnhet i djurägarnas avgifter för den kliniska kontrollen, som härigenom kan uppkomma, torde, då särskilda skäl därtill föranleda, viss nedsättning i avgifterna till anstalten böra kunna medgivas hushållningssällskap.

I anslutning till vad medicinalstyrelsen föreslagit torde särskild ersättning från förevarande anslag böra utgå till hushållningssällskapen för dem ålagd skyldighet att föra förteckning över besättningar anslutna till statlig kontroll med tuberkulin med 10 öre för varje registrering. Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka, att sådan ersättning utgår till länsveterinärerna. Själva registreringen synes nämligen vara att anse såsom ett deras tjänsteåliggande. Därest åliggandet föranleder särskilda kostnader, exempelvis för uppläggande av register, synas dessa emellertid efter medicinalstyrelsens prövning i varje särskilt fall böra kunna ersättas från anslaget.

Kungl. Maj:t torde, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, böra bemyndigas att av ifrågavarande anslag disponera ett belopp av 200,000 kronor att användas för utrensning av tuberkulos inom mindre nötkreatursbesättningar. Det lär sedermera, därest riksdagen icke har något att erinra mot förslaget, få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om medlens fördelning mellan olika hushållningssällskap.

På grund av den omfattande nedslaktning av nötkreatur, som ägt rum under åren 1940 och 1941 och som i betydande utsträckning kunnat utnyttjas för tuberkulosbekämpandet, torde en viss minskning i nyanslutningen till bekämpandet sannolikt vara att förvänta under nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill bör anslaget för sagda budgetår kunna begränsas till 1,600,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag under denna punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 1,600,000.

[76.] **14. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 96,000.

[77.] **15. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjurssjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 629. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 uppgått till respektive 9,946, 23,854 och 50,820 kronor.

I skrivelse den 20 september 1941 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 70,000 kronor förhöjt belopp. Anslagshöjningen har av styrelsen motiverats med att antalet för bekämpande av smittsam kastning utförda undersökningar visat en stark tendens till stegring under första halvåret 1941.

Då belastningen å anslaget för budgetåret 1940/41 uppgick till omkring 50,000 kronor och då vad *medicinalstyrelsen* anført synes tyda på att avsevärt större anspråk komma att ställas på anslaget under nästa budgetår, anser jag mig böra tillstyrka styrelsens förslag om en till 70,000 kronor förhöjd medelsanvisning för sistnämnda budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 70,000.

[78.] **16. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1,000 kronor. Beträffande gällande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 630.

Medicinalstyrelsen har i skrivelse den 20 september 1941 hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av *medicinalstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 1,000.

[79.] **17. Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Statsbidrag vid försäkring, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 630. Utgifterna från anslaget har för budgetåren 1939/40 och 1940/41 uppgått till 258,893 respektive 23,485 kronor. Under de tio närmast föregående budgetåren behövde däremot inga medel utanordnas för ifrågavarande ändamål.

I skrivelse den 20 september 1941 har *medicinalstyrelsen* — med förmålan att de på grund av 1938 och 1939 års epizootier föranledda utgifterna för statsbidrag till försäkring i huvudsak reglerats före utgången av budgetåret 1940/41 samt att det icke vore möjligt att nu förutse vilka anspråk, som under kommande budgetår kunde komma att ställas på förevarande anslag — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor.

*Före-
draganden.*

Jag har icke något att erinra mot *medicinalstyrelsens* förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommade och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Statsbidrag vid försäkring* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 100.

[80.] **18. Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100,000 kronor.

Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1940/41 uppgått till i runda tusental kronor respektive 91,000, 70,000, 9,719,000, 1,863,000 och 746,000 kronor.

I skrivelse den 20 september 1941 har *medicinalstyrelsen* anhållit, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 100,000 kronor.

De avsevärda utbetalningarna från anslaget under budgetåren 1938/39—1940/41 ha föranletts av den senaste svårartade mul- och klövsjukesepizootien ävensom av den svinpestepizooti, som utbröt i början av år 1940. För närvarande förekommer icke någon mera svårartad epizooti inom landet.

Då det icke är möjligt att nu avgöra, i vilken omfattning anslaget kan komma att tagas i anspråk under budgetåret 1942/43, torde anslaget för sagda budgetår böra upptagas med ett formellt belopp av 100,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar: Övriga utgifter* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100,000.

*Före-
draganden.*

[81.] **19. Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 95,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 631. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1938/39—1940/41 utgjort respektive 79,810, 86,126 och 81,124 kronor.

I skrivelse den 20 september 1941 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 95,000 kronor.

Med biträdande av *medicinalstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 95,000.

*Före-
draganden.*

G. Lanthushållning i allmänhet.

[82.] 1. **Bidrag till hushållningssällskapen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är till bidrag till hushållningssällskapen uppfört ett förslagsanslag av 3,543,300 kronor. Från nämnda anslag skola bestridas statsbidrag till *dels* hushållningssällskapens allmänna verksamhet med 2,600,000 kronor, *dels* avlönande av hos hushållningssällskapen anställda sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän med respektive 178,000, 342,000, 92,300, 192,000 och 36,000 kronor, *dels* ock förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden med 73,000 kronor och till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond med 30,000 kronor. I fråga om bestämmelser rörande användningen av de för omförmälda ändamål avsedda anslagsmedlen hänvisas till statsliggaren sid. 631—633.

Jag torde här få erinra om att för budgetåret 1941/42 tillika beviljats ett reservationsanslag av 200,000 kronor till Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.

För budgetåret 1942/43 ha beträffande först angivna ändamål gjorts följande framställningar.

Hushållningssällskapens allmänna verksamhet.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* föreslagit, att för nästa budgetår måtte till hushållningssällskapens allmänna verksamhet beräknas oförändrat belopp av 2,600,000 kronor. En förutsättning för att styrelsen skulle anse detta belopp tillfyllest vore dock, att samma anslag som under löpande budgetår eller 200,000 kronor anvisades till särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. Sistnämnda anslag, vilket för löpande budgetår upptagits såsom reservationsanslag, borde enligt styrelsens mening för nästa budgetår omvandlas till obetecknat anslag. Styrelsen har tillika hemställt om sådan ändring i kungörelsen den 14 december 1934 (nr 603) om resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare hos hushållningssällskap, att vissa av styrelsens angivna förhöjningar av traktamentsersättningarna bleve genomförda.

Jag torde vidare få anmäla, att *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 30 september 1941 hemställt, att anslagen till sällskapens allmänna verksamhet och till särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. måtte i betraktande av folkförsörjningens nuvarande allvarliga läge höjas till sammanlagt 2,900,000 kronor.

Sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän.

I skrivelsen den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till bidrag för avlöande av ifrågavarande befattningshavare hos hushållningssällskapen måtte beräknas respektive 183,900, 338,100, 103,400, 201,600 och 36,000 kronor. I fråga om bidraget till sekreterarnas avlöning har styrelsen föreslagit, att sekreterare måtte erhålla en provisorisk avlöningsförbättring med 450 kronor för år räknat från och med den 1 juli 1942. För nästa budgetår skulle kostnaderna härför uppgå till ($\frac{1}{2} \times 26 \times 450 =$) i runt tal 5,900 kronor, med vilket belopp ifrågavarande post höjts i förhållande till det för löpande budgetår för ändamålet beräknade beloppet. Även för jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter och vandringsrättare har styrelsen förordat provisoriska avlöningsförbättringar. Sålunda har styrelsen föreslagit, att nu till jordbrukskonsulent utgående avlöningsförbättring, 500 kronor, måtte räknat från och med den 1 juli 1942 höjas med 370 kronor för år. Kostnaderna härför ha för nästa budgetår uppskattats till ($\frac{1}{2} \times 60 \times 370 =$) 11,100 kronor. Styrelsen har emellertid beräknat medelsbehovet för jordbrukskonsulenternas ålderstillägg till ett 15,000 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår. Medelsbehovet för bidrag till jordbrukskonsulenternas avlöning skulle därför enligt styrelsens beräkningar för nästa budgetår bli (342,000 + 11,100 — 15,000 =) 338,100 kronor eller 3,900 kronor lägre än för löpande budgetår. Vad beträffar bidraget till hemkonsulenternas avlöning har *lantbruksstyrelsen* förordat, att för nästa budgetår måtte beräknas bidrag för 29 hemkonsulenter eller för en befattningshavare mer än under innevarande budgetår. Enligt styrelsens mening borde sålunda anställas ytterligare en hemkonsulent med en grundlön av 3,200 kronor, nämligen inom Kalmar läns norra hushållningssällskap, som för närvarande icke hade någon sådan konsulent anställd. För hemkonsulent har *lantbruksstyrelsen* föreslagit en provisorisk avlöningsförbättring med 250 kronor för år att utgå från och med den 1 juli 1942. För möjliggörande av en dylik förbättring erfordrades ett medelstillskott av 7,250 kronor. Styrelsen har tillika räknat med en höjning av det för ålderstillägg avsedda beloppet med 600 kronor. Medelsbehovet för bidrag till hemkonsulenternas avlöning har alltså uppskattats till (92,300 + 3,200 + 7,250 + 600 =) i runt tal 103,400 kronor eller till ett 11,100 kronor högre belopp än för löpande budgetår. Styrelsen har vidare föreslagit en höjning från och med den 1 juli 1942 av den nu utgående provisoriska avlöningsförbättringen till vandringsrättare med 200 kronor till 700 kronor för år. Med hänsyn härtill har medelsbehovet för bidrag till dessa befattningshavares avlöning beräknats till ett med ($\frac{1}{2} \times 96 \times 200 =$) 9,600 kronor till 201,600 kronor förhöjt belopp. Bidraget till avlöning av täckdikningsförmän har slutligen av *lantbruksstyrelsen* upptagits till oförändrat belopp av 36,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 oktober 1941 avstyrkt *lantbruksstyrelsens* förslag om provisoriska avlöningsförstärkningar under hänvisning till nu pågående utredning rörande hushållningssällskapens organisation.

Jämväl förslaget om beräkning av medel för anställande av ytterligare en hemkonsulent har avstyrkts av statskontoret.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla, att *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 19 juni 1941 hemställt, att med bidrag av statsmedel avlönad vandringsrättare måtte berättigas att, räknat från och med den 1 september 1939, under tjänstledighet för fullgörande av honom åliggande värnplikts-tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering, däri inbegripen beredskapstjänstgöring, varom förmäles i § 27 mom. 2 a värnpliktslagen, uppbära ej mindre hälften av den med befattningen förenade minimigrundlönen än även hela den provisoriska avlöningsförbättringen. Härigenom skulle å vandringsrättarna komma att tillämpas enahanda grunder, som i enlighet med statsmakternas beslut gällde för med bidrag av statsmedel avlönad jordbrukskonsulent hos hushållningssällskapen.

I utlåtande den 16 juli 1941 har *statskontoret* förklarat sig icke ha något att erinra mot sistnämnda framställning.

Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdickningslånefonden.

För detta ändamål har *lantbruksstyrelsen* i skrivelsen den 30 augusti 1941 föreslagit en medelsanvisning av 48,000 kronor, vilket innebär en nedsättning med 25,000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår beräknade beloppet. Minskningen sammanhänger med att en nedgång inträtt i låneverksamheten på området.

Förvaltningsbidrag till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond.

I skrivelsen den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett med 10,000 kronor till 20,000 kronor nedsatt belopp för detta ändamål. Under åren 1938—40 hade hushållningssällskapen styrkt sig vara berättigade till bidrag med respektive 3,500, 13,800 och 14,800 kronor.

*Före-
draganden.*

För budgetåret 1942/43 torde statsbidrag böra beviljas för samma ändamål, till vilka hittills utgått bidrag. Vad först angår bidraget till hushållningssällskapens allmänna verksamhet torde detta såsom *lantbruksstyrelsen* föreslagit böra upptagas till oförändrat belopp av 2,600,000 kronor. I likhet med vad som skett för innevarande budgetår bör emellertid härjämte ett anslag av 200,000 kronor anvisas till Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m. Sistnämnda anslag synes på sätt *lantbruksstyrelsen* föreslagit böra upptagas såsom oobtecknat anslag. *Lantbruksstyrelsens* framställning om ändring i bestämmelserna rörande rese- och traktamentsersättning åt hushållningssällskapens befattningshavare torde jag få ånyo anmäla för Kungl. Maj:t, sedan förslag i

anledning av den nyligen slutförda utredningen rörande ändringar i allmänna resereglementet underställts riksdagen.

Vidkommande de av lantbruksstyrelsen föreslagna höjningarna i bidragsbeloppen till övriga ändamål, vartill medel hittills ställts till förfogande från ifrågavarande anslag, anser jag mig icke kunna biträda desamma utom såvitt angår höjningen å 600 kronor för ålderstillägg åt hemkonsulenter. Med hänsyn till att utredning för närvarande pågår angående hushållningssällskapens organisation torde det nämligen icke vara lämpligt att vidtaga förändringar i befattningshavarnas löneförhållanden eller ytterligare utöka deras antal. Jag har däremot intet att erinra mot lantbruksstyrelsens av statskontoret tillstyrkta förslag angående avlöning till vandringsrättare under tjänstledighet för militär tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m. Erforderliga bestämmelser i ämnet, vilka böra få giltighet från och med den 1 september 1939, torde i sinom tid få meddelas av Kungl. Maj:t. I enlighet med vad sålunda anförts tillstyrker jag, att för bidrag till avlönande av sekreterare, jordbrukskonsulenter, hemkonsulenter, vandringsrättare och täckdikningsförmän avses respektive 178,000, 327,000, 92,900, 192,000 och 36,000 kronor. Vidare bör för förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdikningslånefonden beräknas ett belopp av 48,000 kronor och för förvaltningsbidrag till förmedling av lån från jordbrukets maskinlånefond ett belopp av 20,000 kronor.

Sammanlagt torde alltså för budgetåret 1942/43 under förevarande anslags-titel böra upptagas (2,600,000 + 178,000 + 327,000 + 92,900 + 192,000 + 36,000 + 48,000 + 20,000 =) 3,493,900 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsminskning med 49,400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till hushållningssällskapen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 3,493,900.

[83.] **2. Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 200,000.

[84.] **3. Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 80,000 kronor. Anslaget avser att möjliggöra för Kungl. Maj:t att för olika ändamål, som falla antingen inom befrämjandet

i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar eller inom lantbruksundervisningen, efter uppkommande behov och eget beprövande anvisa medel.

*Före-
draganden.*

För nästa budgetår torde anslaget böra bibehållas vid 80,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 80,000.

[85.] **Befrämjande av mindre jordbruk: Premiering m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,200 kronor. På grund av krisläget har premieringen av mindre jordbruk jämlikt reglementet nr 462/1938 inställt för såväl 1940 som 1941. Emellertid har Kungl. Maj:t för sagda år med hänsyn till övergångsbestämmelserna till kungörelsen nr 463/1938 angående statsbidrag till förevarande premiering tilldelat Norrbottens läns hushållningssällskap medel för utlämnande av bidrag jämlikt 11 § reglementet den 4 oktober 1929 (nr 350) för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* anmält, att enligt vad styrelsen under hand erfarit vissa av Norrbottens läns hushållningssällsapps premieringsnämnd jämlikt 11 § i reglementet nr 350/1929 träffade avtal utginge med år 1941, varför medel för sagda ändamål icke behövde beräknas för budgetåret 1942/43. Med hänsyn till det statsfinansiella läget ansåge styrelsen sig icke heller i övrigt böra för nämnda budgetår föreslå anvisande av medel för premiering av mindre jordbruk.

*Före-
draganden.*

Jämväl för 1942 synes premieringen av mindre jordbruk böra inställas. Anslag för ändamålet behöver följaktligen icke äskas av årets riksdag.

[86.] **4. Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 24,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagens användning hänvisas till statsliggaren sid. 634.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* gjort framställning om oförändrat anslag av 24,000 kronor för nästa budgetår. Av det äskade beloppet ha liksom för löpande budgetår 16,000 kronor avsetts till bidrag till bokföringskostnader (för 700 till bokföringsbyråer anslutna jordbruk) samt 8,000 kronor till bidrag till kostnader för upprättande av räkenskapsutdrag (för 800 anslutna jordbruk).

*Före-
draganden.*

Mot lantbruksstyrelsens förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mindre jordbruk: Ordnad bokföring vid mindre jordbruk* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 24,000.

[87.] 5. **Jordbruksekonomisk undersökning, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 15,000 kronor uppfört med 110,700 kronor. Angående anslagets disposition hänvisas till statsliggaren sid. 634.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 hemställt, att under förevarande anslag måtte för budgetåret 1942/43 uppföras ett belopp av 120,700 kronor. Styrelsen har anfört i huvudsak följande.

Såsom ersättning till i undersökningen deltagande medhjälpare föreslog lantbruksstyrelsen år 1938 i sitt förslag till undersökningens ordnande ett belopp av 25 kronor för varje ansluten egendom, vilket belopp emellertid genom riksdagens beslut nedsattes till 20 kronor. I sina förslag till anslags-äskanden hos 1940 och 1941 års riksdagar har styrelsen sedermera förnyat sitt ursprungliga förslag. Sedan nu ytterligare erfarenhet vunnits, finner sig styrelsen ånyo böra framhålla, att den fastställda ersättningen måste anses otillräcklig. Undersökningen igångsattes i planerad omfattning, men verksamheten har icke kunnat upprätthållas i full utsträckning. Härtill ha givetvis inkallelserna till militärtjänstgöring av såväl medhjälpare vid undersökningen som av däri deltagande jordbrukare bidragit. Otivelaktigt torde emellertid även ett bristande intresse hos medhjälparna, beroende på otillräcklig ersättning för arbetet, ha förorsakat, att många jordbrukare icke fullföljt bokföringen. Lantbruksstyrelsen vill därför föreslå, att ifrågavarande ersättning åt medhjälparna måtte få utbetalas med så stort belopp för deltagande jordbruk, som för ändamålet tillgängliga medel medgiva, dock högst 25 kronor. Härigenom torde åtminstone en mindre höjning av ersättningen möjliggöras utan ökad medelsanvisning, enär en viss inskränkning beträffande undersökningsmaterialets omfattning ändock torde vara ofrånkomlig.

Vad angår kursverksamheten torde för budgetåret 1942/43 medel härför böra beräknas till oförändrat belopp av 7,500 kronor, varav 2,500 kronor till kurser för såväl ledare som byråföreståndare och deras biträden samt 5,000 kronor till kurser för medhjälpare. Med hänsyn till svårigheten att i förväg beräkna de exakta kostnaderna för kurser av olika slag bör enligt styrelsens mening överskott, som uppstår å för visst slag av nämnda kurser avsedda medel, få tagas i anspråk för annat slag av ifrågavarande kurser. Även övriga ersättningsbelopp synas kunna uppföras oförändrade.

Medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag uppgår enligt lantbruksstyrelsens beräkningar till 125,700 kronor eller samma belopp som för löpande budgetår. Då styrelsen räknar med en reservation av 5,000 kronor å tidigare för ändamålet anvisade medel, torde anslaget böra upptagas med (125,700 — 5,000 =) 120,700 kronor.

Med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört i ärendet vill jag icke framställa någon erinran mot att ersättningen till de vid bokföringsmaterialets insamling deltagande medhjälparna får utgå med högst 25 kronor för varje ansluten egendom. Då jag även i övrigt anser mig böra biträda styrelsens förslag, vilket innebär att medelsbehovet för undersökningen under budgetåret

*Före-
draganden.*

1942/43 beräknas till oförändrat belopp av 125,700 kronor, skulle alltså förevarande anslag med beaktande jämväl av en påräknad reservation av 5,000 kronor behöva för sagda budgetår uppföras med 120,700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbruksekonomisk undersökning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av .. kronor 120,700.

[88.] **6. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 364,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 31 mars 1939 personalförteckning för statens centrala frökontrollanstalt (statsliggaren sid. 635), dels ock den 4 april 1941 följande avlöningsstat för frökontrollanstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	74,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	254,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	35,000
Summa kronor		364,500.

Med skrivelse den 30 augusti 1941 har lantbruksstyrelsen överlämnat en av *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av ett avlöningsanslag å 409,700 kronor. Beträffande beräkningen av de särskilda anslagsposterna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 409,700 kronor, avse 75,900 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 293,800 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 40,000 kronor rörligt tillägg. Under icke-ordinarieposten ha upptagits dels 193,800 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, dels ock 100,000 kronor för timavlöningar, arvoden till assistenter samt övertidsersättning till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän.

De ändamål, som avses med den äskade medelsanvisningen, sammanfalla väsentligen med dem, för vilkas tillgodoseende anslaget för innevarande budgetår är avsett. Emellertid har föreslagits, *dels* att befattningen såsom kansli-skrivare i lönegrad A 11 i enlighet med tjänsteförteckningssakkunnigas förslag ombildas till en befattning såsom kassör i lönegrad A 14, *dels* att 11 extra befattningar, därav 1 i lönegrad Ex 7 och 10 i lönegrad Ex 4, omändras till extra ordinarie tjänster i samma lönegrader samt att de nuvarande befattningshavarna på grund av sin mångåriga (9—13 år) anställning placeras i 7 respektive 4 löneklasserna, *dels* att för 10 av de timavlönade frökontrollbiträdena (vilkas antal för närvarande uppgår till cirka 100) inrättas befattningar i lönegrad Ex 4, *dels* att två assistenttjänster, vilka för närvarande äro förenade med ett årsarvode av 4,800 kronor, ombildas till extra befattningar i lönegrad Ex 16 men att även i fortsättningen medel beräknas för två assistentarvoden å 4,800 kronor, *dels ock* att vaktmästaren vid anstaltens filial i Alnarp, som tjänstgjort vid filialen sedan 1928 och allt sedan dess åtnjutit ett årsarvode av 1,200 kronor jämte fri bostad, anställes såsom extra tjänsteman

i lönegrad Ex 5. Genomförandet av nu nämnda förslag har beräknats medföra en höjning av ordinarieposten med 1,000 kronor, av icke-ordinarieposten med 38,900 kronor samt av posten rörligt tillägg med 5,000 kronor. Förändringar i den nuvarande personalens löneklassplacering ha härjämte förorsakat en höjning av ordinarieposten med 200 kronor och av icke-ordinarieposten med 100 kronor. Anstaltsstyrelsen har framhållit, att de för timavlöningar, arvoden till assistenter samt övertidsersättningar till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän avsedda medlen, vilka såsom förut nämnts för innevarande budgetår uppförts med 100,000 kronor, givetvis skulle kunna minskas med omkring 30,000 kronor, därest styrelsens förslag om överförande av tvenne assistenter och 10 timavlönade frökontrollbiträden till extra tjänstemän vunno bifall. Då emellertid kostnaderna för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41 uppgått till cirka 180,000 kronor, har styrelsen ansett sig icke kunna föreslå någon sänkning av det för innevarande budgetår anvisade beloppet.

Lantbruksstyrelsen har icke haft något att erinra mot anstaltsstyrelsens förslag. Styrelsen har utgått från att innehavaren av den föreslagna kassörsbefattningen finge för löneklassuppflyttning i lönegrad A 14 tillgodoräkna sig hela tjänstgöringstiden i lönegrad A 11 och placeras i högsta löneklassen i lönegrad A 14 eller 18 löneklassen.

Statskontoret har i remissutlåtande den 4 oktober 1941 anfört i huvudsak följande.

Ämbetsverket har intet att invända mot att i personalförteckningen från och med nästa budgetår uppföres en befattning såsom kassör i lönegrad A 14. Däremot kan statskontoret icke tillstyrka, att lön till befattningshavaren beräknås efter 18 löneklassen. Anledning synes nämligen icke föreligga att vid eventuell befordran av den nuvarande kansliskrivaren till kassörs-tjänsten tillämpa för befattningshavaren gynnsammare regler för löneklassplaceringen än de i 8 § 1 mom. civila avlöningsreglementet angivna. Då ifrågavarande tjänsteman tillhört 15 löneklassen sedan den 1 juli 1939, torde följaktligen lön böra utgå endast efter 17 löneklassen. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän synes på grund härav böra bestämmas till 75,500 kronor i stället för, såsom av styrelsen föreslagits, 75,900 kronor.

Beträffande anstaltsstyrelsens förslag avseende inrättandet av 11 nya extra ordinarie tjänster såsom frökontrollbiträden och en extra befattning såsom vaktmästare vid anstaltens filial i Alnarp vill statskontoret framhålla, att samma önskemål framförts av styrelsen i dess anslagsframställningar beträffande budgetåren 1940/41 och 1941/42 men då icke vunnit vederbörande departementschefs gillande. Med hänsyn härtill kan ämbetsverket icke tillstyrka framställningen i denna del. Ej heller anser sig statskontoret kunna förorda bifall till styrelsens förslag, att två arvodesavlönade assistenter skulle beredas anställning såsom extra tjänstemän i 16 lönegraden, enär ett genomförande av detta förslag skulle medföra ökade utgifter för statsverket i form av rörligt tillägg och kristillägg.

Vid bifall till vad statskontoret sålunda föreslagit skulle för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän för nästa budgetår behöva anvisas allenast 153,700 kronor i stället för, såsom styrelsen beräknat, 193,800 kronor.

Därest, i enlighet med statskontorets förslag, nya extra ordinarie och extra tjänster icke inrättas för frökontrollbiträden och assistenter, skulle detta föranleda en ökad belastning å de för timavlöningar, arvoden till assistenter

samt övertidsersättningar avsedda medlen med cirka 30,000 kronor, vadan medelsbehovet för nästa budgetår — med godtagande i övrigt av styrelsens beräkning — torde kunna uppskattas till 130,000 kronor. Emellertid vill statskontoret även för det fall, att sagda förslag skulle vinna gillande, och med beaktande jämväl av medelsåtgången under budgetåret 1940/41 föreslå, att — med hänsyn till den återhållsamhet i fråga om statliga utgifter, som tidslaget gjort till en bjudande nödvändighet — för ändamålet uppföras allenast 125,000 kronor.

Vad slutligen angår posten till rörligt tillägg, torde densamma — i händelse av bifall till vad statskontoret förordat — böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller till 35,000 kronor.

*Före-
draganden.*

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört förordar jag, att befattningen som kansliskrivare i lönegrad A 11 vid frökontrollanstalten i enlighet med tjänsteförteckningssakkunnigas förslag förändras till en kas-sörsbefattning i lönegrad A 14. Med hänsyn till vad i nämnda sammanhang anförts och med beaktande jämväl av beräknade förändringar i den nuvarande personalens löneklassplaceringar torde anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår böra upptagas med 74,900 kronor.

Mot anstaltsstyrelsens förslag om befordrande av 11 extra befattningshavare till extra ordinarie tjänstemän, därav 1 i lönegrad Eo 7 och 10 i lönegrad Eo 4, samt om återbesättande i samband härmed av 10 befattningar i lönegrad Ex 4 vill jag med hänsyn till vad i ärendet anförts icke framställa någon erinran. För avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän torde på grund härav böra beräknas ett med 26,300 kronor till 179,900 kronor förhöjt belopp. Däremot anser jag mig icke kunna biträda de framställda förslagen om medelsanvisning för att möjliggöra inrättandet i stället för nuvarande arvodesbefattningar av två extra befattningar som assistenter samt en extra vaktmästartjänst. För timavlöningar, arvoden till assistenter samt övertidsersättningar torde böra beräknas samma belopp som för innevarande budgetår eller 100,000 kronor. Därest, såsom jag i det föregående förordat, 10 timavlönade befattningshavare befordras till extra tjänstemän, komma omkring 25,000 kronor att bli tillgängliga för anställande av ytterligare timavlönad personal, vilket torde vara behöfligt i betraktande av anstaltsverksamhetens omfattning under senare budgetår. I angivna belopp å 100,000 kronor ha inräknats 500 kronor för att möjliggöra en av de stegrade levnadskostnaderna betingad uppräknings av förut omförmälda assistentarvoden. Av enahanda skäl torde arvodet till vaktmästaren vid filialen i Alnarp böra höjas med 100 kronor till 1,300 kronor. Under anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal bör i enlighet med vad nu sagts upptagas ett belopp av $(179,900 + 100,000 + 1,300 =)$ 281,200 kronor.

För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas 39,000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(74,900 + 281,200 + 39,000 =)$

395,100 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 30,600 kronor.

Ny personalförteckning för anstalten torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för statens centrala frökontrollanstalt fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	A 30
2 frökontrollanter	A 24
1 fältkontrollant	A 24
1 kassör	A 14
2 laboratoriebiträden	A 11
1 frökontrollbiträde	A 7
1 kanslibiträde	A 7
1 vaktmästare	A 7
1 frökontrollbiträde	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 filialföreståndare	Eo 24
1 fältassistent	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens centrala frökontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	74,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	281,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	39,000

Summa kronor 395,100;

3) till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 395,100.

[89.] **7. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 130,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 4 april 1941 fastställt omkostnadsstat för frökontrollanstalten (statsliggaren sid. 635).

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 30 augusti 1941 överlämnad framställning har *styrelsen för statens centrala frökontrollanstalt* anhållit om ett med 13,200 kronor till 143,200 kronor förhöjt omkostnadsanslag för nästa budgetår. Med hänsyn till den under nuvarande förhållanden starkt ökade analysverksamheten ävensom till inträffade prisstegringar ha sålunda anslagsposterna provtagning och plombering, fältkontroll, utsädeskontroll vid Svalöv samt diverse förbrukningsartiklar, vilka poster i gällande omkostnadsstat äro uppförda med respektive 44,000, 31,000, 15,000 och 8,300 kronor, föreslagits höjda med respektive 5,500, 4,000, 2,000 och 1,700 kronor.

Lantbruksstyrelsen har förklarat sig biträda anstaltsstyrelsens anslagsframställning.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till nu rådande statsfinansiella läge kan jag icke tillstyrka större anslagsökning för de av anstaltsstyrelsen angivna ändamålen än med 8,000 kronor. Härtöver synes emellertid anslaget böra uppräknas med 7,000 kronor för höjning till 15,000 kronor av posten bränsle, lyse och vatten. Utgifterna å sistnämnda post uppgingo nämligen under budgetåret 1940/41 till omkring 15,000 kronor. Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med $(130,000 + 8,000 + 7,000 =)$ 145,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa ny omkostnadsstat för frökontrollanstalten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens centrala frökontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 145,000.

[90.] **8. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt lokala frökontrollanstalter.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 5,000 kronor. Beloppet har fördelats mellan frökontrollanstalterna i Linköping, Skara, Örebro, Torsta och Luleå att utgå under de i kungörelsen den 18 juni 1926 (nr 260) stadgade villkoren.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 gjort framställning om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understöd åt lokala frökontrollanstalter* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 5,000.

[91.] **9. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 636.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 35,000 kronor. Styrelsen har härvid framhållit, att det för 1941 tillgängliga anslagsbeloppet torde komma att visa sig avsevärt mindre än det belopp, som författningsenligt skulle kunna utgå för ändamålet.

Jag torde vidare få anmäla, att *styrelsen för Sveriges fröodlareförbund* i skrivelse den 22 oktober 1941 förklarar sig biträda lantbruksstyrelsens framställning om höjning av anslaget till 35,000 kronor.

Ifrågavarande anslag torde i nuvarande budgetsituation böra upptagas till oförändrat belopp av 25,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk fröodling* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag
av ..... kronor 25,000.

[92.] **10. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Statens linnämnd m. m., förslagsanslag.** Under rubriken Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk linodling är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 12,000 kronor. Härjämte har å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 under samma rubrik uppförts ett anslag av 11,000 kronor. Anslagen äro avsedda att användas till arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt en på linberedningens område verksam tekniskt utbildad konsulent samt en sakkunnig i linodlingsteknik. Utgifterna för arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar till statens linnämnds ledamöter, sekreterare och särskilt tillkallade sakkunniga ävensom linnämndens expenser bestridas för närvarande från nionde huvudtitelns kommittéanslag.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 hemställt om ett anslag å 10,000 kronor för nästa budgetår till befordrande av inhemsk linodling. Det äskade beloppet borde enligt styrelsens mening disponeras för bidragsverksamhet i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 22 december 1919 (nr 784) angående statsbidrag till åtgärder för främjande av den inhemska linodlingen med i sagda kungörelse sedermera vidtagna ändringar. För dylik bidragsverksamhet anvisades icke några särskilda medel för löpande budgetår. Emellertid ställde Kungl. Maj:t den 29 augusti 1941 från det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget till stödjande av odlingen av vissa kulturväxter ett belopp av 10,000 kronor till förfogande dels för Sveriges allmänna linodlingsförenings verksamhet och dels för bestridande av resekostnads- och traktamentsersättningar åt instruktörer i linodling hos vissa hushållningssällskap.

Statens linnämnd har i skrivelse den 23 september 1941 anhållit, att till linnämnden måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ett förslagsanslag av 28,000 kronor. Av detta belopp ha 23,000 kronor avsetts till arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar till två hos linnämnden anställda befattningshavare, nämligen en tekniskt utbildad konsulent på linberedningens område och en sakkunnig i linodlingsteknik. Återstoden av beloppet eller 5,000 kronor är avsedd till bestridande av linnämndens utgifter för skrivitråde, skrivmateriel, städning m. m.

*Före-
draganden.*

Under nästa budgetår torde samtliga kostnader för statens linnämnd samt dess konsulent- och upplysningsverksamhet på lin- och hampodlingens område böra bestridas från ett särskilt för ändamålet uppfört förslagsanslag, benämnt *Befrämjande av fröodlingen m. m.*: Statens linnämnd m. m. Under anslaget synas böra beräknas 10,000 kronor till arvoden enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter åt linnämndens ledamöter, sekreterare och särskilt tillkallade sakkunniga, 10,000 kronor till resekostnads- och traktamentsersättningar åt desamma, 5,000 kronor till expenser för linnämnden ävensom 15,000 kronor till arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar åt hos linnämnden anställda tekniska experter på lin- och hampodlingens område. Utöver de nu angivna beloppen torde i anslutning till vad som tidigare skett ytterligare förslagsvis 10,000 kronor böra ställas till linnämndens förfogande för stödjande av linodlingen i olika avseenden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera meddela närmare föreskrifter rörande användningen av sistberörda belopp.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle för nästa budgetår under ifrågavarande förslagsanslag behöva upptagas tillhoppa (10,000 + 10,000 + 5,000 + 15,000 + 10,000 =) 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.*: Statens linnämnd m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 50,000.

[93.] **11. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. Vid 1938 års riksdag, som vid beräklandet av statsbidrag till föreningen utgick från viss normalstat för densamma, avsedd att tillämpas under de tre budgetåren 1938/39—1940/41, bestämdes anslaget för budgetåret 1938/39 till 274,000 kronor. För budgetåret 1939/40 var anslaget uppfört med 280,600 kronor. Ökningen av medelsanvisningen med 6,600 kronor betingades av ett från 15 till 20 procent förhöjt dyrtidstillägg till föreningens tjänstemän. För budgetåret 1940/41 var anslaget uppfört med likaledes 280,600 kronor. Därjämte har för sistnämnda budgetår å tilläggsstat II till riksstaten anvisats ett anslag av 21,500 kronor såsom bidrag till för-

eningen, avsett att disponeras med 6,300 kronor för höjning till 25 procent av dyrtidstillägget till föreningens tjänstemän och med 15,200 kronor för utförande av vissa luftskyddsanordningar. För innevarande budgetår ha såsom bidrag till föreningen anvisats 288,300 kronor, därvid dyrtidstillägget beräknats till 25 procent.

I en den 26 juli 1941 dagtecknad, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 30 augusti 1941 överlämnad skrivelse har *Sveriges utsädesförening* hemställt om anslag för nästa budgetår med 328,700 kronor. Utsädesföreningen har vid sin framställning fogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1942/43. I sammanhang härmed har föreningen framhållit, att den anslagsberäkning, som nu gjorts, icke borde läggas till grund för tid efter budgetåret 1942/43. I det framlagda statförslaget har det för avlöningar upptagna beloppet höjts från 142,675 till 143,500 kronor eller med 825 kronor. Förändringen i lönebeloppet sammanhänger med att vissa jämkningar skett i beräkningen av befattningshavarnas löneförmåner och ålderstillägg. Bland annat har grundlönen för föreståndaren vid föreningens Västernorrlandsfilial upptagits till belopp motsvarande grundlönen för avdelningsföreståndare vid huvudanstalten i Svalöv. Föreningen har vidare föreslagit en höjning av dyrtidstillägget till befattningshavarna från 25 till 30 procent, vilket skulle innebära en utgiftsökning av i runt tal 6,800 kronor. Övriga i gällande stat upptagna utgiftsposter, beträffande vilka poster i statförslaget företagits jämkningar såväl uppåt som nedåt, utvisa en ökning å sammanlagt 13,100 kronor. Denna är föranledd av omfattningen av föreningens verksamhet och den stegring av olika slags omkostnader, som sammanhänger med krisläget. Bland utgifterna har emellertid även uppförts en ny post å 18,000 kronor för bestridande av kostnaderna för förädlingsarbeten med lin, hampa, sojabönor, vallmo, majs och sötlupin m. m. Föreningen har erinrat, att medel tidigare ställts till förfogande för detta ändamål från annat anslag. Vad angår föreningens inkomster ha dessa i statförslaget upptagits med ett 3,000 kronor högre belopp än i föregående års statförslag.

Lantbruksstyrelsen har icke haft annat att erinra mot utsädesföreningens hemställan än att styrelsen funnit en sänkning med 550 kronor kunna ske av kostnaderna för dyrtidstillägg. Styrelsen har alltså hemställt, att till *Sveriges utsädesförening* för nästa budgetår måtte anvisas 328,200 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 oktober 1941 förklarat, att även enligt ämbetsverkets uppfattning den nu framlagda anslagsberäkningen icke borde utgöra norm för anslagsbeviljandet för tiden efter nästkommande budgetår. Under erinran att bidraget till vissa förädlingsarbeten med lin och hampa m. m. under år 1941 utgått från nionde huvudtitelns reservationsanslag till Befrämjande av fröodlingen m. m.: Stödjan av odlingen av vissa kulturväxter har statskontoret uttalat, att medel för detta ändamål även framdeles borde tillgodoses från annat anslag än nu ifrågasatt. Statskontoret har tillika motsatt sig den ifrågasatta höjningen av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare. Härvid har statskontoret framhållit, att frågan om en av levnadskostnadsökningen betingad reglering av arvodena

för befattningshavare i statens tjänst, vilka icke åtnjöte dyrtidstillägg, icke avgjorts. Enligt ämbetsverkets mening borde utsädesföreningens tjänstemän icke sättas i bättre ställning än statens egna befattningshavare. Statskontoret har likaledes avstyrkt framställningen om att föreståndaren för Väster-norrlandsfilialen i avlöningshänseende skulle jämföras med avdelningsföreståndarna vid huvudanstalten. Vidare har statskontoret hållit före, att ytterligare nedskärningar kunde ske i fråga om vissa utgiftsposter. Vad beträffar föreningens inkomster har ämbetsverket ansett, att dessa kunde beräknas bli icke oväsentligt högre än det belopp som upptagits i statförslaget. Med hänsyn till det anförda har statskontoret funnit sig icke kunna tillstyrka högre bidrag till föreningen än 290,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Jag delar utsädesföreningens uppfattning, att anslagsanvisningen för nästa budgetår icke bör bli normgivande för följande budgetår. I det framlagda förslaget till inkomst- och utgiftsstat har bland annat ifrågasatts en höjning av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare från 25 till 30 procent. Någon ökning av förevarande anslag för tillgodoseende av detta önskemål anser jag mig icke kunna förorda. Föreningens förslag att föreståndaren för Väster-norrlandsfilialen i lönehänseende skall jämföras med avdelningsföreståndare vid huvudanstalten kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka.

Vad angår det till vissa förädlingsarbeten med lin och hampa m. m. äskade beloppet av 18,000 kronor torde jag få erinra om att 1941 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 345) medgivit, att sagda belopp får utgå från det för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget till Befräm-jande av fröodlingen m. m.: Stödande av odlingen av vissa kulturväxter.

I likhet med statskontoret anser jag, att de ökade priserna på utsädesvaror böra medföra en något större stegring av föreningens inkomster än för-eningen beräknat. Med hänsyn härtill och i betraktande av att det i nuva-rande statsfinansiella läge är nödvändigt att iakttaga största möjliga spar-samhet finner jag mig icke kunna tillstyrka högre bidrag för nästa budgetår till Sveriges utsädesförening än 295,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sve-
riges utsädesförening* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag
av ..... kronor 295,000.

[94.] **12. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15,600 kronor. Anslaget utgår såsom bidrag till täckande av kostnaderna för verksamheten vid ett av utsädesföreningen nyinrättat laboratorium för undersökning av lin med hänsyn till kvalitet m. m.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 30 augusti 1941 överlämnad framställning har *Sveriges utsädesförening* anhållit om oförändrat belopp av 15,600 kronor för nästa budgetår till ifrågavarande verksamhet. *Lantbruksstyrelsen* har tillstyrkt framställningen.

Med hänsyn till den betydelse förevarande undersökning äger för vårt lands försörjning med avseende å lin och linprodukter torde statsunderstöd böra utgå till ifrågavarande försöksverksamhet även för budgetåret 1942/43. I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag synes anslaget för ändamålet böra upptagas med oförändrat belopp av 15,600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 15,600.

[95.] **13. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten för Sveriges utsädesförenings filial i övre Norrland, reservationsanslag.** I skrivelse den 2 september 1939 har Sveriges utsädesförening hemställt om anvisande av ett statsanslag å 190,000 kronor för uppförande av nybyggnader m. m. vid föreningens övre Norrlandsfilial i Luleå i huvudsaklig överensstämmelse med ett av Aktiebolaget Ekonomibygnader uppgjort förslag. Över framställningen ha utlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen den 30 september 1939 och av byggnadsstyrelsen den 27 februari 1940. Härefter har, i syfte att nedbringa kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag, frågan om de planerade byggnaderna varit föremål för förnyad utredning inom utsädesföreningen. Resultatet av denna utredning har föreningen framlagt i skrivelse den 30 augusti 1941, däri anhållits om ett anslag å 183,700 kronor till täckande av kostnaderna för utförande i huvudsaklig överensstämmelse med ett av byggnadsingenjören O. Olsson, Luleå, utarbetat förslag av vissa nybyggnads- och omändringsarbeten m. m. vid ifrågavarande filial. Efter remiss har byggnadsstyrelsen avgivit förnyat utlåtande den 23 september 1941, varjämte 1940 års civila byggnadsutredning utlätit sig i ärendet den 14 november 1941.

Utsädesföreningen har i nyssnämnda skrivelse den 2 september 1939 lämnat följande upplysningar rörande övre Norrlandsfilialens förläggning och byggnadsbehov.

Från och med år 1906 har föreningen haft en filial i övre Norrland. Filialen, som under åren 1906—1920 var förlagd till Luleå, förlades därefter till en i närheten av Pitcå belägen gård. År 1925 blev filialen ånyo förflyttad till Luleå, och jord för försöken erhöles genom upplåtelse av vissa kemisk-växtbiologiska anstalten eller Luleå stad tillhöriga områden. Sistnämnda förläggning visade sig emellertid i åtskilliga avseenden mindre tillfredsställande. Den för försöken arrenderade jorden var till största delen odränerad samt

fördelad på tre olika ställen och belägen intill bostadshus med alléer och andra planteringar. Någon säkerhet för jordens upplåtelse under längre tid kunde icke erhållas. Den för filialen disponerade byggnaden visade sig också efter hand otillräcklig och mindre lämplig. På grund av angivna förhållanden fann sig föreningen nödsakad att upptaga frågan om filialens förläggning till förnyad prövning. Vid överläggningar med bland annat representanter för länets hushållningssällskap visades från sällskapets sida ett mycket stort intresse för filialen och dess fortsatta verksamhet samt framtida förläggning. Hösten 1937 beslöt sällskapets förvaltningsutskott att medverka till en tillfredsställande lösning av frågan om filialens förläggning på så sätt, att utskottet skulle inköpa en nära Luleå belägen egendom och mot visst villkor överlämna densamma till föreningen med äganderätt. På grund av sällskapets livliga intresse och kraftiga medverkan har föreningen sålunda lyckats förvärva en för filialens förläggning synnerligen lämplig egendom (³/₃₂ mtl Björnsbyn 4⁴ och lägenheten Sunderbyn 3¹³ i Nederluleå socken). Kungl. Maj:t har den 3 mars 1938 lämnat föreningen tillstånd till ifrågavarande fastighetsförvärv.

Egendomen omfattar en areal av cirka 63 har, därav 14 har åker. Då egendomens avdikning vid inköpet var ofullständig, har föreningen låtit förbättra befintliga avloppsdiken, varjämte en plan för fullständig dränering uppgjorts; dräneringen är också redan till större delen utförd. För utjämning av den befintliga åkerjordens gränser ha vissa smärre i åkern inskjutande områden uppodlats. Likaledes har en ny utfartsväg anlagts i stället för den förut befintliga. Egendomens åbyggnader utgjordes vid inköpet av en relativt stor bostadsbyggnad, en s. k. sommarstuga samt åtskilliga smärre ladugårds-, stall- och logbyggnader m. m., av vilka en del fortfarande äro i bristfälligt skick. Ifrågavarande byggnader måste betraktas såsom otillräckliga och otidsenliga, även om gården blott skulle användas som vanligt jordbruk. Självfallet måste detta i ännu mycket högre grad bli fallet, då gården skall användas som försöksgård. På grund av nämnda förhållanden har föreningen funnit det angeläget, att för filialens behov och gårdens drift erforderliga byggnader snarast möjligt måtte kunna uppföras vid gården.

Beträffande verkställda byggnadsundersökningar samt behovet av statsbidrag för lösandet av filialens byggnadsfråga har föreningen anfört bland annat följande.

Redan hösten 1938 verkställdes viss preliminär utredning angående behovet av byggnader vid filialen. Härvid kom man till den slutsatsen, att samtliga byggnader vid gården borde rivas och ersättas med nya. Följande år utarbetade Aktiebolaget Ekonomibygnader på uppdrag ett förslag till uppförande av erforderliga byggnader. Förslaget går ut på att vid filialen skola uppföras *dels* en kombinerad institutionsbyggnad och föreståndarbostad med därtill anslutet växthus och *dels* en ekonomibygnad, omfattande stall och ladugård samt loge och lada för lantbruket ävensom i samband därmed förvaringsplats för skörden från försöken samt trösklokal och magasin för denna m. m. Vidare skulle den förefintliga bostadsbyggnaden ombyggas, varjämte en annan byggnad skulle ändras och utbyggas till vagnbod och traktorgarage. Kostnaderna för byggnadsarbetena jämte vissa för filialen behöfliga trösknings- och rensningsmaskiner m. m. beräknades till sammanlagt 170,000 kronor, i vilken summa dock icke ingår något belopp för oförutsedda utgifter. För att erhålla möjligast säkra uppgifter angående byggnads-kostnaderna anmodade föreningen jämväl ett par fackmän på platsen att verkställa motsvarande beräkningar. Dessa visade något högre belopp, näm-

ligen i ett fall 203,000 kronor och i ett annat fall 185,700 kronor. I betraktande härav synas kostnaderna för ifrågavarande byggnader, inklusive maskiner, icke kunna beräknas lägre än till 190,000 kronor.

Sistnämnda belopp, 190,000 kronor, torde icke kunna erhållas på annat sätt än genom bidrag av statsmedel. Någon möjlighet för hushållningssällskapet att lämna mera väsentliga bidrag torde icke förefinnas. Ur föreningens synpunkt är det självfallet önskvärt, att byggnadsprogrammet kan genomföras snarast möjligt. Ju förr detta blir fallet, desto förr kan verksamheten vid filialen komma till stånd i planerad och önskad omfattning. Att en sådan utvidgad och genom bättre lokalförhållanden underlättad verksamhet kan bli av stor betydelse för det norrländska jordbruket torde vara uppenbart. Det intresse, som länets hushållningssällskap visat frågan om filialens verksamhet och förläggning, vittnar också om att jordbrukets representanter i orten hysa stora förhoppningar om resultatet av filialens verksamhet och önska, att filialen så fort ske kan skall få bättre möjligheter för sitt arbete.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt, att utsädesföreningen beviljades erforderligt statsbidrag för genomförande av det ifrågasatta byggnadsföretaget mot villkor likväl att de med anlåtande av bidraget uppförda byggnaderna skulle övergå i statens ägo, därest föreningens verksamhet vid filialen upphörde antingen till följd därav, att föreningen nedlade sin verksamhet i dess helhet, eller eljest.

Byggnadsstyrelsen har i sitt utlåtande den 27 februari 1940 framhållit följande.

Sedan styrelsen under hand till utsädesföreningen framfört vissa erinringar mot de uppgjorda ritningarna, har föreningen genom Aktiebolaget Ekonomibygnader uppgjort nya ritningsförslag, som styrelsen, vad beträffar ekonomibygnaden och arbetarbostaden, i stort sett kan godkänna. Institutionsbyggnaden har vid omarbetningen erhållit en bättre planlösning än enligt det ursprungliga förslaget. Styrelsen anser emellertid, att förslaget till denna byggnad bör kunna ytterligare omarbetas i syfte att minska byggnadens volym. Kostnaderna synas vara knappt beräknade. Inberäknat kostnaden för maskiner, 17,000 kronor, beräknar styrelsen kostnaderna på basis av de materialpriser och arbetslöner, som gällde under augusti månad 1939, till sammanlagt 210,000 kronor.

I skrivelsen den 30 augusti 1941 har *utsädesföreningen* anfört bland annat följande.

Efter uppdrag av föreningen har byggnadsingenjören O. Olsson, Luleå, utarbetat nya ritningar och beskrivningar till de planerade nybyggnads- och omändringsarbetena vid filialen ävensom uppgjort en preliminär beräkning över byggnadskostnaderna, inklusive anläggningar för vatten och värme samt elektrisk installation och maskiner. En sammanställning av de sålunda verkställda beräkningarna utvisar följande beträffande kostnaderna för det planerade byggnadsföretaget:

Institutionsbyggnad med föreståndarbostad (18 × 10 m.)	.....	kronor	77,000	
Växthus	.....	»	4,000	kronor 81,000
Försökströskloge med förrådsrum	.....	kronor	21,000	
Ladugård och häststall (29 × 12.30 m.) med gödselstad och brunn	.....	»	38,500	
A. I. V.-silo av betong	.....	»	2,500	» 62,000

Nionde huvudtiteln.

Arbetarbostad (modernisering)	kronor	7,000	
Vagn- och redskapsskjul med traktorgarage	»	4,200	
Rivningsarbeten	»	600	kronor 11,800
Dräneringsarbeten	kronor	1,200	
Planeringsarbeten	»	800	
Hägnader	»	400	
Brunn	»	1,500	
Elektriska utomhusledningar (ombyggnad) med transformator	»	2,000	» 5,900
Maskiner m. m.	»		17,000
Ritningar och kontroll	»		6,000
			Summa kronor 183,700.

Under de båda senaste åren ha stora svårigheter vållats därigenom, att ifrågavarande försöksgård hittills ej blivit försedd med erforderliga byggnader. Bland annat har den för gården inköpta kreatursbesättningen under de båda senaste stränga vintrarna till följd av den bristfälliga ladugården varit mycket illa. Förvaring och tröskning av skörden från försöken har också varit besvärlig och bland annat medfört ökat arbete och relativt stora kostnader. Självfallet måste det anses önskvärt, att samtliga de planerade byggnadsarbetena kunde utföras samtidigt. Skulle emellertid det nuvarande statsfinansiella läget anses lägga hinder i vägen för att hela det erforderliga beloppet beviljas på en gång, kunna givetvis arbetena fördelas på två år. Vid en sådan uppdelning synes det vara lämpligast, att försökströsklogen och ladugården m. m. samt ombyggnad av arbetarbostad m. fl. smärre arbeten utföras under första året samt uppförandet av institutionsbyggnaden med tillhörande föreståndarbostad och växthus uppskjutes till följande år. Anskaffandet av maskiner skulle också kunna uppskjutas till andra året. Kostnaderna i sin helhet skulle enligt denna fördelning kunna beräknas till 85,700 kronor under första och 98,000 kronor under andra byggnadsåret.

Byggnadsstyrelsen har beträffande kostnaderna för det senast framlagda byggnadsförslaget anfört, att förslaget, såvitt styrelsen kunde finna, icke kunde genomföras för en lägre kostnad än 215,000 kronor. Eventuellt kunde emellertid speciella förhållanden föreligga — varom styrelsen icke hade sig något bekant — vilka möjliggjorde förslagets genomförande för en lägre kostnad. Styrelsen har vidare i fråga om vissa detaljer i förslaget framställt erinringar, rörande vilkas närmare innebörd torde få hänvisas till handlingarna i ärendet.

I en den 16 oktober 1941 dagtecknad *promemoria* har från utsädesföreningens sida framhållits vissa synpunkter i anledning av de utav byggnadsstyrelsen gjorda anmärkningarna. Härjämte har i *promemorian* upplysts, att byggnadskostnaderna i förslaget beräknats på grundval av de i Nederluleå socken våren 1941 gällande priserna.

1940 års civila byggnadsutredning har yttrat i huvudsak följande.

Institutionsbyggnadens längd synes utan olägenhet kunna minskas med 1.5 meter. I fråga om ekonomibyggnaden anser utredningen det av ingenjör O. Olsson upprättade ritningsförslaget i och för sig godtagbart men erbjuda en mindre tilltalande lösning än det tidigare av Aktiebolaget Ekonomibyggnader uppgjorda förslaget. Med smärre jämkningar av speciellt ladugårdens

inredning torde dock Olssons förslag kunna givas en mer ändamålsenlig utformning utan att därigenom byggnadsvolymen behöver ökas. De av utredningen förordade reduktionerna i institutionsbyggnaden beräknas föranleda en kostnadsminskning, som med hänsyn till de lågt beräknade kostnaderna uppskattningsvis kan angivas till 2,500 kronor.

Bland annat genom medverkan av Norrbottens läns hushållningssällskap har Sveriges utsädesförening för sin övre Norrlandsfilial kunnat förvärva fastigheterna Björnsbyn 4⁴ och Sunderbyn 3¹³ i Nederluleå socken, vilka fastigheter enligt vad som framgår av utredningen i ärendet torde vara ändamålsenliga för föreningens försöksverksamhet. Denna påverkas emellertid menligt av de otillräckliga och bristfälliga byggnaderna vid filialen. Alltsedan förvärvet av omförmälda fastigheter ha också möjligheterna för en tillfredsställande lösning av byggnadsfrågan varit föremål för undersökningar från föreningens sida. På grundval av upprättade kostnadsförslag har föreningen hemställt om anslag av statsmedel till täckande av kostnaderna för vissa planerade ny- och ombyggnadsarbeten vid filialen. Därvid har framhållits, att utsikter icke torde förefinnas att från länets hushållningssällskap eller annat enskilt håll erhålla mera väsentliga bidrag till byggnadskostnaderna. Med hänsyn bland annat till den av utsädesföreningen bedrivna försöksverksamhetens betydelse för jordbruksnäringen i övre Norrland anser jag mig böra förorda, att filialens behov av byggnader och viss maskinell utrustning tillgodoses genom anvisande av statsmedel. Mot det av utsädesföreningen senast framlagda byggnadsförslaget, vilket i förhållande till tidigare förslag innebär en viss begränsning av kostnaderna, ha av de byggnadssakkunniga myndigheterna endast framställts vissa detaljerinringar. På grund härav synes intet vara att invända mot att detsamma lägges till grund för beräkandet av erforderligt statsanslag. Med iakttagande av den utav 1940 års civila byggnadsutredning förordade inskränkningen av institutionsbyggnadens volym kunna totalkostnaderna beräknas uppgå till 181,200 kronor. Såsom även föreningen ifrågasatt torde det med hänsyn till den statsfinansiella situationen vara påkallat att anslagsanvisningen uppdelas på två budgetår. Härvid synes det mest lämpligt, att medel nu äskas av riksdagen för samtliga ifrågavarande ändamål utom för uppförandet av institutionsbyggnad och växthus samt anskaffandet av maskiner m. m. För nästa budgetår skulle alltså tarvas en medelsanvisning av 85,700 kronor, vilket belopp bör anvisas såsom ett särskilt reservationsanslag under rubriken Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten för Sveriges utsädesförening's filial i övre Norrland. Erforderliga byggnadsarbeten torde lämpligen böra utföras i utsädesföreningens egen regi. För anslagets utbetalande till föreningen bör emellertid krävas, att de slutliga ritningarna för arbetena underställas Kungl. Maj:t för fastställelse, varjämte föreskrift bör lämnas om att arbetena skola utföras under kontroll av en av byggnadsstyrelsen godkänd sakkunnig person. Dessutom torde i överensstämmelse med vad lantbruksstyrelsen föreslagit böra vid statsbidragets utlämnande stadgas, att med

*Före-
draganden.*

anlitande av bidraget uppförda byggnader skola övergå i statens ägo, därest utsädesföreningens verksamhet vid filialen i övre Norrland skulle upphöra.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till byggnadsarbeten för Sveriges utsädesförenings filial i övre Norrland* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 85,700.

[96.] **14. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.** Alltsedan budgetåret 1924/25 har för detta ändamål anvisats anslag av riksdagen. För ett vart av budgetåren 1939/40—1941/42 har anslaget uppförts med 97,000 kronor. En dylik medelsanvisning förutsattes av 1939 års lagtima riksdag kunna ligga till grund för anslagsbeviljandet under de närmast kommande budgetåren.

I en av lantbruksstyrelsen tillstyrkt, med skrivelse den 30 augusti 1941 överlämnad framställning ha *W. Weibull aktiebolag* och *Weibullsholms växtförädlingsanstalt* anhållit om ett med 23,000 kronor till 120,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår samt till motivering av anslagsäskandet anført i huvudsak följande.

Weibullsholms växtförädlingsanstalt har hittills i sina ansökningar om statsbidrag icke ifrågasatt hänsynstagande till de stegrade utgifter, som förorsakats av sedan krigsutbrottet höjda omkostnader, oaktat dessa utgifter givetvis måste hänföras till oförutsedda sådana. Sedan emellertid dessa kostnadsökningar stigit till betydande belopp, har anstalten icke kunnat underlåta upptaga frågan om höjning av statsbidraget i syfte att få dessa kostnadsökningar i viss utsträckning kompenserade. Beräkningen av statsanslaget till nuvarande belopp av 97,000 kronor hänför sig till prisläget före krigsutbrottet. De faktiska kostnaderna under sista fredsbudgetåret 1938/39 uppgingo till 206,870 kronor. För budgetåret 1939/40 ha de faktiska utgifterna varit 211,046 kronor. Motsvarande summa för budgetåret 1940/41 utgjorde 238,594 kronor, och för budgetåret 1941/42 beräknas beloppet till 256,200 kronor. Sistnämnda belopp beräknas även för budgetåret 1942/43. De efter krigsutbrottet inträffade avsevärda utgiftsökningarna ha helt bestritts av *W. Weibull aktiebolag*. På detta sätt får bolaget under de två sist förflutna samt under nu löpande budgetår vidkännas en sammanlagd utgiftsökning av 85,200 kronor. För budgetåret 1942/43 beräknas utgiftsökningen komma att uppgå till 49,300 kronor utöver kostnaderna för sista fredsbudgetåret. Ökningen, som utgör 23.8 procent, skulle kompenseras till ungefär hälften genom en höjning till 120,000 kronor av det nuvarande statsbidraget.

Lantbruksstyrelsen har yttrat i huvudsak följande.

Med hänsyn till under senare år inträffade kostnadsökningar av olika slag synes frågan om storleken av förevarande anslag nu böra upptagas till en något grundligare prövning än den som verkstälts vid anslagsberäkningarna beträffande budgetåren 1940/41 och 1941/42. Den beräkning av anslag till verksamheten vid Weibullsholm, som nu företages, bör emellertid icke utgöra

norm för anslagsbeviljandet för ändamålet för tid efter budgetåret 1942/43. Medelsanvisningen i anslagets syfte för sistnämnda budgetår bör i huvudsak grunda sig på anslagsberäkningen för budgetåret 1939/40. Som riktpunkt vid medelsanvisningen synes böra gälla, att verksamheten bör kunna upprätthållas i väsentligen oförändrad omfattning. På grund härav böra av den allmänna prisutvecklingen föranledda kostnadsökningar i regel utgöra skäl för en i motsvarande grad ökad medelsanvisning. Att dylika utgiftsökningar till inemot 50 procent påföres statsanslaget finner sig styrelsen böra godkänna.

I betraktande av växtförädlingens stora betydelse för folkhushållet är det i hög grad önskvärt, att verksamheten vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt kan uppehållas i ungefärligen oförändrad omfattning under nästa budgetår. I likhet med lantbruksstyrelsen vill jag med hänsyn härtill tillstyrka, att anstalten av statsmedel erhåller viss ersättning för av den allmänna prisutvecklingen föranledda kostnadsökningar. Enligt min mening synes dock sagda ersättning icke böra bestämmas till högre belopp än 3,000 kronor. Jag förordar alltså, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med 100,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 100,000.

[97.] **15. Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 55,100 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt (statsliggaren sid. 639), dels ock den 9 maj 1941 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	46,900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6,400

Summa kronor 55,100.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 79,600 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må anföras följande.

Nyssnämnda belopp, 79,600 kronor, fördelar sig med 1,800 kronor å arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 71,200 kronor å avlöningar till icke-ordinarie personal samt 6,600 kronor å rörligt tillägg. Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal ha upptagits 42,700 kronor för avlöningar till extra ordi-

*Före-
draganden.*

narie personal, 500 kronor för vikariatsersättningar samt 28,000 kronor för avlöningar till tillfälliga befattningshavare. Såväl höjningen av posten rörligt tillägg som höjningen av icke-ordinarieposten intill ett belopp av 2,300 kronor hänför sig till en beräknad ökning i medelsåtgången för avlönande av nuvarande personal vid anstalten. Återstoden av anslagshöjningen eller 22,000 kronor avses till avlöningar åt tillfälliga befattningshavare, för vilket ändamål beräknats endast 6,000 kronor för löpande budgetår. Till motivering av sistnämnda höjning har anstaltsstyrelsen framhållit, att behovet av extra arbetskraft vuxit på grund av att anstalten i stor utsträckning anlätades för undersökningar av jordprov samt för utförande av fodermedelsanalyser. Sålunda användes, enligt vad styrelsen meddelar, för närvarande 11 laboratoriebiträden för rutinmässigt analysarbete. För budgetåret 1942/43 har behovet av extra personal beräknats till 15 biträden med en genomsnittlig månadslön av 200 kronor för 5 biträden och 135 kronor för de övriga. Styrelsen har i detta sammanhang framhållit, att den utökade verksamheten medförde avsevärt stegrade analysinkomster, vilka oavkortade tillfördes statsverket. Redan under anstaltens andra verksamhetsår 1940/41 utgjorde sålunda analysavgifterna enligt taxa 62,537 kronor, å vilket belopp likväl jämlikt till taxan knutna särskilda bestämmelser utginge rabatter å tillhoppa 28,590 kronor 90 öre, som huvudsakligen komme jordbruket tillgodo. Enligt styrelsens uppfattning kunde analysinkomsterna beräknas komma att ytterligare högst betydligt ökas under innevarande räkenskapsår.

*Före-
draganden.*

Vad först beträffar anstaltsstyrelsens hemställan om en ökning med 22,000 kronor av det för tillfälliga befattningshavare avsedda beloppet vill jag erinra, att Kungl. Maj:t med hänsyn särskilt till den starka ansvällningen av anstaltens analysverksamhet genom beslut den 3 oktober 1941 lämnat styrelsen medgivande att intill ett belopp av 17,000 kronor överskrida den i gällande avlöningsstat för anstalten upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal. I betraktande härav torde en höjning av ifrågavarande anslagspost i syfte att tillgodose behovet av extra arbetskraft vara ofrånkomlig för nästa budgetår. Jag anser mig emellertid icke kunna förorda större höjning för angivna ändamål än med 15,000 kronor. Liksom för innevarande budgetår torde förevarande anslagspost bära angivas förslagsvis. Jag förutsätter dock, att anstaltsstyrelsen söker organisera arbetet på sådant sätt, att ett överskridande av anslagsposten undviks. Därest så icke kan ske, torde för postens överskridande bära krävas Kungl. Maj:ts medgivande.

Då styrelsens förslag rörande beräkningen av anstaltens avlöningar i övrigt ej föranleder någon erinran från min sida, torde avlöningsstaten för nästa budgetår bära upptaga följande poster, nämligen posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, å 1,800 kronor, posten avlöningar till icke-ordinarie personal å $(46,900 + 15,000 + 2,300 =)$ 64,200 kronor samt posten rörligt tillägg å 6,600 kronor. Avlöningsanslaget skulle följaktligen behöva uppföras med $(1,800 + 64,200 + 6,600 =)$ 72,600 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 17,500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	1,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	64,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6,600
Summa kronor		72,600;

2) till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt*: *Avlöning-
ar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslags-
anslag* av . . . . . kronor 72,600.

[98.] 16. **Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1941/42 uppfört med 14,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 639).

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *styrelsen för statens lantbrukskemiska kontrollanstalt* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 24,000 kronor förhöjt belopp. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må nämnas följande.

Posterna sjukvård m. m. och reseersättningar föreslås upptagna med oförändrade belopp av 300 respektive 1,000 kronor. Vad angår de båda expensposterna bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser har anstaltsstyrelsen ansett förstnämnda post böra uppföras med samma belopp som för löpande budgetår eller 3,050 kronor, medan utgifterna för övriga expenser beräknats höjda med 2,700 till 4,950 kronor på grund av betydligt ökade kostnader för hemforsling från järnvägen av jordprov samt för renhållning, städning, tryckning av blanketter, diverse kontorsförnödenheter m. m. För publikationstryck föreslås ett med 100 till 500 kronor förhöjt belopp. I fråga om posten övriga utgifter ha samtliga delposter ansetts böra höjas, nämligen posten underhåll av byggnader med 700 till 1,500 kronor, posten inventarier och apparater med 1,750 till 4,200 kronor samt posten förbrukningsmaterialier med 4,750 till 8,500 kronor. Den avsevärda höjningen av sistnämnda delpost liksom i viss mån ökningen av posten inventarier och apparater har motiverats med den starkt ökade analysverksamheten ävensom med de stegrade priserna på förnödenheter av olika slag.

Anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår innebär en ökning i jämförelse med det för löpande budgetår anvisade anslaget med 10,000 kronor. Ökningen har angivits vara till huvudsaklig del föranledd av den starkt stegrade analysverksamheten. Då det, särskilt under nu rådande förhållanden, är av stor betydelse för vårt lands jordbruk att en omfattande analysverksamhet på förevarande område bedrivs, anser jag mig böra förorda, att anstaltens omkostnadsanslag för

*Före-
draganden.*

nästa budgetår uppföres med det föreslagna beloppet, 24,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 24,000.

[99.] **17. Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer.** För innevarande budgetår är för ändamålet uppfört ett anslag av 27,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsläggaren sid. 640.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* beräknat anslagsbehovet under nästa budgetår till oförändrat belopp av 27,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av lantbruksstyrelsens anslagsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 27,000.

[100.] **18. Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station, förslagsanslag.** Sedan 1938 års riksdag (prop. nr 211; r. skr. nr 278) beslutat viss omorganisation av den kemiska analys- och kontrollverksamheten för jordbrukets behov, innebärande bland annat, att statsbidrag efter den 30 juni 1939 ej skulle komma att utgå till de kemiska stationerna i Kalmar, Halmstad, Örebro, Västerås och Härnösand, uppfördes för budgetåret 1939/40 ett obetecknat anslag av 14,200 kronor till Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station. För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett förslagsanslag av 8,000 kronor. Bestämmelser angående anslagets användning ha av Kungl. Maj:t meddelats den 14 juli 1939.

*Före-
draganden.*

Även för nästa budgetår torde böra anvisas ett förslagsanslag, från vilket ifrågavarande ersättning kan bestridas. Då medelsåtgången under anslaget för budgetåret 1940/41 utgjorde omkring 7,400 kronor, synes anslaget icke behöva upptagas med högre belopp än 7,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 7,500.

[101.] **19. Bekämpande av växtsjukdomar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 640.

I skrivelse den 5 september 1941 har *styrelsen för statens växtskyddsanstalt* anhållit om oförändrat anslag av 70,000 kronor för nästa budgetår. Liksom för innevarande budgetår har av anslaget ett belopp av 11,400 kronor avsetts för vissa stickprovsundersökningar. Av handlingarna i ärendet inhämtas beträffande sagda undersökningar bland annat följande.

Sedan 1936 har anordnats stickprovsmässig undersökning av växter och växtdelar vid införsel från utlandet. För undersökningens genomförande ha anställts tre inspektörer stationerade i respektive Stockholm, Göteborg och Malmö. Under budgetåret 1940/41 utgick inspektörsarvodet med 3,000 kronor. För budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t anvisat ett belopp av intill 11,400 kronor för undersökningen, varvid beräknats 3,025 kronor (275 kronor per månad under 11 månader) såsom arvode till en var av de tre för ändamålet anställda inspektörerna.

Växtskyddsanstaltens styrelse har nu hemställt, att inspektörernas arvoden måtte höjas till 5,300 kronor för inspektören i Stockholm och till 3,300 kronor för en var av de båda övriga inspektörerna. Höjningen av arvodet till inspektören i Stockholm har motiverats med att åt denne borde uppdragas, förutom inspektionen av de till Stockholm inkommande växtpartierna, granskningen och distributionen av införselhandlingarna samt den i samband därmed stående, ganska omfattande korrespondensen. Såsom skäl för uppräknningen av arvoden till de båda andra inspektörerna har anförts de ökade levnadskostnaderna. Med hänsyn till att möjlighet föreläge att under den del av sommaren (omkring en månad), då växtimporten vore ringa, bereda annan sysselsättning åt inspektörerna samt med beaktande av att för reseersättningar numera icke torde krävas högre belopp än 500 kronor för år, har anstaltsstyrelsen ansett medelsbehovet för ifrågavarande undersökning kunna hållas inom den hittillsvarande ramen, 11,400 kronor.

Sedermera har anstaltsstyrelsen i skrivelse den 6 december 1941 anhållit, att för de vid anstalten bedrivna undersökningarna rörande bekämpandet av förrådsskadedjur ett belopp av 3,000 kronor måtte få disponeras av ifrågavarande anslag.

Mot vad anstaltsstyrelsen i ärendet anført har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bekämpande av växtsjukdomar* för budgetåret 1942/
43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 70,000.

[102.] **20. Bidrag till svenska vall- och mosskulturforeningen.** Detta anslag, vilket enligt beslut av 1937 års riksdag (prop. nr 249; r. skr. nr 289) avsågs skola utgå med 189,000 kronor om året under en period av tre år, har uppförts med för budgetåret 1938/39 94,500 kronor — avseende verksamheten under första halvåret 1939 — för budgetåret 1939/40 198,800 kronor och för budgetåret 1940/41 185,000 kronor. Såsom bidrag till foreningen anvisades härjämte å tilläggsstat II för sistnämnda budgetår ett

anslag av 9,000 kronor, avsett att disponeras för höjning till 25 procent av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare. För innevarande budgetår har såsom bidrag till föreningen anvisats 205,500 kronor, därvid dyrtidstillägget beräknats utgå med 25 procent. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 641.

I en av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 19 november 1941 överlämnad skrivelse har *styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 225,500 kronor förhöjt belopp. Vid styrelsens skrivelse fanns fogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för föreningens verksamhet under budgetåret 1942/43. I detta förslag ha bland utgifterna upptagits för avlöningar och pensionsavgifter 119,325 kronor, för resekostnader 45,300 kronor, för försöksverksamheten 24,000 kronor samt för försöksgården Lilla Sunnersta 4,000 kronor. Sammanlagt ha utgifterna beräknats till 221,000 kronor. I skrivelsen har föreningens styrelse upplyst, att av sistnämnda summa ett belopp av 216,000 kronor vore erforderligt för bedrivande av föreningens verksamhet i oförändrad omfattning samt att 5,000 kronor avsåges till förbättring av föreningens resurser för försöksverksamheten. Styrelsen har härjämte beräknat ett belopp av 4,500 kronor till höjning av tjänstemännens dyrtidstillägg från 25 till 30 procent.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt ett anslag av 212,000 kronor. Till ledning för sin beräkning av medelsbehovet har styrelsen upprättat ett förslag till inkomst- och utgiftsstat för föreningen för nästa budgetår. I anslutning här till har styrelsen föreslagit, att i samband med beviljande av statsbidrag till föreningen för budgetåret 1942/43 måtte föreskrivas, att, därest föreningen önskade statsbidrag för sin verksamhet jämväl för budgetåret 1943/44, föreningen skulle vid ansökningen härom foga av dess styrelse uppgjort förslag till inkomst- och utgiftsstat, därvid till grund skulle läggas lantbruksstyrelsens statförslag. I sistnämnda statförslag ha bland utgiftsposterna upptagits avlöningar och pensionsavgifter med 122,290 kronor — i vilket belopp inräknats ett till 30 procent förhöjt dyrtidstillägg — resekostnader med 38,600 kronor, utgifter för försöksverksamheten med 22,000 kronor samt utgifter för försöksgården Lilla Sunnersta med 3,000 kronor. Härjämte ha mindre jämkningar i förhållande till föreningsstyrelsens förslag vidtagits beträffande vissa andra utgiftsposter. Det av lantbruksstyrelsen tillstyrkta anslaget, 212,000 kronor, överstiger det för löpande budgetår anvisade anslaget med 6,500 kronor eller med 2,000 kronor utöver det belopp som erfordrades för höjning av dyrtidstillägget till 30 procent. Lantbruksstyrelsen har uttalat, att den anslagsberäkning, som styrelsen nu framlade, med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget icke borde utgöra någon norm för anslagsbeviljandet för tiden efter budgetåret 1942/43. Styrelsen har vidare i sitt utlåtande framlagt av Kungl. Maj:t genom beslut den 23 maj 1941 anbefalld utredning rörande rationalisering av föreningens konsulentverksamhet.

I detta sammanhang torde jag få erinra om en av *besparingsberedningen* den 20 november 1941 avgiven promemoria med yttrande och förslag angående svenska vall- och mosskulturföreningen, i vilken promemoria ifrågasatts överflyttning av föreningens verksamhet till lantbrukshögskolan och hushållningssällskapen. Promemorian har för yttrande remitterats till vederbörande myndigheter.

Det av besparingsberedningen framförda förslaget om uppdelning av svenska vall- och mosskulturföreningens verksamhet å andra organ tarvar en grundlig utredning, och innan denna föreligger kan något ståndpunktstagande i frågan icke ske. I samband med utredningen torde jämväl det av lantbruksstyrelsen framlagda organisationsförslaget böra upptagas till övervägande. På grund av vad sålunda anförts synes anslag till föreningen böra anvisas även för nästa budgetår. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde emellertid anslagsberäkningen för detta budgetår icke böra utgöra någon norm för anslagsbeviljandet för följande budgetår. Med hänsyn till det statsfinansiella läget och i betraktande av att förslag föreligger till vissa organisatoriska förändringar i fråga om föreningens verksamhet kan jag icke tillstyrka, att någon höjning av ifrågavarande anslag till följd av stegrade utgifter vidtages för nästa budgetår. Ej heller anser jag någon ökning av anslaget kunna ifrågakomma för tillgodoseende av det utav föreningen framförda önskemålet om höjning av dyrtidstillägget till föreningens befattningshavare. Anslaget torde alltså böra uppföras med oförändrat belopp av 205,500 kronor. I samband med beviljandet av bidrag till föreningen för nästa budgetår torde böra föreskrivas det av lantbruksstyrelsen föreslagna villkoret rörande föreningens statförslag.

*Före-
draganden.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen*
för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag
av ..... kronor 205,500.

[103.] **21. Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel.** För innevarande budgetår är för detta ändamål uppfört ett anslag av 25,000 kronor. Beträffande användningen av anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 641.

I en av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 19 november 1941 överlämnad skrivelse har *styrelsen för svenska vall- och mosskulturföreningen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett till 38,000 kronor förhöjt anslag för ifrågavarande ändamål. Av anslagshöjningen, 13,000 kronor, är ett belopp av 9,000 kronor föranlett av prisstegringar å konstgödselmedel samt återstoden eller 4,000 kronor av en utökning av föreningens förevisningsfält i Norrland.

Lantbruksstyrelsen har förklarat sig biträda den i anledning av prisstegringen å konstgödselmedel föreslagna anslagsökningen å 9,000 kronor men avstyrkt föreningens förslag i övrigt under framhållande, att konstgödselbehovet för ett ökat antal förevisningsfält i Norrland syntes kunna tillgodoses genom minskning av dels antalet dylika fält i övriga delar av landet och dels storleken av de olika fälten.

*Före-
draganden.*

Även för nästa budgetår torde medel böra anvisas för ifrågavarande ändamål. I likhet med *lantbruksstyrelsen* anser jag mig emellertid i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget utöver den som erfordras för täckande av ökade kostnader för inköp av konstgödselmedel. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskultur-föreningen för anskaffande av konstgödselmedel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 34,000.

[104.] **22. Bidrag till Sveriges pomologiska förening.** För innevarande budgetår är för ändamålet upptaget ett anslag av 15,000 kronor.

I en av *lantbruksstyrelsen* med skrivelse den 30 augusti 1941 överlämnad framställning har *styrelsen för Sveriges pomologiska förening* anhållit om anslag med 18,000 kronor för nästa budgetår. *Lantbruksstyrelsen* har av statsfinansiella skäl ansett sig icke kunna förorda någon höjning av nu utgående anslag.

*Före-
draganden.*

I anslutning till *lantbruksstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges pomologiska förening* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 15,000.

[105.] **23. Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader, förslagsanslag.** Detta anslag har uppförts med 1,000 kronor för ett vart av budgetåren 1934/35—1939/40 samt med 100 kronor för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 642.

*Före-
draganden.*

De för budgetåren 1934/35—1940/41 anvisade anslagen ha icke behövt tagas i anspråk. Emellertid torde medel böra ställas till förfogande för ändamålet även under nästa budgetår. Därvid synes liksom för innevarande budgetår under anslaget endast behöva upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100.

[106.] **24. Fraktlindring för kalk, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 275,000 kronor. Bestämmelserna om anslaget användning finnas upptagna i Kungl. Maj:ts brev till järnvägsstyrelsen den 7 juni 1940 (Sv. förf.-saml. nr 492).

I skrivelse den 9 december 1941 har *lantbruksstyrelsen* — under förmålan att utgifterna å anslaget under budgetåret 1940/41 uppgått till i runt tal 282,000 kronor — hemställt om ett anslag å 280,000 kronor för nästa budgetår.

Jag torde vidare få anmäla, att till chefen för jordbruksdepartementet med skrivelse den 8 oktober 1941 överlämnats en promemoria med yttrande och förslag av *besparingsberedningen* angående fraktlindring för kalk samt fraktbidrag för konstgödsel. I fråga om fraktlindring för kalk har i promemorian föreslagits, att bidrag för sådant ändamål hädanefter endast måtte utgå till längre försändelser, förslagsvis överstigande 400 kilometer, till järnvägsstation belägen inom de fyra nordligaste länen. Över promemorian ha yttranden infordrats från vissa myndigheter och sammanslutningar.

Jag anser mig icke böra taga slutlig ställning till besparingsberedningens förslag utan att frågan underkastats ytterligare utredning. Då denna utredning icke torde slutföras i sådan tid, att resultaten därav kunna underställas 1942 års riksdag, synas statsbidrag för ändamålet böra utgå på oförändrade villkor under nästa budgetår. Vid sådant förhållande föranleder lantbruksstyrelsens anslagsäskande endast den erinran från min sida att anslaget torde böra upptagas med oförändrat belopp av 275,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Fraktlindring för kalk* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 275,000.

[107.] **25. Fraktbidrag för konstgödsel, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 40,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 642.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Som jag under föregående punkt omnämnt har till chefen för jordbruksdepartementet med skrivelse den 8 oktober 1941 överlämnats en promemoria med yttrande och förslag av *besparingsberedningen* angående fraktlindring

för kalk samt fraktbidrag för konstgödsel. Beträffande fraktbidrag för konstgödsel har i promemorian föreslagits, att medel för sådant ändamål icke vidare skulle äskas av riksdagen. Yttranden över promemorian ha infordrats från vissa myndigheter och sammanslutningar.

*Före-
draganden.*

Innan besparingsberedningens förslag att helt nedlägga ifrågavarande bidragsverksamhet underkastats en ingående utredning, anser jag mig icke kunna taga ställning till detsamma. Denna utredning läser icke föreligga inom sådan tid, att resultaten av densamma kunna underställas 1942 års riksdag. I avbidan på utredningen torde verksamheten böra fortgå enligt oförändrade grunder. Med hänsyn till medelsåtgången synes anslaget för nästa budgetår icke behöva upptagas med högre belopp än 35,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fraktbidrag för konstgödsel* för budgetåret 1942/43
anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 35,000.

[108.] **26. Statens sockernämnd, förslagsanslag.** För bestridande av de med statens sockernämnds verksamhet förenade kostnaderna har för innevarande budgetår under elfte huvudtiteln anvisats ett förslagsanslag av 50,000 kronor (statsliggaren sid. 758). Efter förslag av Kungl. Maj:t har 1941 års riksdag (prop. nr 212; r. skr. nr 233) bland annat godkänt ett förslag till kontrakt mellan staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget rörande sockertillverkningen m. m. under tiden 1 augusti 1941—31 juli 1942. Tillsynen över sockerbolagets verksamhet, i vad denna beröres av kontraktet, utövas av statens sockernämnd, som för övrigt har att vaka över fullgörandet av kontraktets bestämmelser ävensom eljest fullgöra av Kungl. Maj:t förelagda uppgifter.

I skrivelse den 19 augusti 1941 har *statens sockernämnd* hemställt, att för nämndens verksamhet under nästa budgetår måtte anvisas 53,000 kronor. Nämnden har härvid anfört i huvudsak följande.

Ehuru det till grund för sockernämndens verksamhet liggande nu gällande avtalet mellan staten och sockerbolaget utlöper den 31 juli 1942, kan förutsättas att nämndens granskningsarbete ej kan avslutas omedelbart efter sagda dag utan måste pågå åtminstone några månader därefter med hänsyn till bland annat, att sockerbolagets bokslut per den 31 juli icke kan föreligga färdigt förrän under september månad samma år och nämnden därefter har att utföra ett omfattande granskningsarbete av bokslutet m. m. Med hänsyn härtill och då det dessutom kan antagas, att en fortsatt reglering av sockernäringsen kan bli erforderlig under ytterligare ett år, synes man böra räkna med möjligheten av att sockernämndens verksamhet kommer att i ungefär nuvarande omfattning fortgå under budgetåret 1942/43.

Beträffande medelsbehovet för sist sagda tid har nämnden gjort följande beräkning. Under förutsättning att antalet ledamöter i nämnden skall vara oförändrat, torde erfordras 6,200 kronor i arvoden och 5,300 kronor i resekostnads- och traktamentsersättningar för ledamöterna. Då det emellertid sy-

nes önskvärt, att antalet ordinarie ledamöter i nämnden så snart som möjligt ökas med en, som bör vara bosatt i Malmö där nämnden har sitt säte, eller alltså till fyra, torde sammanlagda kostnaden för ledamöterna böra beräknas till ungefär 14,000 kronor. Vidare synes för arvoden till nämndens befattningshavare, nämligen en föredragande i frågor rörande teknisk-ekonomisk granskning av sockerbolagets verksamhet, en föredragande för tvister angående betarbetarlöner, en biträdande revisor, en föredragande i frågor om statsbidrag till betlastningsanordningar och en expert i skattefrågor, böra beräknas oförändrat belopp av 25,000 kronor. Med hänsyn särskilt till att den från och med januari 1941 anställde revisorn huvudsakligen kommer att utföra granskningsarbete å de olika fabrikskontoren torde däremot kostnadsposten för resor och traktamenten till befattningshavarna böra höjas från 7,000 till 9,000 kronor. Om härtill lägges ett belopp av 5,000 kronor för extra biträden, expenser, telefon o. d. — för vilket ändamål beräknats 6,000 kronor för löpande budgetår — kan totala medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas till förslagsvis 53,000 kronor.

Från och med budgetåret 1942/43 torde utgifterna för statens sockernämnd böra bestridas från ett under nionde huvudtiteln för ändamålet uppfört förslagsanslag.

Föredraganden.

Det mellan staten och sockerbolaget ingångna kontraktet utlöper såsom sockernämnden erinrat den 31 juli 1942. Då det kan antagas, att en fortsatt reglering av sockernäringen kommer att bli erforderlig även efter utgången av verksamhetsåret 1 augusti 1941—31 juli 1942 och att jämväl en blivande reglering skall bli underkastad kontroll från statens sida, torde man emellertid böra utgå från att sockernämndens verksamhet kommer att i nuvarande omfattning fortgå under hela nästkommande budgetår. Vad beträffar den av sockernämnden verkställda beräkningen av anslagsbehovet under nästa budgetår torde jag få erinra om att antalet ledamöter i nämnden enligt kungörelsen den 30 augusti 1941 (nr 710) utökats från tre till fyra. Även med beaktande härav synes anslaget icke behöva upptagas med högre belopp än 45,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sockernämnd* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 45,000.

[109.] **27. Bidrag till gödselvårdsanläggningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 642.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Styrelsen har till motivering av anslagsäskandet anført i huvudsak följande.

För 1941 hade till styrelsen inkommit ansökningar om bidrag med sammanlagt över 760,000 kronor. Genom den minskade tillgången till konstgödselmedel är ett rationellt tillvaratagande av den naturliga gödseln mer än någonsin av omedelbar betydelse för upprätthållande av livsmedelsproduk-

tionen. Förevarande bidragsverksamhet synes därför under rådande förhållanden vara av största värde. Den begränsade tillgången till cement torde dock komma att verka hämmande även för byggande av gödselstäder. Med hänsyn till ändamålets stora betydelse torde emellertid behovet av cement i den relativt begränsade omfattning, som ifrågasatt verksamhet kräver, kunna tillgodoses. Ur de synpunkter, lantbruksstyrelsen har att företräda, skulle en avsevärd höjning av ifrågasatt anslag tvivelsutan kunna anses väl motiverad. Med hänsyn till nödvändigheten av begränsning i fråga om medelsanvisning jämväl till synnerligen behjärtansvärda och aktuella ändamål anser sig styrelsen emellertid icke nu böra ifrågasätta en höjning av anslaget utan förordar, att detta för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp, 200,000 kronor. I detta sammanhang må framhållas, att ifrågasatt anslag torde kunna tillmätas en viss betydelse för framskapande av arbetsobjekt till motverkande av arbetslöshet.

Före-
draganden.

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag synes även för nästa budgetår böra anvisas ett anslag av 200,000 kronor till bidrag till gödselvårdsanläggningar. Jag torde i detta sammanhang få erinra om att 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor för ifrågasatt ändamål. Sistnämnda anslag, vilket motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således har karaktär av beredskapsanslag, har ännu ej till någon del tagits i anspråk.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till gödselvårdsanläggningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av . . kronor 200,000.

[110.] **28. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlö-
nande av mejerikonsulenter m. m., förslagsanslag.** För innevarande bud-
getår är ifrågasatt anslag uppfört med 111,600 kronor, varav 75,600
kronor avsetts såsom bidrag till avlöningar och 36,000 kronor såsom bidrag
till resekostnader. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning
hänvisas till statsliggaren sid. 643.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande
av en den 26 juli 1941 dagtecknad skrivelse från svenska mejeriernas riks-
förening u. p. a., hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågasatt
ändamål anvisas ett förslagsanslag av 113,600 kronor. Den föreslagna an-
slagshöjningen å 2,000 kronor är helt föranledd därav, att behovet av med-
el till vissa befattningshavares ålderstillägg ökats.

Vidare torde jag få anmäla, att till chefen för jordbruksdepartementet med
skrivelse den 20 november 1941 överlämnats en av *besparingsberedningen* av-
given promemoria med förslag att statsbidrag för ifrågasatt ändamål icke
vidare skulle utgå. Över promemorian ha yttranden infordrats från vissa myn-
digheter och sammanslutningar.

Före-
draganden.

Sedan remissbehandlingen i anledning av besparingsberedningens fram-
ställning slutförts, torde jag få ånyo anmäla framställningen för Kungl. Maj:t.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 113,600.

[111.] **29. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 60,000 kronor.

Med skrivelse den 30 augusti 1941 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från *styrelsen för svenska smörprovningarna*, vari denna i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1942/43 anhållit om oförändrat anslag av 60,000 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan beräknade utgifter å 250,500 kronor och beräknade inkomster å 190,500 kronor.

Lantbruksstyrelsen har beträffande de av smörprovningarnas styrelse verkställda avlöningsberäkningarna i utgiftsstaten anfört, att lantbruksstyrelsen icke kunde förorda, att smörprovningarnas laboratorieföreståndare för erhållande av ålderstillägg å sin befattning medgåves rätt att tillgodoräkna sig viss tjänstgöring i andra befattningar. Enligt lantbruksstyrelsens mening kunde därför det för ålderstillägg beräknade beloppet i utgiftsstaten nedsättas med 250 kronor. Lantbruksstyrelsen, som i övrigt icke haft något att erinra mot de framlagda stafförslagen, har i enlighet härmed hemställt, att anslaget till smörprovningarna för budgetåret 1942/43 måtte upptagas med (60,000 — 250 =) i runt tal 59,800 kronor.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 59,800.

[112.] **30. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1941/42 anvisats ett reservationsanslag av 80,000,000 kronor (prop. nr 278; r. skr. nr 411). I proposition till riksdagen denna dag har Kungl. Maj:t på min föredragning hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 upptagas ytterligare 56,000,000 kronor. I skrivelse den 28 november 1941 har statens livsmedelskommission beräknat, att för upprätthållande under nästa budgetår av prisregleringen på jordbrukets område erfordras tillhopa 100,000,000 kronor. I avbidan på de förslag i ämnet, som

jag har för avsikt att senare framlägga för Kungl. Maj:t, torde emellertid ifrågavarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp av 80,000,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 hemställt, att å riksstaten för budgetåret 1942/43 måtte anvisas ett särskilt reservationsanslag av 900,000 kronor till bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och vissa andra delar av riket. Vid 1941 års riksdag medgavs, att för detta ändamål finge av nyssnämnda anslag å 80,000,000 kronor till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område användas ett belopp av 900,000 kronor. För nästa budgetår synes en liknande anordning böra vidtagas. Jag torde närmare få ingå på detta spörsmål i samband med att jag ånyo anmäler frågan om nyssberörda prisregleringsåtgärder.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *reservationsanslag* av ..... kronor 80,000,000.

[113.] **31. Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet, reservationsanslag.** I skrivelse den 28 november 1941 har statens livsmedelskommission med överlämnande av en skrivelse från svenska spannmålsaktiebolaget hemställt, att för täckande av kostnader i samband med bolagets verksamhet för räkenskapsåret den 1 september 1941—den 31 augusti 1942 måtte anvisas ett belopp av 90,000,000 kronor. I anledning av oförmälda skrivelse torde i proposition denna dag å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår böra äskas ett reservationsanslag av 56,000,000 kronor, avsett till täckande av spannmålsaktiebolagets kostnader i samband med anskaffande av oljekraftfoder och fodercellulosa. Därest kostnader av detta slag även skulle uppkomma under nästa budgetår, torde desamma i enlighet med vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang föreslår böra bestridas från den förskottsstat för försvarsväsendet m. m., varom förslag är avsett att föreläggas riksdagen. Återstoden av det av kommissionen äskade beloppet å 90,000,000 kronor eller sålunda 34,000,000 kronor bör upptagas å riksstaten för nästa budgetår. I avbidan på slutligt ståndpunktstagande till frågan om jordbruksregleringen torde ifrågavarande anslag böra uppföras med allenast beräknat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *reservationsanslag* av ..... kronor 34,000,000.

[114.] **32. Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 53,000 kronor. Anslaget, som avses skola lämna bidrag till kostnaderna för revisions-, instruktions- och organisationsverksamhet inom jordbrukskasserörelsen, må enligt föreskrift den 29 augusti 1941 utbetalas till svenska jordbrukskreditkassan först sedan kassan visat sig ha fullgjort den kassan ålagda skyldigheten att erlägga bidrag med 30,000 kronor till bestridande av på tillsynen över jordbrukskasserörelsen belöpande kostnader för bank- och fondinspektionens organisation och verksamhet.

I skrivelse den 6 september 1941 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* meddelat, att den kassan åvilande revisions-, instruktions- och organisationsverksamheten under budgetåret 1940/41 dragit en total kostnad av 116,000 kronor samt att motsvarande kostnad för innevarande budgetår — med tillägg av omförmälda bidrag å 30,000 kronor till bank- och fondinspektionens kostnader för jordbrukskassetillsynen — beräknades till omkring 120,000 kronor. Bidraget till bank- och fondinspektionens verksamhet hade, framhåller styrelsen vidare, bestämts såsom ett provisorium, enär frågan om grunderna för bidraget befunnits böra ytterligare prövas före deras definitiva fastställande. Styrelsen har föreslagit, att ifrågavarande anslag även för nästa budgetår bestämmas till 53,000 kronor.

Vid föredragning av frågan om anslag till jordbrukets kreditkassor för budgetåret 1941/42 (prop. nr 265/1941) anmälde jag, att den s. k. jordbrukskassautredningen den 29 januari 1941 framlagt betänkande med förslag till förordning om jordbrukets kreditkassor m. m. Jag framhöll också, att sagda förslag vore föremål för överarbetning samt att jag icke vore beredd att föreslå någon ändring i fråga om jordbrukskasserörelsen förrän nämnda överarbetning verkstälts. Denna har emellertid nu fortskridit så långt, att förslag till nya bestämmelser i ämnet torde kunna föreläggas årets riksdag. I avvaktan härpå synes förevarande anslag böra uppföras i riksstatsförslaget med ett beräknat belopp av 53,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.* för budgetåret 1942/43 beräkna ett anslag av .. kronor 53,000.

[115.] **33. Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål upptaget ett förslagsanslag av 260,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 645.

I skrivelse den 6 september 1941 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* hemställt om ett till 215,000 kronor nedsatt anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört föreslår jag, att även förevarande anslag upptages med allenast beräknat belopp. Anslaget torde böra uppföras med det av styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan äskade beloppet, 215,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Jordbrukets kreditkassar: Förvaltningsbidrag till jordbrukskassereörelsen* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *förslagsanslag* av ..... kronor 215,000.

[116.] 34. **Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Närmare redogörelse för användningen av anslaget har lämnats i 1937 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 246).

I skrivelse den 21 augusti 1941 har *lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* hemställt om ett till 75,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Då medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41 utgjorde i runt tal 70,200 kronor, synes anslaget för nästa budgetår kunna bibehållas vid nuvarande belopp, 70,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 70,000.

[117.] 35. **Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Avlöningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är under rubriken Statens maskin- och redskapsprovninganstalter upptaget ett förslagsanslag av 60,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt följande stat för anstalterna:

Stat.

Avlöningar.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Grundbelopp	kronor	20,350
b) Personliga ålderstillägg	»	2,100
c) Tillfällig löneförbättring	»	3,000

Summa avlöningar kronor 25,450

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	11,550
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	9,000
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
4. Övriga utgifter:		
a) Ersättning för arbete, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	15,000
b) Byggnader, reparationer och hyror, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
c) Instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel, <i>förslagsvis</i> ..	»	5,000
	»	21,500
		<hr/>
	Summa omkostnader	kronor 49,550

Särskilda uppbördsmedel.

Provningsavgifter och inkomst genom försäljning av meddelanden	kronor	15,000
--	--------	--------

Sammandrag.

Utgifter:		
Avlöningar	kronor	25,450
Omkostnader	»	49,550
Särskilda uppbördsmedel	»	15,000
		<hr/>
	Nettoutgift	kronor 60,000.

Det för avlöningar avsedda beloppet, 25,450 kronor, disponeras på följande sätt:

Befattningshavare	Grundarvode kronor	Personligt ålderstillägg kronor	Tillfällig löneförbättring kronor	Summa kronor
1 föreståndare för anstalterna (i Ultuna)	7,200	600	1,000	8,800
1 överassistent (i Alnarp).....	5,200	1,000	1,000	7,200
1 » (i Ultuna).....	5,200	500	1,000	6,700
1 montör (i Ultuna)	2,750	—	—	2,750
Summa kronor	20,350	2,100	3,000	25,450

Å samtliga förenämnda löneförmåner utgår dyrtidstillägg enligt de för oreglerad avlöning gällande bestämmelserna ävensom kristillägg.

Jag torde till en början få erinra om att de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1937 tillkallade *utredningsmännen för utredning rörande frågan om förlägningsorten för en omorganiserad maskin- och redskapsprovninganstalt* den 26 juli 1938 avgåvo betänkande med förslag rörande omorganisation av statens maskin- och redskapsprovninganstalter m. m. Utredningsmännen föreslog, att de nuvarande anstalterna skulle ersättas av en särskild helt fristående anstalt, statens maskinprovningar, vilken anstalt borde förläggas till Ultuna samt kompletteras med en till Alnarp förlagd

filial. Vidare förordades, bland annat, att anstalten skulle bedriva provningsverksamhet ej blott på lantbrukets och mejerihanteringsens utan även på trädgårdsskötselns, skogsbrukets, fiskets och vägväsendets områden samt att större betingelser skulle skapas för utförandet uti ifrågavarande verksamhet av laboratoriemässiga prov. Engångskostnaderna för genomförandet av utredningsmännens förslag beräknades till 370,000 kronor för byggnadsarbeten — av vilket belopp 20,000 kronor avsågo filialen i Alnarp — samt 93,000 kronor för utrustning och inredning m. m. Anstaltens årliga utgifter för avlöningar (exklusive dyrtidstillägg och provisorisk avlöningsförstärkning) samt omkostnader upptogs av utredningsmännen med 98,000 kronor. Över omförmälda betänkande avgåvos remissyttranden av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Av statsfinansiella skäl har något förslag angående anstaltens omorganisation hittills icke framlagts.

Med skrivelse den 16 oktober 1941 har lantbruksstyrelsen överlämnat en av *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av dels ett förslagsanslag till avlöningar å 86,200 kronor, dels ock ett förslagsanslag till omkostnader å 19,500 kronor. Anstaltens styrelse har utgått från att förslag rörande anstaltens definitiva omorganisation icke komme att föreläggas 1942 års riksdag. Under framhållande att de nuvarande anställningsförhållandena för anstaltens personal äro synnerligen otillfredsställande har anstaltsstyrelsen framlagt förslag om viss provisorisk omorganisation av anstalterna. Den sålunda ifrågasatta omorganisationen skulle enligt anstaltsstyrelsens mening icke föregripa en mera definitiv omorganisation utan endast förbättra anställningsvillkoren för sådan personal vid anstalterna, som även efter en slutlig omorganisation vore oundgängligen nödvändig för provningsverksamhetens bedrivande. Förslaget innebär bland annat, att följande ordinarie befattningshavare skulle uppföras å anstalternas stat, nämligen 1 föreståndare i lönegrad A 30, 2 överassistenter i lönegrad A 26, 1 montör i lönegrad A 10, 1 kontorsskrivare (kassör och registrator) i lönegrad A 9 samt 1 skrivbiträde i lönegrad A 2. Vidare skulle följande extra ordinarie tjänster inrättas, nämligen 1 provningsingenjörsbefattning i lönegrad Eo 24 och 1 montörsbefattning i lönegrad Eo 8.

Lantbruksstyrelsen har framhållit, att trots anstaltens mer än 40-åriga tillvaro ingen av tjänstemännen erhållit en i ett statligt anställningsförhållande så konstitutiv rätt som rätt till pension. Enligt styrelsens mening borde tjänsteförhållandena för personalen vid anstalterna snarast ordnas på ett mera tillfredsställande sätt än som för närvarande vore fallet. Med hänsyn bland annat till att en mera definitiv omorganisation av anstalterna tämligen snart komme att bli ofrånkomlig har styrelsen förordat, att de befattningshavare, som av anstaltens styrelse föreslagits till uppförande på ordinarie stat, måtte givas tjänsteställning såsom extra ordinarie tjänstemän. Vad beträffar ifrågavarande befattningshavares placering i lönegrad biträder lantbruksstyrelsen helt anstaltsstyrelsens förslag. Övriga befattningshavare borde däremot enligt

lantbruksstyrelsens åsikt med hänsyn till omorganisationsfrågans läge kvarstå i sina nuvarande tjänsteställningar såsom arvodister. Styrelsen har förordnat, att för ifrågavarande ändamål måtte anvisas dels ett förslagsanslag av 82,000 kronor till avlöningar, dels ock ett förslagsanslag av 18,300 kronor till omkostnader.

Beträffande lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet m. m. må nämnas följande.

Avlöningar. Av det beräknade medelsbehovet 82,000 kronor, avse 27,300 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3,000 kronor ersättningar till sakkunniga, 45,700 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 6,000 kronor rörligt tillägg.

Det under *arvodesposten* beräknade beloppet avser *dels* arvoden till en provningsingenjör och en montör å 9,000 respektive 3,600 kronor eller samma belopp som för närvarande utgå till befattningshavarna i fråga, *dels* årsarvoden till ordföranden, jourhavande ledamoten samt en var av 3 ledamöter i anstalternas styrelse å respektive 1,500, 1,200 och 200 kronor, *dels* arvoden till en assistent vid anstalternas lantbruksavdelning i Alnarp och till ett provningsbiträde vid anstalternas mejeriavdelning i Alnarp å 4,800 respektive 3,600 kronor, *dels* arvode till ordföranden i provningsnämnden vid mejeriavdelningen i Alnarp å 1,000 kronor, *dels ock* arvode till provningsledaren vid lantbruksavdelningen i Alnarp å 2,000 kronor. Den sistnämnde åtnjuter för närvarande ett årligt arvode å 500 kronor samt därutöver 10 kronor för förrättningsdag.

Till motivering av förslaget om arvoden till ledamöterna i anstaltsstyrelsen har framhållits, att lantbruksstyrelsen sedan en längre tid varit av den bestämda uppfattningen, att anstalternas styrelse borde över provningsverksamheten utöva en betydligt starkare ledning än som hittills varit möjlig. I sådant syfte hade jämväl tillkommit en reglementsändring om en jourhavande ledamot inom anstalternas styrelse. Då en dylik starkare ledning icke kunde komma till stånd med mindre ordföranden och jourhavande ledamoten ägnade avsevärd tid och avsevärt arbete åt förekommande arbetsuppgifter, har lantbruksstyrelsen förordat, att ersättning i form av årsarvoden i stället för dagarvoden måtte få utgå till nämnda två styrelseledamöter.

Från det under anslagsposten *ersättningar till sakkunniga* upptagna beloppet avses skola bestridas kostnaderna för anlitande av utanför anstalterna förefintlig expertis samt för dagarvoden till provningsnämndernas ledamöter.

Under posten *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* ha beräknats *dels* 39,700 kronor för avlöningar till 1 föreståndare i lönegrad Eo 30, löneklass 32, 1 överassistent i lönegrad Eo 26, löneklass 28, 1 överassistent i lönegrad Eo 26, löneklass 27, 1 montör i lönegrad Eo 10, löneklass 13, 1 kontorist i lönegrad Eo 9, löneklass 9, samt 1 skrivbiträde i lönegrad Eo 2, löneklass 1, *dels ock* 6,000 kronor för avlöning åt tillfälligt arbetsbiträde, vikariatsersättningar samt övertidsersättningar. Lönen för den i Alnarp stationerade överassistenten har beräknats efter ortsgrupp C. I fråga om den föreslagna extra ordinarie personalens löneklassplacering har förordats, att tjänsteman, som i samband med vederbörande befattnings ombildning överginge från tjänsteställning såsom arvodist till tjänsteställning som extra ordinarie befattningshavare, måtte erhålla rätt att för löneklassplacering tillgodoräkna sig hela den tid, han innehaft arvodesbefattningen ifråga. Den eljest ofta tillämpade regeln i sådant avseende, nämligen att vederbörande inplacerades i den löneklass, i vilken lönen närmast överstege den avlöning han när-

mast före befattningsombildningen ägt uppbära, har lantbruksstyrelsen funnit icke vara tillfredsställande i förevarande fall. En skäligen löneklassplacering av de nuvarande tjänstemännen skulle med tillämpning av angivna regel i allmänhet icke bli möjlig. Enligt vad en av styrelsen verkställd undersökning givit vid handen, skulle exempelvis den nuvarande föreståndaren, därest regeln i fråga tillämpades, trots sin närmare 30-åriga anställning i ifrågavarande befattning, komma i åtnjutande av endast en löneklassuppflyttning.

Posten r ö r l i g t t i l l ä g g har upptagits till 6,000 kronor.

O m k o s t n a d e r. Utgifterna ha beräknats till 41,300 kronor, uppbördsmedlen till 23,000 kronor samt nettoutgifterna till 18,300 kronor. Av de beräknade utgifterna avse 300 kronor sjukvård m. m., 6,000 kronor reseersättningar, 13,000 kronor expenser, 11,000 kronor publikationstryck samt 11,000 kronor övriga utgifter.

Posten s j u k v å r d m. m. har upptagits på grund av förslaget om inplacering av viss personal i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän.

Posten r e s e e r s ä t t n i n g a r har minskats med 5,500 kronor i jämförelse med gällande stat. Minskningen beror huvudsakligast på att ledamöterna i anstaltens styrelse, vilka hittills åtnjutit dagarvoden från ifrågavarande post, föreslagits skola erhålla av Kungl. Maj:t fastställda arvoden.

Den ökning med 4,000 kronor, som beräknats under posten e x p e n s e r i jämförelse med gällande stat, föranledes dels av stegrade kostnader för uppvärmning av provningshall och kontorslokaler i Ultuna samt av provningshallen vid Alnarp, dels och av stegrade varupriser.

Posten p u b l i k a t i o n s t r y c k har höjts med 3,500 kronor, vilket beror på att antalet fasta abonnenter på redogörelserna för lantbruksmaskinprovningarna mer än fördubblats. Nämnas må, att även inkomsterna genom försäljning av redogörelser ökat.

Under posten ö v r i g a u t g i f t e r ha 2,000 kronor upptagits under delposten ersättning för arbete, 1,500 kronor under delposten byggnader, reparationer och hyror samt 7,500 kronor under delposten instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel. I gällande stat ha för motsvarande ändamål upptagits respektive 15,000, 1,500 och 5,000 kronor. Det minskade medelsbehovet å 13,000 kronor för ersättning för arbete föranledes av att avlöningarna till kontorspersonal, provningsingenjör, montör, assistent och biträde föreslagits överförda till avlöningsanslaget. Ökningen med 2,500 kronor av delposten instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel motiveras med starkt stegrade priser på drivmedel och förnödenheter.

Slutligen må omnämnas, att lantbruksstyrelsen förutsatt, att anstalterna i samband med den ifrågasatta provisoriska omorganisationen skulle erhålla ställning som självständig underförvaltning, vilken redovisade anslag och inkomster direkt till riksräkenskapsverket. Den nuvarande ordningen i detta hänseende, enligt vilken redovisningsskyldigheten åvilade lantbruksstyrelsen, vore otvivelaktigt förenad med vissa olägenheter, bland annat på grund därav att anstaltens utgifter i verkligheten beslutades av anstaltens styrelse.

Statskontoret har i remissutlåtande den 17 november 1941 anfört i huvudsak följande.

Statskontoret föreställer sig, att den nuvarande statsekonomiska situationen kan befinnas lägga hinder i vägen för ett realiserande under nästkommande budgetår av framlagt förslag om uppförande av en särskild anstaltsbyggnad. Vid sådant förhållande lära statsmakterna icke vilja nu upptaga till avgörande frågan om anstaltens definitiva organisation. Statskontoret anser sig icke heller för närvarande kunna förorda någon mera genomgri-

pande förändring med avseende å anstaltspersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden. Vissa av befattningshavarna, av vilka en del under en lång följd av år varit knutna till anstalterna och vilka under alla förhållanden kunna anses utgöra den egentliga och stadigvarande stommen i personalorganisationen, synas dock nu böra beredas tryggare anställningsförhållanden. Statskontoret vill fördenskull icke framställa erinran mot att följande befattningshavare uppföras på extra ordinarie stat, nämligen föreståndaren, två överassistenter, en kontorist (kassör och registrator), en montör samt ett skrivbiträde. Någon förändring av tjänsteställningen för övriga befattningshavare kan ämbetsverket däremot icke tillstyrka, liksom ej heller förslaget om ändring av arvoden till styrelsens för anstalterna ledamöter. I samband med en dylik provisorisk löne reglering torde jämväl, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, det nuvarande anslaget till anstalternas verksamhet böra i enlighet med gällande budgettekniska regler uppdelas i ett avlöningsanslag och ett omkostnadsanslag.

Lantbruksstyrelsens förslag rörande lönegradsplaceringen för de tjänstemän, vilka kunna komma att beredas extra ordinarie anställning, föranleder i stort sett ej någon erinran från statskontorets sida. Statskontoret kan emellertid icke understödja lantbruksstyrelsens nu framförda förslag, att montörsbefattningen skulle placeras i lönegrad Eo 10. Beträffande kassörs- och registratorsbefattningen kan måhända ifrågasättas, huruvida det icke vore tillräckligt att för handhavandet av nämnda göromål inrätta en extra ordinarie kanslibiträdestjänst i 7 lönegraden. Med hänsyn till de av tjänsteförteckningssakkunniga förordade riktlinjerna för verksregistratorernas löneställning vill statskontoret dock icke motsätta sig förslaget om tjänstens placering i lönegrad Eo 9. Övriga befattningshavare torde böra placeras i de av lantbruksstyrelsen angivna lönegraderna.

Vid överförandet på extra ordinarie stat torde en del av ifrågavarande tjänstemän i betraktande av storleken av deras nuvarande avlöningsförmåner komma att få vidkännas viss löneminskning, därest de skulle hänföras till begynnelselöneklassen inom respektive lönegrader. För undvikande härav synes det lämpligt, att vederbörande placeras i den löneklass, i vilken lönen närmast överstiger den avlöning, han ägde uppbära vid tidpunkten omedelbart före övergången till extra ordinarie tjänst. Föreståndaren torde med hänsyn härtill böra hänföras till 30 löneklassen, den i Alnarp stationerade överassistenten till 28 löneklassen, överassistenten i Ultuna till 27 löneklassen samt montören till 10 löneklassen. Sistnämnde befattningshavare äger för närvarande åtnjuta fri bostad — i staten icke tillhörig fastighet — jämte lyse och vedbrand, vilka förmåner taxerats till cirka 500 kronor för år. Vid bifall till statskontorets förslag rörande montörens löneställning komme han att placeras i högsta förekommande löneklass inom 7 lönegraden. Då det synes skäligt, att han, intill dess bostad kan beredas honom i den blivande institutionsbyggnaden, erhåller gottgörelse för nämnda hyreskostnader m. m., får statskontoret föreslå, att han tillerkännes ett särskilt avlöningstillägg å 500 kronor för år.

Till en provningsingenjör och en montör, vilka av anstalternas styrelse föreslagits skola placeras i lönegrad Eo 24 respektive lönegrad Eo 8, utgå för närvarande månadsarvoden med 750 kronor, respektive 300 kronor. I likhet med lantbruksstyrelsen föreslår statskontoret, att dessa arvoden förändras till årsarvoden och fastställas av Kungl. Maj:t.

I enlighet med vad sålunda förordats torde såsom en första anslagspost i anstalternas *avlöningsstat* för budgetåret 1942/43 böra upplagas en post arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Från denna

post skulle bestridas dels arvoden till en provningsingenjör och en montör (9,000 + 3,600), dels ock avlöningstillägg å 500 kronor, motsvarande förmånen av fri bostad m. m. till den extra ordinarie montören.

Från anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde i första hand bära utgå avlöning, minskad med vederbörliga pensionsavdrag, till den personal, som kan komma att överföras på extra ordinarie stat. I anslutning till den av statskontoret i det föregående förordade löneklassplaceringen för vissa av dessa befattningshavare kan den sammanlagda kostnaden för avlöningar uppskattas till cirka 38,000 kronor. Härutöver torde visst belopp, förslagsvis 1,000 kronor, bära beräknas till vikariatsersättningar, övertidsersättningar m. m. Postens slutsumma skulle alltså kunna fixeras till 39,000 kronor. I enlighet med gällande regler bör anslagsposten upptagas såsom obetecknad.

För avlöningar till tillfälliga biträden torde bära anvisas medel under en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost. Anstaltarnas styrelse har för ändamålet beräknat ett belopp av 6,000 kronor men samtidigt under hand uppflyst, att sagda belopp skulle kunna i förekommande fall tagas i anspråk för vikariats- och övertidsersättningar. Då emellertid statskontoret här förut i sitt förslag beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avsett ett belopp å 1,000 kronor för sistberörda ändamål, torde anslagsposten avlöningar till tillfälliga biträden kunna bestämmas till 5,000 kronor.

Slutligen torde i avlöningsstaten bära inräknas medel för bestridande av ersättningar till sakkunniga (provningsnämndernas ledamöter samt särskild expertis) och dagarvoden till ledamöterna av anstaltarnas styrelse. Då dessa kostnader under de senaste åren lära ha uppgått till i medeltal 5,000 kronor för år, synes intet vara att erinra mot att anslagsposten beräknas till sagda belopp. Jämväl denna post torde bära upptagas förslagsvis.

Anslagsposten örlligt tillägg torde kunna bestämmas till 5,700 kronor.

Vad härefter beträffar anstaltarnas *omkostnadsstat* för nästkommande budgetår får statskontoret uttala, att ämbetsverket i stort sett kan biträda lantbruksstyrelsens förslag härutinnan. Anledning torde dock ej föreligga att beräkna anslagsposten sjukvård m. m. till högre belopp än 200 kronor. Vidare synes anslagsposten publikationstryck med hänsyn till tidigare belastning kunna upptagas med 10,000 kronor. I avvaktan på närmare erfarenhet lärer därjämte den under anslagsposten övriga utgifter upptagna delposten till instrument, övriga inventarier och förbrukningsartiklar, vilken post i årets stat är uppförd med 5,000 kronor, bära ökas med 1,000 kronor i stället för med av lantbruksstyrelsen föreslaget belopp, 2,500 kronor.

Vidare torde såsom särskilda uppbördsmedel å omkostnadsanslaget bära upptagas ett belopp av 23,000 kronor, motsvarande beräknade inkomster i form av provningsavgifter och genom försäljning av meddelanden.

I enlighet med vad sålunda föreslagits skulle omkostnadsanslaget kunna i riksstaten för nästkommande budgetår upptagas med ett belopp av (38,700 — 23,000 =) 15,700 kronor.

Statskontoret får slutligen uttala, att ämbetsverket icke finner tillräcklig anledning föreligga för att maskin- och redskapsprovninganstaltarna i samband med den nu föreslagna provisoriska omorganisationen skulle — på sätt lantbruksstyrelsen ifrågasatt — erhålla ställning såsom självständig underförvaltning.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 1 december 1941 anfört bland annat följande.

Lönenämnden vill till en början framhålla, att det synes nämnden skäligt, att innehavarna av de nuvarande arvodesbefattningarna komma i åtnjutande av de förmåner, som åtfölja anställning såsom extra ordinarie tjänsteman, helst som flertalet av dem tjänstgjort hos anstalterna under en lång följd av år, i två fall närmare 30 år. Lönenämnden vill fördenskull tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag, att befattningarna ombildas till extra ordinarie tjänster.

De av lantbruksstyrelsen för befattningarna föreslagna lönegraderna hålla sig med undantag för kontoristtjänsten inom den ram, som innefattades i det år 1938 framlagda sakkunnigförslaget, vilket förslag i detta hänseende lämnades utan erinran av allmänna civilförvaltningens lönenämnd i ett den 25 oktober 1938 avgivet utlåtande. Med hänsyn härtill föranleder det föreliggande förslaget till lönegradsplaceringar icke annan erinran från allmänna lönenämndens sida, än att nämnden anser, att kontoristtjänsten bör utbytas mot en extra ordinarie kanslibiträdestjänst (Eo 7).

I fråga om personalens löneklassplacering har lantbruksstyrelsen förordat, att tjänsteman, som i samband med vederbörande befattnings ombildning övergår från tjänsteställning såsom arvodist till extra ordinarie befattningshavare, skall erhålla rätt att för löneklassplacering tillgodoräkna sig hela den tid, han innehaft befattningen i fråga. Lönenämnden vill framhålla, att vid liknande löner regleringar på senare tid tillämpats den principen, att befattningshavaren inplaceras i den löneklass, i vilken lönen närmast överstiger den tidigare avlöningen. Med hänsyn härtill anser sig lönenämnden icke kunna tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag i förevarande hänseende.

Även för nästa budgetår anser jag mig av statsfinansiella skäl förhindrad tillstyrka, att förslag angående anstalternas definitiva omorganisation framlägges för riksdagen. Med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen i ärendet anfört vill jag emellertid förorda, att anställningsförhållandena för viss personal vid anstalterna, nämligen föreståndaren, två överassistenter, en montör, ett kanslibitråde samt ett skrivbiträde, ordnas i huvudsak enligt de riktlinjer styrelsen angivit. I samband härmed bör det nuvarande anslaget till anstalternas verksamhet uppdelas i ett avlöningsanslag, benämnt Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Avlöningar, och ett omkostnadsanslag, benämnt Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Omkostnader. Under avlöningsanslaget torde böra upptagas följande poster, nämligen arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg.

Lantbruksstyrelsens förslag att från arvodesposten skulle utgå årsarvoden till ordföranden och övriga ledamöter i anstalternas styrelse, till ordföranden i provningsnämnden vid mejeriavdelningen i Alnarp och till provningsledaren vid lantbruksavdelningen därstädes anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka. Ersättningen till dem synes liksom hittills böra utgå i form av dagarvoden och bestridas från posten ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. Det till provningsledaren i Alnarp nu utgående arvodet å 500 kronor torde dock för nästa budgetår böra upptagas under arvodesposten. Icke heller kan jag biträda förslaget att från arvodesposten skulle bestridas arvoden å 3,600 kronor till en montör och ett provningsbiträde.

*Före-
draganden.*

Ersättningen till sistnämnda båda befattningshavare synes i stället böra utgå från nyssnämnda post till ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. Då lantbruksstyrelsens förslag i övrigt icke givit mig anledning till erinran, torde sålunda under arvodesposten böra upptagas dels arvoden till en provningsingenjör och en assistent å 9,000 respektive 4,800 kronor, dels ock arvode till provningsledaren i Alnarp å 500 kronor. Vidare bör emellertid under ifrågasatt post upptagas ett belopp av förslagsvis 500 kronor till vikariatsersättningar. Posten skulle i enlighet med vad nu sagts behöva uppföras med $(9,000 + 4,800 + 500 + 500 =)$ 14,800 kronor.

Vad beträffar den ifrågasatta inplaceringen i löneplanen för extra ordinarie tjänstemän av viss personal vid anstalten vill jag i likhet med lönenämnden förorda, att föreståndaren inplaceras i lönegrad Eo 30, överassistenterna i lönegrad Eo 26, montören i lönegrad Eo 10, kanslibiträdet i lönegrad Eo 7 samt skrivbiträdet i lönegrad Eo 2. I fråga om nämnda personals löneklassplacering torde böra tillämpas den av statskontoret och lönenämnden förordade principen att vederbörande befattningshavare inplaceras i den löneklass, i vilken lönen närmast överstiger den tidigare avlöningen. Med beaktande härav synes under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal — vilken post under nästa budgetår provisoriskt bör upptagas förslagsvis — böra beräknas dels 38,200 kronor till avlöningar åt förenämnda extra ordinarie befattningshavare, dels ock 1,000 kronor till vikariatsersättningar, eller tillhopa $(38,200 + 1,000 =)$ 39,200 kronor.

För ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. torde böra beräknas dels 7,200 kronor till avlöningar åt en montör och ett provningsbiträde, dels 5,000 kronor för avlöningar till tillfälliga arbetsbiträden, dels ock 5,000 kronor för ersättningar till anlidade experter samt dagarvoden till styrelsens ledamöter m. fl., eller tillhopa $(7,200 + 5,000 + 5,000 =)$ 17,200 kronor.

Slutligen torde för rörligt tillägg böra beräknas 6,000 kronor.

För nästa budgetår skulle sålunda avlöningskostnaderna vid anstalterna uppgå till sammanlagt $(14,800 + 39,200 + 17,200 + 6,000 =)$ 77,200 kronor.

I likhet med statskontoret vill jag förorda, att för omkostnader under nästa budgetår vid statens maskin- och redskapsprovingsanstalter beräknas 38,700 kronor. Då enligt vad jag inhämtat de särskilda uppördsmedlen för nästa budgetår torde kunna uppskattas till 25,000 kronor, bör alltså omkostnadsanslaget upptagas med $(38,700 - 25,000 =)$ 13,700 kronor. Stat för anslaget torde i sinom tid böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Vad slutligen beträffar lantbruksstyrelsens förslag att anstalterna skulle erhålla ställning som självständig underförvaltning anser jag mig i likhet med statskontoret icke böra för närvarande tillstyrka bifall till detsamma.

Personalförteckning för anstalterna torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under förevarande punkt hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än 20.

1 föreståndare	Eo 30
2 överassistenter	Eo 26;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 14,800
2. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	» 17,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 39,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6,000

Summa kronor 77,200;

3) till *Statens maskin- och redskapsprovningssanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 77,200.

[118.] **36. Statens maskin- och redskapsprovningssanstalter: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad jag under närmast föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningssanstalter: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 13,700.

[119.] **37. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet.** Till bidrag till jordbrukstekniska föreningen är för innevarande budgetår upptaget ett anslag av 17,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 647.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 30 augusti 1941 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit om statsunderstöd

för budgetåret 1942/43 med oförändrat belopp av 17,000 kronor till verksamheten i allmänhet samt med 25,000 kronor till särskilda undersökningar. Föreningen har till motivering av förslaget om bidrag till särskilda undersökningar framhållit i huvudsak följande.

Föreningen kan icke på förhand uppgöra ett program för ifrågavarande särskilda undersökningar, vilka förutsatts skola vara föranledda av krisförhållandena. Hitintills har föreningen fått i uppdrag av kommissioner och andra myndigheter att utföra flera dylika undersökningar, för vilkas genomförande särskilda bidrag erhållits. Sålunda har föreningen erhållit bidrag för utförande av prov med pappersgarn till självbindare med 6,000 kronor, för undersökning av kokapparater samt silor och annan utrustning för ensilering av foderpotatis med 12,000 kronor samt för undersökning av silor och maskiner för ensilering av grönfoder och vallväxter med 30,000 kronor. Undersökningarna ha emellertid ibland fördröjts därför att föreningen icke omedelbart haft medel för deras igångsättande. Om till föreningens förfogande ställdes ett särskilt anslag för dylika undersökningar, skulle deras genomförande kunna ske utan onödigt dröjsmål.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt de framställda anslagsäskandena samt därvid beträffande det ifrågasatta bidraget till särskilda undersökningar anført:

I likhet med föreningen anser lantbruksstyrelsen, att det skulle vara till betydande fördel, om för av krisen föranledda jordbrukstekniska undersökningar medel funnes tillgängliga i form av ett särskilt anslag. Det torde emellertid böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning från föreningen anvisa medel från anslaget efter prövning av behovet av sådan särskild undersökning, varom fråga må uppstå. Då medelsåtgången kan tänkas bli varierande under olika år, torde anslaget i fråga böra uppföras såsom reservationsanslag.

Chefen för statens livsmedelskommissions produktionsavdelning har i den 18 augusti 1941 dagtecknad promemoria tillstyrkt framställningen om anvisande av medel till föreningen för särskilda undersökningar.

*Före-
draganden.*

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag torde för nästa budgetår böra anvisas oförändrat anslag av 17,000 kronor till föreningens allmänna verksamhet.

Vad angår det ifrågasatta anslaget till föreningen för särskilda undersökningar har Kungl. Maj:t, såsom framgår av vad i det föregående anförts, under såväl föregående som innevarande budgetår anvisat ganska avsevärda belopp för möjliggörande av sådana undersökningar. Då behov av medel för ändamålet med all sannolikhet kommer att förefinnas även under nästa budgetår, torde det vara av stort värde, om medel finnas tillgängliga i form av särskilt anslag till jordbrukstekniska undersökningar, föranledda av nuvarande försörjningsläge. Anslaget synes i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag böra uppföras med 25,000 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning av behovet av varje särskild undersökning ställa medel för ändamålet till föreningens förfogande.

Benämningen å anslaget till föreningens allmänna verksamhet torde för nästa budgetår böra ändras till Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet. Det för särskilda undersökningar avsedda anslaget, vilket synes böra uppföras som reservationsanslag, torde böra benämnas Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar.

Under återopande av det anförda hemställer jag under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 17,000.

[120.] **38. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 25,000.

[121.] **Befrämjande av landsbygdens elektrifiering.** För detta ändamål anvisades av 1940 års urtima riksdag (prop. nr 43; r. skr. nr 64) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor. Sedermera anvisade 1941 års riksdag för budgetåret 1941/42 ytterligare 5,000,000 kronor för ändamålet. Rörande anslagets användning hänvisas till statsloggaren sid. 647.

Enligt vad jag inhämtat torde tillräckliga medel finnas tillgängliga å förevarande anslag för tillgodoseende jämväl under nästa budgetår av de med anslaget avsedda ändamålen. Ehuru sålunda någon anslagsanvisning icke synes vara behöflig för nästa budgetår, har jag dock här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

*Före-
draganden.*

[122.] **39. Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten.** Enligt kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 211) angående stadgar för allmänna lantbruksmöten anordnas lantbruksmötena dels distriktsvis (distriktslantbruksmöten), för vilket ändamål riket är indelat i 6 distrikt, dels ock för hela riket (rikslantbruksmöten) sålunda, att under en tidsperiod av 15 år må hållas ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt samt därefter ett rikslantbruksmöte. Hittills ha distriktslantbruksmöten hållits år 1935 i Axvall för västra distriktet, år 1937 i Malmö för södra distriktet och år 1939 i Rommehed för bergslagsdistriktet. Kungl. Maj:t har den 5 april 1940 godkänt program för ett fjärde distriktslantbruksmöte, avsett att hållas i Norr-

köping år 1941 för östra distriktet. Detta möte har emellertid med hänsyn till rådande förhållanden ännu icke hållits. I avseende å kostnaderna för lantbruksmötena har i princip räknats (se IX H. T. 1931, sid. 267) med ett årligt statsanslag av 25,000 kronor samt ett årligt anslag från hushållningssällskapen, motsvarande 1 procent å de sällskapen årligen tilldelade allmänna statsanslagen. Av de sålunda inflytande medlen skulle årligen $\frac{4}{5}$ överlämnas till bestyrelsen för närmast följande distriktslantbruksmöte och återstoden användas för anordnande av rikslantbruksmötet. För ändamålet har anvisats ett reservationsanslag av 25,000 kronor för vart och ett av budgetåren 1931/32 och 1934/35—1939/40. För budgetåren 1940/41 och 1941/42 har av statsfinansiella skäl icke anvisats något dylikt anslag.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1942/43 måtte för ifrågasvarande ändamål anvisas ett anslag av 50,000 kronor, vilket lämpligen borde vara obetecknat. Styrelsen har härvid yttrat i huvudsak följande:

Det fjärde distriktslantbruksmötet torde komma att hållas i Norrköping under år 1942.

Enligt den ursprungliga planen för medelsanvisningen till ifrågasvarande ändamål skulle årligen anvisas ett belopp av 25,000 kronor. Därest förhållandena komma att förändras, så att den uppgjorda planen för lantbruksmöten kan följas, lär det bli erforderligt, att de för budgetåren 1940/41 och 1941/42 beräknade anslagsbeloppen, vilka på grund av rådande förhållanden ej beviljats, senare anvisas. Egentligen borde sålunda för budgetåret 1942/43 anvisas ett belopp av $(3 \times 25,000 =)$ 75,000 kronor i förevarande anslags syfte. Under förutsättning att ett lika stort belopp anvisas för ett kommande budgetår, torde det emellertid vara tillfyllest, om för budgetåret 1942/43 anvisas $(2 \times 25,000 =)$ 50,000 kronor. Styrelsen förordar sålunda, att anslaget av 1942 års riksdag upptages med sistnämnda belopp.

Jag torde vidare få anmäla, att *hushållningssällskapens ombud* i skrivelse den 28 oktober 1941 förklarar sig instämma i lantbruksstyrelsens förslag. Ombuden ha härjämte meddelat, att hushållningssällskapen även för åren 1940/41 och 1941/42, då något statsanslag ej utgått, lämnat på dem enligt gällande finansieringsplan för lantbruksmötena belöpande bidrag.

*Före-
draganden.*

För anordnande av det planerade fjärde distriktslantbruksmötet erfordras enligt gällande plan för de allmänna lantbruksmötena, utöver det statsbidrag å 20,000 kronor som för detta ändamål anvisats för budgetåret 1939/40, ett ytterligare statsanslag av 20,000 kronor. Då jag anser det önskvärt, att nämnda distriktsmöte må kunna hållas under år 1942, vill jag förordna en medelsanvisning för nästa budgetår med sagda belopp. Med hänsyn till det budgetårets läget kan jag emellertid icke tillstyrka någon ytterligare anslagsanvisning för nästa budgetår till anordnande av lantbruksmöten. Det av mig förordade anslaget å 20,000 kronor torde i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag böra uppföras såsom obetecknat anslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 20,000.

[123.] **40. Bidrag till jordbrukarungdomens förbund.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 85,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 8 september 1941 överlämnad framställning har *styrelsen för jordbrukarungdomens förbund*, under åberopande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1942, anhållit om anslag för nästa budgetår med 143,600 kronor, varav 40,000 kronor till den centrala verksamheten och 103,600 kronor till konsulentverksamheten. Vid lantbruksstyrelsens skrivelse har fogats ett av styrelsen införskaffat yttrande i ärendet från statens livsmedelskommissionen.

Livsmedelskommissionen har tillstyrkt största möjliga höjning av statsbidraget till förbundet. Till motivering härav har kommissionen framhållit, att genom förbundets verksamhet en relativt stor reserv av arbetskraft skapades, som funnes tillgänglig, därest inkallelserna till militärtjänstgöring skulle bli mera omfattande än vad hittills varit fallet, samt att ungdomens intresse för ökad produktion av livsmedel höjdes, vilket vore av betydelse ur folkförsörjningssynpunkt.

Lantbruksstyrelsen har med hänsyn till svårigheterna för förbundet att erhålla ekonomiskt stöd från enskilda och korporationer och till förbundets särskilt under nuvarande förhållanden allmänt gagnande verksamhet, genom vilken åstadkommes ej blott välbehövlig reservarbetskraft för jordbruket utan även direkt ökad produktion av livsmedel, ansett sig böra trots det nuvarande statsfinansiella läget förordna, att förbundet för sin verksamhet under kalenderåret 1942 måtte komma i åtnjutande av ett med 25,000 kronor till 110,000 kronor förhöjt statsanslag.

Med hänsyn till det budgetära läget kan jag ej tillstyrka någon höjning av anslaget, vilket sålunda även för nästa budgetår torde böra uppföras med 85,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 85,000.

[124.] **41. Bidrag till samfundet för hembygdsvård.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 647.

I skrivelse den 30 september 1941 har *samfundet för hembygdsvård* hemställt om anslag för budgetåret 1942/43 med 41,500 kronor. Samfundet har härvid anfört bland annat följande.

Samfundets verksamhet avser att på olika sätt verka för byggnadskulturens höjande framförallt på landsbygden. Denna verksamhet bedriver sam-

fundet dels genom två byggmästarskolor, den ena vid Hvilans folkhögskola och den andra vid Steneby yrkesskolor, dels genom ambulerande byggmästarkurser och dels genom en byggnadsbyrå, vilken har till uppgift att företa systematiska utredningar rörande svensk levande byggnadstradition, dess innebörd och utvecklingsmöjligheter ävensom att handha samfundets rådgivande verksamhet. Särskild uppmärksamhet har under de senaste åren ägnats det s. k. saneringsarbetet, vilket i första hand är inriktat på att tillvarata och modernisera delar av det äldre byggnadsbeståndet. Arbetet hade i början formen av rådgivning med eller utan ritningar. Sedermera beslöt samfundet utföra saneringsstudier över ett tekniskt och ekonomiskt avgränsat bebyggelseområde och utvalde härtill Gotland. Liknande studier äro för närvarande under utförande för ett område i Kalmar län samt under planläggning i Kopparbergs och Gävleborgs län. I samband med ifrågavarande studier ha även vissa principer kunnat formuleras rörande modern nybebyggelse, vilka principer torde kunna bli av stor betydelse för särskilt den statligt understödda bostadsproduktionen på landsbygden. Det är just nu av synnerlig vikt, att denna saneringsverksamhet icke endast kan fortsättas utan under år 1942 än mera vidgas för att snabbt få fram ytterligare praktiska resultat. Bostadsbehovet har alltfört betydande krav, både kvalitativa och kvantitativa. Stora folkgrupper ha ännu icke bostäder, som tillfredsställa sociala och hygieniska krav, och det måste framstå som ett önskemål, att denna fråga fortfarande ägnas all nödig omsorg. Om nybyggnadsverksamheten måste inskränkas, är det särskilt önskvärt, att alla tänkbara möjligheter tillgripas för att rationellt utnyttja ett redan befintligt bestånd av äldre byggnader. Genom planmässig sanering av dessa skulle för relativt små kostnader moderna bostäder kunna åstadkommas samtidigt som ofta även kulturhistoriska värden skulle tillvaratagas. Samfundet avser att fortsätta det redan inledda samarbetet med egna-hemsstyrelsen vid planläggning av kurser, uppgörande av typ- och saneringsritningar samt i övriga frågor av sådan art att samgående bör ske.

För budgetåret 1942/43 behöver samfundet enligt den för budgetåret uppgjorda planen ett belopp av 41,500 kronor, vilket avses skola disponeras på förslagsvis följande sätt:

1. Ambulerande byggnadskurser i olika delar av landet	kronor	9,000
2. Byggmästarskola i Skåne	»	2,000
3. Undervisningsmaterial	»	1,000
4. Allmän upplysningsverksamhet huvudsakligen bestående av föredrag och mindre publikationer	»	3,000
5. Planläggning, ritningar, instruktioner, publicering m. m. rörande restaurering och sanering av äldre byggnader . .	»	25,000
6. Utgivande av mönsterritningar i första hand till bygdegårdar och liknande lokaler	»	1,500

Summa kronor 41,500.

Av det under punkt 5 upptagna beloppet avses 8,000 kronor till arvode åt arkitekt, 5,000 kronor till arvode åt dennes biträde, 2,000 kronor till resekostnader, 5,000 kronor till publiceringskostnader, 2,000 kronor till kostnader för propaganda, 1,500 kronor till kostnader för vissa förstudier samt 1,500 kronor till kontorskostnader.

Egna-hemsstyrelsen har i remissutlåtande den 23 oktober 1941 förklarat sig icke kunna tillstyrka högre anslag för nästa budgetår än 25,000 kronor. Styrelsen har anfört bland annat följande.

Genom sin sedan åtskilliga år bedrivna verksamhet med byggnadskurser och byggmästarskolor har samfundet för hembygdsvård kunnat i någon mån

avhjälpa bristen på erforderlig yrkesutbildning bland landsbygdens byggnadsfolk. Det står emellertid klart, att ifrågavarande utbildning är en uppgift, som med hänsyn till nu rådande förhållanden kräver åtgärder av större omfattning än vad som varit möjliga inom ramen av samfundets resurser. Detta gäller såväl elevernas antal som utbildningstidens längd.

Om även medel för en sådan grundligare yrkesutbildning stode till förfogande, skulle emellertid sannolikt densamma omedelbara igångsättande medföra vissa svårigheter, bland annat då det gäller utväljande av lämpligaste elever. Det torde därför vara önskvärt, att till en början vidtagas vissa förberedande åtgärder, vilka, om man vill söka nå en så bred allmänhet som möjligt, lämpligen kunna givas formen av en brevskola.

Ehuru samfundet för hembygdsvård såsom föregångare icke kan fränkännas betydelse, då det gäller yrkesutbildning bland landsbygdens byggnadsfolk, finnes knappast skäl att antaga, att samfundet är det organ, som i första hand bör anförtros en utökad och omorganiserad verksamhet av detta slag. Igångsättandet av brevskolan kommer att medföra omedelbara verkningar för samfundets del därigenom, att den torde vara ägnad att utgöra ersättning för samfundets ambulering byggna dskurser. Härav följer att styrelsen icke anser sig kunna liksom tidigare tillstyrka statsbidrag till dylika kurser (punkterna 1 och 3 i samfundets dispositionsplan). Däremot är det självfallet, att styrelsen för brevskolans genomförande önskar få taga samfundets samlade erfarenhet på området i anspråk. Styrelsen anser det önskvärt, att samfundet för sitt arbete inom denna verksamhet erhåller ett statsanslag av 3,000 kronor.

Det anförda torde icke böra utgöra hinder för beviljande av begärt statsbidrag till samfundets byggmästarskola i Skåne (punkt 2).

Inför den betydande utvidgning av den statsunderstödda bostadsförbättringsverksamheten, som torde bli en följd av 1941 års riksdags beslut, har egnahemsstyrelsen bland andra undersökningar rörande byggnadsväsendets lämpliga organisation under hand inhämtat riksantikvariens synpunkter på vad som lämpligen kan och bör göras för att vid bostadsförbättringsverksamheten tillvarata och nyttiggöra det som ännu finns kvar av äldre byggnadskultur. Styrelsen har med anledning härav rekommenderats att samarbeta med, förutom riksantikvarien personligen, riksantikvarieämbetets byggnadsminnesavdelning, vilken i sin tur i här berörda avseende står i nära kontakt med samfundet för hembygdsvård. Det i samfundets nu föreliggande ansökan omförmälda saneringsarbetet bör följaktligen ses som ett uttryck för ämbetets egna strävanden på området.

Egnahemsstyrelsen har under hand fått uppgift om att saneringsarbetet i fråga betraktas som en engångsuppgift, vilken skall kunna genomföras under ett eller ett par av de närmaste åren. Otvivelaktigt skulle härigenom skapas en betydelsefull föreningslänk mellan äldre och ny bebyggelse. Styrelsen vill därför med hänsyn till frågans betydelse förorda, att statsbidrag beviljas samfundet till fortsättande av denna verksamhet. Vid utmätande av bidraget torde de av samfundet angivna beloppen för publicering, propaganda och kontorskostnader, sammanlagt 8,500 kronor, kunna uteslutas. Någon ytterligare reducering synes ej böra komma i fråga, varför det belopp, som av egnahemsstyrelsen tillstyrkes i fråga om punkt 5 alltså skulle uppgå till 16,500 kronor.

Mot beviljande av medel till allmän upplysningsverksamhet (punkt 4) och mönsterritningar för bygdegårdar och liknande lokaler (punkt 6) har egnahemsstyrelsen intet att erinra; bidraget för förstnämnda ändamål bör dock begränsas till 2,000 kronor.

Byråchefen i egnahemsstyrelsen *Y. Ericsson* har emellertid uttalat skiljaktig mening och förklarat sig icke kunna tillstyrka högre anslag till samfundet än 15,000 kronor. Reservanten har förklarat sig icke vara övertygad om att — särskilt sedan Sveriges lantbruksförbund numera inrättat en byggnadsavdelning med såväl central som lokal organisation — de uppgifter, för vilkas handhavande styrelsens majoritet tillstyrkt anslag åt samfundet för nästa budgetår, ur egnahemsverksamhetens synpunkt vore av sådant värde, att anslag för dessa ändamål borde beviljas under nuvarande tider, då en begränsning av statsutgifterna till det strängt nödvändiga måste eftersträvas. Emellertid ansåge han sig ej böra göra invändningar emot, att för nästa budgetår anvisades ett anslag av samma storlek som för innevarande budgetår, d. v. s. med 15,000 kronor.

Skolöverstyrelsen, som den 8 november 1941 avgivit infordrat utlåtande i ärendet, har icke haft något att erinra mot att samfundet för budgetåret 1942/43 — utöver det belopp (sannolikt högst 7,050 kronor) som för nämnda budgetår kunde komma att beviljas från anslaget under åttonde huvudtiteln till enskilda anstalter för yrkesundervisning — tilldelades understöd av andra medel.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig icke böra föreslå någon höjning för budgetåret 1942/43 av medelsanvisningen till samfundet för hembygdsvård. Ifrågavarande anslag bör således även för nästa budgetår uppföras med 15,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av samfundet och efter egnahemsstyrelsens hörande meddela närmare föreskrifter rörande anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till samfundet för hembygdsvård* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 15,000.

[125.] **Bidrag till ladugårdsförbättringar.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 250,000 kronor. Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t från ifrågavarande anslag tilldelat vissa hushållningssällskap understöd att av sällskapens förvaltningsutskott användas till bidrag till ladugårdsförbättringar inom sådana områden, där behovet av dylika förbättringar är särskilt trängande samt bidrag till deras utförande finnes påkallat med hänsyn till rådande arbetslöshet eller bristande tillgång på lämpligt virke, långa avstånd och dåliga kommunikationer. I samband härmed ha jämväl meddelats särskilda föreskrifter beträffande användningen av statsbidragen. Kungl. Maj:t har vidare jämlikt riksdagens beslut av anslaget disponerat erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till dylika förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder, ägnade att befordra ifrågavarande verksamhet. Anslagsdispositionen har från och med budgetåret 1940/41 skett i överensstämmelse

med ett av jordbruksutskottet vid 1940 års lagtima riksdag i memorial nr 19 gjort, av riksdagen godkänt (skr. nr 90) uttalande av innebörd, att bidrag, varom här är fråga, borde utgå i första hand inom de norrländska länen och Göteborgs och Bohus län samt inom andra län endast i sådana fall, där förhållandena vore likartade med dem i nämnda län och därjämte särskilda omständigheter prövades föreligga.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med 250,000 kronor.

I likhet med *lantbruksstyrelsen* anser jag, att ifrågavarande bidragsverksamhet bör fortsättas jämväl under nästa budgetår. Mot att för ändamålet avses ett oförändrat belopp av 250,000 kronor har jag icke något att erinra. Det torde vara lämpligt, att Kungl. Maj:t av denna summa får disponera erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder ägnade att främja ifrågavarande verksamhet. Bidragstilldelningen till de olika jordbrukarna bör i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår handhas av vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För bidragens användning böra föreskrivas i huvudsak samma villkor, som gälla för åtnjutande av bidrag från det löpande budgetårets anslag.

*Före-
draganden.*

Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra om att 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor till bidrag till ladugårdsförbättringar. Detta anslag, vilket motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således har karakter av beredskapsanslag, har ännu ej till någon del tagits i anspråk. Jag anser mig böra förorda, att riksdagens medgivande inhämtas att till ett belopp av 250,000 kronor taga förenämnda anslag i anspråk under nästa budgetår oberoende av de för beredskapsanslag gällande förutsättningarna. Vid sådant förhållande torde några medel för ifrågavarande ändamål icke behöva äskas å riksstaten för budgetåret 1942/43.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) till Bidrag till ladugårdsförbättringar må till ett belopp av 250,000 kronor under budgetåret 1942/43 tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

[126.] **42. Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 648.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Då jag ej har något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . kronor 15,000.

[127.] **43. Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet.** Förevarande anslag, som är avsett att disponeras såsom bidrag till förbundet för avlönande av en huvudsakligen i värmeteknik utbildad konsulent, är för budgetåret 1941/42 upptaget med 6,500 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna för anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 648.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte även för nästa budgetår anvisas ett anslag av 6,500 kronor.

*Före-
draganden.*

Då mycket gynnsamma erfarenheter föreligga av den hittills bedrivna verksamheten på området, vill jag förorda, att anslaget för budgetåret 1942/43 uppföres med oförändrat belopp av 6,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 6,500.

[128.] **44. Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening.** Under rubriken Bidrag till lantmännens byggnadsförening har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 9,600 kronor. Beträffande bestämmelserna för detta anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 649.

I skrivelse den 25 oktober 1941 har *lantbruksförbundets byggnadsförening u. p. a.* — under förmälan att lantmännens byggnadsförening den 1 januari 1941 övergått till lantbruksförbundets byggnadsförening, vilken fortsatt den av lantmännens byggnadsförening med statsbidrag bedrivna försöksverksamheten — hemställt, att för verksamhetens upprätthållande under budgetåret 1942/43 måtte lämnas ett statsbidrag av 9,600 kronor. I skrivelsen har upplysts, att lantbruksförbundets byggnadsförening hade för avsikt att fortsätta jämförande kostnadsundersökningar vid olika byggnadskonstruktioner, undersökningar rörande ventilations- och belysningsförhållanden samt standardisering av detaljer till inredningen i mjölkkrum och ladugårdar, beräkningar angående utrymmesbehov och inverkan av olika lagringshöjder för olika grödor samt vattenbehovsmätningar för lantgårdar.

Med hänsyn till den betydelse, som ifrågavarande försöksverksamhet otvivelaktigt har för jordbruket, förordar jag, att även för nästkommande budgetår ett belopp av 9,600 kronor anvisas såsom bidrag till verksamheten. Sedan lantmännens byggnadsförening numera övergått till lantbruksförbundets byggnadsförening, torde rubriken å ifrågavarande anslag böra ändras till Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av .. kronor 9,600.

[129.] **45. Bidrag till uppförande av siloanläggningar, reservationsanslag.** För detta ändamål beviljade 1940 års urtima riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 300,000 kronor (prop. nr 1, bil. 7, p. 2; r. skr. nr 15, p. 1). Å riksstaten för innevarande budgetår ha medel icke anvisats för detta ändamål.

Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 31 augusti 1940 (nr 816) angående statsbidrag till uppförande av siloanläggningar för beredande av ensilagefoder. Enligt dessa bestämmelser må bidrag utgå med belopp motsvarande högst 25 procent av den beräknade och av hushållningssällskapet godkända materialkostnaden för respektive anläggning, dock högst med 200 kronor.

I samband med avlåtandet till 1941 års riksdag av propositionen nr 2 angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 förordade jag, att högst 24,000 kronor av ifrågavarande medel ställdes till jordbrukstekniska föreningens förfogande för utförande av vissa undersökningar i syfte att förbättra och förbilliga skörd samt ensilering av vallväxter och annat grönfoder, samt uttalade, att det vore lämpligt, att de för dessa och andra liknande undersökningar erforderliga beloppen finge utgå från förevarande reservationsanslag. Riksdagen godkände sedermera detta uttalande.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1942/43 måtte anvisas ett reservationsanslag av 300,000 kronor. I skrivelsen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Ansökningar om statsanslag för utlämnande av bidrag åt jordbrukare till uppförande av siloanläggningar ha under år 1941 ingivits av 25 hushållningssällskap, avseende ett sammanlagt belopp av 319,030 kronor. Sällskapen ha beviljats bidrag för ändamålet med tillhoppa 232,030 kronor. Vidare har jordbrukstekniska föreningen tilldelats 24,000 kronor för utförande av vissa undersökningar. Av de å anslaget anvisade medlen återstå sålunda 43,970 kronor odisponerade. Med hänsyn till betydelsen av en allmänare utbredning av ensileringsförfarandet torde hushållningssällskapens ansökningar om anslag för utlämnande av bidrag böra i möjligaste mån tillgodoses. Då intresset för foderensileringen synes vara starkt stigande, kan medelsbehovet för ifrågavarande verksamhet beräknas komma att ökas. Av statsfinansiella skäl synes emellertid medelsanvisningen för budgetåret 1942/43 böra begränsas till 300,000 kronor.

Sedermera har *Jönköpings läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott* i skrivelse den 23 september 1941 hemställt om sådan ändring av bestämmelserna angående bidrag från förevarande anslag, att bidrag kunde beviljas med högst 50 procent av materialkostnaden för anläggningen. *Lantbruksstyrelsen* har i skrivelse den 5 december 1941 förordat, att bidrag finge utgå med 40 procent av den beräknade och godkända anläggningskostnaden, kostnaderna för erforderliga grävningsarbeten undantagna. Bidragets maximitorlek, 200 kronor, har styrelsen däremot icke ansett böra ändras. Såsom skäl för förslaget har lantbruksstyrelsen anfört, att de nuvarande bidragsbestämmelserna icke varit tillräckligt fördelaktiga för att stimulera intresset för utförande av ifrågavarande under rådande förhållanden mycket önskvärda anläggningar.

*Före-
draganden.*

Då det i nuvarande försörjningsläge är av synnerlig vikt, att ensileringsförfarandet i möjligaste mån kommer till användning, anser jag i likhet med lantbruksstyrelsen, att medel för ändamålet böra anvisas för nästa budgetår. Medelsanvisningen torde emellertid kunna begränsas till 200,000 kronor. De av lantbruksstyrelsen förordade ändringarna i bidragsbestämmelserna anser jag mig för närvarande icke kunna tillstyrka. Enligt min mening bör ytterligare erfarenhet rörande verksamheten avvaktas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av siloanläggningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag*
av ..... kronor 200,000.

[130.] **46. Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor. I riksstaten för innevarande budgetår har icke upptagits något anslag för ändamålet. Bestämmelser angående bidrag från anslaget ha meddelats i kungörelsen den 2 maj 1941 (nr 299). Enligt dessa bestämmelser kan statsbidrag beviljas till belopp motsvarande högst 10 procent av den beräknade anläggnings- eller inköpskostnaden för frukt- eller potatislagerhus.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1942/43 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 75,000 kronor. Styrelsen har såsom stöd för framställningen åberopat vad styrelsen anfört i samband med äskandet för nästa budgetår av kapitaltillskott till frukt- och potatislagerhusfonden. I nämnda sammanhang har styrelsen bland annat uppgivit, att Sveriges frukt- och trädgårdsodlares riksförbund, förening u. p. a., planerade uppförandet av ett flertal lagerhus i olika delar av landet. Kostnaderna för dessa anläggningar kunde beräknas till lägst 1,000,000 kronor. För att tillgodose uppkommande lånebehov har lantbruksstyrelsen ansett, att en förstärkning av fonden med 500,000 kronor vore erforderlig.

Av vad lantbruksstyrelsen anfört framgår, att ett flertal anläggningar av här ifrågavarande slag planeras. Med hänsyn till önskvärdheten att få dylika anläggningar till stånd och då tillgängliga medel icke synas tillräckliga för att möta beräknad efterfrågan å statsbidrag, vill jag tillstyrka att för budgetåret 1942/43 anvisas ytterligare medel för ändamålet. Enligt vad jag i annat sammanhang anfört torde frukt- och potatislagerhusfonden för nästa budgetår böra erhålla ett kapitaltillskott av 500,000 kronor. Medelsanvisningen för ifrågavarande bidragsverksamhet synes emellertid icke böra bestämmas till högre belopp än 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 60,000.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

[131.] 1. **Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 209,700 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 30 juni 1939 personalförteckning för egnahemsstyrelsen (statsliggaren sid. 649), dels ock den 25 april 1941 följande avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	104,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	12,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	68,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25,700
Summa kronor		209,700.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 28 augusti 1941, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 20 september 1941 av statskontoret, den 14 oktober 1941 av riksräkenskapsverket och den 28 november 1941 av allmänna lönenämnden, beräknat medelsbehovet för avlöningar vid styrelsen under nästa budgetår till 243,000 kronor. I fråga om beräkningen av de olika anslagsposterna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 243,000 kronor, avse 104,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 12,000 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 97,000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 30,000 kronor rörligt tillägg.

Ordinarieposten har ansetts kunna uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår, ehuru kamreraren vid styrelsen föreslagits

skola från och med nästa budgetår uppflyttas från lönegrad A 24 till lönegrad A 26. Under icke-ordinarieposten har beräknats medel *dels* för följande för revisionen av egnahemsnämndernas räkenskaper erforderlig ytterligare personal å kamrerarexpeditionen, nämligen 2 förste amanuenser i lönegrad Eo 18, 1 kanslibitråde i lönegrad Eo 7 samt 2 skrivbiträden i lönegrad Eo 2, *dels ock* för utökning av arbetskrafterna å byggnadskontoret, nämligen med 1 byråarkitekt i lönegrad Eo 21 och 1 skrivbiträde i lönegrad Eo 2. Kostnaderna för den sålunda föreslagna nya personalen uppgå till i runt tal 29.000 kronor. Egnahemsstyrelsen har till stöd för utökningen av personalen å kamrerarkontoret ävensom den ifrågasatta ändrade löneställningen för styrelsens kamrerare bland annat framhållit, att vid sidan av omhändertagandet av egnahemsstyrelsens egen kassarörelse ankomme på styrelsen den betydande uppgiften att ha överinseende över de 26 egnahemsnämndernas kassa- och redovisningsväsende. Efter samråd med riksräkenskapsverket hade styrelsen kommit till den uppfattningen, att revisionen av nämndernas räkenskaper borde handhavas av styrelsen, bland annat med hänsyn till att kontrollen över inflytande medel i avsevärd utsträckning sammanhängde med den av kamrerarkontoret utövade centrala kassakontrollen. Slutligen har posten rörligt tillägg till följd av styrelsens förslag om inrättande av nya extra ordinarie tjänster uppräknats med 4,300 kronor.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Under erinran att tjänsteförteckningssakkunniga ansett sig icke kunna förorda uppflyttning i lönegrad av kamrerarbefattningen avstyrker statskontoret bifall till styrelsens förslag härom.

Egnahemsstyrelsen har vidare beträffande kamrerarkontoret hemställt om anvisande av medel för förstärkning av personalen, vilken för närvarande omfattar 8 befattningshavare. Med hänsyn till att styrelsens nuvarande organisation fastställts så sent som år 1939 och då det statsfinansiella läget kräver sträng återhållsamhet vid inrättandet av nya befattningar, måste statskontoret hysa starka betänkligheter mot förslaget om personalökning. Då härtill kommer, att det enligt ämbetsverkets mening måste anses tillfyllest om den kamrerarkontoret åvilande uppgiften att utöva tillsyn över egnahemsnämndernas kassa- och redovisningsväsende fullgöres utan fortlöpande fullständig genomgång av nämndernas räkenskaper, kan statskontoret icke förorda bifall till förslaget. Därest emellertid en mera ingående detaljkontroll för närvarande finnes av omständigheterna påkallad, torde det under alla förhållanden få anses tillräckligt, att densamma begränsas till en kortare övergångsperiod, och att följaktligen — i den mån tjänstemän å andra avdelningar inom styrelsen icke kunna tagas i anspråk för ifrågavarande arbete — medel beräknas för allenast tillfällig förstärkning under den närmaste tiden av arbetskrafterna å kamrerarkontoret. För den händelse Kungl. Maj:t skulle vilja tillmötesgå framställningen på denna punkt, får statskontoret således på det sätt tillstyrka förslaget härutinnan, att ämbetsverket föreslår, att för nästa budgetår för ändamålet beräknas ett belopp, förslagsvis 10,000 kronor, att användas för anställande av 1 befattningshavare i lönegrad Ex 15 och 2 befattningshavare i lönegrad Ex 2.

Egnahemsstyrelsens hemställan om förstärkning av arbetskrafterna å byggnadskontoret, vilken hemställan av styrelsen icke närmare motiverats, kan statskontoret icke understödja.

Riksräkenskapsverket har framhållit i huvudsak följande.

Egnahemsstyrelsens kamerala arbetsuppgifter äro otvivelaktigt av sådan omfattning och beskaffenhet, att det är nödvändigt att styrelsen erhåller yt-

terligare personal för att kunna tillfredsställande fullgöra sina uppgifter i detta hänseende. Beträffande frågan om granskningen av egnahemsnämndernas räkenskaper får riksräkenskapsverket framhålla, att med hänsyn till kontrollen över inflytande medel styrelsens kamrerarkontor måste åläggas en omfattande granskningsskyldighet i fråga om de underlydande myndigheternas räkenskaper. Med hänsyn till de särskilda förhållanden, vilka känneteckna sambandet mellan å ena sidan egnahemsstyrelsen och å andra sidan de styrelsen i ekonomiskt hänseende underställda egnahemsnämnderna, anser riksräkenskapsverket det nämligen oundgängligen nödvändigt, att styrelsens kamrerarkontor erhåller möjlighet att ingående följa och granska de underlydande myndigheternas redovisningar. Emellertid vill riksräkenskapsverket därvid understryka, att även om genom styrelsens kamrerarkontors försorg egnahemsnämndernas räkenskaper underkastas särskild granskning, vilken granskning dock närmast skulle erhålla karaktär av en kontroll över gjorda utbetalningar och tillsyn över att inkomsterna i vederbörlig ordning uppdebiteras, denna granskning likväl icke bör utesluta, att jämväl dessa räkenskaper skulle göras till föremål för revision i vanlig ordning från riksräkenskapsverkets sida. Genom en förstärkning av den centrala kamerala organisationen inom egnahemsstyrelsen skulle ökade förutsättningar skapas för att de lokala förvaltningarnas räkenskaper bleve riktiga, vilket i sin tur skulle medföra, att riksräkenskapsverkets slutliga revision av dessa räkenskaper icke behövde ske så ingående och omständigt som eljest skulle ha varit fallet. Om riksräkenskapsverket sålunda förutsätter att egnahemsnämndernas räkenskaper allt fortfarande böra underkastas slutlig kameral revision inom riksräkenskapsverket, finner ämbetsverket sig likväl böra tillstyrka egnahemsstyrelsens förslag i vad det avser förstärkning av den kamerala organisationen inom styrelsen. Sålunda finner riksräkenskapsverket en höjning av kamrerarbefattningen från lönegrad A 24 till lönegrad A 26 väl motiverad med hänsyn till såväl medelsförvaltningens storleksordning som ock de arbetsuppgifter i övrigt, vilka åvila denne befattningshavare. Vad därefter angår den föreslagna personalutökningen, synes denna, därest styrelsen skall kunna medhinna att tillfredsställande övervaka de underställda myndigheternas räkenskaper, ej heller vara för högt tillmätt.

Lönenämnden har yttrat väsentligen följande.

Beträffande den föreslagna uppflyttningen av kamrerartjänsten vill lönenämnden erinra, att 1936 års egnahemsutredning i sitt förslag upptog kamrerartjänsten i lönegrad A 26, vilket förslag allmänna civilförvaltningens lönenämnd i ett den 9 januari 1939 avgivet utlåtande lämnade utan erinran. Vid framläggande för 1939 års riksdag av proposition nr 236 angående ändrade grunder för egnahemsverksamheten m. m. föreslog emellertid Kungl. Maj:t, att befattningen skulle placeras i lönegrad A 24, vilket jämväl blev riksdagens beslut. Lönenämnden anser alltså, att skäl tala för en placering av befattningen i den högre kamrerargraden, men med hänsyn till den korta tid, som förflutit, sedan tjänsten inrättades, synes det lönenämnden tveksamt, om en uppflyttning bör ske redan nu. Vad angår de föreslagna personalökningarna är det givetvis svårt för lönenämnden att yttra sig rörande desammas behövlighet. Nämnden vill fördensskull förorda, att i avvaktan på närmare erfarenheter rörande behovet för framtiden av berörda personal, en del av denna tills vidare allenast erhåller extra anställning. De avsedda lönegraderna ha icke givit nämnden anledning till annat uttalande, än att nämnden förutsätter, att även lägre löneställning än i lönegrad Eo 18 bör kunna förekomma för amanuenserna.

*Före-
draganden.*

Vad först angår egnahemsstyrelsens förslag om uppflyttning från och med nästa budgetår av kamrerarbefattningen vid styrelsen från lönegrad A 24 till lönegrad A 26 synes ytterligare någon tids erfarenhet böra avvaktas, innan frågan härom upptages till avgörande. Jag kan sålunda icke för närvarande tillstyrka styrelsens framställning härutinnan.

Det av styrelsen framförda förslaget om medelsanvisning för förstärkning av personalen å kamrerarkontoret anser jag mig böra i så måtto biträda, att jag förordar, att för nästa budgetår anvisas 10,000 kronor för anställande i ungefärligen den omfattning statskontoret angivit av extra personal å nämnda kontor. Däremot kan jag icke förorda den föreslagna medelsanvisningen för förstärkning av arbetskrafterna å styrelsens byggnadskontor.

Från den i gällande avlöningsstat upptagna anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bestrides bland annat ett arvode å 4,800 kronor till en byggnadskontrollant. Med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna torde sagda arvode från och med den 1 juli 1942 böra uppräknas med 300 kronor till 5,100 kronor.

Då egnahemsstyrelsens beräkning i övrigt av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår icke föranleder någon erinran från min sida skulle styrelsens avlöningsstat komma att för nästa budgetår erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän bör uppföras med oförändrat belopp av 104,000 kronor. Under posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra beräknas 12,300 kronor, varav 7,200 kronor till arvoden åt 4 styrelseledamöter och 5,100 kronor till arvode åt en byggnadskontrollant. För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde böra upptagas 78,000 kronor eller ett 10,000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Slutligen bör med beaktande av vad sist sagts för rörligt tillägg beräknas ett belopp av 27,200 kronor.

För nästa budgetår skulle sålunda avlöningskostnaderna vid egnahemsstyrelsen uppgå till sammanlagt (104,000 + 12,300 + 78,000 + 27,200 =) 221,500 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 11,800 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	104,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	12,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	78,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	27,200

Summa kronor 221,500;

2) till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 221,500.

[132.] **2. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 25 april 1941 fastställt omkostnadsstat för egnahemsstyrelsen (statsliggaren sid. 649).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp av 70,000 kronor.

Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 70,000.

[133.] **3. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag å 70,000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsstyrelsen i anledning av dennas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* föreslagit en ned-sättning av anslaget till 60,000 kronor för nästa budgetår under förutsättning att av styrelsen begärd höjning av styrelsens avlöningsanslag komme till stånd.

Därest bostadsförbättringsverksamheten under nästa budgetår erhåller i huvudsak samma omfattning som under löpande budgetår, blir det nödvändigt att medel ställas till förfogande för täckande av härav föranledda merkostnader för egnahemsstyrelsen. Med hänsyn till att styrelsens äskande om höjning av avlöningsanslaget i det föregående i viss mån tillstyrkts torde förevarande anslag kunna begränsas till 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 60,000.

[134.] **4. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 699,000 kronor. Kungl. Maj:t har för egnahemsnämnderna fastställt dels den 7 juni

1940 personalförteckning (statsliggaren sid. 650), dels ock den 25 april 1941 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	300,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	55,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	270,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	74,000
Summa kronor		699,000.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för avlöningar vid egnahemsnämnderna under nästa budgetår till 730,000 kronor. Beträffande sagda belopps fördelning å olika anslagsposter må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 730,000 kronor, avse 300,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 55,000 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 290,000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 85,000 kronor rörligt tillägg. Under icke-ordinarieposten ha beräknats 250,000 kronor för extra ordinarie eller eljest varaktigt anställd personal, 25,000 kronor för tillfällig personal och 15,000 kronor för juridisk, skoglig eller annan särskild sakkunskap. Styrelsen har till motivering av den föreslagna anslagshöjningen framhållit, att egnahemsnämnderna hittills endast varit ofullständig organiserade.

*Före-
draganden.*

Mot egnahemsstyrelsens förslag till beräkning av anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän har jag icke något annat att erinra än att posten med hänsyn till den av 1941 års riksdag godkända höjningen av tjänstepensionsavdragen torde kunna nedsättas till 298,000 kronor. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, synes böra uppföras med av egnahemsstyrelsen föreslaget belopp av 55,000 kronor. Vad angår posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde densamma böra höjas med 11,000 kronor för att möjliggöra nyanställning av oundgängligen erforderlig personal vid nämnderna. Jag förutsätter, att största möjliga begränsning i vikariatsförordnanden genomföres samt att sträng sparsamhet iakttages i avseende å personalanställningen hos nämnderna och användningen av extra arbetskraft o. d. Icke-ordinarieposten bör i enlighet med det sagda uppföras med (270,000 + 11,000 =) 281,000 kronor. För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas 76,000 kronor.

För nästa budgetår skulle sålunda avlöningskostnaderna uppgå till sammanlagt (298,000 + 55,000 + 281,000 + 76,000 =) 710,000 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 11,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	298,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	55,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	281,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	76,000

Summa kronor 710,000;

2) till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 710,000.

[135.] **5. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för budgetåret 1941/42 uppfört ett förslagsanslag av 270,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 25 april 1941 fastställt omkostnadsstat för egnahemsnämnderna (statsliggaren sid. 651).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp, 270,000 kronor.

Jag anser mig kunna biträda egnahemsstyrelsens förslag. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av egnahemsstyrelsen fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 270,000.

[136.] **6. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag å 80,000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsnämnderna i anledning av dessas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av anslag för ändamålet med oförändrat belopp.

Under förutsättning att bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden under nästa budgetår bedrivs i samma omfattning som under löpande budgetår erfordras särskild medelsanvisning för bestridande av härav föran-

*Före-
draganden.*

ledda merkostnader för egnahemsnämnderna. Vad beträffar medelsanvisningens storlek har jag intet att erinra mot egnahemsstyrelsens förslag om anslaget uppförande med oförändrat belopp av 80,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 80,000.

[137.] **7. Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30,000 kronor. I fråga om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 651.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* anhållit om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

*Före-
draganden.* Jag biträder egnahemsstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 30,000.

[138.] **8. Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Sedan hushållningssällskapens befattning med egnahemsverksamheten numera upphört, bestridas från anslaget endast förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlande föreningar, bolag och kommuner.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet.

*Före-
draganden.* Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100,000.

[139.] **9. Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 800,000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 april 1941 skall anslaget disponeras *dels* för överföring till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.

hemslåntagare av erforderliga medel för tillgodoseende av det med fonden avsedda ändamålet, *dels ock* för täckande av underskott å jordanskaffningsföretag, för vilka disponerats medel från jordfonden. Överskott å dylika företag skola enligt samma beslut gottskrivas anslaget. Beträffande de närmare bestämmelserna om premielåneverksamheten hänvisas till statsliggaren sid. 652.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* med hänvisning till premielånens stora betydelse såsom led i en rationellt bedriven egnahems-långivning förklarat sig icke kunna för nästa budgetår föreslå lägre anslagsanvisning för ifrågavarande ändamål än 2,000,000 kronor. Styrelsen har räknat med att samtliga för innevarande budgetår disponibla anslagsmedel komma att åtgå för avsett ändamål. Det hade konstaterats, framhåller styrelsen, att tillgängliga medel vore synnerligen knappa och att de icke på långt när möjliggjorde en användning av premielån i alla de fall där det skulle vara motiverat och önskvärt. Premielånen hade, i vad de avsågo bostadsbyggnader, delvis samma ändamål som de förbättringsbidrag, för vilka anslag anvisats under riksstatens femte huvudtitel. Det syntes knappast vara tillräckligt motiverat att så starkt som skett beskära anslagsmedlen för premielån i jämförelse med de betydande anslag som ställts till förfogande för förbättringsbidrag. Härav hade föranletts en benägenhet hos egnahemsnämnderna att jämsides med egnahemslån bevilja förbättringsbidrag i stället för premielån, vilket syntes innebära en icke önskvärd sammanblandning av stödformer.

Med hänsyn till den stora betydelse premielånen otvivelaktigt äga såsom ägnade att bereda egnahemslåntagarna ett verksamt stöd vid genomförandet av byggnads- och jordförbättringsarbeten och med beaktande av vad egnahemsstyrelsen i övrigt anfört i ärendet anser jag mig böra förorda, att medelsanvisningen för ändamålet för nästa budgetår bestämmes till av egnahemsstyrelsen föreslaget belopp, 2,000,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 2,000,000.

*Före-
draganden.*

[140.] **10. Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är under denna anslagstitel uppfört ett reservationsanslag av 75,000 kronor. Enligt 43 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten kan egnahemsnämnd, om vid förvärv av tillskottsjord till ofullständigt jordbruk byggnad å tillskottsajorden blir överflödig för jordbrukets behov och icke kan finna lämplig användning, bevilja

ägaren av det ofullständiga jordbruket, vare sig han för förvärvet av tillskottsjorden erhåller egnahemslån eller icke, bidrag av statsmedel utan återbetalningsskyldighet, motsvarande högst skillnaden mellan det värde, som kan antagas ha av köpeskillingen för tillskottsjorden belöpt å byggnaden, samt det minskade värde, byggnaden prövas ha erhållit efter tillskottsjordens sammanläggning med den ursprungliga fastigheten.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* — under förmålan att ifrågavarande bidragsverksamhet hittills endast fått ringa omfattning samt att reservation uppkommit å det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget — hemställt om ett till 50,000 kronor nedsatt anslag till verksamheten för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till angelägenheten av att komplettering av ofullständiga jordbruk i största möjliga omfattning befrämjas är det önskvärt, att medel komma att stå till förfogande för detta ändamål även under nästa budgetår. Då reservationen å anslaget vid innevarande budgetårs ingång uppgick till 67,800 kronor torde anslagsanvisningen kunna begränsas till 25,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 25,000.

[141.] **11. Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar, förslagsanslag.** 1941 års riksdag har medgivit, att för budgetåret 1941/42 må beviljas statsbidrag intill 125,000 kronor för byggande av odlingsvägar (i Norrland och Dalarna) ävensom för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om ifrågavarande bidragsverksamhet hänvisas till statsliggaren sid. 652.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* anhållit, att bidragstilldelningen och anslagsanvisningen för budgetåret 1942/43 måtte bestämmas till oförändrade belopp av 125,000 respektive 100,000 kronor.

Egnahemsstyrelsen har sedermera i skrivelse den 12 november 1941 angående fördelning av det för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget hemställt, bland annat, att erforderliga kostnader för kontroll av odlingsvägföretag finge bestridas av medel, som för det budgetår, varunder nämnda kostnader utbetalades, ställts till egnahemsnämnds förfogande för beviljande av bidrag till odlingsvägar. *Statskontoret* har i utlåtande den 6 december 1941 förklarat, att, därest för kontrollen anlätades person, som helt stode utanför statsförvaltningen, hinder icke syntes böra möta att för kontrollkostnaderna anlita ifrågavarande anslag. Anmälan härom borde emellertid göras för riksdagen.

Jag har icke något att erinra mot egnahemsstyrelsens förslag i vad det samma avser bidragstilldelning och anslagsanvisning för nästa budgetår. På sätt statskontoret uttalat torde hinder icke böra möta att för vissa kontrollkostnader vid vägföretag anlita förevarande anslag.

*Före-
draganden.*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) medgiva, att för budgetåret 1942/43 må beviljas statsbidrag intill 125,000 kronor för byggande av odlingsvägar;
- 2) till *Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100,000.

[142.] **12. Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslångtagare, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats dels å riksstaten ett reservationsanslag av 50,000 kronor, dels ock å tilläggsstat ett reservationsanslag å enahanda belopp. Enligt 19 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet kan sökande av arbetarsmåbrukslån, om han har tre eller flera barn under sexton års ålder och om hans bostadsbyggnad med hänsyn härtill göres större än som eljest skulle ha varit behöfligt, till täckande av den härigenom föranledda kostnadsökningen, i mån av behov, åtnjuta bidrag av statsmedel intill ett belopp av högst 1,000 kronor. Sådant bidrag kan också under motsvarande förutsättningar utgå till innehavare av arbetarsmåbrukslån för att täcka kostnad för tillbyggnad av bostad. Statsbidrag beviljas av egnahemsstyrelsen.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 50,000 kronor för nästa budgetår till ifrågavarande bidragsverksamhet.

I enlighet med egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslångtagare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 50,000.

[143.] **13. Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,500 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 652.

I särskilda av egnahemsstyrelsen med skrivelse den 1 oktober 1941 överlämnade framställningar ha *kolonisationsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län* hemställt om anslag för bestridande av nämndernas admi-

nistrationskostnader för budgetåret 1942/43 med respektive 12,900 och 10,600 kronor. *Domänstyrelsen* har i skrivelse den 29 augusti 1941 hemställt, att domänverket måtte erhålla ersättning med oförändrat belopp av 2,500 kronor för sitt handhavande av viss del av kolonisationsverksamheten.

Egnahemsstyrelsen har förklarat sig icke kunna förorda någon höjning av ifrågakvarande anslag.

*Före-
draganden.*

I likhet med *egnahemsstyrelsen* finner icke heller jag skäl tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . kronor 25,500.

[144.] **14. Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker.** För budgetåret 1941/42 är för ändamålet uppfört ett anslag av 125,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 653.

I skrivelse den 1 oktober 1941 har *egnahemsstyrelsen*, med överlämnande av framställningar i ämnet från Västerbottens och Norrbottens läns kolonisationsnämnder samt med utlåtande över en av domänstyrelsen i skrivelse den 29 augusti 1941 gjord hemställan, anhållit om anslag till kolonisationsverksamheten för nästa budgetår med 151,000 kronor, vilket skulle innebära en höjning av anslaget med 26,000 kronor. Beträffande anslagsberäkningarna må nämnas följande.

Västerbottens läns kolonisationsnämnd. Nämnden har äskat ett belopp av 69,100 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till medelstillelningen för innevarande budgetår med (69,100 — 51,000 =) 18,100 kronor. Av ökningen avse 5,400 kronor byggnadshjälp och odlingsbidrag ävensom diknings- och vägarbeten, 10,300 kronor förbättring av ekonomibyggnader samt 2,250 kronor bidrag till vattenförsörjning. *Egnahemsstyrelsen* har funnit sig icke kunna tillstyrka större ökning av de medel, som avses för Västerbottens läns kolonisationsnämnd, än med 10,000 kronor eller till 61,000 kronor.

Norrbottens läns kolonisationsnämnd. Såväl nämnden som *egnahemsstyrelsen* ha beräknat medelsbehovet till 61,000 kronor, vilket innebär en ökning med 5,000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för budgetåret 1941/42.

Den av domänstyrelsen bedrivna kolonisationsverksamheten. Domänstyrelsen och *egnahemsstyrelsen* ha beräknat kostnaderna för denna verksamhet till 29,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det för löpande budgetår anvisade beloppet med 11,000 kronor. Denna ökning är huvudsakligen föranledd av beräknade kostnader för elektrifiering av vissa kolonat.

För nästa budgetår skulle sålunda enligt *egnahemsstyrelsens* beräkningar erfordras ett anslag av (61,000 + 61,000 + 29,000 =) 151,000 kronor.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut rörande anslaget, fastställa nya stater för de olika grenarna av kolonisationsverksamheten.

*Före-
draganden.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 125,000.

[145.] **15. Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskis kolonisationsområde, förslagsanslag.** För budgetåret 1941/42 är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 4,400 kronor.

Med skrivelse den 1 oktober 1941 har egnahemsstyrelsen överlämnat en av *Alträskis nybyggesnämnd* såsom tillsynsmyndighet över nybyggesverksamheten å kolonisationsområdet gjord framställning om statsanslag med 6,110 kronor, utgörande skillnaden mellan beräknade utgifter och inkomster för nämnden under nästa budgetår. Ökningen i förhållande till innevarande budgetår beror på att bland utgifterna upptagits dels ett från 1,000 till 2,500 kronor förhöjt belopp till grusning av kolonatvägar jämte rensning av avloppsdiken, dels ock ett från 790 till 1,000 kronor förhöjt belopp till anläggning av betesmarker. *Egnahemsstyrelsen* har föreslagit anslaget uppförande med 5,000 kronor.

Jag anser mig icke kunna föreslå någon ökning av ifrågavarande anslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskis kolonisationsområde* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 4,400.

[146.] **16. Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 160,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 654. Utgifterna från anslaget uppgick för budgetåret 1940/41 till 96,691 kronor.

I skrivelse den 29 augusti 1941 har *domänstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 100,000 kronor.

Då domänstyrelsens anslagssäskande, vilket innebär en minskning i anslaget med 60,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, icke föranleder någon erinran från min sida, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100,000.

[147.] **17. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2,000,000 kronor. Från anslaget må under budgetåret 1941/42 beviljas statsbidrag å tillhopa högst 1,800,000 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 656.

Av följande tabell framgå för ett vart av budgetåren 1932/33—1940/41 den bestämda bidragssumman, de anvisade anslagsbeloppen och de från anslaget utbetalade medlen:

Budgetår	Av riksdagen bestämd bidragssumma kronor	Anvisat anslag kronor	Utbetalade belopp kronor
1932/33	3,000,000	3,000,000	4,156,560
1933/34	2,500,000	2,500,000	3,383,950
1934/35	2,200,000	3,000,000	1,810,600
1935/36	5,400,000	3,700,000	2,126,700
1936/37	3,300,000	3,700,000	3,309,080
1937/38	3,800,000	4,000,000	3,178,160
1938/39	2,400,000	2,700,000	3,601,820
1939/40	3,800,000	3,000,000	2,725,240
1940/41	4,800,000	2,000,000	2,220,135

För ifrågavarande ändamål ha vidare under budgetåren 1933/34—1940/41 utbetalats följande belopp från reservationsanslaget till torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, nämligen respektive omkring 733,100, 2,560,000, 1,920,400, 914,960, 595,560, 362,690, 191,250 och 72,970 kronor.

Av den för budgetåret 1940/41 bestämda bidragssumman ha 3,000,000 kronor medgivits efter förslag i propositionen nr 2 till 1941 års riksdag angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för sagda budgetår.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att statens avdikningsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 3,800,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för samma budgetår måtte bestämmas till högst 5,000,000 kronor. Styrelsen har härvid anfört huvudsakligen följande.

Under budgetåret 1940/41 har Kungl. Maj:t beviljat bidrag från ifrågavarande anslag till 9 företag med tillhopa 9,324 kronor. Under samma budgetår har *lantbruksstyrelsen* beviljat bidrag från anslaget till 1,018 företag med tillhopa 4,782,890 kronor. Under budgetåret 1940/41 har sålunda beviljats bidrag från statens avdikningsanslag med sammanlagt 4,792,214 kronor. Därjämte har *lantbruksstyrelsen* hos Kungl. Maj:t tillstyrkt beviljande av statsbidrag till 1 företag med 7,780 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1941/42 funnos hos *lantbruksstyrelsen* inläggande ansökningar om statsbidrag till 700 torrlägningsföretag, represen-

terande ett bidragsbelopp av omkring 3,900,000 kronor. Utöver nämnda ansökningar torde under budgetåret nya ansökningar kunna förväntas inkomma i ungefärligen samma omfattning som under det sist förflutna budgetåret eller till ett sammanlagt belopp av omkring 3,700,000 kronor.

För tillgodoseende under löpande budgetår av samtliga såväl föreliggande som under året motsedda ansökningar skulle sålunda erfordras en bidragstilldelning av $(7,780 + 3,900,000 + 3,700,000 =) 7,607,780$ kronor, eller i runt tal 7,600,000 kronor. För ändamålet må emellertid beviljas bidrag från statens avdikningsanslag till ett belopp av endast 1,800,000 kronor. Av för budgetåret 1941/42 föreliggande och påräknade ansökningar om statsbidrag beräknas sålunda ansökningar å ett belopp av $(7,600,000 - 1,800,000 =) 5,800,000$ kronor bli överförda till budgetåret 1942/43.

Jämväl under budgetåret 1942/43 torde nya ansökningar om statsbidrag kunna förväntas inkomma till ett belopp av omkring 3,700,000 kronor. För tillgodoseende under budgetåret 1942/43 av ansökningar om statsbidrag skulle under nyssnämnda förutsättning erfordras i runt tal $(5,800,000 + 3,700,000 =) 9,500,000$ kronor. Till undvikande av att, såsom tidigare varit fallet, ansökningarna om statsbidrag på grund av brist på medel hopas i lantbruksstyrelsen och till kännbar olägenhet för avdikningsverksamheten bli avgjorda först efter flera års väntan, synes bidragstilldelningen böra så avvägas, att nämnda anhopning av torrlägningsärenden hos styrelsen må kunna successivt minskas. Ur denna synpunkt torde bidragstilldelningen från anslaget under budgetåret 1942/43 icke böra sättas lägre än till 5,000,000 kronor. Även med en bidragstilldelning av denna storleksordning torde det i varje fall icke bli möjligt att under budgetåret tillgodose andra än de med hänsyn till nyttighetsgraden mest angelägna företagen.

Under budgetåret 1942/43 torde utbetalningarna från anslaget böra beräknas till i runt tal 3,800,000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att till chefen för jordbruksdepartementet med skrivelse den 28 juni 1941 överlämnats en promemoria med yttrande och förslag av *besparingsberedningen* rörande den statsunderstödda torrlägningsverksamheten. I promemorian ha föreslagits vissa åtgärder för rationalisering och effektivisering av sagda verksamhet. Dessa åtgärder avse *dels* slopande av lantbruksingenjörernas taxeinkomster, *dels* minskning av bidragsprocenten, *dels* åstadkommande av större noggrannhet vid båtnadsuppskattningen och kostnadsberäkningen, i vilket syfte föreslagits, bland annat, viss omorganisation för lantbruksingenjörerna och ändrade krav på deras utbildning, *dels* förändring av nu tillämpad ordning för den bidragsbeviljande myndighetens prövning av önskvärdheten ur ekonomiska och andra synpunkter av torrlägningsföretagens tillkomst, vilken prövning skulle innefatta, bland annat, utredning i frågan genom vissa lokala organ (egna hemsnämnder och hushållningssällskap), *dels* ock åtgärder för en mera omfattande kontroll av underhållet av de med statsmedel utförda torrlägningsföretagen.

Över besparingsberedningens promemoria ha yttranden infordrats från vissa myndigheter och sammanslutningar.

En viss återhållsamhet i fråga om nya torrlägningsföretag torde under nu rådande förhållanden vara påkallad. Denna inskränkning i verksamheten bör

*Före-
draganden.*

dock icke avse de ur produktionssynpunkt verkligt effektiva företagen. Jämväl i vissa andra hänseenden synes den statsunderstödda torrläggningsverksamheten vara i behov av omprövning. De förslag som härutinnan framlagts av besparingsberedningen i oförmälda promemoria böra sålunda upptagas till övervägande. Emellertid torde det vara omöjligt att taga slutlig ställning till dessa frågor utan en mera omfattande utredning, som enligt mitt förmenande bör komma till stånd. Utredningen lär dock icke kunna slutföras i sådan tid, att förslag i ämnet kunna underställas 1942 års riksdag.

Med hänsyn till önskvärdheten av att i möjligaste mån kunna avverka den förefintliga stora balansen av antalet oavgjorda ansökningar om bidrag från statens avdikningsanslag förordar jag, att bidragstilldelningen för nästa budgetår bestämmas till 3,500,000 kronor. Av vad lantbruksstyrelsen anfört framgår, att det även med en bidragstilldelning av denna storleksordning icke blir möjligt att under budgetåret tillgodose andra än de med hänsyn till nyttighetsgraden mest angelägna företagen. Jag förutsätter, att lantbruksstyrelsen vid bidragsbeviljandet beträffande sådana företag, som ännu icke påbörjats eller som icke i mera avsevärd grad äro ägnade att skapa tillskottsjord för ofullständiga jordbruk, tillämpar en med hänsyn till nyttighetsgraden differentierad bidragsprocent. Företag, som ur produktionssynpunkt äro mindre angelägna, böra sålunda erhålla ett procentuellt sett lägre bidrag än de mera angelägna företagen. Vid föreslagen bidragstilldelning synes medelsanvisningen under avdikningsanslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 3,300,000 kronor, vilket i förhållande till anvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 1,300,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att under budgetåret 1942/43 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhoppa högst 3,500,000 kronor;

2) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 3,300,000.

[148.] **18. Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 1,600,000 kronor. Härjämte har Kungl. Maj:t medgivits att för år 1942 bevilja statsanslag intill 2,500,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Beträffande bestämmelserna rörande användningen av förevarande anslag hänvisas till statsliggaren sid. 656.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 2,500,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för år 1943 måtte bestämmas till likaledes 2,500,000 kronor. I skrivelsen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Från och med 1927 har riksdagen årligen anvisat anslag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Anslaget har sedan 1931 fått tagas i anspråk jämväl för stenröjning och sedan 1935 även för jordkörning. Från och med 1940 må från anslaget utgå bidrag jämväl till fördjupning av avloppsdiken å dylika jordbruk.

Storleken av de belopp, som enligt riksdagens medgivande för respektive kalenderår under 10-årsperioden 1933—1942 fått användas för bidragstilldelning av ifrågavarande slag, ävensom av de belopp, varmed bidrag sökts, framgår av följande tabell.

År	Bidragstilldelning		Specifikation över för olika ändamål sökt bidragstilldelning				
	med-given kronor	sökt kronor	Ny-odling kronor	Betesförbättring kronor	Stenröjning kronor	Jordkörning kronor	Avlopps-förbättring kronor
1933	1,200,000	2,785,920	1,583,520	786,320	416,080	—	—
1934	1,200,000	3,441,500	1,810,630	1,037,960	592,910	—	—
1935	1,300,000	3,713,980	1,803,960	1,172,290	596,930	140,800	—
1936	1,500,000	3,808,960	1,739,000	1,327,570	628,150	114,240	—
1937	1,500,000	3,600,800	1,595,900	1,125,170	700,360	179,370	—
1938	1,950,000	3,458,270	1,515,610	1,059,030	719,640	163,990	—
1939	2,000,000	3,229,090	1,354,880	1,077,900	671,920	124,390	—
1940	2,500,000	5,038,610	1,853,530	1,832,760	922,900	175,240	184,180
1941	2,200,000	4,372,040	1,846,310	1,501,200	691,590	146,640	186,300
1942	2,500,000	—	—	—	—	—	—

Anledningen till den betydande ökningen för 1940 av bidragsansökningarna torde huvudsakligen vara att söka i de gynnsammare villkor för bidragstagarna, som med ingången av 1940 trätt i kraft. Den mindre tillbakagång, som därefter skett för 1941, torde ha föranletts av rådande osäkra tidsläge. Vad beträffar det belopp, 2,500,000 kronor, som Kungl. Maj:t må under 1942 bevilja såsom statsanslag för utlämnande av bidrag, torde i varje fall kunna förväntas, att ansökningar om bidrag inkomma i sådan omfattning att sagda belopp kommer att visa sig otillräckligt.

För 1943 läser någon minskning i ansökningarna om bidrag icke vara att förutse. Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner sig emellertid styrelsen icke böra föreslå större bidragstilldelning för nämnda år än för 1942, eller 2,500,000 kronor. Fördelningen av beloppet på de med detsamma avsedda olika ändamålen synes jämväl under 1943 böra bestämmas av Kungl. Maj:t.

I fråga om anvisandet av erforderliga medel å anslaget torde utbetalningarna av statsbidrag under budgetåret 1942/43 kunna beräknas till samma belopp som under 1943 må kunna beviljas som bidrag eller 2,500,000 kronor.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts ha ansökningarna om bidrag för ifrågavarande ändamål ökats i sådan omfattning, att den för år 1941 medgivna bidragstilldelningen, 2,200,000 kronor, endast utgjorde omkring 50 procent av det totala belopp, varmed bidrag för året söktes. Då ifrågavarande bidragsverksamhet är av stor betydelse såsom ett led i strävandena att bereda de mindre jordbruken större bärkraft, anser jag mig böra tillstyrka, att bidragstilldelningen för år 1943 bestämmas till samma belopp som för år 1942 eller 2,500,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t

Före-
draganden.

att meddela beslut angående medlens fördelning på olika ändamål. Med hänsyn till den betydelse stenröjning har för jordbrukets förbättring synes en närmare undersökning böra verkställas rörande möjligheterna att med maskinella hjälpmedel underlätta och effektivisera arbetet med stenröjning. Vad beträffar det anslag, som må erfordras för utbetalningar av bidrag under nästa budgetår, synes detta i betraktande av medelsåtgången under det senast förflutna budgetåret — 1,781,721 kronor — icke behöva bestämmas till högre belopp än 2,000,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för år 1943 bevilja statsanslag intill 2,500,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.;

2) till *Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 2,000,000.

[149.] **19. Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 657.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 200,000 kronor. Styrelsen har härvid lämnat följande uppgifter rörande storleken av de till förfogande ställda medlen och av hushållningssällskapen sökta bidragsbelopp.

Budgetår	Av riksdagen anvisade an- slag kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1933/34	1,000,000	1,500,000
1934/35	1,500,000	1,903,000
1935/36	1,500,000	2,022,000
1936/37	1,000,000	2,557,000
1937/38	500,000	1,827,000
1938/39	600,000	1,569,259
1939/40	500,000	1,496,044
1940/41	200,000	897,459
1941/42	200,000	1,084,202

Styrelsen har härjämte erinrat om att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag å 1,000,000 kronor, vilket anslag hade karaktär av beredskapsanslag.

Vidare har styrelsen anförts i huvudsak följande.

Från det å riksstaten för budgetåret 1941/42 upptagna anslaget, 200,000 kronor, har styrelsen hittills hos Kungl. Maj:t tillstyrkt bidrag åt hushåll-

ningssällskapen med sammanlagt 190,000 kronor. Återstoden av anslaget, 10,000 kronor, har ansetts böra reserveras till bestridande av sällskapens kostnader för anställande av för verksamheten erforderlig extra arbetskraft.

Med hänsyn till täckdikningens stora betydelse för höjande av jordbruksproduktionen och därmed för tryggande av landets försörjning med livsmedel vill lantbruksstyrelsen framhålla angelägenheten av att ifrågavarande grundförbättringsverksamhet jämväl i fortsättningen erhåller verksamt stöd från statens sida. I den mån detta anses böra ske medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet torde i likhet med vad under de senaste åren varit fallet jordbruk med åkerareal understigande viss areal, förslagsvis 75 hektar, böra äga företrädesrätt till bidrag. För budgetåret 1942/43 torde anslag för ändamålet böra anvisas med samma belopp som för innevarande budgetår eller med 200,000 kronor. Styrelsen utgår härvid från att förenämnda för budgetåret 1940/41 anvisade tilläggsstatsanslag å 1,000,000 kronor kommer att, i den mån detsamma icke tages i anspråk under innevarande budgetår, stå till förfogande jämväl under budgetåret 1942/43.

Mot lantbruksstyrelsens anslagsäskande för nästa budgetår till bidrag till täckdikningar finnes från min sida intet att erinra. Ifrågavarande anslag torde följaktligen för sagda budgetår böra upptagas med oförändrat belopp av 200,000 kronor. Vid tilldelningen av bidrag torde liksom under innevarande budgetår särskild hänsyn böra tagas till vederbörandes ekonomiska förhållanden. Sålunda bör sökande, som beträffande storleken av brukad åkerareal är berättigad till bidrag men som har en god ekonomisk ställning, aningen icke tilldelas bidrag eller allenast erhålla ett reducerat bidrag.

*Före-
draganden.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 200,000.

[150.] **20. Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrläggningsföretag, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåren 1939/40—1941/42 anvisats anslag å respektive 150,000, 100,000 och 100,000 kronor. Bestämmelser rörande ifrågavarande anslags användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433). Enligt dessa bestämmelser kan bidrag från anslaget utgå till kostnader för undersökning och utredning rörande torrläggningsföretag, som är avsett att vid inträffande arbetslöshet komma till utförande såsom beredskapsarbete.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Sedermera har *torrläggningkommittén* i skrivelse den 7 november 1941 hemställt, bland annat, att för budgetåret 1942/43 måtte anvisas ett reservationsanslag av 300,000 kronor till förrättningskostnader till vissa torrläggningsföretag. *Lantbruksstyrelsen* har i remissutlåtande den 25 november 1941 avstyrkt kommitténs förslag under framhållande av svårigheterna att anställa för ändamålet erforderliga arbetskrafter å de olika lantbruksingenjörsdistrikten.

*Före-
draganden.*

Även för nästa budgetår synas medel böra anvisas under förevarande anslag. I fråga om anslaget storlek ansluter jag mig till lantbruksstyrelsens förslag om samma medelsanvisning som för löpande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 100,000.

[151.] **21. Jordbrukskommissioner, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande gällande bestämmelser för jordbrukskommissionernas verksamhet hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 250. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 utgjort respektive 20,337, 16,140 och 17,089 kronor.

*Före-
draganden.*

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukskommissioner* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 20,000.

[152.] **22. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer, förslagsanslag.** Till bestridande av kostnaderna för arrenderådgivning åt arrendatorer under bo-lag eller med dem likställda jordägare, för vilka gälla särskilda sociala lagbestämmelser, är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 658. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 uppgått till respektive 61, 10 och 97 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till den ringa medelsåtgången för ändamålet under senare budgetår torde anslaget för nästa budgetår liksom för nu löpande budgetår endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 100.

[153.] **23. Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, reservationsanslag.** Såsom ett led i avsedda åtgärder till lät-tande av hemarbetet på landsbygden har årligen från och med budgetåret 1939/40 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor till bidrag för an-läggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Kungl. Maj:t

har den 22 december 1939 utfärdat kungörelse (nr 911) angående statsbidrag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *egnaheimsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för budgetåret 1942/43.

Då ifrågavarande bidragsverksamhet synes mig mycket värdefull, vill jag förordna, att även för nästa budgetår anvisas medel för ändamålet. Anslagsanvisningen torde böra bestämmas till oförändrat belopp av 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 50,000.

I. Fiskeriväsendet.

[154.] **1. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 37,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (statsliggaren sid. 659), dels ock den 9 maj 1941 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	kronor 32,800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4,700
	<hr/>
	Summa kronor 37,500.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat avlöningsanslag för nästa budgetår.

Mot *lantbruksstyrelsens* förslag har jag intet att erinra. Då avlöningsstaten är fastställd att gälla tills vidare från och med budgetåret 1941/42, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 37,500.

[155.] **2. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 659).

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 15,700 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Styrelsen föreslår sålunda, att posten bränsle, lyse och vatten med hänsyn till de starkt stegrade bränslekostnaderna höjes med 1,000 kronor till 5,100 kronor. Å andra sidan ha utgifterna för underhåll av byggnader och dammar m. m. ansetts kunna nedbringas med 300 kronor till 1,400 kronor.

*Före-
draganden.*

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa budgetår har icke givit mig anledning till erinran. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantbruksstyrelsen fastställa stat för omkostnadsanslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 15,700.

[156.] **3. Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är under rubriken Tillsyn till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening uppfört ett förslagsanslag å 28,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt följande stat för den särskilt förordnade tillsynsmyndighetens verksamhet:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	18,100
2. Avlöning till övrig icke-ordinarie personal	»	3,200
	Summa kronor	21,300

Omkostnader.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	4,500
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	2,200
	Summa kronor	6,700.

I samband med statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Ersättning till tillsynsmyndigheten, <i>förslagsvis</i>	kronor	12,900
Arvode till en assistent	»	5,200
	Summa kronor	18,100.

Vidare har Kungl. Maj:t förordnat laboratorn vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, filosofie licentiaten Sten Axel Vallin, att

vara tillsynsmyndighet, som avses i 1 § förordningen den 30 juni 1937 (nr 598) angående särskilda åtgärder till motverkande av skada å fiske genom vattenförorening, ävensom föreskrivit, att Vallin skall under förordnande att vara tillsynsmyndighet äga åtnjuta, förutom gottgörelse för avstådda löneförmåner såsom laborator, ett arvode av 300 kronor för år räknat.

I skrivelse den 25 oktober 1941, varöver remissutlåtanden avgivits den 26 november 1941 av statskontoret och den 28 november 1941 av allmänna lönenämnden, har lantbruksstyrelsen framlagt förslag till anslagsaskanden för fisketillsynsmyndighetens verksamhet under budgetåret 1942/43. Innan jag redogör för innehållet i sagda skrivelse, torde jag få nämna följande beträffande den under år 1941 beslutade nya lagstiftningen angående motverkande av vattenförorening.

I skrivelse den 15 mars 1935 (nr 89) hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa skyndsamt utredning rörande åtgärder för att förhindra förorening i sjöar och vattendrag. Av chefen för justitiedepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 september 1936 tillkallade sakkunniga framlade i december 1936 förslag till provisoriska bestämmelser i ämnet, vilket vid 1937 års riksdag blev i huvudsak genomfört. De sakkunniga avgåvo sedermera slutligt betänkande angående åtgärder till motverkande av vattenförorening m. m. (stat. off. utr. 1939: 40). Enligt detta betänkande skulle prövning av vattenföroreningsärenden äga rum såväl genom de nuvarande myndigheter, som ha dylikt om hand, nämligen länsstyrelser och hälsovårdsnämnder, som även genom vattendomstolarna. För att möjliggöra en rationell tillämpning av de omfattande författningsförslagen skulle tillsynsverksamheten avsevärt utökas. Densamma skulle sålunda utövas av en sanitär tillsynsmyndighet och en fisketillsynsmyndighet. I proposition (nr 45) till 1941 års riksdag framlade Kungl. Maj:t sedermera på sagda betänkande grundat förslag i ämnet. Enligt propositionen ställdes emellertid frågan om inrättande av en särskild sanitär tillsynsmyndighet tills vidare på framtiden. I fråga om fisketillsynsmyndigheten framhöll föredragande departementschefen, att myndighetens verksamhet jämväl borde avse tillsyn ur allmän naturskyddssynpunkt ävensom — i den mån det lämpligen kunde ske — ur hälsovårdssynpunkt. Departementschefen, som vidare anförde, att en ökning av fisketillsynsmyndighetens nuvarande personal och inrättande av nytt laboratorium för dess bruk framstode som synnerligen angelägna åtgärder, uttalade emellertid, att det på grund av det statsfinansiella läget borde anstå någon tid med denna förstärkning. I andra lagutskottets utlåtande (nr 12) i anledning av propositionen gjordes mot detta uttalande vissa erinringar utan att utskottet dock ansåg sig kunna förorda någon omedelbar förstärkning av organisationen för den centrala tillsynen. Utskottet uttalade sålunda bland annat, att genom propositionen skett en eftergift åt ekonomiska hänsyn, som av naturliga skäl icke kunde undgå att i sin mån inverka på lagstiftningens effektivitet, att en överbelastning av fisketillsynsmyndigheten kunde medföra stor skada och bland annat äventyra det samarbete på området, som redan börjat komma till stånd mellan industrien och det allmänna, samt att det vore mycket beklagligt, om på det sättet myndighetens enligt samstämmiga vittnesbörd gagnarika verksamhet icke längre skulle möta den förståelse, som hittills kommit den till del. Vidare underströks vikten av att fisketillsynsmyndigheten kunde uppfylla de ökade krav, som den nya lagstiftningen komme att ställa på den, och att tillsyns-

verksamheten ständigt omhänderhades av väl kvalificerad person. Efter det att riksdagen (skr. nr 155), med godtagande av utskottsullåtandet, bifallit genom förenämnda proposition framlagda förslag, utfärdades den 20 juni 1941 lag (nr 615) om tillsyn över vattendrag, sjöar och andra vattenområden. Vidare utfärdades den 17 oktober 1941 instruktion (nr 855) för fisketillsynsmyndigheten. Nämnda författningar ha trätt i kraft den 1 januari 1942.

I sin förenämnda skrivelse den 25 oktober 1941 har *lantbruksstyrelsen* beträffande fisketillsynsmyndighetens arbetsuppgifter enligt den nya lagstiftningen samt rörande behovet av en utbyggnad av myndighetens organisation anfört bland annat följande.

Då någon sanitär tillsynsmyndighet tills vidare ej skall komma till stånd, måste det tydligen komma på fisketillsynsmyndighetens lott att i ungefär lika grad arbeta med tillsyn och åtgärder i fråga om samhällsavloppsvatten som beträffande industriella avloppsvatten. Under tiden närmast efter den nya lagstiftningens ikraftträdande torde man få räkna med att ett stort antal förrättningar för ordnande av bland annat avlopp för mejerier, slakterier och småsamhällen komma att bli nödvändiga. Med den erfarenhet, som vunnits under de fyra år, den provisoriska tillsynsverksamheten varit i funktion, anser *lantbruksstyrelsen* sig kunna uttala, att den utbyggnad av denna verksamhet, som föranledes av den nu genomförda lagstiftningen, kommer att medföra sådan ökning av de rent administrativa ärendena, att det med nuvarande personalutrustning torde bli omöjligt för tillsynsmyndigheten att i större utsträckning ägna sig åt sin kanske viktigaste uppgift, nämligen att vara ett övervakande och rådgivande organ.

Under de gångna åren har undersöknings- och försöksverksamhet på föroreningsområdet bedrivits av tillsynsmyndigheten. Detta torde också vara en nödvändig förutsättning för att från tillsynsmyndighetens sida en grundlig prövning av föreliggande ärenden skall bli möjlig. Undersökning måste utföras å platsen men kan i regel endast slutföras å ett laboratorium. Tillsynen över olika reningsanläggningars skötsel medför ofta kontrollundersökningar. Olika avfallsprodukters gift- och skadeverkan kan endast undersökas och utredas genom laboratoriearbete. Att nu nämnda undersökningsarbete effektivast och bäst kan bedrivas på ett laboratorium direkt knutet till tillsynsmyndigheten torde vara uppenbart. Om, såsom andra lagutskottet i sitt utlåtande nr 12 ifrågasatt, hela forskningsverksamheten och även delvis undersökningsarbeten i de speciella fallen skulle utföras av undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, torde tillsynsmyndighetens förtrogenhet med arbetet och där uppkommande problem påverkas menligt och hela verksamhetens nytta för det allmänna nedbringas. Även med hänsyn till sistnämnda anstalts verksamhet skulle emellertid ett dylikt förhållande inverka menligt. Därest undersökningar och försök rörande vattenförorening skulle — efter därom av tillsynsmyndigheten gjorda framställningar — utföras av anstaltens personal och därest samtidigt inom denna skulle utbildas en särskild ersättare för tillsynsmyndigheten, torde den ene av de båda laboratorerna vid anstalten komma att bindas för dessa uppgifter under praktiskt taget hela året och sålunda närmast komma att helt disponeras av tillsynsmyndigheten. Härigenom skulle anstaltens egentliga arbetsuppgifter i hög grad komma att åsidosättas.

Då det med hänsyn till det anförda måste vara helt ogörligt för den nuvarande enda tillsynsmyndigheten att med biträde av en laboratorieassistent och för närvarande ett skrivbiträde med halv tjänstgöring kunna uppfylla de starkt ökade krav den nya lagstiftningen med säkerhet kommer att ställa

på densamma, anser lantbruksstyrelsen, att en förstärkning av tillsynsmyndighetens personal samt anskaffande av tjänsterum och egna laboratorielokaler för sagda personal är ofrånkomligt.

Vad angår frågan om arbetslokaler för tillsynsmyndigheten har lantbruksstyrelsen framhållit följande.

Det nuvarande provisoriska tillståndet har vållat flera olägenheter både för fiskeriundersökningsanstalten och för tillsynsmyndigheten. I förenämnda betänkande har också upptagits ett förslag till anstaltens tillbyggnad för anskaffande av nödiga utrymmen för tillsynsmyndigheten. Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 3 juni 1941 till statens arbetsmarknadskommission hemställt om utförande av ifrågavarande tillbyggnad såsom beredskapsarbete. Sedan arbetsmarknadskommissionen lämnat medgivande härtill och i skrivelse till byggnadsstyrelsen den 22 oktober 1941 anslagit ett belopp av 120,000 kronor för ändamålet, har förarbetet härmed även påbörjats. Lantbruksstyrelsen räknar med att den nya institutionsbyggnaden blir färdig och kan tagas i anspråk för sitt ändamål i början av nästa budgetår.

Rörande den för tillsynsmyndigheten erforderliga personalorganisationen har lantbruksstyrelsen yttrat följande.

I de sakkunnigas betänkande hade räknats med att fisketillsynsmyndigheten vid sin sida skulle ha en laborator, en assistent och ett kontorsbiträde. Vidare hade de sakkunniga ifrågasatt, huruvida icke tillsynsmyndigheten, med hänsyn till vikten av att fullt kompetent person erhöles på befattningen, borde placeras i lönegrad A 30. Beträffande laboratorn och assistenten hade föreslagits lönegraderna A 26 eventuellt Eo 26 respektive A 17 eventuellt Eo 17.

På grund av vad förut framhållits torde, särskilt då någon sanitär tillsynsmyndighet ej kommer till stånd, nu nämnda personal utgöra minimifordran på den nödvändiga organisationen av fisketillsynsmyndigheten. Med hänsyn till det synnerligen ansvarsfulla och helt självständiga arbete, som skulle ankomma på tillsynsmyndigheten, och då ifrågavarande myndighet enligt de nya lagbestämmelserna skulle bli permanent, vill lantbruksstyrelsen föreslå, att myndigheten beredes ställning såsom ordinarie tjänsteman i lönegrad A 29. Styrelsen, som tidigare framhållit angelägenheten av att befattningshavaren i fråga erhåller en praktisk användbar tjänstetitel, förordar tjänstetiteln överinspektör såsom den ur flera synpunkter lämpligaste.

Vad som anförts i fråga om tillsynsmyndigheten gäller i stort sett också innehavaren av den föreslagna laboratorbefattningen. Innehavaren av denna befattning skall under tillsynsmyndighetens frånvaro på grund av semester och resor m. m. vikariera för tillsynsmyndigheten och bör således självständigt kunna handlägga och ansvara för föroreningsärenden, i varje fall för sådana av mindre invecklad natur. Härför fordras givetvis stor erfarenhet på området. Kompetensfordringarna för denna befattning torde sålunda böra vara densamma som för tillsynsmyndigheten, varjämte även viss teknisk sakkunskap torde vara önskvärd. För att erhålla en fullt kompetent person till ifrågavarande tjänst torde densamma ej kunna uppföras i lägre lönegrad än Eo 26.

Beträffande slutligen assistenten och kontorsbiträdet synas dessa befattningshavare böra placeras i lönegraderna Eo 17 och Eo 4.

Lantbruksstyrelsen har föreslagit, att den för ifrågavarande tillsynsverksamhet behövligen medelsanvisningen från och med nästa budgetår måtte ske

över två särskilda förslagsanslag, benämnda Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar och Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader. Styrelsen har för sagda budgetår beräknat medelsbehovet för avlöningar till 35,000 kronor och för omkostnader till 41,700 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må i övrigt nämnas följande.

Avlöningar. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 35,000 kronor, avse 11,200 kronor avlöning till ordinarie tjänsteman, 19,500 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 4,300 kronor rörligt tillägg.

Det under ordinarie posten upptagna beloppet är avsett till avlöning åt fisketillsynsmyndigheten med utgångspunkt från en begynnelseplacering av befattningshavaren i 30 löneklassen. Såsom motivering för en dylik löneklassplacering har lantbruksstyrelsen anfört, att den nuvarande tillsynsmyndigheten, laboratorn S. Vallin, uppehållit befattningen såsom fisketillsynsmyndighet alltsedan dess inrättande eller från och med den 1 juli 1937. Därest Vallin utnämndes till innehavare av den ordinarie befattningen, komme han sålunda vid denna befattnings tillträdande den 1 juli 1942 att ha tjänstgjort i motsvarande befattning under fem år. Vallin uppburde för närvarande lön enligt 28 löneklassen (såsom laborator vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket) jämte ett särskilt arvode å 300 kronor. Han åtnjöte sålunda för närvarande praktiskt taget samma avlöning som enligt 29 löneklassen. Det har därför synts styrelsen skäligt, att Vallin, därest han utnämndes till tillsynsmyndighet, finge uppbära avlöning efter löneklass 30.

Under icke-ordinarie posten ha beräknats *dels* i runt tal 17,000 kronor för avlöningar till en laborator i lönegrad Eo 26, en assistent i lönegrad Eo 17 och ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4, *dels* 500 kronor för vikariatsersättningar samt för avlöning av extra arbetskraft vid ledigheter, *dels* 1,000 kronor för ersättning till teknisk expertis, *dels* ock 1,000 kronor för ersättning åt fiskeriundersökningsanstaltens fiskmästare och vaktmästare för övertidsarbete i samband med tillsynsmyndighetens verksamhet m. m.

Omkostnader. Lantbruksstyrelsen har beräknat omkostnaderna på följande sätt:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	4,200
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	500
5. Övriga utgifter:		
a) Anskaffande av möbler, vetenskaplig utrustning m. m., <i>högst</i>	»	27,000
b) Laboratoriekostnader (inklusive underhåll av instrument m. m.), <i>förslagsvis</i>	»	1,000
c) Bibliotek, litteratur, <i>förslagsvis</i>	»	500
d) Underhåll av byggnader m. m., <i>förslagsvis</i>	»	400

Summa kronor 41,700.

Beträffande det för reseersättningar beräknade beloppet har styrelsen framhållit, att i och för tillsyn och fältundersökningar vid olika industriella anläggningar ävensom i övrigt resor bleve erforderliga i mycket stor utsträckning såväl för tillsynsmyndigheten som för laboratorn. Även assistenten syntes såsom hittills varit fallet komma att företaga resor ehuru endast i mindre omfattning. Förutom resekostnader för ifrågasvarande befattnings-

havare borde från denna anslagspost även bestridas kostnaderna för de resor, som fiskeriingenjören komme att företaga på anmodan av tillsynsmyndigheten. Därjämte kunde eventuellt även erfordras resor för tekniska experter.

Av det för expenser upptagna beloppet ha 2,200 kronor avsetts till bränsle, lyse och vatten och 2,000 kronor till övriga expenser.

Vad beträffar posten för anskaffande av möbler, vetenskaplig utrustning m. m. har lantbruksstyrelsen räknat med ett belopp av 7,000 kronor till möbler, kontorsutrustning och övriga inventarier samt 20,000 kronor till vetenskaplig utrustning samt apparater för fältundersökningar. Även om den vetenskapliga apparaturen i viss utsträckning kunde vara gemensam för fisketillsynsmyndigheten och fiskeriundersökningsanstalten, har styrelsen dock ansett, att det i många fall erfordrades en dubbelutrustning härvidlag, vartill komme att för fisketillsynsmyndighetens verksamhet krävdes en hel del dyrbara specialinstrument.

Det för laboratoriekostnader upptagna beloppet har ansetts nödvändigt för bestridande av utgifter för kemiska och bakteriologiska reagens m. m.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

På grund av den i ärendet förebragta utredningen vill ämbetsverket icke motsätta sig, att befattningen såsom fisketillsynsmyndighet hänföres till 29 lönegraden, men har icke blivit övertygat om lämpligheten av att redan från och med nästa budgetår uppföra befattningen på ordinarie stat, utan anser för sin del, att densamma tills vidare bör upptagas såsom extra ordinarie tjänst i nämnda lönegrad. I övrigt har ämbetsverket icke funnit anledning till erinran beträffande avlöningsstaten. Vidkommande frågan om löneklassplacering för laboratorn S. Vallin, därest denne bleve innehavare av den nya befattningen såsom fisketillsynsmyndighet, vill statskontoret, med hänsyn bland annat till att Vallin redan genom en placering i 29 löneklassen skulle vinna en viss löneförhöjning, förorda, att Vallin medgives att från och med tillträdet av den utav ämbetsverket föreslagna extra ordinarie befattningen åtnjuta lön enligt denna löneklass.

Vad angår lantbruksstyrelsens förslag till omkostnadsstat för tillsynsmyndigheten har statskontoret icke något att erinra i sak mot förslaget. I formellt hänseende skulle ämbetsverket emellertid vilja ifrågasätta, huruvida icke den i statförslaget upptagna anslagsposten å 27,000 kronor till anskaffande av möbler, vetenskaplig utrustning m. m. såsom varande avsedd för viss engångsanskaffning borde utgå ur staten och ersättas med ett särskilt reservationsanslag för ändamålet.

Vid behandling inom statskontoret av förevarande ärende har *t. f. statskommissarien N. Odén* uttalat avvikande mening beträffande den föreslagna laboratorns löneställning. Reservanten har yttrat i huvudsak följande.

Med hänsyn till angelägenheten av att i nuvarande tidsläge iakttaga stor återhållsamhet vid inrättandet av nya befattningar och då erfarenhet helt saknas rörande behovet av en tjänst i så hög lönegrad (Eo 26) som den föreslagna, synas tillräckliga skäl icke föreligga för ett bifall till lantbruksstyrelsens framställning i denna del. Det torde i stället ligga närmast till hands, att den blivande innehavaren av ifrågavarande tjänst tills vidare erhåller ett lämpligt avvägt arvode, förslagsvis 8,100 kronor för år eller således samma arvodesbelopp, som för närvarande är fastställt för vissa assistenter vid exempelvis statens veterinärbakteriologiska anstalt. För den händelse emellertid befattningen anses böra uppföras på extra ordinarie stat, bör den under alla för-

hållanden icke placeras i högre lönegrad än Eo 24 eller den s. k. lägre laboratorgraden.

Lönenämnden har anfört bland annat följande.

Vad angår befattningen såsom fisketillsynsmyndighet (överinspektör) föreslår nämnden, att denna befattning i personalförteckningen upptages allenast under beteckningen överinspektör. För befattningen kan nämnden för sin del icke tillstyrka högre placering än i lönegraden A 28. Nämnden får härvid erinra, att byrådirektörstjänsten å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå tillhör lönegrad A 28, och överinspektören bör enligt nämndens mening icke placeras högre än sistnämnda befattning. Den nya laboratorstjänsten skulle enligt förslaget tillhöra lönegrad Eo 26, mot vilket förslag lönenämnden icke har något att erinra. Nämnden vill emellertid ifrågasätta, om icke innehavaren av denna befattning borde vara ingenjörutbildad, med hänsyn till behovet att vid behandling av uppkommande rent tekniska spörsmål äga tillgång till sakkunskap inom myndigheten beträffande hithörande frågor. Vad slutligen gäller assistenten har lönenämnden, som inhämtat att befattningens innehavare bör ha avlagt akademisk examen i ämnena kemi och biologi, icke något emot en något förbättrad löneställning för assistenten. Tjänsten bör emellertid enligt nämndens mening icke hänföras till högre lönegrad än Eo 16.

*Före-
draganden.*

Såsom framgår av vad i det föregående anförts har fisketillsynsmyndighetens verksamhet, som hittills huvudsakligen avsett att tillvarata fiskets intressen, genom den under fjolåret beslutade lagstiftningen rörande åtgärder till motverkande av vattenförorening utvidgats till att avse jämväl tillsyn ur naturskyddssynpunkt samt, i den mån så lämpligen kan ske, även ur hälsovårdssynpunkt. Med hänsyn till de ökade krav den nya lagstiftningen sålunda kommer att ställa på fisketillsynsmyndigheten har lantbruksstyrelsen framlagt förslag till förstärkning av tillsynsmyndighetens arbetskrafter under nästa budgetår. Då jag av den i ärendet förebragta utredningen blivit övertygad om att fisketillsynsmyndighetens nuvarande organisation är otillräcklig för fullgörandet av de myndigheten enligt den nya lagstiftningen tillkommande arbetsuppgifterna, anser jag mig böra förorda, att för riksdagen nu framlägges förslag till en utökad och mera permanent organisation av sagda myndighet.

Befattningen såsom tillsynsmyndighet, vars innehavare skall leda och vara ansvarig för ifrågavarande tillsynsverksamhet, bör enligt min mening tills vidare upptagas å extra ordinarie stat i lönegrad Eo 28. Befattningshavaren synes i enlighet med förslaget böra benämnas överinspektör. Därest den nuvarande innehavaren av befattningen såsom tillsynsmyndighet förordnas å den nya tjänsten, torde han böra medgivas att från och med tillträdet av denna åtnjuta lön enligt 29 löneklassen.

Såsom förut nämnts har lantbruksstyrelsen, med hänsyn till angelägenheten av att vid ifrågavarande verksamhet äga tillgång till en fullt kvalificerad arbetskraft, som kunde fullgöra överinspektörens åligganden, då denne befunde sig på resor eller åtnjöte semester, och som i övrigt kunde biträda honom vid handläggning av förekommande ärenden, föreslagit inrättande av en befattning såsom laborator i lönegrad Eo 26. Även jag finner det vara

angeläget, att möjlighet beredes till erforderlig förstärkning av arbetskrafterna hos tillsynsmyndigheten. Jag kan dock icke förorda, att redan för nästa budgetår uppföres en befattning på extra ordinarie stat. I stället bör enligt min mening för anställandet av ytterligare en assistent upptagas ett arvode, vilket torde böra beräknas till 8,500 kronor.

Lantbruksstyrelsen har vidare föreslagit, att den nuvarande arvodesbefattningen såsom assistent omändras till en assistenttjänst i lönegrad Eo 17 samt att en befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad Eo 4 nyinrättas. Med det ifrågasatta överförandet å extra ordinarie stat av den nuvarande assistentbefattningen synes böra anstå tills vidare. Med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna torde emellertid det nuvarande assistentarvode böra uppräknas från 5,200 till 5,500 kronor. Mot förslaget om inrättande av en kontorsbiträdesbefattning i lönegrad Eo 4 har jag icke något att erinra. Vad slutligen beträffar lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ersättning till teknisk expertis samt för vikariatsersättningar, avlöning till extra arbetskraft och ersättning för övertidsarbete har densamma endast givit mig anledning till smärre erinringar. Härtill återkommer jag i det följande.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat bör under ett särskilt förslagsanslag till Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar beräknas följande anslagsposter. För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör upptagas ett belopp av 14,300 kronor. Arvodesposten, från vilken bör bestridas, förutom arvoden å 8,500 respektive 5,500 kronor åt två assistenter, jämväl erforderligt belopp för vikariatsersättningar, synes böra uppföras förslagsvis. Under en anslagspost avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde böra beräknas dels i runt tal 13,500 kronor för avlöningar till överinspektören och kontorsbiträdet, dels 1,000 kronor för ersättning till teknisk expertis, dels ock likaledes 1,000 kronor för avlöning till extra arbetskraft, ersättning för övertidsarbete m. m. Förevarande post bör sålunda uppföras med $(13,500 + 1,000 + 1,000 =)$ 15,500 kronor. Slutligen torde för rörligt tillägg böra beräknas 2,000 kronor. Avlöningsanslaget skulle i enlighet härmed för nästa budgetår behöva uppföras med $(14,300 + 15,500 + 2,000 =)$ 31,800 kronor.

Personalförteckning för fisketillsynsmyndigheten torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Lantbruksstyrelsens beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår för omkostnader vid fisketillsynsmyndigheten har icke givit mig anledning till annan erinran än att jag i anslutning till vad statskontoret anfört förordar, att det till anskaffande av möbler, vetenskaplig utrustning m. m. upptagna beloppet, 27,000 kronor, anvisas under ett särskilt reservationsanslag för ändamålet. För budgetåret 1942/43 torde på grund härav böra anvisas dels ett förslagsanslag å 14,700 kronor till Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader, dels ock ett reservationsanslag å 27,000 kronor till Fisketillsynsmyndigheten: Utrustning m. m. Stat för omkostnadsanslaget torde i sinom tid böra fastställas av Kungl. Maj:t.

Nionde huvudtiteln.

Under förevarande punkt hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för fisketillsynsmyndigheten fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad
Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.	
1 överinspektör	Eo 28;

- 2) godkänna följande avlöningsstat för fisketillsynsmyndigheten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 14,300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15,500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2,000
	<hr/>
	Summa kronor 31,800;

- 3) till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .... kronor 31,800.

[157.] **4. Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader, förslagsanslag.** Under återopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .... kronor 14,700.

[158.] **5. Fisketillsynsmyndigheten: Utrustning m. m., reservationsanslag.** Under återopande av vad jag i det föregående anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Utrustning m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 27,000.

[159.] **6. Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 50,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 14,000
	<hr/> Summa kronor 64,500;

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar	kronor 4,900
2. Hydrografiska avdelningen	» 9,800
3. Havsfiskelaboratoriet	» 18,400
4. Fyrskjeppsobservationer	» 2,900
	<hr/> Summa kronor 36,000.

Beträffande bestämmelser i övrigt angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 660.

I skrivelse den 8 september 1941 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt om anslag för nästa budgetår dels till avlöningar med 65,800 kronor, dels ock till omkostnader med 38,900 kronor. Beträffande skrivelsens innehåll må i övrigt nämnas följande.

Avlöningar. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 65,800 kronor, avse 51,300 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 14,500 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Under *arvodestipendiet* ha medel beräknats för oförändrade arvoden till samtliga befattningshavare med undantag för ett tekniskt biträde å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning, vilken befattningshavares arvode föreslås höjt med 800 kronor till 2,600 kronor. Till stöd för nämnda förslag har bland annat framhållits, att det med nuvarande avlöningsförhållanden visat sig omöjligt att behålla duglig arbetskraft å befattningen, vilken vore oundgänglig därest avdelningen skulle kunna fortsätta sina särskilt för konservindustrin betydelsefulla undersökningar. Kommissionen har vid sina anslagsäskanden förutsatt, att dess framställning den 3 juni 1941 om kristillägg åt befattningshavarna komme att vinna beaktande. Därest hinder skulle möta för en sådan lösning av dyrtidsfrågan, har kommissionen hemställt, att en arvodesreglering i stället måtte äga rum och motsvarande höjning av arvodesbeloppen beviljas. Under *icke-ordinarieposten* har för protokolls- och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden begärts en ökning med 500 kronor till 1,500 kronor. Till stöd för framställningen i denna del har framhållits önskvärdheten av en tillfällig förstärkning av arbetskrafterna å den fiskeritekniska avdelningen. Under sommaren 1941 hade behovet av ytterligare arbetskraft i mindre utsträckning kunnat tillgodoses genom att elever praktiserat å avdelningen. Denna utväg kunde emellertid endast i undantagsfall anlitas. Framdeles måste kommissionen räkna med att kunna betala ersättning till sådan tillfälligt anlita arbetskraft.

Under erinran om tidigare framlagt förslag till lönereglering för kommissionens befattningshavare (se IX H. T. 1940 sid. 183) har kommissionen hemställt, att detta spörsmål måtte upptagas till behandling så snart förhållandena det medgäve.

O m k o s t n a d e r. Det för omkostnader äskade beloppet, 38,900 kronor, fördelar sig med 4,900 kronor å för samtliga avdelningar gemensamma omkostnader, 10,300 kronor å omkostnader för hydrografiska avdelningen, 20,800 kronor å omkostnader för havsfiskelaboratoriet samt 2,900 kronor å omkostnader för fyrskeppsobservationer. Højningen med 500 kronor å omkostnaderna för hydrografiska avdelningen är helt föranledd av stegrade bränslekostnader, medan højningen med 2,400 kronor å omkostnaderna för havsfiskelaboratoriet till ett belopp av 400 kronor beror på de stegrade bränslepriserna och till återstående belopp eller 2,000 kronor på föreslaget inköp av en fotometer, vilket inköp kommissionen betecknat som oundgängligen trängande.

Statskontoret har i remissutlåtande den 4 oktober 1941 anført bland annat följande.

Statskontoret vill erinra, *dels* att arvodet till det tekniska biträdet — vilket arvode till och med budgetåret 1940/41 utgått med 1,200 kronor för år utan dyrtidstillägg — vid 1941 års riksdag fastställdes till 1,800 kronor om året och att därvid av kommissionen framført önskemål om beredande av dyrtidstillägg åt ifrågavarande biträde icke vann bifall, *dels* att arvodena till kommissionens övriga befattningshavare omreglerats från och med den 1 juli 1941, *dels* ock att jämlikt de av 1940 års urtima riksdag godkända grunderna för kristillägg dylik förmån i regel icke skall tillkomma arvodister. Med hänsyn härtill och då enligt statskontorets mening frågan om en ytterligare reglering av arvodena till kommissionens befattningshavare bör upptagas till prövning i ett större sammanhang och omfatta samtliga med nämnda befattningshavare jämförliga arvodestagare, anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka vare sig att berörda arvoden förenas med rätt till kristillägg eller att arvodena bestämmas till högre belopp än enligt nu gällande avlöningsstat. Statskontoret kan icke heller understödja kommissionens förslag, att för avlönande av tillfälliga biträden skulle beräknas ett belopp av 600 kronor i stället för, såsom för innevarande budgetår, 100 kronor.

Beträffande omkostnadsstaten för nästa budgetår har kommissionen hemställt, att ett belopp av 2,000 kronor måtte beräknas för inköp av en fotometer. Det är för statskontoret förenat med vissa svårigheter att bedöma, huruvida behovet av en sådan apparat kan vara så trängande, att med upphandlingen av densamma ej kan anstå. Med hänsyn emellertid till nuvarande statsekonomiska läge finner sig ämbetsverket likväl icke kunna tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår höjes för att bereda kommissionen möjlighet att anskaffa en dylik apparat.

Såsom förut berörts har kommissionen i skrivelse den 3 juni 1941 hemställt, att kristillägg eller motsvarande arvodestillägg måtte få utgå till de befattningshavare vid kommissionen, vilka uppbära fast arvode. *Statskontoret* har i remissutlåtande den 21 juni 1941 icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till denna framställning.

Före-
draganden.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att någon lönereglering för hydrografisk-biologiska kommissionens tjänstemän genomföres under nästa budgetår.

Med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna samt till behovet av någon förbättring i de till vissa befattningshavare utgående löneförmånerna finner jag mig dock böra förorda, att följande arvoden uppräknas från och med den 1 juli 1942, nämligen arvoden till förste och andre assistenterna å hydrografiska avdelningen från 6,900 till 7,600 kronor respektive från 4,600 till 4,900 kronor, arvoden till andre assistenten och laboratoriebiträdet å havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning från 8,600 till 9,100 kronor respektive från 2,600 till 2,800 kronor ävensom arvoden till laboratorn, assistenten och tekniska biträdet å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning respektive från 8,600 till 9,100 kronor, från 5,750 till 6,050 kronor och från 1,800 till 1,900 kronor. Uppräkningen skulle medföra en kostnadsökning under avlöningsanslaget av 2,600 kronor. Då jag icke kan tillstyrka någon höjning utöver vad nu sagts av arvodet till det tekniska biträdet å fiskeritekniska avdelningen, torde alltså anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra upptagas med $(50,500 + 2,600 =)$ 53,100 kronor. Vad beträffar anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bestridas för närvarande från denna bland annat arvoden till vaktmästare vid hydrografiska avdelningen samt vaktmästare och biträde vid havsfiskelaboratoriet. Av skäl som anförts beträffande de under arvodesposten upptagna arvoden vill jag föreslå, att jämväl de här ifrågavarande arvoden uppräknas, arvodet till vaktmästaren å hydrografiska avdelningen från 2,270 till 2,500 kronor samt arvoden till vaktmästaren och biträdet å havsfiskelaboratoriet från 3,180 till 3,500 kronor respektive från 3,000 till 3,200 kronor. Denna arvodesreglering skulle medföra en kostnadsökning av 750 kronor. Då jag icke kan förorda den begärda höjningen från 1,000 till 1,500 kronor av det för protokolls- och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden avsedda beloppet i vidare mån än att sagda belopp för utjämning av icke-ordinariepostens slutsumma synes böra bestämmas till 1,050 kronor, torde nämnda post böra upptagas med $(14,000 + 750 + 50 =)$ 14,800 kronor. För avlöningar vid kommissionen böra alltså beräknas $(53,100 + 14,800 =)$ 67,900 kronor.

Mot kommissionens beräkning av det för omkostnader under nästa budgetår erforderliga beloppet har jag icke någon erinran. För ändamålet bör sålunda avses ett belopp av $(4,900 + 10,300 + 20,800 + 2,900 =)$ 38,900 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa specificerad omkostnadsstat för kommissionen.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle under förevarande anslag för budgetåret 1942/43 tarvas en medelsanvisning av $(67,900 + 38,900 =)$ 106,800 kronor, vilket i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 6,300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Nionde huvudtiteln.

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 53,100
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 14,800
	<hr/> Summa kronor 67,900;

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Om kostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar..	kronor 4,900
2. Hydrografiska avdelningen	» 10,300
3. Havsfiskelaboratoriet	» 20,800
4. Fyrskpeppsobservationer	» 2,900
	<hr/> Summa kronor 38,900;

2) till Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av .. kronor 106,800.

[160.] **7. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 71,600 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens fartyg för fiskeundersökningar (statsliggaren sid. 661), dels ock den 9 maj 1941 följande avlöningsstat för fartygen:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ...	kronor 21,100
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 40,350
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1,300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750
	<hr/> kronor 63,500.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadmistrationen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3,150
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4,030
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920
	<hr/> kronor 8,100
	<hr/> Summa kronor 71,600.

I skrivelse den 27 september 1941 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, hemställt om anvisande för nästa budgetår av 68,500 kronor till avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. *Lantbruksstyrelsen* har i skrivelse den 30 augusti 1941 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid statens fartyg för fiskeriadministrationen till 10,484 kronor samt hemställt om anvisande för nämnda ändamål av ett till 10,500 kronor avrundat belopp. Enligt myndigheternas beräkning skulle sålunda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till sammanlagt i runt tal 79,000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 7,400 kronor. Av ökningen belöpa 5,000 kronor på undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov och 2,400 kronor på undersökningsfartyget för fiskeriadministrationen. Rörande myndigheternas anslagsberäkning må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har utgått från att samtliga ombord anställda skola ha helårsanställning.

Arvodet *posten* har höjts med 975 kronor till 22,075 kronor. Sålunda ha arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten och stewarten uppräknats med omkring 6 procent eller med respektive 275, 400 och 200 kronor till 5,175, 6,900 och 3,800 kronor samt arvodet till trålmästaren med omkring 15 procent eller med 500 kronor till 3,850 kronor. Å andra sidan ha medlen till vikariatsersättningar, 400 kronor, utbrutits och upptagits å en för dylika ersättningar föreslagen ny anslagspost. Såsom motiv för arvodesuppräkningsen har anförts, att nämnda befattningshavare borde genom ett tillfälligt tillägg till avlöningen erhålla samma kompensation för dyrtiden som komme annan personal till del. Nuvarande belopp för arvode till radiotelegrafist ävensom för personligt arvodestillägg till trålmästaren ha upptagits med oförändrade belopp av 1,200 kronor respektive 1,150 kronor.

Under *icke-ordinarieposten* har upptagits ett belopp av 42,925 kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 2,575 kronor. Å ena sidan har medelsbehovet ökat med i runt tal 2,400 kronor för avlöningar till annan personal än befälhavaren och med i runt tal 500 kronor på grund av att avdrag icke gjorts för befälhavaren åvilande tjänste- och familjepensionsavdrag. Å andra sidan har ett belopp av 300 kronor, avsett till vikariatsersättningar, utbrutits och förts till förenämnda post för dylika ersättningar. Avlöningarna till annan personal än befälhavaren ha beräknats i enlighet med gällande lönetariffer för handelsflottan.

Posten *rörligt tillägg* har höjts med 700 kronor till 2,000 kronor.

Den för innevarande budgetår uppförda *posten särskilda löneformer* till *icke-ordinarie personal* å förslagsvis 750 kronor — vilken är avsedd att användas för bestridande av dels sjötillägg till befälhavaren å nämnda belopp, dels ock, i förekommande fall, krigsrisktillägg — har upptagits med oförändrat belopp. Slutligen har i statförslaget upptagits en ny post avseende *vikariatsarvoden* under semester å 750 kronor.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har utgått från att ifrågavarande

fartyg skall hållas i gång omkring sex månader under budgetåret 1942/43 samt därunder användas, förutom till fiskeriundersökningar, även till fiskeritillsyn i Öresund. Av det beräknade anslagsbehovet, 10,500 kronor, hänföra sig 3,150 kronor till posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 4,000 kronor till posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 3,350 kronor till posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal. Arvodesposten avser årsarvode med oförändrat belopp till befälhavaren. Under icke-ordinarieposten ha medel beräknats för avlöande under sex månader av två besättningsmän med månadsarvode å 250 kronor och av en besättningsman med månadsarvode å 165 kronor. Slutligen har under posten särskilda löneförmåner beräknats medel dels för sjötillägg under sex månader till befälhavaren, dels ock för krigsrisktillägg till befälhavaren och besättningsmännen jämlikt bestämmelser utfärdade av Kungl. Maj:t den 1 augusti 1941. Nämnade tillägg utgå för närvarande med 40 procent å månadsarvodet, dock lägst å 250 kronor för månad.

Statskontoret, som den 8 oktober 1941 avgivit infortrat utlåtande beträffande beräkningen av medelsbehovet för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov, har anfört i huvudsak följande.

Statskontoret anser sig icke kunna tillstyrka länsstyrelsens förslag om uppräknig av vissa under arvodesposten upptagna arvoden, då spörsmålet om en arvodesreglering allenast torde böra upptagas i ett större sammanhang. Vad beträffar posten rörligt tillägg har länsstyrelsen, enligt vad som under hand inhämtats, i posten inräknat det till befälhavaren utgående kristillägget. Då emellertid kostnaderna för kristillägg skola bestridas från det för samtliga befattningshavare under nionde huvudtiteln gemensamma anslaget till dylika tillägg, torde i avlöningsstaten för fartyget posten rörligt tillägg böra uppföras med oförändrat belopp.

Vad länsstyrelsen i övrigt föreslagit rörande avlöningsstaten föranleder allenast den erinran från statskontorets sida, att en särskild anslagspost icke torde böra upptagas för vikariatsarvoden under semester. Medel för detta ändamål böra i stället beräknas under arvodes- och icke-ordinarieposterna. Därest för vikariatsersättningar avses samma belopp som för innevarande budgetår eller (400 + 300 =) 700 kronor, skulle således i avlöningsstaten böra upptagas följande belopp, nämligen till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis 21,100 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal förslagsvis 42,775 kronor, till rörligt tillägg förslagsvis 1,300 kronor och till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal förslagsvis 750 kronor.

*Före-
draganden.*

Vad först angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag rörande medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov torde arvoden till förste styrmanen, förste maskinisten, trålmästaren och stewarten böra med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna uppräknas med respektive 300, 400, 200 och 200 kronor till 5,200, 6,900, 3,550 och 3,800 kronor. Liksom hittills bör till trålmästaren utgå ett personligt arvodestillägg å 1,150 kronor. Uppräkningen av sagda arvoden skulle alltså medföra en kostnadsökning under avlöningsanslaget av 1,100 kronor. Då liksom för innevarande budgetår under pos-

ten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör beräknas ett belopp av 400 kronor för vikariatsersättningar, torde nämnda post sålunda böra upptagas med 22,200 kronor. Mot länsstyrelsens beräkning av posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke någon annan erinran än att det äskade beloppet å ena sidan bör minskas med belopp motsvarande befälhavarens tjänste- och familjepensionsavdrag, omkring 450 kronor, samt å andra sidan ökas med 300 kronor motsvarande det belopp, som för innevarande budgetår under posten upptagits för vikariatsersättningar. Ifrågavarande post torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 42,750 kronor. Posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal böra vidare upptagas med oförändrade belopp av 1,300 respektive 750 kronor. Från sistnämnda post, vilken i gällande stat är upptagen förslagsvis, torde även få utgå krigsrisktillägg enligt de grunder Kungl. Maj:t kan komma att fastställa. I enlighet med vad jag sålunda förordat skulle medelsbehovet för avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov uppgå till $(22,200 + 42,750 + 1,300 + 750 =)$ 67,000 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen har av lantbruksstyrelsen beräknats till ett belopp av 10,500 kronor, fördelat på posterna arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal med respektive 3,150, 4,000 och 3,350 kronor. Det under arvodesposten upptagna beloppet är avsett till arvode å 3,150 kronor åt fartygets befälhavare. Nämnda arvode torde med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna böra höjas med 200 kronor till 3,350 kronor. Av det under posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal äskade beloppet avse omkring 2,430 kronor krigsrisktillägg. I betraktande av svårigheten att nu bedöma, i vilken omfattning dylikt tillägg kan komma att utgå under nästa budgetår, vill jag emellertid föreslå, att den provisoriska anordning i fråga om bestridande av utgifter för ifrågavarande ändamål, som kommit till användning för innevarande budgetår, jämväl tillämpas för nästa budgetår och att sålunda dylikt tillägg må utgå från den förslagsvis betecknade posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal — för närvarande å 920 kronor — utan att denna i anledning därav höjes. För utjämning av anslagets slutsumma torde slutligen posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra bestämmas till 4,030 kronor. Vid bifall till vad nu förordats skulle alltså för avlöningar till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen behöva beräknas ett belopp av $(3,350 + 4,030 + 920 =)$ 8,300 kronor.

Anslaget till avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(67,000 + 8,300 =)$ 75,300 kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 3,700 kronor.

Nionde huvudtiteln.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	22,200	
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	42,750	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1,300	
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	750	kronor 67,000

Statens undersökningsfartyg för fiskeridirectionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor	3,350	
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	4,030	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	920	kronor 8,300
			Summa kronor 75,300;

2) till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 75,300.

[161.] **8. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader, reservationsanslag.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 30,000 kronor. I 1941 års statsverksproposition (IX H.T. sid. 181) beräknades medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 100,000 kronor. Med hänsyn till en beräknad reservation å omkring 70,000 kronor uppfördes emellertid anslaget endast med 30,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsloggaren sid. 663.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i skrivelse den 27 september 1941 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till underhålls- och driftkostnader för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov till 97,000 kronor, innebärande en ökning med 7,000 kronor i förhållande till det belopp, vilket avsetts för nämnda ändamål under innevarande budgetår. I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* beräknat motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen under nästa budgetår till 10,800 kronor, innebärande en ökning med 800 kronor jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår. Beträffande myndigheternas beräkning av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har framhållit, att ifrågavarande fartyg under lång tid varit och alltjämt är taget i anspråk för militära ändamål. Å driftkostnadsanslaget för budgetåret 1940/41 hade i anledning härav uppstått en besparing av omkring 68,500 kronor. Beräkningarna för nästa budgetår äro utförda med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 9 månader men att personalen sysselsättes ombord under hela budgetåret, dock med åtnjutande av vederbörlig semester. Följande poster ha höjts, nämligen proviant med 600 kronor till 18,600 kronor, bränn- och smörjoljor med 2,000 kronor till 47,000 kronor, ersättning av försliten undersökningsmateriel med 4,255 kronor till 13,255 kronor samt sjukvård m. m. med 400 kronor till 600 kronor. Å andra sidan ha posterna underhåll och utrustning samt diverse och oförutsedda utgifter minskats med 160 respektive 95 kronor till 7,840 respektive 9,705 kronor. Det för proviant beräknade beloppet motsvarar i runt tal utgifterna för kosthåll under 365 dagar för 17 personer, beräknade efter 3 kronor per dag och person. Beträffande posten bränn- och smörjoljor har länsstyrelsen framhållit svårigheten att med större säkerhet beräkna det för ändamålet erforderliga beloppet. I det för ersättning av försliten undersökningsmateriel äskade beloppet ha bland annat inräknats 3,770 kronor för ersättande av starkt försliten trålwire samt 840 kronor för nyanskaffning av en vindmätare och en paulinbarometer.

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår är utförd med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 6 månader. Följande poster ha höjts, nämligen oljor och andra förbrukningsartiklar med 2,000 kronor till 6,500 kronor samt lotsning, belysning m. m. med 100 kronor till 200 kronor. Å andra sidan ha posterna nyanskaffning samt reparationer av redskap och apparater m. m. och vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m. minskats med 200 respektive 1,100 kronor till 2,000 respektive 1,500 kronor.

I remissutlåtande den 8 oktober 1941 har *statskontoret* beträffande medelsbehovet för underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak anfört, att ämbetsverket icke kunde förorda, att för ersättning av försliten undersökningsmateriel avsåges större belopp än för innevarande budgetår eller alltså 9,000 kronor. Till Skageraks omkostnader för nästa budgetår behöfde enligt statskontorets mening anvisas allenast

92,750 kronor. Med hänsyn till att under budgetåret 1940/41 å de för Skageraks underhåll och drift avsedda anslagsmedlen uppstått en reservation å 68,532 kronor 54 öre och under förutsättning att kostnaderna för fartyget Eystrasalt under nästa budgetår komme att uppgå till ungefär samma belopp, som beräknats för innevarande budgetår, har statskontoret funnit ifrågavarande anslag böra för budgetåret 1942/43 bestämmas till högst 35,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Jag anser mig i likhet med statskontoret icke kunna förorda, att högre belopp än i runt tal 92,700 kronor avses för drift- och underhållskostnader vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov under nästa budgetår. Motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeridadministrationen torde böra beräknas till 10,000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag torde i enlighet härmed böra beräknas uppgå till 102,700 kronor. Vid bedömandet av anslagsanvisningens storlek synes emellertid böra beaktas, att reservationen å anslaget per den 1 juli 1941 uppgick till omkring 122,000 kronor, varav omkring 118,000 kronor belöpa å fartyget Skagerak och omkring 4,000 kronor å fartyget Eystrasalt. Jämväl under innevarande budgetår torde en betydande besparing uppstå därigenom att fartyget Skagerak fortfarande är taget i anspråk för försvarsmaktens behov. Därest nu angivna besparingar å anslaget i stället användas för bestridande av omkostnaderna under budgetåret 1942/43, torde för sagda budgetår icke behöva anvisas högre anslag än 6,000 kronor, avsett till bestridande av omkostnader för fartyget Eystrasalt. Jag förutsätter emellertid, att i mån av behov reservationen å den för Skagerak avsedda anslagsdelen efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t får tagas i anspråk jämväl för täckande av utgifter för Eystrasalt. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 6,000.

[162.] **9. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110,000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 663.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 115,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Anslagshöjningen har av styrelsen motiverats med att en ökning syntes önskvärd av de bidrag, som från anslaget utlämnades till hushållningssällskapen.

I nuvarande läge torde någon höjning av ifrågavarande anslag icke böra ske. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag*
av ..... kronor 110,000.

[163.] **10. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 10,000 kronor uppfört med 64,000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 664.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 7 juli 1941, har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* anhållit att för budgetåret 1942/43 komma i åtnjutande av ett statsanslag å 23,925 kronor, därav 15,550 kronor till föreningens fiskeribiologiska undersökning-, försöks- och fiskodlingsverksamhet samt 8,375 kronor till dess upplysningsverksamhet.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 74,000 kronor. Därvid har styrelsen, som jämväl haft att yttra sig över södra Sveriges fiskeriförenings framställning, förklarat sig biträda denna. Beträffande övriga medelsbehov, som tillgodoses från ifrågavarande anslag, har styrelsen föreslagit, att oförändrat belopp, 5,000 kronor, beräknades för bestridande av kostnaderna för kontroll över beredning och inläggning av strömming. I fråga om det till svenska ostkustfiskarnas centralförbund hittills utgående bidraget har lantbruksstyrelsen förklarat sig icke ha något att i och för sig erinra mot att även för nästa budgetår ett oförändrat bidrag av 12,000 kronor tilldelades förbundet. Då emellertid för närvarande för Kungl. Maj:ts övervägande föreläge ett förslag av 1940 års fiskerikommitté om bildande av en ekonomisk riksorganisation för fisket, vilket förslag, därest detsamma genomfördes, skulle medföra att nu ifrågavarande bidrag till förbundet kunde indragas, har styrelsen föreslagit, att den del av anslaget som vore avsedd att disponeras enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelade i varje särskilt fall, ökades med 12,000 kronor. Härigenom skulle medel finnas tillgängliga för understödjande av förbundets verksamhet, om så ansåges behövt. De till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen har lantbruksstyrelsen beräknat till samma belopp som för löpande budgetår, 33,075 kronor, med tillägg av nyssberörda 12,000 kronor eller alltså till sammanlagt 45,075 kronor. Hela medelsbehovet under anslaget utgör enligt vad lantbruksstyrelsen sålunda anfört (23,925 + 5,000 + 45,075 =) 74,000 kronor.

Mot lantbruksstyrelsens anslagsäskande har jag intet annat att erinra än att för svenska ostkustfiskarnas centralförbund ifrågasatt bidrag icke torde böra utgå från förevarande anslag utan från anslaget till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 62,000.

[164.] **Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.** Till befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten anvisades för budgetåret 1938/39 under förevarande anslagstitel ett obetecknat anslag å 8,000 kronor. Härefter har ej upptagits anslag för ändamålet. Bestämmelser rörande ifrågavarande understödsverksamhet äro meddelade i kungörelsen den 5 juni 1931 (nr 214), ändrad genom kungörelsen nr 574/1937.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* anfört, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke syntes böra anvisas för nästa budgetår med hänsyn till ovissheten, huruvida svenska fiskare under nämnda budgetår kunde komma att bedriva fiske å avlägsna fiskevatten.

*Före-
draganden.*

Ehuru något anslag för ändamålet icke torde böra anvisas för nästa budgetår, har jag dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

[165.] **Premier för deltagande i sillfiske vid Island.** För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, har Kungl. Maj:t under åren 1933—1936 från arbetslöshetsanslag under femte huvudtiteln ställt sammanlagt 220,000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. För vartdera av budgetåren 1937/38—1939/40 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag av respektive 75,000, 60,000 och 50,000 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser för premiernas utbetalande (se IX H. T. 1937, punkt 147).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 30 augusti 1941 anfört att, då det syntes vara ovisst, om något svenskt islandsfiske kunde komma till stånd under år 1942, styrelsen funnit sig icke böra föreslå anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Jag delar *lantbruksstyrelsens* uppfattning att medel icke bör äskas av 1942 års riksdag till förevarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

[166.] **11. Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m., förslagsanslag.** För budgetåret 1941/42 är för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 155,000 kronor. Gällande bestämmelser i ämnet äro upptagna i *dels* kungörelsen den 6 juni 1941 (nr 486) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, *dels* kungörelse samma dag (nr 487) om viss reglering av priset å strömming och sill, *dels* ock instruktionen den

30 juni 1937 (nr 647) för statens fiskenämnd. Nämnnda kungörelser gälla till och med den 31 december 1942.

I skrivelse den 27 augusti 1941 har *statens fiskenämnd*, som förutsatt att nämndens verksamhet komme att fortfara till och med den 30 juni 1943, hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas ett förslagsanslag av 60,000 kronor till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. Nämnden har härvid räknat med att medel ej skulle behöva anvisas för prisreglering inom områden där producentföreningar finnas. För de prisregleringsområden åter, där producentföreningar icke finnas, har medelsbehovet beräknats till 30,000 kronor. Till administrationskostnader för prisregleringsverksamheten i Skåne och Blekinge samt till fiskenämndens egen verksamhet skulle enligt nämndens beräkningar erfordras 10,000 respektive 20,000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår avsetts för dessa ändamål.

Frågan om reglering av handeln med strömming och sill efter den 31 december 1942 är för närvarande föremål för beredning. Förslag i ämnet kommer att framläggas för 1942 års riksdag. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra uppföras med ett beräknat belopp av 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *förslagsanslag* av ..... kronor 60,000.

[167.] **12. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Beträffande bestämmelser angående anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 667.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 100,000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen anfört bland annat följande.

Enligt av statens bränslekommission lämnad uppgift har vid den statliga ransoneringen bensintilldelningen till det yrkesmässiga fisket under tiden 1 juli 1940—30 juni 1941 utgjort omkring 1,000,000 liter. Enär skatten å bensin jämlikt förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tillägsskatt å bensin utgår med 37 öre per liter ha alltså fiskarena för nyssnämnda kvantitet erlagt 370,000 kronor i skatt. Rättvisligen borde motsvarande belopp restitueras. På grund av rådande statsfinansiella situation anser lantbruksstyrelsen sig dock icke böra föreslå någon höjning av ifrågavarande anslag för nästkommande budgetår.

Svenska fiskevårdsförbundet har i skrivelse den 19 november 1941 framhållit angelägenheten av att ifrågavarande anslag även för nästa budgetår upptages med 100,000 kronor.

Före-
draganden.

Den gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, som ifrågasättes för budgetåret 1942/43, torde böra beräknas med hänsyn till storleken av under innevarande budgetår erlagt skattebelopp. Jag tillåter mig i anslutning härtill erinra om att förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tillägsskatt å bensin genom förordning den 9 april 1941 (nr 191) givits förlängd giltighet till och med den 30 juni 1942. Med hänsyn härtill kunna fiskarens bensinskattebelopp för löpande budgetår antagas komma att avsevärt överstiga det till restitution föreslagna beloppet, 100,000 kronor. Då det emellertid i nuvarande statsfinansiella situation är nödvändigt att iakttaga största möjliga sparsamhet, torde såsom lantbruksstyrelsen framhållit någon höjning av ifrågavarande anslag icke böra ifrågakomma. Anslaget synes alltså för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 100,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 100,000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[168.] **13. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 302. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1940/41 utgjort respektive 21,790, 59,435, 33,753, 17,789 och 44,890 kronor.

Före-
draganden.

Jämväl för nästa budgetår torde erfordras anslag av statsmedel för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till medelsåtgångens starka variation från år till år är det svårt att nu bedöma, vilka anspråk som under budgetåret 1942/43 kunna komma att ställas på anslaget. Under dylika omständigheter vill jag förorda, att anslaget bibehålles vid nuvarande belopp, 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 20,000.

[169.] **14. Understöd åt fiskare, reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 667.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att an-

slaget för nästa budgetår måtte höjas till 75,000 kronor. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1940/41 ha av anslaget tagits i anspråk 191,189 kronor. Anspråken på detta anslag ha varit osedvanligt stora på grund av de svårigheter fiskarena råkat i genom de två senaste årens stränga vintrar och rådan- de krigsförhållanden. Vid utgången av budgetåret 1940/41 fanns å anslaget en odisponerad behållning av 49,296 kronor. Sammanlagt står alltså för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål ett belopp av 99,296 kronor till förfogande. Styrelsen vågar icke räkna med att någon nämnvärd behållning kommer att uppstå å anslaget vid utgången av innevarande budgetår.

Det torde vara tillfyllest, därest för ifrågavarande ändamål anvisas samma belopp, 50,000 kronor, som för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Understöd åt fiskare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 50,000.

[170.] **Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.** Under denna anslagstitel ha för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats reservationsanslag av tillhoppa 351,000 kronor, därav för sistnämnda budgetår 25,000 kronor. För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken fond kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gälla i propositionen nr 77/1935 angivna av riksdagen godkända grunder.

Vid föredragning av frågan om behov av anslagsmedel för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1941/42 (IX H. T. 1941 sid. 189) omnämnde jag de förslag till fiskredskapsförsäkring med statsbidrag som den 21 december 1938 och den 25 oktober 1939 avgivits av särskilt tillkallad utredningsman. Jag anförde därvid, att frågan om anordnande av dylik försäkring borde göras till föremål för ytterligare överväganden, innan förslag i ämnet förelades riksdagen.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med 30,000 kronor, samt därvid anfört i huvudsak följande.

Under budgetåret 1940/41 utbetalades till fiskare i direkta understöd utan återbetalningsskyldighet 15,755 kronor. Behållningen å anslaget vid början av innevarande budgetår uppgick till 170,238 kronor. Denna behållning var så stor, att medelsbehovet, vilket torde kunna uppskattas till högst 30,000 kronor per år, därigenom skulle kunna fyllas såväl under innevarande som under nästa budgetår, under förutsättning att understödsverksamheten bedrivs enligt hittills tillämpade grunder. Då emellertid vid utgången av innevarande budgetår eventuellt förefintlig reservation å anslaget torde komma att överföras till budgetutjämningsfonden, synes i förevarande anslags syfte böra anvisas ett belopp av 30,000 kronor.

För årets riksdag torde icke kunna framläggas förslag om fiskredskapsförsäkring med statsbidrag att tillämpas under budgetåret 1942/43. På grund

*Före-
draganden.*

härav vill jag förordna, att den med anlitande av ifrågavarande anslag samt statens fiskredskapslånefond bedrivna understödsverksamheten får fortgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. Vad angår frågan om medelsanvisning för bidragsverksamheten synes uppförandet av nytt anslag för ändamålet icke vara erforderligt. Det torde i stället få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta angående disponerande av det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget jämväl under nästa budgetår. Jag har här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

[171.] **Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** För innevarande budgetår är detta anslag med hänsyn till en beräknad reservation av omkring 50,000 kronor uppfört med 400,000 kronor. Från anslaget utlämnas, i enlighet med bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdar för varje särskilt fall, bidrag för åstadkommande av prisreglering av fisk ävensom för andra åtgärder till fiskavsättningens främjande.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 400,000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har därvid anfört bland annat följande.

Under budgetåret 1940/41 ställde Kungl. Maj:t sammanlagt omkring 250,000 kronor av anslaget till förfogande, varav 150,000 kronor till prisregleringar å fisk. Under budgetåret 1939/40 var medelsåtgången 362,000 kronor. Medelsbehovet var alltså betydligt mindre under budgetåret 1940/41 än under närmast föregående budgetår, vilket torde ha berott på den betydande höjning av fiskpriserna, som inträffat till följd av rådande förhållanden. Av de för ifrågavarande ändamål under löpande budgetår anslagna medlen ha genom beslut den 8 augusti 1941 anvisats 191,299 kronor för täckande av underskott vid av statens livsmedelskommission bedriven försöksframställning av fiskmjöl, sillolja m. m. Lantbruksstyrelsen vill även erinra om den betydande utvidgning, som under innevarande budgetår företagits beträffande den prisreglering å sill, som under ett flertal år anordnats på västkusten. Det förefaller icke osannolikt, att denna mera omfattande prisreglering kommer att kräva ganska betydande bidrag av allmänna medel. Även på sötvattensfiskets område torde åtskilliga framställningar kunna förväntas angående bidrag från dessa medel. Styrelsen anser sig därför icke böra räkna med någon behållning å anslaget vid utgången av innevarande budgetår.

Det är givetvis vanskligt, särskilt under nu rådande förhållanden, att på förhand med någon större grad av säkerhet beräkna anslagsbehovet för nästa budgetår. Enligt styrelsens uppskattning synes emellertid detta behov kunna väntas uppgå till omkring 400,000 kronor. Vid beräkning av medelsbehovet har styrelsen icke ansett sig kunna taga större hänsyn till det förslag, som 1940 års fiskerikommitté nyligen framlagt i sitt betänkande angående fiskarens ekonomiska organisation och reglering av fiskmarknaden. Emellertid torde ett förverkligande av kommitténs förslag icke komma att innebära någon mer betydande omedelbar minskning i anspråken på ifrågavarande anslag.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till nu rådande förhållanden är det givetvis svårt att bedöma, vilka anspråk som under nästa budgetår kunna komma att ställas på detta

anslag. Enligt vad jag inhämtat finnes för närvarande ett belopp av omkring 165,000 kronor tillgängligt å anslaget. Någon medelsanvisning för nästa budgetår torde därför icke vara erforderlig. För stödjande av organisationsarbetet bland fiskarena, däri inbegripet bidrag till svenska ostkustfiskarnas centralförbund, torde, enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, erforderligt belopp få tagas i anspråk av anslaget.

[172.] **15. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationsanslag av 7,400 kronor. Beloppet är helt avsett för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. (se statsliggaren sid. 668).

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Ångermanlands kustfiskareförbund har anhållit, att en fiskefyr måtte inrättas vid inloppet till Barsvikens fiskeläge i Häggdångers socken, Väster-norrlands län. Av vad i ärendet blivit upplyst synes det emellertid, som om en fyr lanternerna eller annan enklare anordning vore tillräcklig i detta fall. Lantbruksstyrelsen anser sig därför icke nu böra tillstyrka bifall till förevarande ansökning.

Sedan samtliga de nyanläggningar av fyrar m. m., för vilkas anordnande medel tidigare anvisats, numera i det närmaste fullbordats, kan beräknas, att vid utgången av innevarande budgetår en behållning å anslaget av omkring 19,000 kronor kommer att uppstå. Enligt styrelsens mening synes det skäligt, att denna behållning får tagas i anspråk för åstadkommande av nödvändiga nyanläggningar av säkerhetsanstalter av ifrågavarande slag. Styrelsen vill i detta sammanhang erinra om vissa förslag till anslagsaskanden för budgetåren 1940/41 och 1941/42, vilka förslag på grund av rådande statsfinansiella situation ej av Kungl. Maj:t framlagts för riksdagen. Sålunda har styrelsen i skrivelse den 2 oktober 1939 (se IX H. T. 1940 sid. 204) bland annat tillstyrkt medelsanvisning *dels* med 5,500 kronor för anläggande av en fyr på St. Tannskär söder om Fotö i Göteborgs och Bohus län, *dels ock* med 19,500 kronor för inrättande av fyrbelysning i farleden från Brännskärs fyr till inomskärsområdet i trakten av Grebbestad. Styrelsen har vidare i skrivelse den 16 september 1940 (se IX H. T. 1941 sid. 191) anmält *dels* att västkustfiskarnas centralförbunds avdelningar i Skärhamn-Nordviksstrand och i Kyrkesund anhållit om bidrag med 8,500 kronor för uppförande av två fyrar till ledning vid inseglingen från havet över Hjertöfjorden till Skärhamn, *dels* att Gävleborgs läns fiskareförbund hemställt, att en agafyr måtte uppföras på skäret Fiske vid kusten av Enångers socken, vilken fyr enligt lotsstyrelsens beräkning skulle draga en kostnad av 8,000 kronor. Det synes lantbruksstyrelsen önskvärt, att bidrag till anordnande av de sålunda ifrågasatta fyrarna å St. Tannskär, vid Grebbestad, vid Hjertöfjorden samt å Fiske kunde utgå med anlitanade av förenämnda behållning. Då emellertid redan vid tiderna för avlåtandet av styrelsens nyssnämnda skrivelser de beräknade kostnaderna för dessa fyrar sammanlagt uppgingo till 41,500 kronor och anläggningskostnaderna sedan torde ha stigit med mellan 30 och 40 procent, kommer sagda behållning ej på långt när att förslå till anläggande av omförmälda fyrar. Som det i rådande läge

icke torde böra ifrågasättas, att ytterligare medel ställas till förfogande för nyanläggningar, är det uppenbart att, om bidragen till respektive anläggningar icke skola bli alltför knappa, bidrag till någon eller några av dessa för närvarande icke kunna utgå. Enär samtliga nämnda fyranläggningar synas vara ungefär lika erforderliga, har styrelsen, med hänsyn till de betydande kostnader fyrarna vid infarten till Grebbestad skulle draga, ansett sig böra förorda, att anslagsbehållningen å cirka 19,000 kronor nu ställes till disposition för utlämnande av bidrag med av Kungl. Maj:t bestämda belopp endast till de tre övriga av förenämnda anläggningar.

Enligt lantbruksstyrelsens mening bör bidrag utgå till underhåll och drift av samma säkerhetsanordningar som under löpande budgetår. För detta ändamål erfordras oförändrat bidrag av 7,400 kronor. Ifrågavarande anslag bör alltså för nästa budgetår uppföras med detta belopp.

*Före-
draganden.*

Mot lantbruksstyrelsens förslag till anslagsäskande för nästa budgetår å oförändrat belopp av 7,400 kronor, avsett till underhåll och drift av säkerhetsanordningar av olika slag till ledning för fiskefartyg, har jag icke något att erinra. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta rörande anslagets användning.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill jag ej heller framställa någon erinran mot styrelsens förslag, att av den behållning å ifrågavarande anslag, som till följd av att kostnaderna för vissa utförda anläggningar blivit mindre än som beräknats kan komma att finnas vid utgången av innevarande budgetår, ett belopp av högst 19,000 kronor må få tagas i anspråk för anläggande av sådana säkerhetsanstalter, som vid verkställda undersökningar befunnits nödvändiga men vartill på grund av det rådande statsfinansiella läget medel ej anvisats. Såsom särskilt angelägna har lantbruksstyrelsen angivit fyranläggningar å St. Tannskär, vid Hjertöfjorden samt å skäret Fiske. Därest riksdagen ej har någon erinran mot att för angivet ändamål disponera anslagsreservationen, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av bidragen till anläggningarna i fråga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg*
för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservations-*
anslag av ..... kronor 7,400.

J. Skogsväsendet.

[173.] 1. **Skogsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** För budgetåret 1941/42 är för detta ändamål uppfört ett förslagsanslag av 71,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 maj 1941 för skogsstyrelsen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 675), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	17,000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	»	6,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	40,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
	Summa kronor	71,000.

Skogsstyrelsen har i skrivelse den 15 september 1941 hemställt om oförändrat avlöningsanslag å 71,000 kronor för nästa budgetår.

Skogsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under budgetåret 1942/43 till avlöningar vid styrelsen föranleder icke någon erinran från min sida. Då avlöningsstaten är fastställd att gälla tills vidare från och med budgetåret 1941/42, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 71,000.

[174.] 2. **Skogsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 10,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 maj 1941 fastställt omkostnadsstat för skogsstyrelsen (statsliggaren sid. 675).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen har *skogsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp av 10,500 kronor.

Jag biträder skogsstyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 10,500.

[175.] 3. **Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 232,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning för skogshögskolan (stats-

liggaren sid. 669), dels ock den 18 april 1941 följande avlöningsstat för högskolan:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	120,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	30,995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	56,905
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24,000
Summa		kronor 232,500.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, med överlämnande av ett av skogshögskolans rektor för budgetåret 1942/43 upprättat förslag till utgiftsstat för högskolan, hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för sagda budgetår uppföras med 234,000 kronor. Beträffande beräkningen av anslagsbehovet må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 234,000 kronor, avse 122,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 30,995 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 56,505 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 24,500 kronor rörligt tillägg.

Av höjningen å 1,400 kronor under *ordinarie posten* bero 500 kronor på beräknad löneklassuppflyttning för en befattningshavare och 900 kronor på att styrelsen räknat med ett genomförande av 1939 års tjänsteförteckningssakkunnigas förslag (stat. off. utr. 1941: 17) om uppflyttning av kamrererbefattningen vid högskolan från lönegrad A 20 till lönegrad A 22.

Icke-ordinarie posten har huvudsakligen till följd av ändrade löneklassplaceringar för vissa befattningshavare beräknats minskad med 400 kronor. Högskolestyrelsen föreslår härjämte vid behandlingen av denna post, att befattningen såsom telefonist eller maskinskriverska, vilken tjänst för närvarande är förenad med ett arvode av 2,400 kronor, från och med nästa budgetår omändras till en befattning i lönegrad Ex 2. Enligt vad styrelsen uppger hade den nuvarande arvodestagaren under mer än 4 år innehaft sin tjänst. Förslaget komme icke att medföra någon förändring av anslagspostens belopp.

Slutligen har *posten rörligt tillägg* med hänsyn till de under ordinarie- och icke-ordinarieposterna framställda förslagen uppräknats med 500 kronor till 24,500 kronor.

Vad först angår 1939 års tjänsteförteckningssakkunnigas förslag om uppflyttning av kamreraren vid skogshögskolan från lönegrad A 20 till lönegrad A 22 torde, i anslutning till vad chefen för finansdepartementet denna dag förordat vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, förevarande befattningshavare från och med nästa budgetår böra uppföras i den högre lönegraden. Såsom de sakkunniga förutsatt bör det ankomma på kamreraren att liksom hittills ombesörja vissa sekreterargöromål vid högskolan. Vidkommande högskolestyrelsens förslag att den nuvarande arvodesbefattningen såsom telefonist och maskinskriverska skulle omändras till en skrivbiträdestjänst i lönegrad Ex 2 anser jag mig icke böra framställa någon erinran mot att medel för nästa budgetår beräknas i enlighet med sagda förslag.

Med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna torde de två under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagna docentstipendierna från och med den 1 juli 1942 böra uppräknas från 7,500 till 8,000 kronor. En dylik uppräkning skulle medföra en kostnadsökning under ifrågavarande post med 1,000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande jämväl av vad högskolestyrelsen i övrigt anfört skulle skogshögskolans avlöningsstat för budgetåret 1942/43 komma att erhålla följande utseende.

Posterna avlöningar till ordinarie tjänstemän samt rörligt tillägg synas kunna bibehållas vid nuvarande belopp av 120,600 respektive 24,000 kronor. För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra beräknas ett till (30,995 + 1,000 =) 31,995 kronor förhöjt belopp. Posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör slutligen i enlighet med högskolestyrelsens förslag upptagas med 56,505 kronor.

Under ifrågavarande anslag skulle följaktligen erfordras en medelsanvisning av (120,600 + 31,995 + 56,505 + 24,000 =) 233,100 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 600 kronor.

Ny personalförteckning för skogshögskolan torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för skogshögskolan fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
6 professorer	A 30
1 kamrerare	A 22
1 trädgårdsmästare och preparator	A 10
1 kanslibiträde	A 7
1 vaktmästare och maskinist	A 7
1 port- och planteringsvakt	A 5
Tjänstemän å övergångsstat.	
2 lektorer	A 26
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
1 lektor	Eo 26
1 föreståndare	Eo 26
1 biträdande lärare	Eo 24
2 assistenter	Eo 21;

Nionde huvudtiteln.

2) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 120,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 31,995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 56,505
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 24,000
	<hr/>
	Summa kronor 233,100;

3) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 233,100.

[176.] **4. Skogshögskolan: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 55,900 kronor. Kungl. Maj:t har den 18 april 1941 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren sid. 670). Omkostnadsstaten upptager å ena sidan utgiftsposter å sammanlagt 57,900 kronor, nämligen för sjukvård m. m. 400 kronor, reseersättningar 11,000 kronor, expenser 33,900 kronor och övriga utgifter: praktiska övningar för ordinarie studerande 12,600 kronor, samt å andra sidan särskilda uppbördsmedel i form av avgifter för bränsle och elektriskt ljus å 2,000 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågasatt anslag för nästa budgetår måtte höjas med 9,600 kronor till 65,500 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av medelsbehovet må anföras följande.

Utgiftsposterna reseersättningar och praktiska övningar för ordinarie studerande ha höjts med 2,800 respektive 1,700 kronor, vilka höjningar ansetts påkallade bland annat på grund av höjda biljettpriser. Såsom motiv för höjningen av förstnämnda post har även framhållits, att lärares och assistenters resor i samband med ledandet av studieresor och praktiska övningar ej kunde inskränkas ytterligare utan att resultatet av undervisningen äventyrades. Vid beräkningen av medelsbehovet för praktiska övningar har hänsyn jämväl tagits till det förhållandet, att elevantalet på grund av förskjutningar genom militärinkallelser torde komma att bli särskilt högt under nästa budgetår. Expensposten bränsle, lyse och vatten har slutligen med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1940/41 — omkring 20,000 kronor — ansetts böra höjas med 5,100 kronor till 20,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Av statsfinansiella skäl kan jag icke tillstyrka, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med högre belopp än 62,700 kronor. Härigenom skulle möjliggöras ifrågasatta höjningar med 5,100 kronor av posten bränsle, lyse och vatten samt med 1,700 kronor av posten praktiska övningar för

ordinarie studerande. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser angående anslagets användning för olika ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Omkostnader för budgetåret 1942/43* anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 62,700.

[177.] **5. Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 500 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Jag biträder högskolestyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m. för budgetåret 1942/43* anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 500.

[178.] **6. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,000 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om ett till 5,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Höjningen har motiverats med hänvisning till de avsevärt stegrade priserna samt till angelägenheten att för biblioteket såsom landets enda fackbibliotek på sitt område kunna förvärva annan skoglig litteratur än oundgängligen nödvändiga tidskriftsårgångar.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka någon förhöjning av ifrågavarande anslag. Detta torde alltså även för nästa budgetår böra uppföras med 4,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 4,000.

[179.] **7. Skogshögskolan: Stipendier.** Till elevstipendier vid skogshögskolan är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 3,000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har i skrivelse den 8 september 1941 hemställt, att ifrågavarande anslag för budgetåret

1942/43 måtte höjas till 4,000 kronor eller alltså med 1,000 kronor. Sistnämnda belopp är avsett att användas till resestipendier för lärare. Med hänsyn till vikten av ett samarbete mellan det praktiska skogsbruket och undervisningen har nämligen högskolestyrelsen ansett det synnerligen önskvärt, att deltagandet i skogsexkursioner och studieresor kunde för högskolans lärare underlättas genom resestipendier.

*Före-
draganden.*

Av budgetära skäl torde förevarande anslag även för nästa budgetår böra upptagas med 3,000 kronor. Anslaget bör liksom för innevarande budgetår helt avses för elevstipendier. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1942/43
anvisa ett anslag av ..... kronor 3,000.

[180.] **8. Skogshögskolan: Byggnadsarbeten m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, med överlämnande av en framställning i ämnet av högskolans rektor, hemställt om upptagande för nästa budgetår av ett reservationsanslag å 3,000 kronor till byggnadsarbeten m. m. vid skogshögskolan. Anslaget är avsett att användas *dels* med 1,000 kronor för reparation och tjärstrykning av tak vid högskolans förläggningsplats i Malingsbo, vilka åtgärder ansetts icke kunna utan våda uppskjutas, *dels ock* med 2,000 kronor för uppförandet av en särskild torkstuga och anordnande av eldstäder vid förläggningsplatsen i Rörström. I sistnämnda hänseende har bland annat anförts, att skogshögskolans praktiska övningar i skogsskötsel under en följd av år varit förlagda till Rörström, där inkvarteringen skett i en mycket primitiv barack. Om övningarna med den blivande stora årskursen (29 elever mot 13 å 14 de båda senaste åren) fortfarande skulle kunna bedrivas å samma plats, vore det nödvändigt att de föreslagna förbättringsarbetena vidtoges. Även för det fall att övningarna förlades till annan plats, skulle det äskade beloppet bli erforderligt, enär eleverna i sådant fall måste inrymmas i en monteringsfärdig flyttbar barack och kostnaderna för en sådan med nödvändig utrustning icke kunde beräknas understiga 2,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Med tillstyrkande av högskolestyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Byggnadsarbeten m. m.* för budget-
året 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av . . kronor 3,000.

[181.] **9. Statens skogsförsöksanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 211,300 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt *dels* den 13 april 1939 personalförteckning för statens

skogsförsöksanstalt (statsliggaren sid. 671), dels ock den 18 april 1941 följande avlöningsstat för skogsförsöksanstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	50,400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	136,100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24,100

Summa kronor 211,300.

I detta sammanhang torde jag få erinra, att vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 222; r. skr. nr 304) beslöts, att skogsförsöksanstalten skulle från och med budgetåret 1940/41 omorganiseras enligt riktlinjer, som uppdragits i propositionen nr 222 med förslag i ämnet. Omorganisationens genomförande har emellertid av 1940 års lagtima riksdag (IX H. T. 1940, sid. 215; r. skr. nr 9) med hänsyn till den inträffade krissituationen ansetts böra anstå tills vidare.

I skrivelse den 13 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 234,200 kronor. Anstaltsstyrelsen har härvid föreslagit inrättande i enlighet med 1939 års lagtima riksdags beslut av en särskild befattning såsom chef för anstalten i lönegrad C 8 samt en kamrerarbefattning i lönegrad A 24. Vidare har styrelsen ifrågasatt, huruvida icke anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik borde från och med budgetåret 1942/43 överföras till skogsförsöksanstaltens stat.

Till motivering av förslaget om inrättande av chefs- och kamrerarbefattningarna har styrelsen anfört i huvudsak följande.

På det skogliga området pågår ett mycket omfattande och mångsidigt utrednings- och planläggningsarbete, vari skogsförsöksanstaltens medverkan icke utan skada kan undvaras. Den ökade insats i detta arbete, som nu bör krävas av anstalten, berör framförallt dess skogsavdelning. Planlagda utredningar rörande träindustriens råvaruförsörjning påfordra vidlyftiga och svåra avverkningsberäkningar, som innebära ett tillämpande av resultaten från skogsavdelningens produktionsundersökningar på de skogliga tillstånd, som konstaterats genom riksskogstaxeringen. Dyliga utredningar böra om möjligt handläggas av skogsavdelningens nuvarande föreståndare, som utfört den grundläggande produktionsundersökningen. Samtidigt måste emellertid avdelningens forskningsverksamhet forceras för utfyllande av allvarliga luckor i den skogliga kunskapen.

Skogsavdelningens föreståndare, som för närvarande tillika är anstaltens chef, har under sin tjänstetid genomfört en fullständig omläggning av den skogliga produktionsforskningen. De nya metoderna påverka icke blott skogsavdelningens arbeten utan förutsätta ett genomgripande samarbete med anstaltens övriga avdelningar och med utomstående forskare. Det är redan tydligt, att de tankegångar, som ligga till grund för skogsavdelningens arbetsprogram, måste utgöra en stomme i den vetenskapliga organisation av hela anstalten, som nu förestår. Det synes därför angeläget, att de nya linjernas upphovsman beredes tillfälle att under de få år, som för honom återstå till pensionsåldern, ägna erforderlig uppmärksamhet åt detta stora samarbets-

problem. Då förestående organisatoriska arbetsuppgift måste handläggas av anstaltens chef, framstår det som nödvändigt, att denne får överlämna den direkta ledningen av skogsavdelningen till annan person.

Även de administrativa uppgifter, som åligger chefen, äro för närvarande mycket betungande. Särskilt nybyggnadsfrågan och uppläggningsen i detalj av den administrativa organisationen ställa stora anspråk på chefen. Det är angeläget, att han härvid erhåller erforderlig arbetshjälp, på vilken ärendenas beredning och expedition kan avlastas. Enligt riksdagens beslut skall vid anstalten finnas en kamrerare och en notarie. Det torde ej vara nödvändigt att redan nu införa de båda beslutade tjänsterna, men det är ofrånkomligt att denna arbetskraft förstärkes. Detta kan lämpligen ske genom anställande av en kamrerare vid anstalten med skyldighet att jämväl tjänstgöra som chefs sekreterare.

Beträffande ifrågasatt överförande av riksskogstaxeringen till statens skogsförsöksanstalt har anstaltsstyrelsen framhållit följande.

Det nuvarande läget på det skogliga området påkallar i särskilt hög grad undersökningar och överbäganden, som förutsätta en samverkan mellan anstalten och riksskogstaxeringen. I sådant avseende må nämnas frågorna om den norrländska träindustriens råvaruförsörjning och om möjligheterna att utan bestående skador ur skogarna uttaga behöfliga bränslekvantiteter. För ställningstagandet till sådana frågor erfordras dels den översikt över virkestillgångarna, som en riksskogstaxering kan lämna, och dels den kunskap om de skogliga åtgärdernas inflytande på produktionen, som framgår ur skogsförsöksanstaltens arbeten. Mellan dessa båda verksamhetsgrenar måste därför åstadkommas ett så intimt samarbete som möjligt. Det är uppenbart, att detta blir effektivast, då riksskogstaxeringen infogas i anstalten. På grund härav är det ändamålsenligt, att riksskogstaxeringens fältarbeten från sommarsäsongens början 1942 övertagas av skogsförsöksanstalten. Från anstaltens sida föreligger intet hinder att samtidigt övertaga hela verksamheten. Därest riksskogstaxeringsnämnden skulle så önska, kan det emellertid vara lämpligt, att nämnden bearbetar sitt till och med år 1941 insamlade material och däröver framlägger preliminära rapporter. Bearbetningen torde i huvudsak vara avslutad till den 1 juli 1942. Resultatens sammanställning och publicering böra vara avslutade den 1 juli 1943. För nämndens arbete erforderlig personal synes lämpligen kunna ställas till förfogande av skogsförsöksanstalten.

I fråga om anstaltsstyrelsens beräkning av de särskilda avlöningsposter-na må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 234,200 kronor, avse 72,500 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 134,800 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 26,900 kronor rörligt tillägg.

Höjningen å 22,100 kronor under ordinarieposten är helt föranledd av förslaget om inrättande av en chefsbefattning i lönegrad C 8 och en befattning såsom kamrerare i lönegrad A 24. Vid ett genomförande av sagda förslag skulle vidare den i gällande avlöningsstat uppförda anslagsposten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, vilken post avsetts till arvode å 700 kronor åt anstaltens chef, icke längre behöva upptagas.

Under icke-ordinarieposten ha upptagits omkring 107,600 kronor för avlöningar till extra-ordinarie och extra tjänstemän, 500 kronor för vikariatsersättningar till icke-ordinarie personal samt 26,700 kronor för er-

sättning till tillfälliga befattningshavare och annat tillfälligt arbetsbiträde. Minskningen å posten med 1,300 kronor hänför sig till personalomflyttningar och därmed sammanhängande löneklassförändringar.

Posten rörligt tillägg har på grund av förslaget om inrättande av nya tjänster vid anstalten föreslagits ökad med 2,800 kronor till 26,900 kronor.

I remissutlåtande den 6 oktober 1941 har *statskontoret* anfört, att ämbetsverket, med hänsyn till 1940 års lagtima riksdags beslut angående uppskov med genomförandet av den tidigare beslutade omorganisationen vid skogs-försöksanstalten och i betraktande av den ytterligare försämring som under senaste året inträtt i det statsfinansiella läget, varken kunde tillstyrka inrättandet av de föreslagna chefs- och kamrerarbefattningarna eller överförandet till anstalten av riksskogstaxeringsarbetet.

Jag torde vidare få anmäla, att 1940 års *norrlandsutredning* i skrivelse den 6 november 1941 hemställt om uppdrag för skogs-försöksanstalten att verkställa vissa för utredningens arbete erforderliga avverkningsberäkningar samt om anvisande till arbetshjälp och omkostnader för ifrågavarande uppdrags fullgörande av ett reservationsanslag å 30,000 kronor. Norrlandsutredningen har anfört bland annat följande.

För utredningens fortsatta bedrivande är det av största vikt att kunna överblicka dels det norrländska skogsbrukets avkastning i närmast förfluten tid och dels de förändringar i skogsavkastningen som för framtiden äro att emotse. Avverkningsberäkningar bakåt torde lämpligen böra utföras av riksskogstaxeringens ledning. Såsom underlag för kalkyler rörande avverkningsberäkningarna framåt måste även riksskogstaxeringsnämndens material utnyttjas. Sistnämnda avverkningsberäkningar förutsätta emellertid ett förberedande studium av för ändamålet tillrättalagda typfall, varigenom anvisning erhålles om den skogsskötsel som under olika förhållanden bör eftersträvas. Den så vunna uppfattningen skall sedan ligga till grund för själva avverkningsberäkningen för av riksskogstaxeringen undersökta större områden. Dessa beräkningar äro emellertid svåra och förutsätta full förtrogenhet med produktionsforskningens metoder. Härav torde framgå, att skogs-försöksanstaltens medverkan är nödvändig för utförande av de avverkningsberäkningar framåt, som skola ligga till grund för norrlandsutredningens överväganden rörande skogsindustriens råvaruförsörjning och det norrländska skogsbrukets arbetarfråga ävensom de återuppbyggnadsproblem, som förestå för det norrländska skogsbruket, och de härför grundläggande kalkylerna. För utredningen är det en lycklig omständighet, att skogs-försöksanstalten upptagit produktionsforskningen och fört fram sina undersökningar så långt, att dess resultat nu kunna tillämpas på den föreliggande uppgiften. Det kan även förtjäna framhållas, att den utredning på detta område, som erfordras för norrlandsutredningens syften, samtidigt är outhärlig för ett rationellt genomförande av den allmänna fastighetstaxeringen av den växande skogen, hur än denna taxerings principer komma att fastställas.

De avverkningsberäkningar, som på tämligen kort tid måste utföras, komma att kräva en mycket betydande arbetsinsats av produktionsundersökningens ledare. Genom att utredningsarbetet blir en direkt tillämpning av den grundläggande produktionsundersökning som utföres av anstaltens chef är det nödvändigt att utredningsarbetet ledes av honom. Ett tillfredsställande

genomförande av detta företag torde därför ej vara möjligt, såvida icke anstaltens chef erhåller den avlastning i sin övriga arbetsbörda, som styrelsens förslag avser att åstadkomma.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till den nuvarande krissituationen anser jag, att med genomförandet av anstaltsstyrelsens förslag om inrättande av befattningar som chef i lönegrad C 8 och som kamrerare i lönegrad A 24 bör anstå tills vidare. Vad beträffar riksskogstaxeringens överförande på skogsförsöksanstaltens stat torde detta ej kunna ske förrän för budgetåret 1943/44.

Av vad i det föregående anförts torde framgå, att de av 1940 års norrlandsutredning ifrågasatta avverkningsberäkningarna äro av den angelägenhetsgrad, att möjligheter böra beredas för deras igångsättande snarast möjligt. Jag har därför för avsikt att i annat sammanhang föreslå, att å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår under rubriken Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar upptages ett belopp av 15,000 kronor för bestridande av utgifterna för ifrågavarande ändamål under första halvåret 1942. För nästa budgetår torde likaledes 15,000 kronor vara erforderliga för avverkningsberäkningarnas fullföljande. Jämväl detta belopp synes böra anvisas under förenämnda anslagsrubrik. Jag återkommer härtill under en följande punkt. Såsom i ärendet framhållits torde det vara synnerligen angeläget, att skogsförsöksanstaltens chef, vilken tillika är föreståndare för anstaltens skogsavdelning, i största möjliga utsträckning får ägna sig åt ledningen såväl av förevarande arbete som av vissa vid skogsförsöksanstalten bedrivna produktionsundersökningar. På grund härav synes anstaltschefen böra i möjligaste mån befrias från göromålen som avdelningsföreståndare. Jag vill i sådant syfte föreslå, att han under tjänstledighet för fullgörande av nu ifrågasatta arbetsuppgifter får avstå viss del, förslagsvis hälften, av sina avlöningsförmåner såsom avdelningsföreståndare i lönegrad A 30. Gottgörelse för mistade löneförmåner samt övriga med ledningen och övervakandet av ifrågavarande arbeten förenade kostnader torde böra bestridas från de under omförmälda anslag till särskilda undersökningar anvisade medlen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande den nu föreslagna anordningen.

Då anstaltsstyrelsens beräkning i övrigt av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår endast torde böra göras till föremål för smärre jämkningar, skulle avlöningsstaten för skogsförsöksanstalten vid bifall till vad jag i det föregående förordat komma att för nästa budgetår erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde i anledning av anstaltschefens tjänstledighet för annat arbete böra beräknas minskad med i runt tal 6,400 kronor till 44,000 kronor.

Under posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, synes böra upptagas oförändrat belopp av 700 kronor.

Posten avlöningar till icke-ordinarie personal bör med hänsyn till vad förut föreslagits i fråga om anstaltschefens tjänstledighet uppräknas med 2,000 kronor för vikariatsersättningar samt med i runt tal 6,400 kronor för an-

ställande av en extra befattningshavare. Härutöver bör ifrågavarande post höjas med 1,000 kronor för att möjliggöra någon uppräknig av vissa utav anstaltsstyrelsen bestämda lönearvodet. Å andra sidan torde posten i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag kunna minskas med 1,300 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar för nuvarande personal. För avlöningar till icke-ordinarie personal bör alltså upptagas ett belopp av $(136,100 + 2,000 + 6,400 + 1,000 - 1,300 =)$ 144,200 kronor.

Slutligen torde för rörligt tillägg böra beräknas 24,000 kronor.

Sammanlagt skulle följaktligen under ifrågavarande avlöningsanslag erfordras en medelsanvisning av $(44,000 + 700 + 144,200 + 24,000 =)$ 212,900 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagshöjning med 1,600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	144,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24,000
	Summa kronor	212,900;

2) till *Statens skogsförsöksanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 212,900.

[182.] **10. Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 75,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 18 april 1941 fastställt omkostnadsstat för skogsförsöksanstalten (statsliggaren sid. 671).

I skrivelse den 13 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 78,000 kronor. Anslagsökningen, 3,000 kronor, hänför sig helt till posten bränsle, lyse och vatten, som på grund av de stegrade bränslepriserna höjts från 3,200 till 6,200 kronor.

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av .. kronor 78,000.

[183.] **11. Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 13 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om anvisande för budgetåret 1942/43 av ett anslag å 39,000 kronor, avsett att användas med 36,000 kronor för anskaffande av instrument- och apparaturrustning för den vid skogsförsöksanstaltens naturvetenskapliga avdelning nyupptagna forskningen i svampsjukdomar (mykologisk patologi) samt med 3,000 kronor för inköp av möbler till en arbetslokal, som förhyrts för den under år 1941 vid anstalten påbörjade produktionsundersökningen.

I remissutlåtande den 6 oktober 1941 har *statskontoret* beträffande förenämnda belopp å 36,000 kronor framhållit, att, även om behovet av laboratorieurustning för forskningen i svampsjukdomar väsentligen undandrog sig ämbetsverkets bedömande, statskontoret dock föreställde sig, att anskaffningen av sagda utrustning borde kunna fördelas på flera år. Mot det för möblering av produktionsundersökningens lokal begärda beloppet har statskontoret icke haft något att erinra.

*Före-
draganden.*

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1941 en assistentbefattning i svampsjukdomar inrättats vid skogsförsöksanstalten, ha möjligheter skapats för ett utvidgat studium av trädsjukdomarna. För tillgodoseende av behovet av laboratorieurustning för den sålunda upptagna forskningen i svampsjukdomar har anstaltsstyrelsen ansett en medelsanvisning med 36,000 kronor vara erforderlig. I anslutning till vad statskontoret anfört förordar jag, att medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål uppdelas på två budgetår. För nästa budgetår torde sålunda endast böra anvisas 18,000 kronor för ändamålet. Detta belopp tillika med de 3,000 kronor, vilka enligt vad anstaltsstyrelsen anfört äro erforderliga för inköp av möbler till produktionsundersökningens arbetslokal, torde böra anvisas under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m. Förevarande anslag bör alltså upptagas med $(18,000 + 3,000 =)$ 21,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 21,000.

[184.] **12. Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 62,200 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 672.

I skrivelse den 13 september 1941 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 67,900 kronor förhöjt belopp. Såsom skäl för anslagshöjningen har styrelsen anfört, dels att 2,000 kronor vore behövliga

för att kunna vidtaga snabba åtgärder vid insektsangrepp mot skogarna i landet, dels ock att 3,700 kronor erfordrades för täckande av hyreskostnaderna för lokal, som måst anskaffas för bearbetningen av den under år 1941 påbörjade produktionsundersökningens material.

Statskontoret har i remissutlåtande den 6 oktober 1941 avstyrkt den föreslagna höjningen av anslaget. Ämbetsverket har härvid beträffande det ifrågasatta beloppet å 2,000 kronor för vissa åtgärder vid insektsangrepp uttalat, att med hänsyn till det statsfinansiella läget särskilda medel icke borde beräknas för detta ändamål. Vad angår kostnaderna för förhyrande av lokal för produktionsundersökningens räkning har statskontoret ansett dessa icke böra bestridas från förevarande anslag utan från den i staten för statens allmänna fastighetsfond uppförda utgiftstiteln hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler: byggnadsstyrelsens delfond.

I anslutning till vad statskontoret anfört vill jag förorda, att för pågående särskilda undersökningar vid skogsförsöksanstalten beräknas oförändrat belopp av 62,200 kronor för nästa budgetår. Därest plötsliga insektsangrepp mot skogarna skulle nödvändiggöra snabba åtgärder, torde härför erforderliga belopp kunna beredas av för Kungl. Maj:t i annan ordning tillgängliga medel. I enlighet med vad jag vid behandlingen av skogsförsöksanstaltens avlöningsanslag förordat torde vidare under ifrågavarande anslag böra upptagas ett belopp av 15,000 kronor för fullföljande av vissa avverkningsberäkningar, vilka skola utföras av skogsförsöksanstalten. Förevarande anslag synes på grund härav böra uppföras med $(62,200 + 15,000 = 77,200)$ kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande anslagets användning.

*Före-
draganden.*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: Särskilda undersökningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag*
av ..... kronor 77,200.

[185.] **13. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 155,200 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 672.

I skrivelse den 29 augusti 1941 har *domänstyrelsen* hemställt om anslag för ändamålet för budgetåret 1942/43 med 154,200 kronor. Det beräknade anslagsbehovets fördelning på olika ändamål framgår av följande uppställning, i vilken jämväl medtagits motsvarande belopp i Kungl. Maj:ts anslagsberäkning för innevarande budgetår:

Nionde huvudtiteln.

Statens skogsskolor:	1942/43	1941/42
1. Avlöningar, rörligt tillägg och kristillägg	kronor 72,900	74,200
2. Övriga utgifter:		
Expenser och underhåll....	» 33,500	32,000
Elevstipendier (å högst 250 kronor) m. m.	» 19,200	17,700
Domänstyrelsens inspektion	» 500	500
Rese- och traktamentersättning för övningslärare	» 1,500	1,500
Kostnader för underhåll av byggnader m. m.	» 8,000	10,500
Kostnader för lokalstyrelser.	» 1,400	1,400
Kolarskolor.....	kronor 17,200	17,400
	Summa kronor 154,200	155,200.

Beträffande domänstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår må nämnas följande:

Statens skogsskolor. Under år 1942 beräknas skolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kalleberga komma att vara i verksamhet. Posten *avlöningar, rörligt tillägg och kristillägg* — motsvarande post för löpande budgetår avser endast avlöningar och rörligt tillägg — har sänkts med 1,300 kronor. Till avlöningar och rörligt tillägg åt skogsskoleföreståndare och övningslärare har härvid beräknats ett 5,500 kronor lägre belopp än för närvarande, beroende på minskat medelsbehov till följd av indragning av extra övningslärarbefattningarna. Å andra sidan har för kristillägg å lönerna till skogsskoleföreståndare och övningslärare upptagits ett belopp av 4,300 kronor. Medel för dylikt tillägg ha icke beräknats under anslaget för löpande budgetår. Slutligen ha kostnaderna för arvoden m. m. åt ämneslärare i vissa ämnen minskats från 4,300 till 4,200 kronor. Posten *expenser och underhåll* har höjts med 1,500 kronor till följd av stegrade priser å arbete och material. Höjningen med 1,500 kronor av posten *elevstipendier* beror på att elevantalet vid 1941/42 års lärokurs beräknats ökat med 6 till 76. Utgifterna för *underhåll av byggnader m. m.* ha ansetts kunna minskas med 2,500 till 8,000 kronor.

Kolarskolor. Domänstyrelsen avser att under år 1942 i styrelsens egen regi anordna tre kolarskolor i Skinnskattebergs revir i Västmanlands län. Under år 1941 har styrelsen haft en skola i Bispgårdens skolrevir i Jämtlands län och två skolor i Skinnskattebergs revir. Genom sammandragning av de tre kurserna till sistnämnda revir ha utgifterna för ändamålet kunnat nedsättas med 200 kronor.

*Före-
draganden.*

Mot domänstyrelsens beräkning av förevarande anslag, vilket avser ersättning för utgifter under 1942, har jag icke någon annan erinran än att de för kristillägg beräknade medlen liksom för innevarande budgetår böra bestridas från nionde huvudtiteln allmänna anslag till kristillägg. Ifrågavarande anslag torde med hänsyn härtill för nästa budgetår kunna nedsättas till (154,200 — 4,300 =) 149,900 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 149,900.

[186.] **14. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal, förslagsanslag.** Anslag för ifrågavarande ändamål har använts från och med budgetåret 1934/35 och är i gällande riksstat uppfört med 288,800 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 673.

I skrivelse den 29 augusti 1941 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat den sammanlagda ersättningssumman för 1942 till 296,500 kronor. Detta belopp fördelade sig med 11,400 kronor å ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 16,600 kronor å ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 268,500 kronor å ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt följande närmare fördelning:

P e r s o n a l	Antal entledigade befattningshavare	Total kostnad för år 1942	Procentuell fördelning			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Överjägmästare.....	1	8,458	—	—	100	8,458
Jägmästare.....	23	198,942	34.6	68,834	65.4	130,108
Skogstaxator.....	2	14,924	50	7,462	50	7,462
Överjägm.-ass.	2	13,865	—	—	100	13,865
Kronojägare.....	110	366,927	37.7	138,331	62.3	228,596
Kontorsbiträde.....	2	5,329	—	—	100	5,329
Summa ord. personal	140	608,445		214,627		393,818
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningssass.: förtidspension.....	11	42,202	93.8	39,374	6.7	2,828
livränta.....	1	1,474				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	12	43,676		40,749		2,927
Kronojägare: förtidspension.....	19	36,044	34.6	12,471	65.4	23,573
livränta.....	3	1,990				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	22	38,034		13,159		24,875
Summa icke-ord. personal	34	81,710		53,908		27,802
Summa summarum	174	690,155		268,535		421,620

*Före-
draganden.*

Domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet föranleder ingen annan erinran från min sida än att ett belopp av 14,300 kronor, avseende kristillägg åt ifrågavarande personal, vilket belopp inräknats i det äskade anslaget, icke bör bestridas från detsamma. Utgifterna för dylikt tillägg synas nämligen liksom för löpande budgetår böra utgå från nionde huvudtitelns allmänna anslag till kristillägg. Förevarande anslag torde följaktligen böra uppföras med (296,500 — 14,300 =) 282,200 kronor.

Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 282,200.

[187.] **15. Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 950,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 673.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller 950,000 kronor. Av skogsstyrelsens skrivelse inhämtas rörande anslagets beräkning i huvudsak följande.

För att utröna skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för budgetåret 1942/43, d. v. s. medelsåtgången under kalenderåret 1942, har skogsstyrelsen från skogsvårdsstyrelserna infortrat provisoriska inkomst- och utgiftsstaten. De av skogsvårdsstyrelserna beräknade *inkomsterna* uppgå — exklusive statsanslag och lån samt hos statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter, de sistnämnda upptagna till 289,000 kronor — till 3,890,000 kronor. Till jämförelse må nämnas, att för 1941 hade skogsvårdsstyrelserna beräknat samma inkomster till 3,232,000 kronor. Här föreligger sålunda en beräknad inkomstsökning å i runt tal 658,000 kronor. Anledningen till denna inkomstökning är i främsta rummet att söka i uppgången i skogsvårdsavgifterna. De direkta skogsvårdsavgifterna ha för 1941 uppförts med 1,743,000 kronor men beräknas komma att för 1942 belöpa sig till 2,601,000 kronor. Ökningen uppgår sålunda i runt tal till 858,000 kronor. Vad angår de av skogsvårdsstyrelserna beräknade *utgifterna* för 1942 uppgå dessa till sammanlagt 5,396,000 kronor, i vilket belopp dock ingå 222,200 kronor för återbetalning av lån. För 1941 uppskattades utgifterna exklusive lån till 5,166,000 kronor. Praktiskt taget äro sålunda utgiftsstaterna för dessa två år av samma storleksordning. Enligt de med ledning av skogsvårdsstyrelsernas uppgifter gjorda beräkningarna förefinnes en brist å i runt tal 1,550,000 kronor. Från denna brist skola dock dragas hos statskontoret inestående skogsvårdsavgifter å 289,000 kronor. Att täckas av statsanslag återstå då i runt tal 1,261,000 kronor.

Enligt skogsstyrelsens uppfattning ha skogsvårdsstyrelserna bemödat sig om att samtidigt med ett skäligen tillgodoseende av medelsbehovet för de olika rörelsegrenarna iakttaga sparsamhet vid upprättande av utgiftsstaterna. Skogsstyrelsen har emellertid ansett utgifterna kunna nedskäras än mera. Med anledning härav föreslår skogsstyrelsen nedsättning i utgiftsposterna för skogsupplysning, för biträde med beståndsvård och avverkning, för återväxt och betesfred samt för övriga verksamhetsgrenar ävensom för nyanaffning av fastigheter och inventarier med tillhoppa 144,000 kronor. Efter

avdrag av detta belopp återstå att täcka (1,261,000 — 144,000 =) 1,117,000 kronor. Skogsstyrelsen har emellertid med hänsyn till det statsfinansiella läget icke ansett sig kunna räkna med att hela denna brist skall täckas av statsmedel. Till följd härav bli de skogsvårdsstyrelser, vilka utöver det löpande behovet av rörelsemedel förfoga över mera avsevärda tillgångar, nödsakade att för sin budgets balansering i viss mån taga dessa tillgångar i anspråk. Skogsstyrelsen har ansett, att ett belopp av 950,000 kronor bör anvisas för nu ifrågavarande ändamål.

Skogsstyrelsen har i omförmälda skrivelse föreslagit, att skogsvårdsstyrelserna i sin verksamhet även upptog kurser för utbildande av skogsarbetare. Kurserna avses skola genom huvudsakligen praktiska övningar och ett mindre mått teoretiska studier meddela ifrågavarande yrkeskunskap. Något särskilt anslag har skogsstyrelsen icke ansett erforderligt för dessa kurser.

Härjämte har skogsstyrelsen i skrivelsen upptagit vissa organisatoriska frågor till övervägande. Styrelsen har härvid erinrat om det av 1936 års skogsutredning (stat. off. utr. 1938: 58) framlagda förslaget rörande finansiering av skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet. Detta förslag innebär följande.

Å riksstaten borde årligen uppföras ett anslag att användas för utlämnande av statsbidrag till åtgärder för höjande av skogsproduktionen. Detta anslag skulle ersätta nuvarande statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag. Om så finnes lämpligt borde denna medelsanvisning kompletteras med ett anslag för beviljande i vissa fall av tilläggsbidrag. Skogsvårdsstyrelsernas mera fasta organisation skulle likaledes bekostas genom anslag å riksstaten. För bestridandet av sina övriga utgifter skulle skogsvårdsstyrelserna äga taga skogsvårds-kassan i anspråk. Skogsvårdsavgifternas storlek skulle avvägas så, att de utgjorde erforderlig utfyllnad i skogsvårdsstyrelsernas budget. För undvikande av växlingar i skogsvårdsavgifternas storlek till följd av konjunkturerna borde viss fondbildning ske.

Skogsstyrelsen har uttalat, att frågan om finansieringen av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet snarast borde lösas. Ytterligare utredning vore emellertid erforderlig härför. Skogsstyrelsen har förklarat sig ämna verkställa denna utredning och i anslutning till de av 1936 års skogsutredning uppdragna riktlinjerna förelägga Kungl. Maj:t fullständiga förslag i ämnet i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1943/44, därest Kungl. Maj:t icke lämnade styrelsen andra direktiv. Bland de utredningar, som härvid kunde ifrågakomma, har skogsstyrelsen framhållit frågan om anställningsförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare. Enhetligare bestämmelser härom borde genomföras. För närvarande föreläge enligt vad skogsstyrelsen meddelar, vissa framställningar i ämnet från skogsvårdsstyrelserna och Sveriges kommunaltjänstemannaförbund. För att omedelbart undanröja olägenheterna av att skogsvårdsstyrelserna kunde bli hänvisade till att var för sig taga befattning med aktuella avtals- och förhandlingsfrågor, exempelvis rörande ersättningar vid olycks-, sjukdoms- och dödsfall, semestervillkor och resebestämmelser, har skogsstyrelsen emellertid redan nu sökt finna en provisorisk utväg för åvägabringande av en lämplig central behandling av dylika angelägenheter. Enklast har detta synts styrelsen kunna

ske genom att styrelsen föranstaltade om upprättande av särskilda normalavtal i nu berörda hänseenden. Dyliga avtal borde av skogsvårdsstyrelserna följas i den mån ej särskilda skäl motiverade avvikelser från desamma. För bibehållande så långt möjligt av den enhetlighet, som med normalavtalen åsyftades, borde sådana avvikelser underställas skogsstyrelsen för godkännande. Vid beviljande av anslag till skogsvårdsstyrelserna borde därför enligt skogsstyrelsens uppfattning fästas ett villkor av dylik beskaffenhet.

Statskontoret har i remissutlåtande den 15 oktober 1941 — under hänvisning särskilt till den betydande ökningen av skogsvårdsavgifterna — föreslagit, att ifrågavarande anslag uppfördes med ett till 500,000 kronor nedsatt belopp. Därest det emellertid icke skulle befinnas tillrådligt att sänka anslaget i denna utsträckning, har statskontoret förordat, att anslaget i varje fall icke upptoges med högre belopp än som anvisats för budgetåret 1940/41 eller med 750,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Av utredningen framgår, att en betydande ökning av skogsvårdsavgifterna väntas inträda under år 1942. En inkomstökning av över 850,000 kronor torde sålunda enligt vad utredningen utvisar vara att emotse. Med hänsyn härtill torde en avsevärd reducering av ifrågavarande anslag kunna vidtagas. En nedsättning av anslaget till 600,000 kronor synes sålunda kunna ske. Från min sida finnes intet att erinra mot att skogsvårdsstyrelserna upptaga den av skogsstyrelsen föreslagna kursverksamheten för utbildning av skogsarbetare. Verksamheten lär i flera hänseenden kunna bli till gagn för skogsbruket, då därigenom erhålles bättre utbildad och kunnigare arbetskraft. Icke heller har jag något att erinra mot att den ifrågasatta utredningen rörande finansiering av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och organisation verkställas av skogsstyrelsen. Då det synes vara av betydelse att redan nu vissa mera allmängiltiga normer komma till stånd i fråga om anställningsvillkoren för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare, vill jag biträda skogsstyrelsens förslag att vid beviljande av medel till skogsvårdsstyrelserna fästas det av skogsstyrelsen förordade villkoret.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.*: *Skogsvårdens befrämjande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . kronor 600,000.

[188.] **16. Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1941/42 uppfört med 750,000 kronor. Beträffande föreskrifter angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 674.

Skogsstyrelsen har i skrivelse den 15 september 1941 hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte upptagas med 730,000 kronor. Styrelsen har härvid anført i huvudsak följande.

För uppsikten över skogar under lappmarkslagen och lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna samt över skyddsskogar och vissa svår-föryngrade skogar ha skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län äskat respektive 24,700, 500, 89,100, 373,000 och 276,000 kronor. Tillhopa har således för ifrågavarande ändamål begärts 763,000 kronor. Skogsstyrelsen har icke funnit skäl till erinran mot de av skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs och Västerbottens län framställda äskandena. Dessa understiga väsentligt motsvarande medelsanvisning för löpande år. För skogsvårdsstyrelserna i Jämtlands och Norrbottens län vill skogsstyrelsen emellertid föreslå en till 84,000 respektive 251,000 kronor begränsad medelsanvisning. Med hänsyn härtill torde för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål böra anvisas tillhopa i runt tal 730,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 15 oktober 1941 föreslagit, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1942/43 begränsades till 700,000 kronor.

De med anslaget avsedda ändamålen synas mig kunna tillfredsställande tillgodoses inom den av statskontoret föreslagna kostnadsramen av 700,000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . kronor 700,000.

[189.] **17. Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag, förslagsanslag.** Under denna anslagstitel har för budgetåret 1941/42 anvisats ett förslagsanslag av 200,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t medgivits att under budgetåret bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag. Beträffande bestämmelserna för anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 674.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* hemställt, att skogsutdikningsanslaget för budgetåret 1942/43 måtte upptagas med oförändrat belopp av 200,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget under sagda budgetår måtte bestämmas till likaledes 200,000 kronor. I skrivelsen har skogsstyrelsen framhållit bland annat följande.

Rationell torrläggning av försumpade skogsmarker har funnits vara ett effektivt medel för virkesavkastningens höjande, och de väl dränerade torvmarkerna av för skogsbörd lämplig typ kunna bli synnerligen produktiva. I skogsvårdshänseende föreligga sålunda alljämt bärande skäl för att staten genom bidrag understödjer skogsdikningen. Ur beredskapssynpunkt kan det tillika vara motiverat att denna bidragsform också under nuvarande betingelser i någon mån får bestå. Även om dikningsarbetena med hänsyn till de sysselsättningsmöjligheter, som erbjudas de skogsarbetande befolkningsgrupperna i den nu särskilt betydelsefulla bränsleförsörjningen, tills vidare endast torde bedrivas i jämförelsevis ringa utsträckning, så är det av värde, att skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet i viss omfattning kunna upprätthålla planläggningsverksamheten. Härigenom underlättas en snabb utvidgning av dessa arbeten i händelse nuvarande sysselsättningsmöjligheter för skogsarbetare skulle minska.

Storleken av det lägsta belopp, som erfordras för att tillgodose nu avsedda syften under budgetåret 1942/43, låter sig ej mera exakt beräkna. Skogsstyrelsen anser, att anslaget med berörda förutsättningar icke bör understiga det för löpande budgetår beviljade beloppet, 200,000 kronor. I detta torde då inrymmas erforderliga förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet samt medel för kontroll av underhållet av med statsbidrag redan utförda skogsdikningsföretag. Utbetalningarna från anslaget under budgetåret 1942/43 kunna beräknas till omkring 200,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Under nuvarande förhållanden anser jag, att bidragstilldelningen för nästa budgetår för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag bör bestämmas till oförändrat belopp av 200,000 kronor. Inom denna bidragstilldelning böra då inrymmas erforderliga förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet samt medel för besiktning av redan utförda dikningsföretag. Utbetalningarna från anslaget under nästa budgetår torde, om bidragstilldelningen bestämmes till nyss angivet belopp, kunna beräknas till omkring 200,000 kronor, med vilket belopp skogsutdikningsanslaget alltså bör oförändrat upptagas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1942/43 bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag;

2) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 200,000.

[190.] 18. **Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag, reservationsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1941/42 uppfört med 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 675.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av oförändrat anslag å 100,000 kronor för ifrågasvarande verksamhet.

*Före-
draganden.*

I enlighet med skogsstyrelsens hemställan torde skogsodlingsanslaget även för nästa budgetår böra upptagas med 100,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 100,000.

[191.] 19. **Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, reservationsanslag.** 1933 års riksdag anvisade för budgetåret 1933/34 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reserva-

tionsanslag av 500,000 kronor att utgå såsom statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. För budgetåren 1934/35 och 1938/39—1940/41 ha sedermera för ändamålet anvisats anslag av respektive 500,000, 350,000, 100,000 och 1,000,000 kronor. Å tilläggsstat I till riksstaten för löpande budgetår har slutligen upptagits ett anslag av 2,800,000 kronor. Bestämmelserna rörande anslaget disposition finnas upptagna dels i kungörelsen den 16 september 1933 (nr 549) angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo med däri genom kungörelserna nr 349/1938, 187/1941 och 493/1941 gjorda ändringar, dels ock i cirkulär den 16 september 1933 (nr 550) med däri genom cirkulär nr 188/1941 vidtagen ändring.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* hemställt, att, i avbidan på den närmare utredning i ärendet som styrelsen hade för avsikt att verkställa, till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo måtte för budgetåret 1942/43 beräknas ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

Med hänsyn till att skogsstyrelsen för närvarande är sysselsatt med ytterligare utredning rörande frågan om statsbidrag till väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo torde förevarande anslag endast böra upptagas med beräknat belopp. För ändamålet synes emellertid icke nu böra avses högre belopp än 1,500,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *reservationsanslag* av ..... kronor 1,500,000.

[192.] **20. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar.** Från detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 5,000 kronor, avses skola utgå bidrag med 4,000 kronor till svenska skogsvårdsföreningen och 1,000 kronor till Norrlands skogsvårdsförbund.

I skrivelse den 29 augusti 1941 har *domänstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp av 5,000 kronor.

Mot domänstyrelsens förslag till anslagsanvisning har jag icke något att erinra. Av anslaget torde liksom för innevarande budgetår 4,000 kronor böra avses för svenska skogsvårdsföreningen och 1,000 kronor för Norrlands skogsvårdsförbund.

*Före-
draganden.*

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att de tre senaste årens riksdagar (se IX H. T. 1941 sid. 210) medgivit, att Kungl. Maj:t finge för åren 1939—1941 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med ett belopp av 30,000 kronor för år ävensom att bidraget finge utgå från domänfondens

driftsmedel. Därest erinran från riksdagens sida icke möter, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen för år 1942.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . kronor 5,000.

[193.] **21. Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 676. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1940/41 uppgått till respektive 33,657, 73,136, 40,674, 111,077 och 181,679 kronor.

*Före-
draganden.*

Då utgifterna under förevarande anslag äro av den art, att de icke låta sig bedöma på förhand, synes anslaget för nästa budgetår böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 50,000.

[194.] **22. Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, reservationsanslag.** För innevarande budgetår ha under denna anslags titel anvisats 150,000 kronor. Från anslaget gäldas *dels* intill ett belopp av 75,000 kronor löner och resekostnader för läns- och distriktsskogsbrandchefer samt kostnader för kurser och övningar i skogseldsläckning, *dels ock* intill ett belopp av likaledes 75,000 kronor bidrag till kostnaderna för bevakning och underhåll av skogsbrandtorn.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* hemställt, att för ifrågakommande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 156,000 kronor. Skogsstyrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Uppenbarligen är det ur det allmännas synpunkt av stor vikt, att den under de senaste åren i avsevärd grad förbättrade skogsbrandorganisationen framdeles bibehålles vid full effektivitet och, där så bör och kan ske, jämväl ytterligare förstärkes. Till vinnande härav torde även för budgetåret 1942/43 medel böra anvisas till förevarande syften.

Vad beträffar anslagsbehovet till löner åt länsskogsbrandchefer m. m. torde man kunna utgå från att detta behov under nästa budgetår bör tillgodoses i samma utsträckning som under innevarande budgetår. Sålunda skulle erfordras 65,000 kronor för bestridande av kostnaderna för länsskogsbrandchefer och deras biträden samt 16,500 kronor såsom statsbidrag till kurser och övningar. (För sistnämnda ändamål har under innevarande budgetår kunnat disponeras förutom därför avsedda medel, 10,000 kronor, en tillgänglig anslagsreservation å 6,500 kronor.) Vidkommande medelsbehovet för skogs-

brandbevakning är det för närvarande icke möjligt att exakt angiva, i vilken utsträckning de för löpande budgetår anvisade medlen komma att tagas i anspråk. Även om det finnes anledning antaga, att en viss behållning uppstår, torde denna knappast bli av större omfattning. Behovet av bidrag till denna verksamhet under nästa skogsbrandsäsong kan givetvis icke nu preciseras. Med hänsyn härtill finner skogsstyrelsen lämpligt föreslå, att för ifrågavarande ändamål beräknas oförändrat belopp eller 75,000 kronor.

Anslaget till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet skulle alltså behöva upptagas med (65,000 + 16,500 + 75,000 =) i runt tal 156,000 kronor.

I likhet med skogsstyrelsen anser även jag, att för nästa budgetår böra anvisas medel för här ifrågavarande ändamål. Emellertid synas anslagsändamålen kunna tillfredsställande tillgodoses inom en kostnadsram av 150,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 150,000.

[195.] **Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.** Enligt beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 190; jordbr. utsk. utl. nr 42; r. skr. nr 350) anvisades för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 500,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 676.

I skrivelse den 15 september 1941 har *skogsstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Vid ingången av budgetåret 1941/42 stod ett belopp av 1,443,000 kronor till förfogande för ifrågavarande verksamhet. Medelsåtgången har för budgetåret 1941/42 beräknats till 185,000 kronor och för budgetåret 1942/43 till 775,000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet för nämnda två budgetår skulle alltså utgöra 960,000 kronor.

Den understödsverksamhet, som är avsedd att uppehållas med ifrågavarande anslag, finner skogsstyrelsen såväl socialt som för skogsproduktionen vara mycket betydelsefull. Till följd av rådande tidsläge och därav betingade förhållanden har behovet ur sysselsättningssynpunkt av en mera vittomfattande verksamhet av förevarande beskaffenhet emellertid icke gjort sig gällande på samma sätt som tidigare. I dylikt avseende kan det därför knappast sägas ha medfört nämnvärda olägenheter, att verksamheten hittills bedrivits i jämförelsevis ringa skala. Jämväl bör framhållas, att densamma väsentligen innebär ett beträdande av nya, oprövade vägar med särskilda svårigheter att övervinna. Det synes då icke vara utan betydelse, att den successivt får fortskrida på grundval av i praktiken vunna erfarenheter. Även om läget på arbetsmarknaden för närvarande i viss mån skulle vara sådant, att skogsvårdsåtgärder av hithörande slag ej kunna eller böra verkställas i större utsträckning, vill skogsstyrelsen betona angelägenheten av att skogsvårdsstyrelserna i beredskapssyfte det oaktat icke uppskjuta att vidtaga de åtgär-

der beträffande planläggning och andra förberedelser på detta område, som lämpligen kunna genomföras. Härigenom skulle skapas förutsättningar för igångsättande utan dröjsmål av mera omfattande skogsvårdsarbeten, därest utvecklingen giver anledning därtill. Jämväl för det fall, att efterfrågan å bidrag från anslaget skulle komma att betydligt överstiga vad skogsvårdsstyrelserna räkna med, torde för ändamålet nu till förfogande stående medel vara tillräckliga för såväl innevarande som nästa budgetår. Under förutsättning att dessa medel må användas även under budgetåret 1942/43 erfordras icke någon ny medelsanvisning till denna verksamhet för sagda budgetår.

*Före-
draganden.*

Av vad skogsstyrelsen anfört framgår, att någon medelsanvisning för budgetåret 1942/43 icke torde vara behövlig för ifrågavarande ändamål. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

[196.] **23. Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 100 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 300) angående utsyning av husbehovsvirke å vissa innehavare av särskild husbehovsskog i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

*Före-
draganden.*

För ifrågavarande ändamål ha anslag varit uppförda å riksstaten från och med budgetåret 1938/39. Utbetalningar för ändamålet ha emellertid ej verkställts förrän under budgetåret 1940/41, då av anslaget togs i anspråk ett belopp av omkring 3,800 kronor. Med hänsyn till medelsåtgångens storlek under sistnämnda budgetår torde anslaget för budgetåret 1942/43 böra upptagas med 4,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 4,000.

[197.] **24. Riksskogstaxering och avverkningsstatistik, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 225,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677.

I skrivelse den 20 september 1941 har *1937 års riksskogstaxeringsnämnd* hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 240,000 kronor. Enligt vad i skrivelsen upplysts avses att under sommaren 1942 utföra taxering av skogarna inom Gävleborgs län. En taxering av nämnda län vore enligt nämndens uppfattning av stor betydelse ej blott i industriellt avseende utan även ur vedförsörjningssynpunkt.

Av det äskade beloppet ha 40,000 kronor beräknats såsom förskott till 1943 års taxering för att denna skulle kunna igångsättas före den 1 juli 1943.

Riksskogstaxeringsnämndens anslagsberäkning för nästa budgetår föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag*
av ..... kronor 240,000.

[198.] **25. Belöningar för rovdjurs dödande, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 677. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1937/38—1940/41 utgjort respektive 21,240, 18,750, 20,520 och 19,526 kronor.

Med hänsyn till medelsåtgången under de senaste budgetåren torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 20,000 kronor. Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 20,000.

[199.] **26. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, förslagsanslag.** Jämlikt bestämmelser i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker samt i jaktstadgan den 3 juni 1938 (nr 279) ersätter statsverket i vissa fall skada å tamdjur, förorsakad av björn, lo eller örn. Beslutanderätten i dylika ersättningsärenden ankommer på Kungl. Maj:t. Beviljade ersättningar bestridas från ett särskilt förslagsanslag för ändamålet. Anslaget har för ett vart av budgetåren 1939/40—1941/42 varit uppfört med 10,000 kronor. Utgifterna från anslaget uppgingo under budgetåren 1939/40 och 1940/41 till 11,757 respektive 10,993 kronor.

För bestridande av ifrågavarande ersättningar torde även för budgetåret 1942/43 böra anvisas ett förslagsanslag av 10,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 10,000.

K. Lantmäteriväsendet.

[200.] 1. **Lantmäteristyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 353,400 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för lantmäteristyrelsen (statsliggaren sid. 678), dels ock den 13 juni 1941 följande avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	227,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	85,100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	40,400
		Summa kronor 353,400.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att avlöningsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 355,200 kronor. Beräknade beräkningen av de olika anslagsposterna må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 355,200 kronor, avse 228,700 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 86,100 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 40,400 kronor rörligt tillägg. Medel ha icke äskats för några nya ändamål. Ökningarna under ordinarie- och icke-ordinarieposterna bero sålunda dels på att posterna beräknats höjda med 1,400 respektive 400 kronor till följd av ändrade löneklassplaceringar, dels ock på en föreslagen överflyttning från ordinarieposten till icke-ordinarieposten av ett belopp av 600 kronor avseende vikariatsersättningar.

*Före-
draganden.*

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordnat torde den å ordinarie stat upptagna befattningen som registrator i lönegrad A 14 vid lantmäteristyrelsen böra från och med nästa budgetår nedflyttas till kansli-skrivartjänst i lönegrad A 11. I en vid personalförteckningen fogad anmärkning bör angivas, att en befattning som kansliskrivare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda registratören i lönegrad A 21 kvarstår i tjänsten.

Lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår till avlöningar vid styrelsen har icke givit mig anledning till någon annan erinran än att anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän med hänsyn till den vid 1941 års riksdag godkända höjningen av tjänstepensionsavdragen torde kunna minskas med 1,200 kronor. Under sagda post bör på grund härav beräknas ett belopp av $(227,900 + 1,400 - 600 - 1,200 =) 227,500$ kronor. Med upptagande av anslagsposterna avlöningar till icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg med 86,000 respektive 40,000 kronor skulle under ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva anvisas tillhoppa $(227,500 + 86,000 + 40,000 =) 353,500$ kronor, vilket jämfört med

medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 100 kronor.

Ny personalförteckning för lantmäteristyrelsen torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för lantmäteristyrelsen fastställa följande

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generaldirektör	B	3
4 byråchefer	A	30
4 byrådirektörer	A	26
1 arkivarie	A	24
3 byråingenjörer	A	21
1 kassör och bokhållare	A	14
2 kansliskrivare	A	11
1 arkivbiträde	A	10
1 förste expeditionsvakt	A	7
6 kanslibiträden	A	7
2 expeditionsvakter	A	5
6 kontorsbiträden	A	4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 registrator .....

A 21

Anm. En av de på ordinarie stat upptagna befattningarna som kansliskrivare skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde registratorn kvarstår i tjänst.

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.

1 byrådirektör .....

Eo 26;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	227,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	86,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	40,000

Summa kronor 353,500;

3) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 353,500.

[201.] 2. **Lantmäteristyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 66,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 juni 1941 fastställt omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen (statsliggaren sid. 680).

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

*Före-
draganden.*

Mot lantmäteristyrelsens förslag har jag intet att erinra. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av styrelsen fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 66,500.

[202.] 3. **Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,211,400 kronor. Kungl. Maj:t har för lantmäterikontoren i länen fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 681), dels ock den 13 juni 1941 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* .. kronor 466,300
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* » 22,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tilllägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Västernorrlands och Jämtlands län	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* .... » 575,000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* ..... » 148,000

Summa kronor 1,211,400.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen måtte för nästa budgetår uppföras ett med 53,600 kronor till 1,265,000 kronor förhöjt anslag. Beträffande beräkningen av de olika anslagsposterna må nämnas följande.

Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har uppräknats från 466,300 till 492,500 kronor eller alltså med 26,200 kronor. Å ena sidan har posten höjts med 9,100 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar för den nuvarande personalen och med 22,100 kronor i anledning av en föreslagen omändring av 7 extra ordinarie expeditivsvakt-

tjänster i 5 lönegraden till ordinarie befattningar i motsvarande lönegrad. Å andra sidan ha utgifterna för vikariatsersättningar med hänsyn till de nya bestämmelserna för bestridande av dylika ersättningar ansetts kunna minskas från 5,500 till 500 kronor. Såsom motiv för omändringen av förenämnda expeditionsvakttjänster, vilka äro placerade å lantmäterikontoren i Stockholms, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Gävleborgs och Västernorrlands län, har styrelsen anfört storleken av nämnda kontor och arbetenas beständighet därstädes ävensom den disproportion, som alltjämt förefunnes mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare vid kontoren. Styrelsen har vidare framhållit, att expeditionsvakterna, förutom vanliga vaktmästargöromål, i stor utsträckning hade att utföra skrivgöromål, arkiv- och inbindningsarbeten m. m. Emot den ökning å 22,100 kronor under förevarande post, som ifrågavarande förslag beräknades medföra, svarade för övrigt en minskning med 21,100 kronor under posten avlöningar till icke-ordinarie personal.

Icke-ordinarieposten har upptagits höjd med 27,400 till 602,400 kronor. Höjningen kan redovisas sålunda: Å ena sidan har posten uppräknats med 45,900 kronor för anslaget anpassning efter den beräknade medelsåtgången för grundlöner och ålderstillägg åt nuvarande icke-ordinarie personal samt med 2,600 kronor för vikariatsersättningar i anledning av de nya bestämmelserna för bestridande av dylika ersättningar. Å andra sidan har såsom förut nämnts förslaget om förändring av 7 extra ordinarie expeditionsvaktbefattningar till ordinarie tjänster medfört en minskning å 21,100 kronor under förevarande post.

Övriga anslagsposter, avseende avlöningar till tjänstemän å övergångsstat samt rörligt tillägg, ha upptagits med oförändrade belopp av 22,100 respektive 148,000 kronor.

I remissutlåtande den 13 september 1941 har *statskontoret* anfört, att lantmäteristyrelsens framställning föranlett erinran från statskontorets sida endast i vad densamma avsåge överflyttning å ordinarie stat av 7 extra ordinarie expeditionsvakttjänster. Statskontoret har beträffande detta spørsmål anfört i huvudsak följande:

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts proposition den 10 februari 1939 (nr 97) angående anslag till lantmäteriväsendet räknade lantmäteristyrelsen vid bedömandet av personalbehovet för lantmäterikontoren för budgetåret 1939/40 med att sammanlagda antalet expeditionsvakter skulle utgöra 16, varav 12 befattningar å ordinarie stat. Föredragande departementschefen framhöll med anledning härav, att det av styrelsen föreslagna antalet för det dåvarande syntes vara erforderligt, men att åtminstone till en början å ordinarie stat endast borde uppföras befattningar vid de kontor, där egna byggnader anskaffats för lantmäterikontoren med bostad för expeditionsvakt. Antalet ordinarie befattningar syntes med beaktande härav böra bestämmas till 8, varjämte medel borde anvisas till avlöande av 7 extra ordinarie och en extra expeditionsvakt. I en inom första kammaren väckt motion (nr 242) hemställdes emellertid, att antalet ordinarie expeditionsvaktbefattningar i lönegrad A 5 måtte bestämmas till 10, varigenom även lantmäterikontoren i Stockholm och Gävle skulle kunna erhålla ordinarie expeditionsvakt. Jordbruksutskottet (utl. nr 35) ansåg sig icke kunna biträda motionen men förutsatte, att Kungl. Maj:t komme att till förnyad prövning upptaga spørsmålet om uppförande av ytterligare expeditionsvakter å ordinarie stat. Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Statskontoret — som under hand inhämtat, att någon förändring av bostadsförhållandena för lantmäterikontorens expeditionsvakter i nyss antydd riktning icke inträtt sedan 1939 — kan för sin del icke tillstyrka det av lantmäteristyrelsen nu framlagda förslaget rörande denna fråga. För den händelse emellertid en utökning av antalet ordinarie expeditionsvaktjänster skulle finnas oundgängligen påkallad, lära dessa befattningar under alla förhållanden icke böra utökas med fler tjänster än som ifrågasattes av motionärerna vid 1939 års riksdag.

I skrivelse den 25 september 1941 har *civilförvaltningens personalförbund* i likhet med lantmäteristyrelsen hemställt, att ifrågavarande 7 expeditionsvaktjänster måtte överflyttas å ordinarie stat.

*Före-
draganden.*

Vad först angår framställningen om omändring av 7 extra ordinarie expeditionsvaktjänster i 5 lönegraden till ordinarie befattningar i samma lönegrad finner jag mig med hänsyn till vad i ärendet anförts böra i så måtto biträda framställningen, att jag förordar en dylik omändring beträffande 2 expeditionsvaktbefattningar, nämligen de vid lantmäterikontoren i Stockholms och Gävleborgs län. Omändringen av sagda 2 befattningar skulle medföra å ena sidan en ökning med 6,700 kronor under posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat och å andra sidan en minskning med 6,400 kronor under posten avlöningar till icke-ordinarie personal. I övrigt har jag icke något annat att erinra mot lantmäteristyrelsens förslag än att omförmälda båda poster med hänsyn till den av 1941 års riksdag godkända höjningen av tjänstepensionsavdragen torde kunna minskas med vardera i runt tal 2,000 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle lantmäterikontorens avlöningsstat för nästa budgetår komma att upptaga följande poster, nämligen posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat å (466,300 + 9,100 + 6,700 — 5,000 — 2,000 =) 475,100 kronor, posten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat å 22,100 kronor, posten avlöningar till icke-ordinarie personal å (575,000 + 45,900 + 2,600 — 6,400 — 2,000 =) 615,100 kronor samt posten rörligt tillägg å 148,000 kronor. Anslaget till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen skulle följaktligen för nästa budgetår behöva uppföras med (475,100 + 22,100 + 615,100 + 148,000 =) 1,260,300 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 48,900 kronor.

Ny personalförteckning för lantmäterikontoren torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för lantmäterikontoren i länen fastställa följande

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
9 överlantmätare	.....	A 30
15 överlantmätare	.....	A 29

Befattning	Lönegrad
6 förste kontorister	A 10
35 kanslibiträden	A 7
10 expeditivsvakter	A 5
6 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än 20.

9 förste assistenter	Eo 24
22 assistenter	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* ..... kronor 475,100
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* ..... » 22,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Västernorrlands och Jämtlands län ..	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent ..	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* ..... » 615,100
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* ..... » 148,000

Summa kronor 1,260,300;

3) till *Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 1,260,300.

[203.] **4. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 180,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 juni 1941 fastställt omkostnadsstat för lantmäterikontoren i länen (statsliggaren sid. 682).

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1941 förklarat sig icke ha något annat att erinra mot styrelsens anslagsberäkning än att posten övriga expenser med ledning av medelsåtgången under budgetåret 1940/41 syntes kunna minskas med 25,000 kronor till 100,000 kronor.

*Före-
draganden.*

I anslutning till vad statskontoret anfört förordar jag, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår uppföres med ett till 155,000 kronor nedsatt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäterikontoren* i länen: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 155,000.

[204.] **5. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 1,452,600 kronor. Kungl. Maj:t har den 13 juni 1941 fastställt följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. (statsliggaren sid. 683):

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* ..... kronor 790,000

Lön	Orts- till- lägg	T i t e l	An- tal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	23,800
3,000	—	Annan distriktslantmätare	202	606,000
		Summa	209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstilllägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *förslagsvis* .... kronor 211,500

b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* ..... » 87,300 kronor 298,800

3. Tillskott till dyrtidstilllägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* ..... » 363,800

Summa kronor 1,452,600.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett med 37,100 kronor till 1,489,700 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Beträffande innehållet i styrelsens skrivelse må i övrigt nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1,489,700 kronor, avse 831,900 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 307,800 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 350,000 kronor tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare. Höjningen med 41,900 kronor under ordinarieposten beror dels på att utgifterna för löner och ålderstillägg med hänsyn till beräknad medelsåtgång för avlönande av nuvarande personal upptagits med ett 37,800 kronor högre belopp än för löpande budgetår, dels ock på att medelsbehovet för vikariatsersättningar beräknats till 5,100 kronor mot för närvarande 1,000 kronor. Mot utgiftsökningen å 4,100 kronor för vikariatsersättningar, vilken sammanhänger med de nya bestämmelserna rörande sättet för bestridande av vikariatsersättning, svarar en minskning å ungefär samma belopp under ordinarieposten i lantmäterikontorens avlöningsstat. Lantmäteristyrelsen framhåller i detta sammanhang, att de tre genom beslut av 1939 års lagtima riksdag nyinrättade distriktslantmätartjänsterna avses skola hållas vakanta även under nästa budgetår. Under arvodesposten ha upptagits ett med 9,000 kronor till 220,500 kronor förhöjt belopp för arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m. samt oförändrat belopp, 87,300 kronor, för avlöningsförbättring åt tekniska biträden. Ökningen av beloppet för arvoden åt extra lantmätare och aspiranter beror på att antalet arvoden å 1,000 kronor (arvodesgrupp I) föreslås utökat från 51 till 60 för möjliggörande av en önskvärd rekrytering av aspiranter. Antalet av de elever i högsta årskursen vid tekniska högskolans fackavdelning för lantmäteri, som kommer att utexamineras under hösten 1941 och våren 1943, förväntades nämligen bli ej oväsentligt större än vad styrelsen tidigare räknat med, enär tidpunkten för avläggandet av lantmätarexamen för det stora flertalet studerande måste framskjutas på grund av inkallelser till militär beredskapstjänstgöring. Härtill komme, att avgången av distriktslantmätare under budgetåret 1942/43 beräknades bli mycket ringa. Slutligen har anslagsposten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare ansetts kunna minskas med 13,800 kronor till 350,000 kronor.

I remissutlåtande den 13 september 1941 har *statskontoret* framhållit, att ämbetsverket, med hänsyn till de av lantmäteristyrelsen angivna förhållandena, icke ville motsätta sig en viss tillfällig ökning av antalet extralantmätararvoden å 1,000 kronor. I betraktande av de möjligheter till utomstatlig anställning, som syntes förefinnas för nyexaminerade lantmätare, har statskontoret emellertid föreslagit, att ökningen begränsades till 4 å 5 arvoden. Lantmäteristyrelsens förslag har i övrigt icke föranlett annan erinran från statskontorets sida än att ämbetsverket med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1940/41 förordat en minskning av beloppet för avlöningsförbättring åt tekniska biträden med 2,300 kronor eller till 85,000 kronor.

Jag torde vidare få anmäla, att *Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening* i skrivelse den 26 oktober 1941, varöver lantmäteristyrelsen och statskontoret den 22 november 1941 avgivit infordrade utlåtanden, hemställt,

att de till tekniska biträden utgående avlöningsförbättringarna måtte med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna höjas med 14.6 procent. Enligt föreningens förslag skulle alltså ifrågavarande avlöningsförbättringar komma att i de olika åldersklasserna utgå med respektive 275, 550, 825 och 1,100 kronor mot för närvarande respektive 240, 480, 720 och 960 kronor.

Lantmäteristyrelsen har tillstyrkt föreningens förslag samt framhållit, att ett genomförande av detsamma skulle medföra en kostnadsökning av i runt tal 13,000 kronor för nästa budgetår.

Statskontoret har däremot förklarat sig icke kunna biträda förevarande förslag. Enligt ämbetsverkets uppfattning borde en av levnadskostnadernas stegring påkallad reglering av arvoden till statliga befattningshavare icke företagas från fall till fall, utan frågan därom borde lösas i ett sammanhang för en större grupp av jämförliga arvodestagare. Denna mening syntes jämväl böra hävdas beträffande ifrågavarande tekniska biträden, vilka huvudsakligen avlönades av vederbörande lantmätare.

*Före-
draganden.*

Vad först gäller den av Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening gjorda framställningen om höjning av avlöningsförbättringen till de tekniska biträdena anser jag mig icke kunna tillstyrka, att någon förändring beträffande ifrågavarande löneförbättring vidtages för nästa budgetår.

Mot lantmäteristyrelsens förslag om en medelsanvisning av 1,489,700 kronor till avlöningar åt distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. under budgetåret 1942/43 har jag icke något annat att erinra än att jag i anslutning till vad statskontoret anfört förordar, att medel endast beräknas för ytterligare 5 arvoden à 1,000 kronor till extra lantmätare och aspiranter samt att det för avlöningsförbättring åt tekniska biträden avsedda beloppet med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet minskas med 2,300 kronor till 85,000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat torde de särskilda posterna i avlöningsstaten böra uppföras med följande belopp, nämligen posten avlöningar till ordinarie tjänstemän med 831,900 kronor, posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 301,500 kronor — därav 216,500 kronor till arvoden åt extra lantmätare och aspiranter m. m. och 85,000 kronor till avlöningsförbättring åt tekniska biträden — samt posten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare med 350,000 kronor. Ifrågavarande avlöningsanslag skulle alltså för nästa budgetår behöva uppföras med $(831,900 + 301,500 + 350,000 =)$ 1,483,400 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 30,800 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis ..... kronor 831,900

Lön	Orts- tillägg	T i t e l	Antal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmä- tare, stationerad i Stockholm ...	7	23,800
3,000	—	Annan distrikts- lantmätare.....	202	606,000
		Summa	209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstill-
lägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10
och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, be-
stämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden till extra
lantmätare och as-
piranter m. m., för-
slagsvis..... kronor 216,500

b) Avlöningsförbättring
åt tekniska biträden,
förslagsvis..... » 85,000 kronor 301,500

3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lant-
mätare, förslagsvis..... » 350,000

Summa kronor 1,483,400;

2) till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:*
Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 1,483,400.

[205.] **6. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 860,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 684. Utgifterna för ifrågavarande ändamål ha under budgetåren 1937/38—1940/41 uppgått till respektive 893,282, 927,777, 856,468 och 807,337 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1941 förorddat, att anslaget med hänsyn till den sjunkande medelsåtgången avsevärt nedsattes.

Före-
draganden.

Med ledning av medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1940/41 torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår kunna sänkas till 810,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 810,000.

[206.] **7. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 30,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i Kungl. Maj:ts brev till lantmäteristyrelsen den 5 april 1928.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 8 september 1941 — under förmälan att utgifterna för ändamålet under budgetåren 1937/38—1940/41 uppgått till respektive 47,730, 28,615, 42,926 och 32,540 kronor — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 30,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 13 september 1941 förklarar sig ej ha något att erinra mot den ifrågasatta medelsanvisningen.

Före-
draganden.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 30,000.

[207.] **8. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Rörande bestämmelserna för anslagets disposition hänvisas till statsliggaren sid. 685. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1940/41 uppgått till respektive 314,645, 313,763, 405,311 och 331,469 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte — i avvaktan å verkningarna av de ändringar i gällande bestämmelser om statsbidrag till jorddelningsförrättningar som trädde i kraft den 1 juli 1941 — upptagas med oförändrat belopp av 200,000 kronor.

Före-
draganden.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 200,000.

[208.] **9. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 225,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 685. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1940/41 uppgått till respektive 177,092, 243,545, 267,443 och 143,941 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 150,000 kronor nedsatt belopp.

Med biträdande av *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 150,000.

[209.] **10. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag upptaget med 125,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 685. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1940/41 uppgått till respektive 163,179, 153,370, 149,406 och 112,029 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

I anslutning till *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 125,000.

[210.] **11. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till för rättningar enligt lagen om enskilda vägar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 25,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 686. Utgifterna från anslaget uppgingo för budgetåren 1937/38—1940/41 till respektive 7,992, 34,916, 31,943 och 30,412 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

*Före-
draganden.*

Mot *lantmäteristyrelsens* förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . kronor 25,000.

[211.] **12. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 5,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsloggaren sid. 686. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 utgjort respektive 6,431, 4,762 och 13,618 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas till 10,000 kronor.

*Före-
draganden.*

I betraktande av medelsåtgångens storlek under budgetåret 1940/41 synes icke något vara att erinra mot den föreslagna anslagshöjningen. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 10,000.

[212.] **13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1941/42 upptaget med 15,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till V H. T. 1932 sid. 408. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1937/38—1940/41 utgjort respektive 5,636, 15,219, 15,824 och 32,007 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen* — med förmålan att medeltalet för anslagsbelastningens storlek under de fyra senaste budgetåren vore omkring 15,000 kronor — hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 15,000.

[213.] **14. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, förslagsanslag.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 14,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 686. Utgifterna från anslaget ha för budgetåret 1940/41 utgjort 19,367 kronor.

I en av lantmäteristyrelsen med utlåtande den 15 november 1941 överlämnad skrivelse har *länsstyrelsen i Västerbottens län* uppskattat kostnaderna för tilläggsavvittringen under budgetåret 1942/43 till 18,000 kronor, därav 17,000 kronor till ersättningar i samband med indragning till kronan av slätterängar. *Lantmäteristyrelsen* har med hänsyn härtill föreslagit en anslagsanvisning för nästa budgetår av 18,000 kronor.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 18,000.

[214.] **15. Ströängars indragande till kronan, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 687.

I skrivelse den 15 november 1941 har *lantmäteristyrelsen* — med överlämnande av yttranden från länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka beräknat medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1942/43 till 5,000 respektive 19,730 kronor — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 25,000 kronor.

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 25,000.

[215.] **16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 687. Utgifterna för ändamålet under budgetåren 1937/38— 1940/41 ha uppgått till respektive 69,270, 139,110, 195,179 och 43,581 kronor.

I skrivelse den 8 september 1941 har *lantmäteristyrelsen*, med överlämnande av från överlantmätaren i Kopparbergs län infordrade uppgifter rörande ifrågavarande kostnader, hemställt, att anslaget även för budgetåret 1942/43 måtte uppföras med 150,000 kronor. Kostnaderna under nästa budgetår hade

av överlantmätaren beräknats till högst 238,500 och lägst 113,500 kronor beroende på huruvida anförda besvär över ett verkställt provskifte hunne avgöras under löpande budgetår eller ej. Med hänsyn till svårigheten att bedöma medelsbehovets storlek hade styrelsen stannat vid att föreslå anslagets upptagande med oförändrat belopp.

*Före-
draganden.*

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 150,000.

L. Rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.

[216.] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar, *förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 878,600 kronor. Kungl. Maj:t har för rikets allmänna kartverk fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning (statsliggaren sid. 690), dels ock den 18 april 1941 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 527,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2,640
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 235,060
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 113,400
	<hr/> Summa kronor 878,600.

I skrivelse den 26 augusti 1941, varöver statskontoret den 24 september 1941 avgivit infordrat utlåtande, har *rikets allmänna kartverk* gjort framställning om anslag till avlöningar för budgetåret 1942/43 med 912,100 kronor. Rörande innehållet i framställningen må i övrigt anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 912,100 kronor, avse 562,900 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 2,640 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 232,060 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal samt 114,500 kronor rörligt tillägg.

Under ordinarieposten ha beräknats i runt tal 560,500 kronor för avlöningar till *dels* innehavarna av de å personalförteckningen uppförda ordinarie tjänsterna med undantag av 1 statskartografbefattning, som avses skola hållas vakant under nästa budgetår, samt 2 expeditionsvaktbefattningar, vilkas innehavare äro förordnade på högre extra ordinarie befattning, *dels ock* 6 föreslagna nya ordinarie tjänster, nämligen 1 flygfotograf i lönegrad A 15, 2 tekniska biträden i lönegrad A 11, 1 ritare i lönegrad A 7 och

2 ritbiträden i lönegrad A 4. Vidare ha under ifrågavarande post upptagits 2,400 kronor för vikariatsersättningar. Höjningen av anslagsposten med 35,400 kronor är till ett belopp av 31,100 kronor föranledd av nyssnämnda förslag om utökning av antalet ordinarie tjänster samt till återstoden eller 4,300 kronor av beräknade löneklassförändringar för nuvarande personal. Kartverket har meddelat, att en fullt utbildad extra ordinarie statskartograf finnes för den ena av de två för närvarande vakanta ordinarie statskartografbefattningarna. Däremot skulle en extra ordinarie statskartografbefattning i 21 lönegraden kunna hållas vakant under nästa budgetår. Vad beträffar förslaget om inrättande av nya ordinarie tjänster har kartverket erinrat om, att den av 1937 års riksdag beslutade omorganisationen av kartverket på grund av tidsförhållandena icke kommit till utförande i enlighet med fastställd plan. Församringen i avlöningshänseende på grund av att ordinarie befattningar icke tillkommit i enlighet med planen vore särskilt framträdande för flygfotograferna, de tekniska biträdena och den kvinnliga personalen. Den i tjänsten äldste extra ordinarie flygfotografen hade varit anställd vid kartverket sedan 1934 och skulle enligt organisationsplanen blivit ordinarie flygfotograf den 1 juli 1940. De två äldsta tekniska biträdena hade innehaft icke-ordinarie anställning sedan 1936 respektive 1937 och skulle enligt planen blivit ordinarie tekniska biträden den 1 juli 1941. För de kvinnliga befattningshavarna vore missproportionen mellan ordinarie och icke-ordinarie särskilt framträdande. Av avsedda 25 ordinarie tjänster (6 förste ritare i A 11, 11 ritare i A 7 och 8 ritbiträden i A 4) saknades ej mindre än 12 (2 förste ritare, 3 ritare och 7 ritbiträden) eller sålunda omkring hälften. Av dessa 12 tjänster hade 9 ersatts med icke-ordinarie befattningar och 3 icke kunnat ersättas med icke-ordinarie befattningar på grund av brist på medel. För att möjliggöra någon befordran och i någon mån infria de uttalanden rörande befordringsgången, vilka gjorts av statsmakterna vid omorganisationen, syntes 1 flygfotograf, 2 tekniska biträden, 1 ritare och 2 ritbiträden böra överflyttas till ordinarie befattningar från extra ordinarie. De överflyttade extra ordinarie befattningarna borde tills vidare icke återbesättas. Nu angivna förändringar i personalförteckningen har kartverket beräknat skola medföra en merkostnad av 1,128 kronor exklusive rörligt tillägg och kristillägg.

Arvodet för posten har beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår eller 2,640 kronor.

Under icke-ordinarieposten ha beräknats i runt tal *dels* 197,260 kronor för avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän, *dels* 18,800 kronor för arvoden till vid kartverket anställda pensionerade officerare och underofficerare, *dels* 6,000 kronor för särskild gottgörelse till vid kartverket kommanderad militär personal, *dels* 4,000 kronor till ersättning för jordregisteravskrifter, *dels* 3,000 kronor till ersättning åt tillfälligt anställda och utomstående för specialarbeten, *dels* ock 3,000 kronor för betingsarbeten. Då såsom nämnts en statskartografbefattning i lönegrad Eo 21 skulle hållas vakant, ha medel icke beräknats för avlöning å nämnda i personalförteckningen upptagna befattning. Ej heller ha medel avsetts för några icke-ordinarie befattningar i stället för de extra ordinarie tjänster, vilka, enligt vad förut sagts, ansetts böra överföras till ordinarie befattningar. I övrigt har posten beräknats med hänsyn tagen till vid kartverket redan förefinlig icke-ordinarie personal, dock att medel härjämte upptagits för nyanställande av en extra ordinarie statskartograf i lönegrad Eo 21 och 5 extra statskartografer i lönegrad Ex 16. Inrättandet av sist angivna 6 befattningar skulle medföra en kostnadsökning under icke-ordinarieposten av i runt tal 31,400 kronor. Posten har vidare beräknats höjd med 2,400 kronor på grund av för-

väntade löneklassförändringar för den nuvarande personalen. Å andra sidan har förslaget om utökning av antalet ordinarie tjänster föranlett en utgiftsminskning å 29,600 kronor under förevarande post, vilken därjämte under förutsättning av bifall till kartverkets hemställan ansetts kunna minskas med i runt tal 7,200 kronor. Vad angår den ifrågasatta nya extra ordinarie statstopografbefattningen har kartverket anfört, att kartverket i särskild skrivelse den 13 augusti 1941 gjort framställning om, att kaptenen H. F. A. Adlén, vilken för närvarande tjänstgjorde vid kartverket som kommanderad officer med helårskommendering men den 1 april 1942 uppnådde pensionsåldern såsom löjtnant på frivillig övergångsstat, måtte få anställas som extra ordinarie statstopograf från och med nämnda dag och att för ändamålet en sådan befattning skulle inrättas vid kartverket från samma dag. Kartverket har med hänsyn såväl härtill som till behovet av rekryteringspersonal under förevarande anslagspost beräknat medel för anställande av en extra ordinarie statstopograf i lönegrad Eo 21. Såsom motivering till förslaget om anställande av 5 extra statskartografer har kartverket hänvisat till behovet av rekryteringspersonal för statskartografbefattningarna vid verket. Utöver den ordinarie statskartograf-tjänst, som för nästa budgetår föreslagits skola hållas vakant, kunde en byråchefs-befattning och 5 statskartografbefattningar beräknas bli lediga under åren 1942—1948. Möjlighet till nyrekrytering syntes förefinnas därigenom, att i vardera av de årsklasser, som beräknats avlägga examen vid tekniska högskolan åren 1941 och 1942, antagits 6 elever utöver det antal som erfordrades för lantmäteriets rekrytering. På grund av vissa omläggningar i arbets sättet och arbetsfördelningen vid verket skulle av de enligt den ursprungligen fastställda planen för kartverkets omorganisation beräknade 24 statskartograferna 4 kunna utgå och framdeles ersättas med lägre kvalificerad arbetskraft. Då för närvarande endast 15 statskartografer vore anställda, har kartverket ansett den ifrågasatta nyrekryteringen med 5 extra statskartografer i lönegrad Ex 16 vara erforderlig.

Slutligen har posten rörligt tillägg med hänsyn till de under ordinarie- och icke-ordinarieposterna framställda förslagen uppräknats med 1,100 kronor till 114,500 kronor.

Statskontoret har anfört i huvudsak följande.

Beträffande förslaget att viss icke-ordinarie personal, nämligen en statskartograf, en flygfotograf, 2 tekniska biträden, en ritare och 2 ritbiträden, skulle överföras på ordinarie stat, får ämbetsverket erinra, att föredragande departementschefen vid framläggande av förslag rörande kartverkets avlöningsanslag för budgetåret 1940/41 (IX HT 1940 sid. 252) framhöll, att den ekonomiska kartläggningen borde bedrivas i något långsammare tempo samt att han därför icke vore beredd att begära särskilda medel för beredande av förbättrad löneställning åt icke-ordinarie personal vid kartverket. I anseende härtill och då flertalet av de ifrågavarande befattningshavarna varit anställda vid kartverket jämförelsevis kort tid, anser sig statskontoret icke kunna för närvarande tillstyrka detta förslag. Med hänsyn till departementschefens berörda uttalande måste statskontoret ställa sig i viss mån tveksamt beträffande ett tillmötesgående av kartverkets framställning om nyanställning av 5 extra statskartografer i lönegrad Ex 16 och denna ämbetsverkets tvekan ökas än ytterligare på grund därav, att å kartverkets avlöningsstat för innevarande budgetår beretts medel till avlöning av 2 nya extra statskartografer. Statskontoret vill emellertid, då ett avslag på den gjorda framställningen skulle kunna medföra vissa olägenheter för kartarbetena, icke motsätta sig, att medel anvisas för inrättande av ytterligare två extra statskartografbefattningar.

Vidkommande det framlagda förslaget om inrättande av en ny tjänst som extra ordinarie statstopograf får statskontoret uttala, att önskemålet att på mest tillfredsställande sätt ordna den vid kartverket tjänstgörande kaptenen Adléns pensionsförhållanden svårligen kan motivera vidtagandet av en dylik åtgärd. Adlén bör alltså även efter pensioneringen å den militära tjänsten vara anställd såsom arvodist. Arvodet bör självfallet avvägas med hänsyn till den honom tillkommande militära pensionen. Att märka är ock, att Adlén, vid bifall till kartverkets förslag, skulle komma i bättre löne- och pensionsläge än de pensionerade officerare, med vilka kartverket ansett honom böra likställas. Statskontoret avstyrker alltså bifall till kartverkets i förevarande avseende framställda förslag.

Enligt vad jag under hand inhämtat pågå för närvarande inom besparingsberedningen vissa undersökningar i syfte att åstadkomma kostnadsminskningar i fråga om den vid kartverket bedrivna verksamheten. Några mera avsevärda besparingar torde emellertid icke kunna genomföras å detta område utan en grundlig utredning. En dylik utredning lärer icke kunna förväntas föreligga färdig inom sådan tid, att resultaten av densamma kunna underställas årets riksdag. Med hänsyn härtill och då kartverkets personal i viss utsträckning anlitas för militära kartarbeten, anser jag mig böra förordna, att anslag till kartverket för nästa budgetår äskas i nära överensstämmelse med för innevarande budgetår tillämpade grunder.

*Före-
draganden.*

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordnat torde från och med budgetåret 1942/43 följande befattningar vid kartverket böra omändras, nämligen 2 gravörsbefattningar i lönegrad A 15 till tjänster som förste gravör i lönegrad A 17 samt en befattning som kassör och registrator i lönegrad A 14 till tjänst som kassör i lönegrad A 17. I samband med uppflyttningen i lönegrad av 2 gravörsbefattningar synes ett till innehavaren av den ena befattningen nu utgående särskilt arvode å 550 kronor för biträde vid gravyrarbetenas tillsyn och ledning kunna indragas. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva en sådan löneklassplacering för sistnämnda befattningshavare att löneminskningen i möjligaste mån kompenseras.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna tillstyrka kartverkets förslag om omändring till ordinarie tjänster av en befattning som flygfotograf i lönegrad Eo 15, 2 befattningar som tekniska biträden i lönegrad Eo 11, en befattning som ritare i lönegrad Eo 7 och 2 befattningar som ritbiträde i lönegrad Eo 4. Ifrågavarande befattningar böra sålunda under nästa budgetår bibehållas å extra ordinarie stat. Under beaktande av omförmälda besparingsundersökning kan jag ej heller biträda förslagen om anställande av ytterligare 5 statskartografer i lönegrad Ex 16 samt om återbesättande av en av de vakanta ordinarie statskartografbefattningarna i lönegrad A 21.

Vad angår förslaget om inrättande av en extra ordinarie statstopografbefattning, å vilken avsetts skola förordnas en till kartverket kommenderad officer, kan jag i likhet med statskontoret icke tillstyrka bifall till detsamma. I stället vill jag förordna, att det arvode, som bör utgå till nämnde befattningshavare vid tjänstgöring hos kartverket efter pensioneringen å den militära

tjänsten, bestämmas på sådant sätt, att hans ersättning, inberäknat den militära pensionen, i stort sett kommer att motsvara de löne- och pensionsförmåner som tillkomma övriga vid kartverket anställda pensionerade officerare med arvode. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser i detta ämne.

Kartverkets förslag till beräkning av medelsbehovet i övrigt under ifrågasvarande avlöningsanslag har icke givit mig anledning till erinran.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör avlöningsanslaget för nästa budgetår beräknas på följande sätt. Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra höjas med 700 kronor till följd av den föreslagna omändringen av kassörs- och registratorsbefattningen i lönegrad A 14 till tjänst som kassör i lönegrad A 17 samt med 4,300 kronor på grund av beräknade löneklassförändringar för den nuvarande personalen. Å andra sidan kan posten minskas med i runt tal 3,000 kronor i anledning av 1941 års riksdags beslut rörande tjänstepensionsavdragens storlek. Posten bör sålunda uppföras med $(527,500 + 700 + 4,300 - 3,000 =)$ 529,500 kronor. Då det särskilda arvodet å 550 kronor till ordinarie gravör, vilken förordnas att biträda vid gravyarbetenas tillsyn och ledning, skulle bortfalla i samband med förändringen av en gravörsbefattning till tjänst som förste gravör, synes anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, kunna minskas till $(2,640 - 550 =)$ 2,090 kronor. Under posten avlöningar till icke-ordinarie personal torde — med inräknande av avlöning till en statskartograf i lönegrad Eo 21 — böra upptagas 235,410 kronor. Slutligen torde posten rörligt tillägg böra bibehållas vid nuvarande belopp, 113,400 kronor. Kartverkets avlöningsanslag skulle följaktligen för nästa budgetår behöva uppföras med $(529,500 + 2,090 + 235,410 + 113,400 =)$ 880,400 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 1,800 kronor.

Ny personalförteckning för kartverket torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att

- 1) för rikets allmänna kartverk fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	C 10
3 byråchefer	A 30
1 byråchef och professor	A 30
2 observatorer	A 26
1 förste statsgeodet	A 24
5 förste statskartografer	A 24

Befattning	Lönegrad
2 förste statstopografer	A 24
9 statsgeodeter	A 21
14 statskartografer	A 21
3 statstopografer	A 21
2 förste gravörer	A 17
1 kassör	A 17
1 flygfotograf	A 15
11 gravörer	A 15
4 förste ritare	A 11
1 kansliskrivare	A 11
2 tekniska biträden	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 ritare	A 7
3 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
1 ritbiträde	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 statsgeodet	Eo 21
1 statskartograf	Eo 21;

2) godkänna följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 529,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2,090
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 235,410
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 113,400
<hr/> Summa kronor 880,400;	

3) till *Rikets allmänna kartverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 880,400.

[217.] **2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 115,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 18 april 1941 fastställt omkostnadsstat för rikets allmänna kartverk (statsliggaren sid. 691).

I skrivelse den 26 augusti 1941 har *rikets allmänna kartverk* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 117,500 kronor. Ökningen, 2,500 kronor, faller helt på posten bränsle, lyse och vatten och är föranledd av de stegrade bränslepriserna.

*Före-
draganden.*

Kartverkets beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har icke givit mig anledning till erinran. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa omkostnadsstat för kartverket. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 117,500.

[218.] **3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett reservationsanslag av 250,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I skrivelse den 26 augusti 1941 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om oförändrat anslag av 250,000 kronor till kartarbeten m. m. för nästa budgetår. Härvid ha utgifterna för fältarbeten och reproduktionsarbeten beräknats höjda med 4,000 kronor till 182,000 respektive med 2,000 kronor till 14,500 kronor. Å andra sidan har icke upptagits något belopp för militär ritkurs, för vilket ändamål beräknats 6,000 kronor för innevarande budgetår. Övriga utgiftsposter, avseende flygfotografering, ortnamnsgranskning och bidrag till kartcentral inom krigsarkivet för moderna topografiska kartor, ha beräknats till oförändrade belopp av respektive 45,000, 5,000 och 3,500 kronor.

I remissutlåtande den 24 september 1941 har *statskontoret* anfört att, då någon ritkurs för militär personal icke skulle anordnas under budgetåret 1942/43, anslaget syntes kunna minskas med 6,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Liksom statskontoret finner jag ifrågavarande anslag kunna minskas med 6,000 kronor med hänsyn till att någon militär ritkurs ej kommer att anordnas under nästa budgetår. Anslaget bör i enlighet härmed för nästa budgetår upptagas med 244,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av kartverket meddela närmare bestämmelser rörande anslags användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 244,000.

[219.] **4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 10,000 kronor. Anslaget är avsett för bestridande av kostnader för oförutsedda kompletteringar och reparationer å kartverkets flygplan.

I skrivelse den 26 augusti 1941 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Kartverkets framställning om oförändrad medelsanvisning av 10,000 kronor för bestridande av kostnader för oförutsedda kompletteringar och reparationer å kartverkets flygplan föranleder icke någon erinran från min sida. Liksom för innevarande budgetår torde anslaget, i den mån detsamma befinnes därtill förslå, få anlitas för nyanskaffning av skåpinredning samt av viss maskinell utrustning för kartverkets geodetiska avdelning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 10,000.

*Före-
draganden.*

[220.] **5. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 345,700 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 21 april 1939 personalförteckning för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt (statsliggaren sid. 692), dels ock den 4 april 1941 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 193,400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 106,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 45,500

Summa kronor 345,700.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt*, med överlämnande av skrivelse från chefen för anstalten, gjort framställning om ett med 3,100 kronor till 348,800 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Anstaltschefen har erinrat, att anstalten, som i skrivelse den 26 juni 1941 hemställt om särskild utredning i fråga om den högre kvalificerade personalens lönegradsplacering, i avvaktan på resultatet av denna utredning icke ansett sig nu böra föreslå någon ändring av personalens lönegradsplacering. Beträffande anslagsberäkningen må i övrigt nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 348,800 kronor, avse 193,700 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 109,100 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 46,000 kronor rörligt tillägg.

Vad angår ordinarieposten är höjningen med 300 kronor orsakad av beräknad löneklassuppflyttning. Höjningen med 2,300 kronor under icke-ordinarieposten är till ett belopp av 1,800 kronor föranledd av beräknade löneklassförändringar för nuvarande personal, medan ett belopp av 500 kronor hänför sig till en föreslagen uppräknings från 2,500 till 3,000 kronor av de för ersättningar till telefonvakt och tillfälliga biträden avsedda medlen. Posten rörligt tillägg har slutligen ansetts böra höjas med 500 kronor till 46,000 kronor.

Jag torde vidare få anmäla, att *civilförvaltningens personalförbund* i skriftelse den 19 augusti 1941 hemställt om inrättande av ett ökat antal ordinarie assistentbefattningar vid meteorologisk-hydrografiska anstalten och därvid bland annat framhållit, att av hela antalet assistenter vid väderleksradiocentralen och flygväderlekstjänsten, 21 stycken, för närvarande endast radioföreståndaren och en assistent innehade ordinarie anställning, medan de övriga vore anställda såsom icke-ordinarie befattningshavare. Över framställningen ha remissutlåtanden avgivits av styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt den 30 oktober 1941 och av statskontoret den 22 november 1941. Under framhållande att styrelsen på grund av det statsfinansiella läget och i avvaktan på den utredning rörande personalens lönegrads-placering, varom i annat sammanhang hemställts, icke själv velat taga initiativ i föreliggande fråga, har *anstaltsstyrelsen* med hänvisning till det synnerligen ogynnsamma förhållandet mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie befattningshavare vid anstalten biträtt förbundets framställning. *Statskontoret* har däremot ansett sig icke kunna tillstyrka, att på grund av framställningen vidtoges åtgärder för beredande av ordinarie anställning åt en eller flera av de icke-ordinarie assistenterna vid väderleksradiocentralen och flygväderlekstjänsten. Enligt ämbetsverkets mening borde frågan om fördelningen av förevarande assistenttjänster på ordinarie och icke-ordinarie göras till föremål för prövning i ett större sammanhang och avse förhållandet mellan ordinarie och icke-ordinarie befattningar vid civilförvaltningen i dess helhet.

*Före-
draganden.*

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordnat torde följande befattningar vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt böra från och med nästa budgetår omändras, nämligen en befattning såsom kartriterska i lönegrad Eo 6 till kontoristtjänst i lönegrad A 9, en befattning såsom kansli-skrivare i lönegrad A 11 till registratorstjänst i lönegrad A 14 samt en befattning såsom assistent och radioföreståndare i lönegrad A 13 till dylik tjänst i lönegrad A 15. Några ytterligare förändringar i den för anstalten gällande personalförteckningen synas icke för närvarande böra vidtagas. I likhet med statskontoret kan jag sålunda icke tillstyrka framställningen om inrättande av ytterligare ordinarie assistenttjänster. Då anstaltsstyrelsens förslag om en anslagshöjning av 3,100 kronor — föranledd av beräknade löne-klassförändringar för nuvarande personal samt av en mindre uppräknings av ersättningen till telefonvakt och tillfälliga biträden — icke givit mig anled-

ning till erinran, skulle anstaltens avlöningsstat för nästa budgetår komma att erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra höjas dels med 300 kronor med hänsyn till beräknade löneklassförändringar och dels med i runt tal 4,000 kronor på grund av förenämnda omändring av en extra ordinarie befattning såsom karriterska till kontoristtjänst i lönegrad A 9. Å andra sidan kan posten i anledning av 1941 års riksdags beslut rörande tjänstepensionsavdragens storlek minskas med 1,000 kronor. Under ifrågavarande pot bör sålunda uppföras ett belopp av $(193,400 + 300 + 4,000 - 1,000 =)$ 196,700 kronor. För avlöningar till icke-ordinarie personal torde på grund av överförandet till ordinarie stat av en befattning såsom karriterska samt med beaktande av den av mig förut tillstyrkta höjningen av posten med 2,300 kronor böra beräknas $(106,800 - 4,000 + 2,300) = 105,100$ kronor. Vad slutligen beträffar posten rörligt tillägg torde densamma kunna bibehållas vid nuvarande belopp, 45,500 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda under ifrågavarande anslag erfordras en anslagsanvisning av $(196,700 + 105,100 + 45,500) = 347,300$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 1,600 kronor.

Ny personalförteckning för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt torde böra föreläggas riksdagen för godkännande.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt fastställa följande

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 överdirektör	B 1
2 byrådirektörer	A 28
2 förste statshydrografer	A 24
2 förste statsmeteorologer	A 24
1 statshydrograf	A 21
3 statsmeteorologer	A 21
1 assistent och radioföreståndare	A 15
1 registrator	A 14
1 assistent	A 12
2 kontorister	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
5 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
9 kontorsbiträden	A 4;

2) godkänna följande avlöningsstat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 196,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .. »	105,100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 45,500
Summa kronor 347,300;	

3) till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 347,300.

[221.] **6. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Observatörer.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 80,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 693.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas till 83,000 kronor. Till stöd härför har styrelsen framhållit, att nu utgående observatörsarvoden vore mycket låga, samt att det på grund härav vid en fortsatt prisstegring torde komma att visa sig nödvändigt att något höja ifrågavarande ersättningar.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till vad anstaltsstyrelsen anfört finner jag mig böra biträda förslaget om en till 83,000 kronor förhöjd medelsanvisning för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 83,000.

[222.] **7. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 80,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 391 och statsliggaren sid. 693.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till att medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1940/41 endast uppgick till omkring 64,200 kronor torde anslaget

för nästa budgetår kunna nedsättas till 65,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 65,000.

[223.] **8. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 20,000 kronor. Rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 693.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* gjort framställning om oförändrat anslag för ändamålet under nästa budgetår.

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 20,000.

[224.] **9. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 54,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 4 april 1941 fastställt stat för användningen av anslaget (statsliggaren sid. 693). Staten upptager å ena sidan utgifter å sammanlagt 55,500 kronor, därav 1,500 kronor till sjukvård m. m., 12,000 kronor till reseersättningar, 26,000 kronor till expenser, 15,000 kronor till publikationstryck och 1,000 kronor till övriga utgifter: biblioteket samt å andra sidan uppbördsmedel å 1,500 kronor härflytande från försäljning av publikationer.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 55,300 kronor. Anslagsökningen, 1,300 kronor, hänfö sig helt till posten expenser. Delposten bränsle, lyse och vatten, som för innevarande budgetår är upptagen med 2,200 kronor, beräknas sålunda höjd till 2,700 kronor. Utgifterna för städning ha med hänsyn till de höjda städningersättningarna beräknats komma att stiga med 600 kronor. Härjämte har styrelsen ansett en kostnadsökning å 500 kronor erforderlig för inköp av skrivmaterialier, papper och blanketter. Å andra sidan föranledes en utgiftsminskning å 300 kronor därav att kostnaden för tillsyn av lokaler och städning icke längre skall utgå från förevarande anslag.

Före-
draganden.

Anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under ifrågavarande anslag har icke givit mig anledning till annan erinran än att jag icke anser mig kunna tillstyrka den föreslagna höjningen med 500 kronor för inköp av skrivmaterialier, papper och blanketter. På grund härav torde anslaget böra för nästa budgetår uppföras med (55,300 — 500 =) 54,800 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av anstaltsstyrelsen fastställa stat för omkostnadsanslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 54,800.

[225.] **10. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 7,300 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 694.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår. I anslaget disposition har emellertid ifrågasatts den förändringen, att det för biträde under tillsyningsmannens ledighet för söndagstjänst erforderliga beloppet höjes med 100 kronor till 400 kronor. Höjningen motväges emellertid av en minskning å posten för personligt arvodestillägg åt tillsyningsmannen, vilken post med hänsyn till belastningen föreslås sänkt med 100 kronor till 350 kronor.

Före-
draganden.

Med hänsyn till de ökade levnadskostnaderna torde det från ifrågavarande anslag utgående arvodet å 4,300 kronor till tillsyningsmannen böra från och med den 1 juli 1942 uppräknas med 300 kronor till 4,600 kronor. Då intet synes vara att erinra mot anstaltsstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag, skulle anslaget alltså för nästa budgetår behöva uppföras med (7,300 + 300 =) 7,600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av . . . . . kronor 7,600.

[226.] **11. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 266,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 4 april 1941 fastställt följande stat för anslaget användning (statsliggaren sid. 694):

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	kronor	139,500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,100
3. Ersättning för observationer	»	33,400
		Summa kronor 194,000

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
4. Utrustning m. m.	»	26,500
		Summa kronor 72,000.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 275,600 kronor. Av höjningen i förhållande till innevarande budgetår, 9,600 kronor, belöpa 2,600 kronor å avlöningar och 7,000 kronor å omkostnader. Angående anslagsberäkningen må i övrigt nämnas följande.

A v l ö n i n g a r. Med hänsyn till beräknade löneklassuppflyttningar för vissa hithörande befattningshavare har anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal höjts med 2,200 kronor till 141,700 kronor. Posten rörligt tillägg har av samma anledning uppräknats med 400 kronor till 21,500 kronor. Till ersättning för observationer har uppförts oförändrat belopp.

O m k o s t n a d e r. Posten expenser föreslås höjd med 7,000 kronor till 47,000 kronor. Till ett belopp av 3,000 kronor hänför sig höjningen till kostnader för telegram och telefon, vilka kostnader starkt stegrats under budgetåret 1940/41. Vidare har under expensposten beräknats en höjning med 4,000 kronor för fjärrskriftsapparater vid flygväderlekstjänsterna i Göteborg och Malmö. De apparater, som förut funnits i Malmö men som förstörts genom brand, hade bekostats av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av medel från luftfartsfonden. Då ifrågavarande apparater begagnades uteslutande för befordran av väderlekstelegram, har det ansetts vara riktigast, att kostnaderna bestredes från anstaltens anslag. För 4 apparater utgör årliga ersättningen till telegrafverket 4,000 kronor. Övriga omkostnadsposter ha upptagits med samma beopp som för löpande budgetår.

Jag har intet att erinra mot de framlagda beräkningarna rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Kostnaderna för avlöningar torde i enlighet härmed böra upptagas med $(194,000 + 2,600 =)$ 196,600 kronor och omkostnaderna med $(72,000 + 7,000 =)$ 79,000 kronor. Under anslaget till väderlekstjänst för luftfarten skulle sålunda behöva anvisas $(196,600 + 79,000 =)$ 275,600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

*Före-
draganden.*

Nionde huvudtiteln.

1) godkänna följande stat för väderlekstjänst för luftfarten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	kronor	141,700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,500
3. Ersättning för observationer	»	33,400
		Summa kronor 196,600

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	47,000
4. Utrustning m. m.	»	26,500
		Summa kronor 79,000;

2) till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 275,600.

[227.] 12. Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.

För seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 8,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 695,

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Före-
draganden. Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 8,000.

M. Lappväsendet.

[228.] **1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 107,100 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 5 maj 1939 personalförteckning för lappfogdarna (statsliggaren sid. 695), upptagande 4 lappfogdar i lönegrad A 24, dels ock den 9 maj 1941 följande avlöningsstat för lappfogdarna m. m.:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	61,700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	3,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5,600
Summa kronor		107,100.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut disponeras anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, på följande sätt:

Arvode till en hos länsstyrelsen i Norrbottens län anställd person för handhavande av skogsrenskötseln i länet.	kronor	6,950
Arvoden till biträden hos länsstyrelser vid göromål rörande lappväsendet:		
hos länsstyrelsen i Norrbottens län.	»	5,300
hos länsstyrelsen i Jämtlands län.	»	4,600
Arvoden till lapptillsyningsmän.	»	23,000
Ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappmän.	»	18,000
Ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge	»	3,600
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	250
Summa kronor		61,700.

Vad beträffar arvodena till lapptillsyningsmän utgör totala antalet lapptillsyningsmän för närvarande 13, av vilka 7 tjänstgöra i Norrbottens, 4 i Västerbottens och 2 i Jämtlands län. Enligt skilda beslut av Kungl. Maj:t utgå till tillsyningsmännen arvoden för budgetåret 1941/42 med växlande belopp. För Norrbottens läns vidkommande är arvodet för 6 av tillsyningsmännen bestämt till högst 2,000 kronor, medan 1 tillsyningsman äger uppbära ett årsarvode av högst 2,600 kronor. I Västerbottens län åtnjuter en var av tillsyningsmännen i arvode ett belopp av högst 1,800 kronor. Slutligen gäller i fråga om Jämtlands län, att de 2 tillsyningsmännen där äro anställda för en tid av högst 6 månader med ett arvode av 4 kronor för tjänstgöringsdag. Förutom nu angivna förmåner äga tillsyningsmännen rätt till rese- och traktamentsersättning ävensom gottgörelse för vissa utgifter av expensnatur.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal disponeras enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 9 maj 1941 på följande sätt:

Ersättning till lappfogden i Jämtlands län för anlitage i tjänsten av skrivhjälp, <i>högst</i>	kronor	500
Ersättning till lappfogden i Västerbottens län för anlitage i tjänsten av skrivhjälp, <i>högst</i>	»	2,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	800
Summa kronor		3,300.

Jag torde få anmäla, att *länsstyrelsen i Jämtlands län* i skrivelse den 5 maj 1941 hemställt, att arvodet till de två lapptillsyningsmännen i länet måtte, räknat från den 1 januari 1941 eller i varje fall den 1 juli 1941, höjas från 4 till 5 kronor per dag. Länsstyrelsen har såsom skäl för sin hemställan framhållit, att ifrågavarande befattningshavare skäligen syntes böra i avbidan på en blivande löneroglering för lapptillsyningsmännen tillerkännas en viss kompensation för de stegrade levnadskostnaderna.

I remissutlåtande den 14 maj 1941 har *statskontoret* förklarat sig icke kunna tillstyrka bifall till förenämnda framställning, eftersom ifrågavarande befattningshavare vore anställda endast för en tid av högst 6 månader årligen och en höjning av deras arvoden således icke skulle stå i överensstämmelse med de av 1940 års urtima riksdag (prop. nr 65; r. skr. nr 87) godkända grunderna för reglering av vissa arvoden m. m.

Vidare torde jag få anmäla, att *länsstyrelsen i Norrbottens län* i skrivelse den 29 augusti 1941 hemställt, att den av länsstyrelsen för handhavande av skogsrenskötseln i länet förordnade arvodestagaren måtte redan för nästa budgetår beredas anställning som extra ordinarie tjänsteman i 24 lönegraden. Länsstyrelsen har anfört, att erfarenheten visat, att lappadministrationen i länet hittills icke kunnat undvara en skogslappfogde, och att allt talade för att behovet komme att bli permanent. Den nuvarande skogslappfogden hade i 8 år varit knuten till lappväsendet i länet.

Utredningsmannen för överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande m. m. har i ett den 18 juni 1941 till länsstyrelsen avgivet yttrande meddelat, att han ännu icke upptagit frågan om lappadministrationen till behandling samt att han därför icke vore beredd att yttra sig om huruvida enligt den nuvarande organisationen skogslappfogdens arbete vore av lika krävande art som det, som de båda lappfogdarna i fjälldistriktet i länet hade att utföra. Emellertid syntes intet vara att erinra mot att i avvaktan på blivande definitiv reglering av lappadministrationen skogslappfogden komme i åtnjutande av skäligen förbättring i löneförmånerna.

Statskontoret har i remissutlåtande den 17 september 1941 erinrat om att ifrågavarande arvode från och med innevarande budgetår höjts från 5,500 till 6,950 kronor i samband med den av 1941 års riksdag beslutade avvecklingen av dyrtidstilläggen å vissa arvoden. Med hänsyn härtill och då i direktiven för den pågående utredningen på lappväsendets område jämväl

inginge att företaga en omprövning av löneställningen för vissa befattningshavare inom lappväsendet, har statskontoret ansett sig icke kunna tillstyrka, att förevarande arvodestjänst förändrades till befattning i lönegrad Eo 24.

Vad beträffar den av länsstyrelsen i Norrbottens län väckta frågan om inrättande av en extra ordinarie tjänst i 24 lönegraden i stället för den nuvarande arvodesbefattningen för ärenden rörande skogsrenskötseln inom länet delar jag statskontorets uppfattning, att härmed bör anstå i avbidan på resultatet av pågående utredning om bland annat löneställningen för befattningshavare inom lappadministrationen. Med hänsyn till de stegrade levnadskostnaderna torde emellertid arvodet till innehavaren av nyssnämnda befattning från och med den 1 juli 1942 böra uppräknas från 6,950 till 7,300 kronor. Av samma anledning bör uppräknings ske av följande arvoden, nämligen arvodena till 2 hos länsstyrelserna i Norrbottens och Jämtlands län för göromål rörande lappväsendet anställda biträden från 5,300 till 5,600 kronor respektive från 4,600 till 4,900 kronor, arvodet till en lapptillsyningsman i Norrbottens län från 2,600 till 2,800 kronor, arvoden till 6 lapptillsyningsmän i samma län från 2,000 till 2,200 kronor samt arvoden till 4 lapptillsyningsmän i Västerbottens län från 1,800 till 2,000 kronor. Nu angivna arvodesreglering skulle medföra en utgiftsökning av 3,150 kronor. Jag anser det vidare skäligt, att arvoden till de två lapptillsyningsmännen i Jämtlands län i enlighet med länsstyrelsens förslag höjas från 4 till 5 kronor för tjänstgöringsdag. Arvodesförhöjningen, som synes böra tillämpas från och med den 1 juli 1942, skulle medföra en kostnadsökning under anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, av omkring 350 kronor. I enlighet med vad nu sagts torde arvodesposten böra uppföras med $(61,700 + 3,150 + 350 =)$ 65,200 kronor. Övriga anslagsposter, avseende avlöningar till ordinarie tjänstemän, avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg, torde böra upptagas med oförändrade belopp av respektive 36,500, 3,300 och 5,600 kronor. Under ifrågavarande avlöningsanslag bör alltså för nästa budgetår anvisas ett anslag av $(36,500 + 65,200 + 3,300 + 5,600 =)$ 110,600 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 3,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lappfogdarna m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	65,200

*Före-
draganden.*

Nionde huvudtiteln.

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	3,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5,600
		Summa kronor 110,600;

2) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 110,600.

[229.] **2. Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 9 maj 1941 fastställt omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. Staten upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 100 kronor, en för reseersättningar å 62,900 kronor samt en för expenser å 7,000 kronor. Beträffande den närmare dispositionen av sagda omkostnadsposter hänvisas till statsliggaren sid. 698.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under det senast förflutna budgetåret anser jag mig böra förorda, att anslaget även för budgetåret 1942/43 bestämmes till 70,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 70,000.

N. Diverse.

[230.] **1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *förslagsanslag* av ..... kronor 1,005,000.

[231.] **2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för

nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag å 8,000 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 8,000.

[232.] **3. Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom, förslagsanslag.** För gäldande av Sveriges årsbidrag (= 8,000 guldfrancs) till internationella lantbruksinstitutet i Rom ävensom av övriga kostnader för Sveriges deltagande i institutet, beräknade till högst 2,000 kronor, är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

I skrivelse den 13 september 1941 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av lantbruksakademiens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 10,000.

[233.] **Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris.** Till gäldande av Sveriges årsbidrag till internationella frysinstitutet i Paris, 1,600 guldfrancs, har för ett vart av budgetåren 1940/41 och 1941/42 anvisats ett förslagsanslag av 2,000 kronor. Anslagen ha varit avsedda för kalenderåren 1941 respektive 1942.

I skrivelse den 29 augusti 1941 har *kommerskollegium* anfört, att enligt vad kollegium inhämtat någon utanordning av det för budgetåret 1940/41 anvisade anslaget ej skett samt att jämväl de för budgetåret 1941/42 beviljade medlen vore odisponerade. Under angivna förhållanden har det syntts kollegium böra kunna anstå med anvisning av ytterligare riksstatsanslag till frysinstitutet.

I enlighet med vad kommerskollegium anfört torde något anslag för ifrågavarande ändamål icke böra äskas av 1942 års riksdag. Jag har emellertid här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av vad i ärendet förekommit.

*Före-
draganden.*

[234.] **4. Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt, förslagsanslag.** Till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt i Köpenhamn är för innevarande

de budgetår uppfört ett förslagsanslag å ett formellt belopp av 100 kronor. Anvisningen avser verksamhetsåret 22 juli 1941—21 juli 1942.

I skrivelse den 8 september 1941 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt, att för möjliggörande av Sveriges deltagande i de internationella havsundersökningar, som kunde komma till stånd under nästa verksamhetsår, måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ett anslag av 10,000 kronor till bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt.

Statskontoret har i remissutlåtande den 4 oktober 1941 förordat, att anslaget även för nästa budgetår måtte uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

*Före-
draganden.*

Då det rådande världspolitiska läget torde nödvändiggöra ett inställande eller i varje fall en avsevärd begränsning av ifrågavarande undersökningar, kan det synas tveksamt, huruvida något anslag för ändamålet behöver anvisas för nästa budgetår. För att emellertid Kungl. Maj:t skall äga möjlighet att, därest den fortsatta händelseutvecklingen skulle medgiva ett återupptagande av ifrågavarande verksamhet, föranstalta om fortsatt deltagande från Sveriges sida i havsundersökningarna, anser jag lämpligt, att anslag för ändamålet anvisas jämväl för nästa budgetår men att anslaget — vilket är av förslagsanslags natur — därvid liksom för löpande budgetår uppföres allenast med ett formellt beräknat belopp av 100 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 100.

[235.] **5. Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet, förslagsanslag.** Till gäldande av Sveriges bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 2,600 kronor. Ifrågavarande bidrag, som enligt gällande statuter skall utgöra 2,000 guldfrancs, har för ett vart av budgetåren 1940/41 och 1941/42 utgått med högst ett belopp motsvarande 2,700 schweiziska francs.

I skrivelse den 8 september 1941 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 2,600.

[236.] **6. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar, förslagsanslag.** För ett vart av budgetåren 1937/38—1941/42 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 6,000 kronor.

Ifrågavarande anslag disponeras av länsstyrelserna för bestridande av kostnaderna för *dels* syner och besiktningar å kronans hus och byggnader, *dels* besiktningar enligt 27 kap. 1 § byggningsbalken, *dels* syner och besiktningar å sådana boställen, hemman och lägenheter, som av ämbets- och tjänstemän på lön innehavas, *dels* syneförrättningar enligt 10 kap. vattenlagen, *dels* ock andra syner och liknande förrättningar, vilka enligt tidigare gällande bestämmelser skolat redovisas å allmänt rese- och traktamentsanslag.

För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 6,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 6,000.

[237.] **7. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

För budgetåret 1942/43 torde ifrågavarande anslag böra nedsättas till 150,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 150,000.

[238.] **8. Extra utgifter, reservationsanslag.** För budgetåret 1941/42 är till extra utgifter under nionde huvudtiteln uppfört ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 50,000.

[239.] **9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande dyrtidstillägg under budgetåret 1942/43 åt befattningshavare i statens tjänst torde för sådant ändamål böra för befattningshavare vid de till jordbruksdepartementet

hörande ämbetsverk och kårer anvisas ett belopp av 670,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 670,000.

[240.] **10. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 65,000 kronor. Som utgifterna från anslaget kunna beräknas nedgå med omkring en sextondel per år, synes anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 60,000.

[241.] **11. Kristillägg, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande kristillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kristillägg* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *förslagsanslag* av ..... kronor 1,280,000.

[242.] **12. Reglering av vissa kursförluster, förslagsanslag.** För beredande av ersättning för kursförlust åt lantbruksattachéerna är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 18,000 kronor. Ersättningen utgår enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober och den 31 december 1931, varigenom förordnats, att kursförluster, som, efter det riksbanken genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1931 befriats från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, uppstode vid utbetalande av lön och expensmedel till innehavare av lantbruksattachébefattning, skulle, i den mån sådan förlust överstege en kursmarginal av 4 procent, tills vidare ersättas vederbörande.

För nästa budgetår torde anslag för ändamålet böra beräknas till samma belopp som det för innevarande budgetår bestämda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 18,000.

Sammanfattning.

Nionde huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1941/42 utgörande	kronor	152,910,800,
kommer vid bifall till de i det föregående framställda förslagen att för budgetåret 1942/43 uppgå till	»	162,856,400,
innebärande en ökning av	»	9,945,600.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Richard Jobson.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1942/43.

A. Jordbruksdepartementet.

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	302,600
4	Omkostnader	37,800
	Säger för jordbruksdepartementet	340,400

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
4	Avlöningar	461,500
6	Omkostnader	71,000
	Lantbruksingenjörer och deras biträden:	
7	Avlöningar	561,000
13	Omkostnader	230,000
	Statskonsulenter:	
13	Avlöningar	46,200
14	Omkostnader	5,000
	Fiskeriintendenten m. m.:	
15	Avlöningar	93,400
17	Omkostnader	29,000
	Lantbruksattachéer:	
18	Avlöningar	45,400
18	Omkostnader	19,100
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	1,561,600

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
19	Avlöningar	17,700
22	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	8,000
	Statens växtskyddsanstalt:	
22	Avlöningar	166,800
25	Omkostnader	66,000
	Säger för lantbruksakademien m. m.	258,500

Sid.

Kronor

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

Lantbrukshögskolan:		
26	Avlöningar	902,000
35	Omkostnader	255,000
37	Materiel m. m.	120,000
38	Undervisningsmateriel	4,000
38	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	12,000
38	Stipendier	8,000
39	Underhåll av byggnader m. m.	15,000
39	Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader	973,400
45	Byggnadsarbeten m. m. för försöksverksamhe	60,000
46	Undersökning rörande trippelanalysmetodens användbarhet	5,000
47	Avkastningsbedömning rörande avelssvin	35,900
47	Försöksverksamhet med matpotatis	3,000
48	Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. .	89,000
49	Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor	22,000
Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:		
49	Avlöningar	335,700
57	Omkostnader	145,000
60	Materiel m. m.	10,000
60	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	4,000
60	Stipendier m. m.	5,000
61	Lokala trädgårdsförsök	10,000
61	Specialkurs för lantbruksstuderande m. m.	39,000
62	Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa	31,900
Lägre lantbruksundervisning m. m.:		
63	Lantbruksskolan vid Ultuna	19,000
65	Kurs i hovbeslag vid Alnarp	4,800
66	Lägre mejeriskolor	7,000
Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor:		
67	Avlöningar	*1,241,400
69	Driftkostnader	513,000
70	Bidrag till särskilda utbildningskurser	113,000
72	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.	425,000
73	Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lanthushållsskolor	1,600,000
Trädgårdsupervisningen:		
75	Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola	12,000
75	Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	32,000
75	Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel	30,000
76	Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket	1,200
76	Undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor	50,000
Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.		7,133,300

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

Statens hingstdepåer och stuteri:		
78	Avlöningar	269,400
80	Omkostnader	220,000
81	Hästavelns befrämjande	325,000
81	Avsättning till stuteriväsendets fond	141,600
Nötboskapsavelns befrämjande:		
83	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	250,000
84	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	235,000
85	Svinavelns befrämjande	35,000
85	Fåravelns befrämjande	31,000
88	Getavelns befrämjande	3,000
89	Fjäderfäavelns befrämjande	36,000
90	Biskötselns befrämjande	5,000
Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.		1,551,000

F. Veterinärväsendet m. m.

Veterinärhögskolan:		
91	Avlöningar	492,100
95	Omkostnader	98,400
95	Materiel m. m.	38,000
96	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	4,500
96	Stipendier	4,000
97	Inredning och utrustning	20,000
97	Veterinärinrättningen i Skara	14,700
Statens veterinärbakteriologiska anstalt:		
99	Avlöningar	462,700
104	Omkostnader	255,000
Veterinärstaten:		
105	Avlöningar	1,943,000
107	Omkostnader	29,000
Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:		
109	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	3,100
109	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	1,600,000
113	Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier	96,000
113	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	70,000
114	Kontroll å uppvärmning av till kreatursföda avsedd mjölk m. m.	1,000
114	Statsbidrag vid försäkring	100
115	Övriga utgifter	100,000
115	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård ...	95,000
Säger för veterinärväsendet m. m.		5,326,600

Sid.

Kronor

G. Lanthushållning i allmänhet.

116	Bidrag till hushållningssällskapen	3,493,900
119	Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.	200,000
119	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar Befrämjande av mindre jordbruk:	80,000
120	Premiering m. m.	—
120	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	24,000
121	Jordbruksekonomisk undersökning	120,700
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
122	Avlöningar	395,100
126	Omkostnader	145,000
126	Understöd åt lokala frökontrollanstalter	5,000
127	Befordrande av inhemsk fröodling	25,000
127	Statens linnämnd m. m.	50,000
128	Bidrag till Sveriges utsädesförening	295,000
130	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.	15,600
131	Bidrag till byggnadsarbeten för Sveriges utsädesförenings filial i övre Norrland	85,700
136	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	100,000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
137	Avlöningar	72,600
139	Omkostnader	24,000
140	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	27,000
140	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station	7,500
141	Bekämpande av växtsjukdomar	70,000
141	Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen	205,500
143	Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel	34,000
144	Bidrag till Sveriges pomologiska förening	15,000
144	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
145	Fraktlindring för kalk	275,000
145	Fraktbidrag för konstgödsel	35,000
146	Statens sockernämnd	45,000
147	Bidrag till gödselvårdsanläggningar	200,000
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
148	Bidrag till avlöning av mejerikonsulenter m. m.	113,600
149	Bidrag till svenska smörprovningarna	59,800
149	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*80,000,000
150	Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet	*34,000,000
	Jordbrukets kreditkassor:	
151	Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.	*53,000
151	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	*215,000
152	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	70,000

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln.

Sid.		Kronor
	Statens maskin- och redskapsprovninganstalter:	
152	Avlöningar	77,200
161	Omkostnader	13,700
	Bidrag till jordbrukstekniska föreningen:	
161	Verksamheten i allmänhet	17,000
163	Särskilda undersökningar	25,000
163	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	—
163	Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten ..	20,000
165	Bidrag till jordbrukarungdomens förbund	85,000
165	Bidrag till samfundet för hembygdsvård	15,000
168	Bidrag till ladugårdsförbättringar	—
169	Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier	15,000
170	Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för tek- nisk konsulentverksamhet.....	6,500
170	Bidrag till lantbrukförbundets byggnadsförening	9,600
171	Bidrag till uppförande av siloanläggningar	200,000
172	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. .	60,000
	Säger för lantushållning i allmänhet	121,101,100

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grund- förbättringar m. m.

	Egnahemsbildning:	
	Egnahemsstyrelsen:	
173	Avlöningar	221,500
177	Omkostnader	70,000
177	Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet	60,000
	Egnahemsnämnderna:	
177	Avlöningar	710,000
179	Omkostnader	270,000
179	Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet	80,000
180	Ersättningar åt egnahemsombuden	30,000
180	Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare	100,000
180	Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.	2,000,000
181	Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofull- ständiga jordbruk	25,000
182	Byggande av odlingsvägar	100,000
183	Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare	50,000
	Kolonisation:	
183	Statens kolonisationsnämnder m. m.	25,500
184	Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker	125,000
185	Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträsk kolonisationsområde	4,400
185	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägen- heter m. fl.	100,000
	Grundförbättringar:	
186	Statens avdikningsanslag	3,300,000
188	Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. .	2,000,000
190	Bidrag till täckdikningar	200,000
191	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag.....	100,000

Nionde huvudtiteln.

289

Sid.		Kronor
192	Jordbrukskommissioner	20,000
192	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
192	Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.....	50,000
Säger för egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.		9,641,500

I. Fiskeriväsendet.

Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket:		
193	Avlöningar	37,500
193	Omkostnader	15,700
Fisketillsynsmyndigheten:		
194	Avlöningar	31,800
202	Omkostnader	14,700
202	Utrustning m. m.	27,000
202	Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen	106,800
Statens fartyg för fiskeundersökningar:		
206	Avlöningar	75,300
210	Underhålls- och driftkostnader	6,000
212	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	110,000
213	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	62,000
214	Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten	—
214	Premier för deltagande i sillfiske vid Island	—
214	Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.	*60,000
215	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	100,000
216	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	20,000
216	Understöd åt fiskare	50,000
217	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—
218	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
219	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	7,400
Säger för fiskeriväsendet		724,200

J. Skogsväsendet.

Skogsstyrelsen:		
221	Avlöningar	71,000
221	Omkostnader	10,500
Skogshögskolan:		
221	Avlöningar	233,100
224	Omkostnader	62,700
225	Materiel m. m.	500
225	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	4,000
225	Stipendier	3,000
226	Byggnadsarbeten m. m.	3,000
Statens skogsförsöksanstalt:		
226	Avlöningar	212,900
231	Omkostnader	78,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
232	Utrustning m. m.	21,000
232	Särskilda undersökningar	77,200
233	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.	149,900
235	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	282,200
	Skogsvård m. m.:	
236	Skogsvårdens befrämjande	600,000
238	Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.	700,000
239	Statens skogsutdikningsanslag	200,000
240	Statens skogsodlingsanslag	100,000
240	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	*1,500,000
241	Bidrag till vissa föreningar	5,000
242	Släckning av skogseld	50,000
242	Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet ...	150,000
243	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	—
244	Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län	4,000
244	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	240,000
245	Belöningar för rovdjurs dödande	20,000
245	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	10,000
	Säger för skogsväsendet	4,788,000

K. Lantmäteriväsendet.

	Lantmäteristyrelsen:	
246	Avlöningar	353,500
248	Omkostnader	66,500
	Lantmäterikontoren i länen:	
248	Avlöningar	1,260,300
251	Omkostnader	155,000
	Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:	
252	Avlöningar	1,483,400
255	Resersättning	810,000
256	Ersättning för publik renovation	30,000
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	
256	Bidrag till jorddelningsförrättningar	200,000
257	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	150,000
257	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område	125,000
257	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar ...	25,000
258	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	10,000
258	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15,000
259	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	18,000
259	Ströängars indragande till kronan	25,000
259	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	150,000
	Säger för lantmäteriväsendet	4,876,700

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

L. Rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.

Rikets allmänna kartverk:		
260	Avlöningar	880,400
265	Omkostnader	117,500
266	Kartarbeten m. m.	244,000
267	Utrustning m. m.	10,000
Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:		
Verksamheten i allmänhet:		
267	Avlöningar	347,300
270	Observatörer	83,000
270	Telegramkostnader m. m.	65,000
271	Underhåll av stationer m. m.	20,000
271	Övriga omkostnader	54,800
Särskilda undersökningar:		
272	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	7,600
272	Väderlektjänst för luftfarten	275,600
274	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8,000
Säger för rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.		2,113,200

M. Lappväsendet.

Lappfogdarna m. fl.:		
275	Avlöningar	110,600
278	Omkostnader	70,000
Säger för lappväsendet		180,600

N. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
278	Byggnadsstyrelsens delfond	*1,005,000
278	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	8,000
279	Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom	10,000
279	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	—
279	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	100
280	Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet	2,600
281	Ersättningar för vissa besiktningar och synförrättningar ...	6,000
281	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	150,000
281	Extra utgifter	50,000
281	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	670,000
282	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	60,000
282	Kristillägg	*1,280,000
282	Reglering av vissa kursförluster	18,000
Säger för diverse		3,259,700

Summa **162,856,400**

* Beräknat belopp.

BIHANG

TILL

RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID

LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1942

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov: tionde, elfte och tolfte huvudtitlarna m. m. samt kapitalbudgeten

Bilaga till

1942 års statsverksproposition.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES.

Härefter anmälas de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1942/43 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet, och anföra därvid chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson beträffande de under punkterna 1—16, 19—37 och 39—94 samt statsrådet Domö beträffande de under punkterna 17, 18 och 38 upptagna frågorna följande:

A. Handelsdepartementet.

[1.] **1. Handelsdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågasvarande ändamål är för budgetåret 1941/42 anvisat ett förslagsanslag å 202,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för handelsdepartementet har följande utseende:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	114,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	43,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,000

Summa förslagsanslag kronor 202,000.

Genom beslut den 30 maj 1941 har Kungl. Maj:t förordnat chefen för utrikesdepartementets handelsavdelning att tillsvidare under tiden 1 juni 1941—30 juni 1942 efter chefens för handelsdepartementet närmare bestämmande inom handelsdepartementet biträda vid beredningen av ärenden rörande ut-

Tionde huvudtiteln.

rikes handel. Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, att för berörda uppdrag må utgå särskild ersättning med 2,000 kronor för år räknat från tionde huvudtitelns anslag till extra utgifter.

Med hänsyn till omfattningen av de uppgifter med avseende å utrikes-handeln, vilka ankomma på chefen för handelsdepartementet under rådande förhållanden, torde det vara nödvändigt, att jämväl under budgetåret 1942/43 möjlighet finnes att vid ärendenas beredning inom departementet anlita särskilt biträde. Den under innevarande budgetår tillämpade anordningen avses härvid tillsvidare alltjämt skola komma till användning. Kostnaderna härför torde lämpligen böra bestridas från den å handelsdepartementets av-löningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie per-sonal. För möjliggörande härav synes denna post böra höjas till (43,000 + 2,000 =) 45,000 kronor.

Då jag i övrigt icke föreslår någon ändring i den för handelsdepartementet nu gällande avlöningsstaten, skulle det sammanlagda medelsbehovet under departementets avlöningsanslag för nästa budgetår utgöra (202,000 + 2,000 =) 204,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för handelsdeparte-mentet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>för- slagsvis</i>	»	114,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal . .	»	45,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,000

Summa förslagsanslag kronor 204,000;

dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för budget-året 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av . . kronor 204,000.

[2.] **2. Handelsdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifråga-varande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 27,800 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 4 april 1941.

Med hänsyn till att abonnemangsavgiften för kanslihusets telefonväxel un-der nästa budgetår skall helt bestridas från anslag under kommunikations-departementet, torde handelsdepartementets omkostnadsanslag kunna ned-sättas för samma budgetår med 4,300 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Handelsdepartementet: Omkostnader för budget-året 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av . . . kronor 23,500.

[3.] **3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** För ifrågasvarande ändamål har å riksstaten för löpande budgetår, liksom för ettvarvt av budgetåren 1935/36—1940/41, upptagits ett anslag å 30,000 kronor. De närmare föreskrifterna rörande kontrollen över tillverkningen av krigsmateriel finnas intagna i förordningen den 20 juni 1935 (nr 395) och i kungörelsen samma dag (nr 396) med vissa föreskrifter i anledning av nämnda förordning. Enligt föreskrift i kungörelsen skall sagda kontroll utövas av krigsmaterielinspektionen inom handelsdepartementet.

Vidare hava i förordningen den 19 maj 1939 (nr 174), vilken ersätter en tidigare förordning i ämnet av den 11 juni 1937 (nr 326), meddelats vissa bestämmelser angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel. Enligt kungörelse den 19 maj 1939 (nr 175) med tillämpningsföreskrifter till förordningen samma dag skall jämväl kontrollen över tillverkningen av gasskyddsmateriel handhavas av krigsmaterielinspektionen.

Å riksstatens inkomstsida är för täckande av de med kontrollen över krigsmaterieltillverkningen förenade utgifterna under titel »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen» uppfört ett belopp av 30,000 kronor. Berörda avgifter uttagas av tillverkarna av dylik materiel i proportion till storleken av deras tillverkning enligt av Kungl. Maj:t årligen meddelade bestämmelser. Kontrollen å gasskyddsmaterielen har ansetts icke föranleda någon ökning av krigsmaterielinspektionens avlöningskostnader. Av sistnämnda kontroll eventuellt orsakade ökade utgifter för expenser och resor hava ansetts kunna bestridas av för Kungl. Maj:t eljest tillgängliga medel.

I en av besparingsberedningen den 10 december 1941 avlåten promemoria har — under erinran om de ändrade förhållanden vilka inträtt sedan tillkomsten av gällande bestämmelser i ämnet — ifrågasatts, huruvida den speciella kontroll, som krigsmaterielinspektionen utövar, borde i nuvarande läge bibehållas. I promemorian framföres bland annat tanken, att, i den mån dylik kontroll alltjämt ansåges erforderlig, densamma kunde i stället för av en särskild krigsmaterielinspektion handhavas av annat eller andra organ med besläktade uppgifter. Såsom exempel på dylika organ nämnas i promemorian försvarsväsendets verkstadsnämnd, statens industrikommission, luftskyddsinspektionen och statens ammunitionsnämnd. Under åberopande härav hemställas i promemorian att i rationaliseringssyfte måtte verkställas en utredning om det sätt, på vilket en övervakning av krigsmaterieltillverkningen lämpligen borde i nuvarande läge utformas.

Besparingsberedningens ifrågasvarande promemoria är remitterad för yttrande till ett flertal myndigheter. Utredningen i ämnet har ännu ej avslutats. Det är min avsikt att, sedan så skett, föreslå, att resultatet framlägges för riksdagen i särskild proposition. I avvaktan härpå torde i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår anslag för utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen böra beräknas enligt oförändrade grunder eller sålunda till 30,000 kronor. Såsom »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverk-

*Departements-
chefen.*

ningen» är å riksstatsförslagets inkomstsida beräknat ett belopp av enahanda storlek.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmateriel-tillverkningen* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *anslag* av ..... kronor 30,000.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[4.] 1. **Kommerskollegium: Avlöningar, förslagsanslag.** Å riksstaten för budgetåret 1941/42 är kommerskollegii avlöningsanslag upptaget till 835,500 kronor.

Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
1 redaktör	A 24
5 sekreterare	A 24
1 sjöteknisk konsulent	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 notarier	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14
3 kansliskrivare	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 kanslibiträden	A 7

Befattning	Lönegrad
5 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråingenjör	Eo 24
1 sekreterare	Eo 24.

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för kommerskollegium har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 454,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 276,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100,000

Summa förslagsanslag kronor 835,500.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att kollegii avlöningsanslag måtte för budgetåret 1942/43 bestämmas till 890,900 kronor. Kollegium har därvid föreslagit höjning dels av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 4,200 kronor till 458,200 kronor dels ock av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 51,200 kronor till 327,500 kronor.

Till motivering härför har kollegium anfört i huvudsak följande:

En år 1919 å kollegii kassakontor inrättad icke ordinarie biträdesbefattning hade varit uppförd från och med år 1921 å extra stat i dåvarande andra graden och från och med den 1 juli 1925 å extra stat i lönegraden B 7. I det av 1926 års besparingssakkunniga framlagda förslaget till omorganisation av kollegium hade de sakkunniga uttalat, att såsom biträde åt kollegii kamrerare borde avses ett kanslibiträde, tills vidare liksom dittills å extra stat. Vid den från och med den 1 juli 1929 genomförda omorganisationen hade också befattningen alltjämt uppförts å extra stat i lönegraden B 7. Från och med den 1 juli 1935 hade befattningen ombildats till en extra ordinarie befattning i 7:e lönegraden. Av den lämnade redogörelsen framginge, att befattningen

under mer än tjugo år bestått såsom kanslibiträdesbefattning å extra stat respektive e. o. kanslibiträdesbefattning. Då det föreläge ett stadigvarande behov av ett kvalificerat biträde åt kamreraren, ville kollegium föreslå, att befattningen nu ombildades till ordinarie kanslibiträdesbefattning. Den härför erforderliga ökningen av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* syntes med hänsyn till att det torde kunna förväntas, att befattningen komme att tillsättas med befattningshavare med hög löneklassplacering (innehavaren av den nuvarande e. o. kanslibiträdesbefattningen vore placerad i högsta löneklassen), böra beräknas efter högsta löneklassen och skulle sålunda uppgå till 4,239 kronor (= 4,395 — 57 — 99) eller i runt tal 4,200 kronor.

Vad anginge anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* kunde denna post till en början, vid bifall till nyssnämnda förslag, minskas med ett belopp motsvarande avlöning till ett e. o. kanslibiträde i högsta löneklassen (= 4,209 — 51 — 93) eller i runt tal 4,000 kronor.

Efter framställning av kollegium hade Kungl. Maj:t den 30 maj 1941 medgivit, att den i kollegii avlöningsstat för budgetåret 1940/1941 under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. finge överskridas med högst 63,000 kronor för bestridande av avlöningskostnader under samma budgetår för den förstärkning av personalen å kollegii industribyrå, som då varit erforderlig för handläggning av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift (jfr prop. nr 185; r. skr. nr 232). Enär det anslag, som för budgetåret 1941/42 anvisats till avlöningar till icke-ordinarie personal hos kollegium, icke beräknats med hänsyn till avlöningskostnaderna för den ifrågavarande låneverksamheten och anslaget torde komma att visa sig otillräckligt för bestridandet av dessa kostnader, komme kollegium att framdeles inkomma med framställning om den förstärkning av anslaget för budgetåret, som kunde visa sig erforderlig för ändamålet. Till belysning av omfattningen av den ifrågavarande låneverksamheten finge nämnas, att antalet under budgetåret 1940/41 inkomna låneansökningar uppgått till 11,922. Under samma tid hade beviljats sammanlagt 7,949 lån å tillhoppa 14,768,390 kronor. Under månaderna april—juli 1941 hade antalet låneansökningar varit respektive 465, 343, 201 och 198. Någon mera betydande ökning av låneansökningarna torde, så vitt nu kunde bedömas, icke vara att förvänta. Emellertid började nu den amorteringsfria tiden för det stora flertalet lån att utlöpa. För en väsentlig del av lånen, i stort sett de lån, som beviljats till slutet av år 1940, vore lånetiden sex år, varav ett år amorteringsfritt, samt för de senare beviljade lånen tre år, varav ett halvår amorteringsfritt. För den fortsatta låneverksamheten, som till stor del torde komma att avse övervakande av de beviljade lånen och amorteringarnas behöriga fullgörande, kunde nu beräknas att för flera år framåt extra personal komme att bli erforderlig. Medel till bestridande av avlöningskostnaderna för denna personal syntes därför böra inräknas i kollegii avlöningsanslag för budgetåret 1942/43.

För närvarande vore för ifrågavarande låneverksamhet såsom extra personal på industribyrån anställda fyra amanuenser med heltidstjänstgöring samt tio extra kontors- och därmed likställda biträden. Det hade därjämte visat sig nödvändigt att anställa ett extra biträde på kollegii kassakontor, då arbetsbördan där genom låneverksamheten betydligt ökat. Det med låneverksamheten sammanhängande mera kvalificerade biträdesarbetet på industribyrån utfördes av ett hos kollegium anställt e. o. kanslibiträde. För att emellertid icke behöva i allt för stor utsträckning kräva övertidsarbete av det ifrågavarande kanslibiträdet, vilket kollegium fortsättningsvis icke an-

såge sig kunna göra, funne kollegium det erforderligt, att ett av de förutnämnda extra biträdena utbyttes mot ett kanslibitråde i lönegraden Eo 7. Kostnaderna för den särskilt för låneverksamheten på industribyrån anställda personalen ävensom för nyssnämnda biträde på kassakontoret syntes kollegium för budgetåret 1942/43 böra beräknas på följande sätt:

Två amanuenser i lönegraden Eo 14, $2 \times (4,830 - 102 - 153)$	kronor	9,150
Två amanuenser i lönegraden Ex 14, $2 \times 4,395$	»	8,790
Ett e. o. kanslibitråde i lönegraden Eo 7 ($4,023 - 51 - 93$)	»	3,879
Tio extra kontorsbiträden i lönegraden Ex 4, $10 \times 2,562$	»	25,620
Övertidsersättningar	»	4,000
	Summa kronor	51,439.

För bestridandet av avlöningskostnaderna för den särskilt för här ifrågavarande låneverksamhet erforderliga personalen skulle sålunda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal behöva ökas med 51,500 kronor.

Kollegium finge vidare erinra, hurusom Kungl. Maj:t uppdragit åt kollegium att verkställa bearbetning av statistiken rörande utrikeshandeln till ledning för genomförande och handhavande av erforderliga regleringar av produktion och utrikeshandel. I samband härmed hade Kungl. Maj:t förklarat, att en assistent ävensom en extra befattningshavare vid konjunkturinstitutet tillsvidare skulle fullgöra dem vid institutet åliggande tjänstgöring hos kollegium. Medel till bestridande av kostnaderna för avlöning av ifrågavarande befattningshavare ävensom övriga arbetskostnader för uppdraget hade för innevarande budgetår inräknats i kollegii avlöningsanslag. Nämnde assistent ägde enligt beslut av Kungl. Maj:t åtnjuta ett arvode av 700 kronor för månad, under det att den extra befattningshavaren sedan den 1 juli 1941 tills vidare vore anställd såsom e. o. kontorsbiträde hos kollegium. Då det syntes lämpligt, att den ifrågavarande bearbetningen av handelsstatistiken, som torde bli av längre varaktighet, även i fortsättningen ägde rum å kollegii statistiska byrå, borde för handhavande av detta arbete en särskild extra ordinarie befattning inrättas, vilken torde böra placeras i 21:a lönegraden i e. o. löneskalan. Inrättandet av ifrågavarande befattning föranledde icke någon höjning av anslagsposten.

Slutligen beräknade kollegium, att för löneklassuppflyttningar under budgetåret 1942/43 skulle erfordras ett belopp av 3,700 kronor. Anslagsposten syntes med hänsyn härtill böra ytterligare höjas med sistnämnda belopp.

Vid bifall till de av kollegium sålunda framlagda förslagen beträffande ifrågavarande anslagspost skulle densamma upptagas till ($276,300 - 4,000 + 51,500 + 3,700 =$) 327,500 kronor.

Över kommerskollegii förslag om ombildning till ordinarie tjänst av en e. o. kanslibiträdesbefattning har *allmänna lönenämnden* den 18 september 1941 avgivit utlåtande. Nämnden har därvid förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till sagda förslag.

I överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför rörande lönegradsplaceringen för vissa befattningshavare torde sjötekniske konsulenten hos kommerskollegium böra uppflyttas från lönegraden A 24 till lönegraden A 26 samt kansli-

*Departement-
chefen.*

biträdesbefattningen i lönegraden A 7 å kollegii fartygsinspektionsbyrå böra omändras till en kontoristtjänst i lönegraden A 9. Vidare tillstyrker jag kollegii av allmänna lönenämnden biträdda förslag om överförande till ordinarie stat av den sedan mer än tjugo år å kollegii kassakontor anställda, å icke-ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningen. I anslutning till vad jag nu anfört torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra höjas med i runt tal 4,400 kronor och sålunda upptagas till 458,400 kronor.

Med anledning av överflyttningen å ordinarie stat av nyssnämnda kanslibiträdesbefattning kan anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med ett belopp av i runt tal 4,000 kronor. Å andra sidan torde, såsom kommerskollegium föreslagit, posten böra höjas med ett belopp av 3,700 kronor för beräknade löneklassuppflyttningar. Med anledning av vad kollegium föreslagit tillstyrker jag vidare, att för viss bearbetning av statistiken rörande utrikeshandeln inrättas en extra ordinarie aktuariefattning i 21 lönegraden. Enär på sätt kollegium erinrat, medel till bestridande av avlöningen till denne befattningshavare redan beräknats i den för löpande budgetår bestämda anslagsposten, föranleder förslagets bifallande icke någon höjning av posten. Anslagsposten skulle alltså behöva upptagas till $(276,300 - 4,000 + 3,700 =) 276,000$ kronor.

Då någon ändring av övriga i avlöningsstaten ingående anslagsposter ej ifrågasättes, skulle anslaget sammanlagt uppgå till $(458,400 + 5,200 + 276,000 + 100,000 =) 839,600$ kronor.

Vad angår de av kollegium beräknade kostnaderna, 51,500 kronor, för avlöning av den personal å kollegii industribyrå och kassakontor, som erfordras för handläggning av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift, torde, med hänsyn till anordningens tillfälliga karaktär, medel härför böra upptagas under ett särskilt anslag. Under samma anslag torde jämväl böra föras de med kollegii befattning med berörda ärenden förenade expenskostnaderna. På sätt närmare framgår av nästföljande punkt, beräknas sistnämnda kostnader av kollegium till 12,000 kronor. Jag föreslår, att medelsanvisningen under ifrågavarande nya anslag bestämmes till i avrundat tal 60,000 kronor samt att anslaget erhåller förslagsanslags natur.

Under återopande av det anförda hemställer jag beträffande nu förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	

1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30

Tionde huvudtiteln.

9

Befattning	Lönegrad
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör ..	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
1 sjöteknisk konsulent	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
1 redaktör	A 24
5 sekreterare	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 notarier	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14
3 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 kanslibiträden	A 7
5 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad änd en 20:e.

1 förste byråingenjör	Eo 24
1 sekreterare	Eo 24
1 aktuarie	Eo 21;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Tionde huvudtiteln.**Avlöningsstat.**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 458,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t	» 5,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 276,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100,000

Summa förslagsanslag kronor 839,600;

dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 839,600.

[5.] **2. Kommerskollegium: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågasvarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 156,000 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för kommerskollegium:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 6,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 85,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 73,000

Summa kronor 172,500

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer... kronor 16,500

Nettoutgift kronor 156,000.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 11,000 kronor samt för övriga expenser 74,500 kronor, därav för kollegii eget behov högst 66,500 kronor och för annat än kollegii eget behov (blankettryck) förslagsvis 8,000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* gjort framställning om medelsanvisning för bestridande av kollegii omkostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium föreslagit dels ökning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 1,000 kronor till 7,000 kronor, av anslagsposten till reseersättningar med 3,000 kronor till 11,000 kronor och av anslagsposten till expenser med 12,000 kronor till 97,500 kronor, dels ock nedläggning av anslagsposten till publikationstryck med 6,000 kronor till 67,000 kronor. Enär kollegium beräknat försäljningsmedlen för sjömansrullor m. m.

till 10,500 kronor, har kollegium hemställt, att ifrågavarande anslag måtte upptagas till 172,000 kronor.

Som motivering för sina förslag har kollegium anfört i huvudsak följande:

Under budgetåret 1940/41 hade kostnaderna för *sjukvård m. m.* belöpt sig till sammanlagt i runt tal 6,800 kronor. Med hänsyn härtill syntes anslagsposten böra höjas till 7,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 hade anvisats till *reseersättningar* ett belopp av 10,000 kronor. Kostnaderna hade under budgetåret belöpt sig till i runt tal 9,600 kronor. Det torde vara att förvänta, att resekostnaderna under budgetåret 1941/42 komme att överstiga sistnämnda belopp. Enligt kungörelsen den 2 maj 1941 (nr 414) om vissa ändringar i kungörelsen den 13 september 1918 (nr 718) angående allmänna bestämmelser för lån från kraftledningslånefonden hade kollegium ålagts att ombesörja fortlöpande teknisk och ekonomisk kontroll av de företag, vartill lån lämnats. Denna kontrollverksamhet torde föranleda, att tjänstemän å kollegii elektriska byrå måste i icke obetydlig utsträckning företaga tjänsteresor. Bland annat på grund härav och med hänsyn till belastningen under det sistförflutna budgetåret syntes anslagsposten till reseersättningar för budgetåret 1942/43 böra höjas till 11,000 kronor.

En höjning av anslagsposten till *expenser* borde vidtagas genom inräkande däri av medel till bestridande av de extra kostnader, som föranleddes av den utvidgning kollegii verksamhet för handläggning av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift undergått. Kollegium ville erinra om, att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 mars 1941 lämnat av kollegium begärt medgivande att för bestridande av de utav denna låneverksamhet föranledda extra kostnader överskrida anslagsposten till *expenser* för budgetåret 1940/41 med 39,900 kronor. Jämväl för löpande budgetår torde medgivande att överskrida anslagsposten för täckande av kostnader för låneverksamheten bliva erforderligt. För budgetåret 1942/43 torde expenskostnaderna för låneverksamheten kunna beräknas till följande belopp:

Soliditetsupplysningar	kronor	5,000
Telefonkostnader (extra abonnemang samt interurbansamtal)	»	3,000
Trycksaker	»	1,500
Skrivmateriel m. m.	»	2,500
	Kronor	12,000.

De i anslagsposten nu beräknade medlen för kollegii eget behov, 66,500 kronor, borde sålunda höjas med nyssnämnda belopp, 12,000 kronor, till 78,500 kronor.

Anslagsposten till *publikationstryck* hade för budgetåret 1940/41 nedsatts till 73,000 kronor från 82,000 kronor under budgetåret 1939/40. Belastningen å posten under sistnämnda budgetår hade i det närmaste motsvarat det för samma budgetår beräknade beloppet. Under budgetåret 1940/41 hade kostnaderna för publikationstryck belöpt sig till i runt tal 56,400 kronor. Denna nedgång av tryckningskostnaderna hade till största delen föranletts av den begränsning, som vidtagits beträffande tryckningen av publikationen Kommersiella meddelanden, samt den inskränkning, som med hänsyn till krisförhållandena skett i avseende å tryckningen av statistiska publikationer. Det torde emellertid vara att förvänta, att tryckningen av statistiska publikationer, så snart normala förhållanden inträdde, komme att bli av i stort sett samma omfattning som före krigsutbrottet. På grund härav och även med hänsyn

till den inträdda stegringen av kostnaderna för tryckning syntes en sänkning av anslagsposten som helt svarade mot den minskade belastningen under det senast förflutna budgetåret icke böra vidtagas. En viss begränsning av tryckningskostnaderna föranleddes emellertid därav, att kostnaderna för tryckning av ny skeppslista icke, såsom vid anslagspostens bestämmande beräknats, komme att belasta denna anslagspost. I anslagsposten för budgetåret 1941/42 hade inräknats ett belopp av omkring 6,000 kronor till tryckning av ny skeppslista. Då någon nettoutgift för ifrågavarande tryckningskostnader icke ansåges böra orsakas statsverket, hade omkostnadsstatens inkomstsida höjts med ett belopp av 6,000 kronor till 16,500 kronor. Sedermera hade emellertid överenskommelse träffats med ett tryckeriföretag om tryckning av skeppslistan på sådana villkor, att kollegium tillhandahölle manuskriptet samt utan kostnad erhöle ett antal exemplar för utdelning till beskickningar och konsulat samt andra statliga organ, under det att försäljningen av skeppslistan till allmänheten till av kollegium bestämt pris helt omhänderhades av tryckeriföretaget. Under angivna förhållanden syntes anslagsposten till publikationstryck kunna nedsättas till 67,000 kronor samtidigt som omkostnadsstatens inkomstsida minskades med motsvarande belopp.

Departements-
chefen.

I avvaktan på ytterligare erfarenhet om belastningen å anslagsposten till sjukvård m. m. torde denna post kunna bibehållas vid oförändrat belopp. Ej heller anser jag mig kunna förorda någon höjning av anslagsposten till reseersättningar.

Enligt vad jag anfört vid behandlingen av kommerskollegii avlöningsanslag torde samtliga de medel, vilka erfordras för bestridande av kollegii kostnader för handläggningen av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift, böra anvisas under ett särskilt anslag. Då den av kollegium föreslagna höjningen med 12,000 kronor av anslagsposten till expenser sålunda ej erfordras, torde nämnda anslagspost böra upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 85,500 kronor.

Vad slutligen beträffar anslagsposten till publikationstryck synes densamma med hänsyn till belastningen kunna begränsas till i runt tal 60,000 kronor. Mot kollegii beräkning av omkostnadsstatens inkomstsida har jag ej något att erinra.

Omkostnadsstaten för budgetåret 1941/42 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

U t g i f t e r:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	6,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	85,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	60,000
		<hr/>
	Summa kronor	159,500.

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer....	kronor	10,500
		<hr/>
	Nettoutgift kronor	149,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Kommerskollegium: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 149,000.

[6.] **3. Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden, förslagsanslag.** På sätt jag föreslagit vid behandlingen av kommerskollegii avlöningsanslag torde för bestridande av de kostnader, vilka äro förenade med kollegii behandling av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift, böra anvisas ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 60,000.

[7.] **4. Bergsstaten: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 93,000 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för bergsstaten:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 80,200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000
Summa förslagsanslag kronor 93,000.	

Jämlikt av Kungl. Maj:t förenämnda dag lämnad föreskrift må anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal användas allenast till bestridande av kostnader för vikariat å ordinarie tjänst.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* för nästa budgetår beräknat bergsstatens avlöningskostnader till 89,100 kronor, därav 76,700 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 800 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 11,600 kronor till rörligt tillägg.

Kommerskollegii förslag till beräkning av bergsstatens avlöningsanslag har icke givit mig anledning till annan erinran än att posten rörligt tillägg för utjämnning av anslagets slutsumma torde böra bestämmas till 11,500 kronor. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Tionde huvudtiteln.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 76,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11,500

Summa förslagsanslag kronor 89,000;

dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 89,000.

[8.] 5. **Bergsstaten: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av bergsstatens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 15,000 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för bergsstaten:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 200
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 10,500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 4,300

Summa kronor 15,000.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 600 kronor och för övriga utgifter högst 3,700 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium*, under framhållande att sammanlagda kostnaden för bergsstatens resor under budgetåret 1940/41 uppgått till omkring 12,000 kronor, hemställt att anslagsposten reseersättningar måtte höjas med 1,500 kronor till förstnämnda belopp samt att i enlighet härmed anslagets slutsumma måtte bestämmas till 16,500 kronor.

Departements-
chefen.

För egen del föreslår jag, att omkostnadsstaten för bergsstaten för nästa budgetår beräknas enligt samma grunder som de för närvarande tillämpade. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 15,000.

[9.] 6. **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 39,200 kronor.

Den 5 maj 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för sprängämnesinspektionen:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänsteman å ordinarie stat.

1 sprängämnesinspektör ..... A 28

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråingenjör ..... Eo 24

1 assistent ..... Eo 21.

Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för sprängämnesinspektionen har följande utseende:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	10,600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	23,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5,000

Summa förslagsanslag kronor 39,200.

I skrivelse den 28 augusti 1941 angående anslag till sprängämnesinspektionen för nästa budgetår har *kommerskollegium* förutsatt, att viss omorganisation av inspektionen borde komma till stånd. Med utgångspunkt härifrån har kollegium beräknat medelsbehovet för bestridande av inspektionens avlöningskostnader under budgetåret till 63,200 kronor, nämligen till avlöningar till ordinarie tjänstemän 45,900 kronor, till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1,200 kronor, till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 8,100 kronor och till rörligt tillägg 8,000 kronor.

Till grund för den ifrågasatta organisationsändringen ligger en av *statens ammunitionsnämnd* den 6 februari 1941 till Kungl. Maj:t avlåten framställning om inrättande av en militär byrå inom sprängämnesinspektionen. Ammunitionsnämnden har därvid anfört följande:

Förordningen den 18 maj 1928 (nr 139) angående explosiva varor ägde jämligt bestämmelse i 5 § icke tillämpning å kronans fabriker, verkstäder och förråd eller å kronan tillhöriga explosiva varor, som vore avsedda för krigsmaktens behov, dock att vad i förordningen stadgades angående transport skulle gälla även explosiva varor, varom här vore fråga, där ej transporten skedde under ledning av militärbefäl eller annan av vederbörande militär myndighet förordnad person.

De ytterligt omfattande förråd av explosiva varor för försvarets behov, som nu komme att uppläggas inom landet, tarvade en särskilt noggrann övervakning även ur allmän säkerhetssynpunkt. Dessutom borde tillverkningen och förvaringen av explosiva varor inom försvarsväsendet undergå periodiskt återkommande inspektioner, varvid bland annat borde övervakas, att utfärdade säkerhetsbestämmelser m. m. följdes.

Jämligt instruktionen för sprängämnesinspektionens befattningshavare åläge det visserligen sprängämnesinspektören att lämna övriga myndigheter tekniskt sakkunnigt biträde inom området för hans sakkunskap. Med sprängämnesinspektionens nuvarande organisation torde densamma för närvarande ej vara rustad att åtaga sig dessa omfattande uppgifter. Det syntes därför lämpligt, att en militär byrå upprättades inom sprängämnesinspektionen för

att särskilt handlägga ärenden rörande explosiva varor för krigsmaktens behov. Härigenom vunnes enhetlighet vid behandlingen av frågor rörande sådana varor för såväl civilt som militärt bruk.

I avvaktan på att en dylik permanent militär byrå inom sprängämnesinspektionen kunde bli inrättad hade ammunitions- och verkstadsnämnderna, arméförvaltningens tygdepartement samt marin- och flygförvaltningarna sams emellan överenskommit att uppdraga åt ammunitionsnämnden att tills vidare för deras räkning ur säkerhetssynpunkt handlägga ärenden rörande explosiva varor för krigsmaktens behov.

Över ammunitionsnämndens framställning har kommerskollegium den 18 mars 1941 avgivit infordrat utlåtande. Vid kollegii utlåtande är fogat ett av kollegium från sprängämnesinspektionen inhämtat, den 14 februari 1941 dagtecknat yttrande i ämnet.

Sprängämnesinspektionen anför, bland annat, följande:

Framför allt under den senaste tiden, då den militära verksamheten på områdena för tillverkning, lagring, innehav o. s. v. av explosiva varor varit särskilt livlig, hade behovet av en författning, som ur säkerhetssynpunkt reglerade samma verksamhet, visat sig kännbart. Därest en sådan författning komme att utfärdas, uppkomme givetvis behovet av en myndighet med uppgift att enligt likartade grunder som nu skedde på det icke-militära området lämna tekniska anvisningar till de statliga myndigheterna rörande författningens tillämpning samt att övervaka författningens efterlevnad.

Det hade ifrågasatts huruvida den militära sprängämnesinspektionen borde utgöra en självständig myndighet eller anslutas till den allmänna sprängämnesinspektionen. Statens ammunitionsnämnd förordade i sin skrivelse en anslutning av den militära inspektionsmyndigheten till den allmänna sprängämnesinspektionen, ett förslag som överbefälhavaren biträtt. Sprängämnesinspektionen hade för sin del intet att erinra mot en dylik ordning, varigenom en önskvärd enhetlighet i de civila och militära ärendenas behandling torde kunna bättre säkerställas än därest de militära ärendena skulle handläggas av en fristående inspektionsmyndighet.

Såsom ammunitionsnämnden framhållit kunde sprängämnesinspektionen emellertid icke åtaga sig det väsentligt ökade arbete, som bleve en följd av ett åläggande för inspektionen att ur säkerhetssynpunkt handlägga ärenden rörande explosiva varor jämväl för krigsmaktens behov, utan därför skulle krävas inrättande av en militär avdelning vid inspektionen. Omfattningen av den utbyggnad av sprängämnesinspektionens organisation, som sålunda skulle bli erforderlig, bleve givetvis beroende av de uppgifter, som skulle tillkomma inspektionen utöver dess uppgifter enligt nu gällande författningar och instruktion.

Vid ett sammanträde inom statens ammunitionsnämnd med representanter för nämnden, sprängämnesinspektionen och de militära försvarsgrensförvaltningarna hade de närvarande beslutat tillstyrka vissa riktlinjer för omfattningen av verksamheten inom en blivande militäravdelning inom inspektionen.

Med utgångspunkt härifrån finge sprängämnesinspektionen framlägga följande förslag till organisation av inspektionen.

För militäravdelningen erfordrades en särskild chef för att handlägga och föredraga de militära ärendena. Denne chef borde lämpligen vara officer med teknisk utbildning och med erfarenhet rörande explosiva varor för krigsmaktens behov. Med hänsyn till att denne officer borde kunna själv-

ständigt utföra inspektionsuppdrag vid militära fabriker och förråd, borde han helst innehava regementsofficers grad. Avdelningschefen borde vara fast anställd på sprängämnesinspektionens stat.

Under nu rådande förhållanden och även framdeles komme tillsynen av de militära fabriker och förråden för explosiva varor att kräva regelbunden tillsyn. Det kunde tänkas, att avdelningschefen icke själv vore i stånd att vid sidan av byråarbetet i önskvärd utsträckning företaga samtliga härför erforderliga inspektioner. Behovet av arbetskraft för inspektion kunde bli ganska olika på olika tider och det låge därför nära till hands att söka tillskapa en elastisk organisation för inspektionsarbetet. I annat sammanhang hade av sprängämnesinspektionen och statens ammunitionsnämnd gemensamt påvisats behovet av särskilda sprängämnesteknici för försvarets förband, motsvarande redan förefintliga gasskyddsteknici. Det vore möjligt att utbildningen av dessa sprängämnesteknici kunde förläggas till inspektionens militäraavdelning och att för vissa enklare inspektionsuppdrag sådana sprängämnesteknici skulle kunna av sprängämnesinspektionen utnyttjas. Med en sådan anordning torde möjligen behovet av arbetskraft vid militäraavdelningen utöver avdelningschefen kunna tillgodoses med endast en yngre officer, som kunde vara på viss tid kommenderad vid inspektionen och som torde kunna utväljas bland förenämnda sprängämnesteknici.

Utöver nämnda tjänstemän vid militäraavdelningen måste sprängämnesinspektionen utökas med ett kanslibitråde.

Den utökning av inspektionens stat, som således föresloges, utgjorde en chef för inspektionens militäraavdelning förslagsvis i lönegrad A 27, en officer i kompaniofficers tjänsteställning, som på viss tid förslagsvis tre år åt gången skulle kommenderas till tjänstgöring vid inspektionen, med utöver lön på stat ett arvode av exempelvis 1,200 kronor per år och ett kanslibitråde i A 7.

I samband med omorganisationen och med hänsyn till det avsevärt ökade arbete och ansvar, som härigenom komme att åligga sprängämnesinspektören, torde denne böra givas ställning som överinspektör och chef samt placeras i lönegrad A 29. Vidare torde förste byråingenjören, som vid den nya organisationens genomförande i högre grad än tidigare måste självständigt handlägga och föredraga civila ärenden, böra givas motsvarande ställning som chefen för militäraavdelningen och sålunda placeras i lönegrad A 27.

Kommerskollegium har för egen del i sitt berörda utlåtande den 18 mars 1941 anfört i huvudsak följande:

I likhet med sprängämnesinspektionen funne kollegium önskvärt, att en enhetlig behandling av militära och civila ärenden angående den allmänna säkerheten vid handhavandet av explosiva varor komme till stånd, och tydligen tillgodosåges detta önskemål bäst genom att både militära och civila ärenden handlades hos sprängämnesinspektionen. Kollegium finge därför förorda bifall till ammunitionsnämndens förslag.

Redan i fredstid vore sprängämnesinspektionen strängt sysselsatt och medan krigsutbrottet väntades samt nu under kriget hade den blivit synnerligen överhopad med göromål. Lades även de militära ärendena, varom nu vore fråga, under sprängämnesinspektören, måste detta därför medföra, att de civila ärendena mera än hittills komme att åvila hans underordnade civila befattningshavare. Kollegium funne sig därför nödsakad att i detta sammanhang upptaga frågan om sprängämnesinspektionens organisation i dess helhet.

Å inspektionen vore för närvarande anställd allenast en ordinarie tjänsteman, nämligen sprängämnesinspektören i lönegrad A 28. De icke-ordinarie befattningshavarna vore en förste byråingenjör i lönegrad Eo 24, en assistent i Eo 21, en halvtidsamanuens i Eo 18 och ett kontorsbiträde i Eo 4.

Den ökade betydelse sprängämnesinspektörsbefattningen skulle erhålla enligt nu förevarande förslag borde medföra en den ändrade tjänsteställningen motsvarande benämning och placering i lönehänseende. Kollegium, som redan förut i yttrande till tjänsteförteckningssakkunniga föreslagit sprängämnesinspektörens placering i lönegrad A 29 såsom mest motsvarande den inspektörsställning med hela riket till tjänstgöringsområde, vilken han redan nu intoge, funne att, om hans befogenheter och ansvar avsevärt vidgades, ytterligare skäl föreläge för att denna placering bereddades honom. Därvid torde hans titel böra ändras till överinspektör.

Under honom skulle inspektionen arbeta på två avdelningar, en civil och en militär, därvid dock ej borde uppdragas så stela gränser mellan befattningshavarnas åligganden, att icke vid behov biträde från den ena avdelningen kunde lämnas den andra.

Innan ytterligare erfarenhet vunnits angående behovet att överflytta avgörandet i vissa civila ärenden från överinspektören, ansåge sig kollegium ej böra föreslå inrättandet av en chefsbefattning på civilavdelningen. Den ökning i arbetsbördan, som emellertid måste falla på förste byråingenjören, torde likväl kunna motivera en förbättrad ställning i avlöningshänseende. En sådan förbättring skulle ligga redan i en överflyttning på ordinarie stat. Då möjligheten av att tjänsten bleve obehörlig inom avsevärd tid torde vara utesluten, funne kollegium självfallet, att tjänsten borde vara ordinarie. Tills vidare ville kollegium av sparsamhetsskäl och i avvaktan på hur förhållandena utvecklade sig inskränka sig till att yrka på denna förbättring i förste byråingenjörens ställning.

Motsvarande gällde även assistenten.

Inspektionens förslag om den militära avdelningens organisation ansåge sig kollegium böra biträda. Behovet av en avdelningschef torde på detta specialområde vara tydligare än på det civila området. Kollegium förutsatte som regel, att avdelningschefen bleve en f. d. militär, som varit ledare av ammunitionstillverkning. I den totala kostnad för statsverket, som en sådan befattningshavare betingade, gjordes givetvis genom hans ställning som pensionär vissa besparingar.

Kollegium hade icke något att erinra mot att utbildningen av yngre militära sprängämnestekniker skedde i samarbete med sprängämnesinspektionen, vars samtliga tekniskt utbildade befattningshavare torde kunna deltaga i ledningen av denna utbildning.

Registrators- och skrivgöromålen åläge nu ett extra ordinarie kontorsbiträde. Redan nu vore särskilt registratorsgöromålen så tidsödande, att det därmed förenade skrivarbetet tyvärr måste eftersättas, vilket lände till stor olägenhet. Det funnes icke något skäl för befattningens kvarstående såsom extra ordinarie.

Med införlivandet av en militär avdelning i sprängämnesinspektionen följde otvivelaktigt en sådan ansvällning av amanuens-, registrators- och arkivgöromål samt vanligt skrivarbete, att för utförande därav erfordrades dels en heltidsamanuens, dels en särskild befattningshavare för registrerings- och arkiveringsverksamheten och dels en för det övriga skrivarbetet. Då det icke under några förhållanden kunde komma att räcka med endast en befattningshavare för både de civila och de militära registrerings-, arkiv- och skrivgöromålen, borde å ordinarie stat uppföras såväl ett kansli- som ett kontorsbiträde, i likhet med amanuensen gemensamma för båda avdelningarna.

Över omorganisationsförslaget hava allmänna lönenämnden den 22 september och statskontoret den 13 oktober 1941 avgivit infortrade utlåtanden.

Allmänna lönenämnden anför i huvudsak följande:

Vad anginge frågan om uppflyttning av sprängämnesinspektören från lönegraden A 28 till lönegraden A 29 finge lönenämnden framhålla, att nämnden i utlåtande över av de s. k. tjänsteförteckningssakkunniga förordat förslag till dylik förändring lämnat de sakkunnigas förslag utan erinran. Nämnden funne sig vidare — under förutsättning att den ifrågasatta utvidgningen av inspektionens uppgifter komme till stånd — kunna tillstyrka, att de nuvarande befattningarna såsom förste byråingenjör och assistent omändrades till ordinarie tjänster. Mot inrättandet av en särskild befattning såsom chef för militäravdelningen i lönegrad A 27 hade nämnden icke funnit sig böra framställa någon erinran i och för sig under förutsättning likväl, att för befattningen i fråga avsåges en från aktiv stat överflyttad officer eller ock civil person med erfarenhet från ifrågasatt arbetsområde. Därest åter befattningen skulle komma att beklädas av en pensionerad officer, syntes i stället den anordningen böra väljas, att med befattningen förenades ett arvode så avvägt, att detsamma tillika med utgående pension motsvarade eller något överstege de avlöningsförmåner, befattningshavaren senast uppburit å aktiv stat. Beträffande avvägningen av det tilläggsarvode, som skulle tillkomma en såsom biträde åt den militära avdelningschefen kommenderad officer, finge till jämförelse meddelas, att motsvarande arvoden till exempelvis vissa vid statens järnvägar tjänstgörande militärassistenter och till samtliga vid telegrafstyrelsen å militärkontoret tjänstgörande officerare utgjorde 900 kronor. Med hänsyn härtill syntes arvodet till den officer, som kommenderades såsom biträde vid sprängämnesinspektionen, icke böra sättas till högre belopp än 900 kronor. Vad slutligen anginge förslaget om uppförande å ordinarie stat av en kanslibitrådes- och en kontorsbitrådestjänst ville nämnden framhålla, att för sistnämnda tjänst tillsvidare endast borde avses en extra ordinarie befattningshavare.

Statskontoret anför bland annat följande:

Statskontoret föreställde sig, att det näppeligen torde kunna råda tvekan därom, att under nuvarande exceptionella förhållanden fog funnes för att åt särskild befattningshavare uppdraga att utöva tillsyn över tillverkning och förvaring av explosiva varor inom försvarsväsendet. Däremot vore statskontoret icke övertygat om att, sedan mera normala förhållanden åter inträtt, behov av en särskild militär sprängämnesinspektion skulle visa sig föreligga. I betraktande härav måste statskontoret, som i varje fall icke kunde tillstyrka inrättandet av ordinarie befattning för avdelningschefen eller hans placering i högre lönegrad än som gällde för förste byråingenjören vid inspektionen, bestämt förorda, att å sprängämnesinspektionens stat allenast upptoges arvoden åt en pensionerad officer och därutöver — i fall av behov — åt en såsom biträde åt denne kommenderad officer. Åt den sistnämnde torde arvodet — såsom allmänna lönenämnden föreslagit — böra bestämmas till 900 kronor, medan arvodet till den militäre sprängämnesinspektören torde böra fastställas till förslagsvis samma belopp, 4,500 kronor, som tillkomme föreståndaren för marinavdelningen vid sjöhistoriska museet, därest denne vore pensionerad officer. Å arvodena borde icke utgå dyrtidstillägg. För ombesörjandet av förekommande skrivgöromål torde medel böra beräknas för ett extra skrivbiträde i 2 lönegraden, 2,382 kronor. Utöver vad som sålunda förordats kunde statskontoret icke tillstyrka annan förändring av sprängämnesinspektionens organisation än som betingades av tjänsteförteckningssakkunnigas förslag om höjd lönegradsplacering för sprängämnesinspektören.

Departements-
chefen.

Sprängämnesinspektionens uppgifter beträffande tillsynen över tillverkning och lagring m. m. av explosiva varor äro, såsom i det föregående erinrats, för närvarande begränsade till ärenden, vilka ej avse statliga myndigheters befattning med dylika varor för krigsmaktens behov. Olägenheterna av denna begränsning hava framträtt särskilt starkt under rådande extraordinära förhållanden. Nuvarande anordning, enligt vilken statens ammunitionsnämnd handlägger de ärenden, som enligt vad nyss sagts äro undantagna från sprängämnesinspektionens tillsyn, innebär ej en på längre sikt tillfredsställande lösning av frågan. I likhet med de myndigheter, vilka uttalat sig i ämnet, förordar jag, att en enhetlig handläggning av ärenden angående behandlingen ur säkerhetssynpunkt av explosiva varor kommer till stånd. Jag biträder jämväl uppfattningen, att detta önskemål lämpligast tillgodoses genom att såväl militära som civila ärenden av förevarande slag anförtros åt sprängämnesinspektionen. I detta syfte torde såsom föreslagits viss utbyggnad av inspektionens organisation böra ske. Den i sådant hänseende förordade uppdelningen av inspektionens verksamhet å två avdelningar, en för civila och en för militära ärenden, synes ändamålsenlig.

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför rörande lönegradsplaceringen för vissa befattningshavare torde i förevarande sammanhang chefen för sprängämnesinspektionen böra uppflyttas till lönegraden A 29. Jag tillstyrker vidare kommerskollegii, av lönenämnden förordade förslag om överflyttning till ordinarie stat av de för den civila avdelningen avsedda, för närvarande å extra ordinarie stat uppförda befattningarna såsom förste byråingenjör i 24 lönegraden och assistent i 21 lönegraden.

Befattningshavarna å den militära avdelningen synas, på sätt föreslagits, böra utgöras av en chef samt en assistent åt denne. Beträffande avdelningschefen torde denne lämpligen böra placeras såsom extra ordinarie befattningshavare i 27 lönegraden med det förbehållet dock, att, om å tjänsten förordnas en pensionerad officer, till denne i stället skall utgå arvode med det av statskontoret föreslagna beloppet 4,500 kronor om året. Härvid förutsättes att någon avkortning av pensionsbeloppet icke äger rum. Med assistentbefattningen, å vilken avses skola kommenderas en officer å aktiv stat, bör i överensstämmelse med vad såväl statskontoret som lönenämnden anför, vara förenad ett årligt arvode av 900 kronor.

För tillgodosende av sprängämnesinspektionens behov av arbetskrafter i övrigt torde böra beräknas medel för avlöning av en amanuens i Eo 18 med heltidstjänstgöring samt två kontorsbiträden i 4 lönegraden. Av dessa sistnämnda synes det ena böra upptagas å ordinarie stat, varemot avlöningen åt det andra torde böra beräknas såsom till extra ordinarie befattningshavare.

Vid bifall till vad jag här föreslagit torde för nästa budgetår böra beräknas till avlöningar till ordinarie tjänstemän förslagsvis 32,000 kronor. Vidare bör uppföras en anslagspost till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, å 900 kronor, varjämte för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde få avses ett belopp av 15,500 kronor. Vid beräkningen av sistnämnda belopp har för-

utsatts, att till innehavare av befattningen såsom avdelningschef å militärbyrån kan förvärvas en pensionerad officer med arvode av 4,500 kronor. Skulle befattningen i stället komma att tillsättas med en extra ordinarie befattningshavare i 27 lönegraden, torde Kungl. Maj:t få medgiva överskridande av anslagsposten med erforderligt belopp. Anslagsposten för rörligt tillägg synes kunna bestämmas till 7,000 kronor. Sprängämnesinspektionens sammanlagda avlöningskostnader för nästa budgetår skulle alltså uppgå till 55,400 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för sprängämnesinspektionen:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 sprängämnesinspektör	A 29
1 förste byråingenjör	A 24
1 assistent	A 21
1 kontorsbiträde	A 4

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 avdelningschef .....

Eo 27

Anm. Förordnas såsom avdelningschef en pensionerad officer, utgår till denne endast arvode av 4,500 kronor;

dels godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 32,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7,000

Summa förslagsanslag kronor 55,400;

dels ock till Sprängämnesinspektionen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 55,400.

[10.] 7. **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag av 5,000 kronor. Följande stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 4 april 1941:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	3,200
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	200

Summa kronor 5,000.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 100 kronor och för övriga utgifter högst 1,400 kronor.

Sprängämnesinspektionen har i sin förenämnda skrivelse den 14 februari 1941 beträffande omorganisation av inspektionen framhållit, att den ifrågasatta utökningen av inspektionens verksamhet komme att innebära ungefär en fördubbling av byråarbetet och inspektionsverksamheten. Inspektionen utginge därför ifrån, att anslagsposterna till reseersättningar och expenser måste fördubblas i jämförelse med de belopp, varmed ifrågavarande poster nu vore upptagna.

I sina förenämnda skrivelser den 18 mars och den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader för nästa budgetår till 11,800 kronor, därav 200 kronor till sjukvård m. m., 6,400 kronor till reseersättningar, 5,000 kronor till expenser och oförändrat belopp 200 kronor till publikationstryck.

Som motivering för sitt förslag anför kollegium i huvudsak följande:

Vid genomförandet av sprängämnesinspektionens omorganisation måste flertalet av de å inspektionens omkostnadsstat upptagna anslagsposterna höjas.

För *sjukvård m. m.* beräknades ett belopp av 200 kronor.

Resekostnaderna hade under budgetåret 1940/41 uppgått till något över 3,400 kronor. I ungefärlig proportion till personalökningen borde posten upptagas till 6,400 kronor. Huruvida detta belopp bleve tillräckligt kunde emellertid ej för närvarande bedömas.

Anslagsposten till *expenser* — vilken post under budgetåret 1940/41 varit upptagen med enahanda belopp som för löpande budgetår — hade visat sig otillräcklig, varför medgivande till visst överskridande av posten av Kungl. Maj:t lämnats. Med hänsyn särskilt till de nyanskaffningar, som måste ske i samband med omorganisationen, finge kollegium föreslå, att posten upptoges till 5,000 kronor.

Statskontoret har i sitt utlåtande den 13 oktober 1941 i anledning av kollegii ifrågavarande förslag anfört följande:

Vid bifall till förslaget om omorganisation av sprängämnesinspektionen torde viss ökning vara erforderlig å anslagsposterna till reseersättningar och expenser. Mot den av kollegium förordade fördubblingen av förstnämnda post funne statskontoret icke anledning till erinran.

Den väsentligt ökade anslagsbelastningen under budgetåret 1940/41 å posten till expenser hade huvudsakligen föranletts av genom inträffade explosionsolyckor nödvändiggjorda extra materielinköp. Under sådana omständigheter och då nyanskaffningar på grund av utökningen av inspektionens arbetskrafter i görligaste mån borde undvikas, finge statskontoret föreslå, att för expenser åskades ett med 1,000 kronor till 2,500 kronor höjt belopp.

I övrigt hade framställningen icke föranlett särskilt uttalande från statskontorets sida.

I likhet med statskontoret har jag ej annat att erinra mot kommerskollegii *Departements-*beräkning av kostnaderna under ifrågavarande anslag, än att anslagsposten *chefen.* till expenser för nästkommande budgetår torde böra begränsas till 2,500 kronor. Frågan om eventuell medelsanvisning för nyanskaffningar får bero på särskild prövning av Kungl. Maj:t, därvid i mån av behov medgivande torde få lämnas till anslagspostens överskridande.

Sprängämnesinspektionens omkostnadsstat skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	200
2. Resesättningar, <i>förslagsvis</i>	»	6,400
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	200
		Summa kronor 9,300.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 9,300.

[11.] 8. **Statens elektriska inspektion: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av statens elektriska inspektionens avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 92,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 5 maj 1939 fastställt följande personalförteckning för inspektionen:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
4 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	A 27
3 assistenter	A 21
4 kontorsbiträden	A 4.

Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för inspektionen har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	76,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	4,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,000

Summa förslagsanslag kronor 92,800.

I skrivelse den 20 augusti 1941 har *kommerskollegium* framlagt förslag till beräkning av inspektionens avlöningskostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 77,700 kronor, anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal till 4,600 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg till 12,000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet skulle alltså utgöra 94,300 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän har — liksom vid beräkningen av motsvarande kostnader för innevarande budgetår — hänsyn icke tagits till en kontorsbiträdesbefattning i A 4, vars innehavare är förordnad å en befattning i Eo 7 i kommerskollegium. Höjningen av anslagsposten, jämförd med motsvarande post innevarande budgetår, föranledes helt av löneklassuppflyttningar, vilka beräknats medföra en kostnadsökning av i runt tal 900 kronor.

Av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal avses ett belopp av i runt tal 2,600 kronor till vikarie för nyssnämnda kontorsbiträde samt återstoden 2,000 kronor för beredande av ersättningar vid vikariat i övrigt.

*Departements-
chefen.*

I Kungl. Maj:ts proposition den 12 mars 1938, nr 238, angående anslag till kommerskollegium och statens elektriska inspektion upptogs bland annat till behandling ett av sakkunniga för elektriska kontrollväsendet år 1936 framlagt förslag om uppflyttande av statsinspektörerna över elektriska starkströmsanläggningar i högre lönegrad. Föredragande departementschefen uttalade därvid, att han principiellt anslöte sig till det vid flera tillfällen framförda förslaget att uppflytta ifrågavarande befattningshavare från lönegraden B 27 (nuvarande A 27) till B 28 (nuvarande A 28) i samband med upphävande av den inspektörerna tillkommande rätten att uppbära särskilda förrättningsarvoden. Emellertid framhöll han, att, på sätt kommerskollegium förordat, definitiv ståndpunkt till frågan borde tagas först sedan pågående arbete med allmän lönerevision för statstjänstemännen slutförts.

Vad departementschefen sålunda anfört föranledde ej någon erinran från riksdagens sida. I anslutning härtill hava de sedan många år gällande bestämmelserna om förrättningsarvode åt tillsyningsmän över elektriska starkströmsanläggningar förlänats fortsatt giltighet tillsvidare. Kungl. Maj:t har senast utfärdat kungörelse i ämnet den 30 maj 1941 (nr 301), vilken kungörelse gäller för tiden till och med den 30 juni 1942.

Då chefen för finansdepartementet förut i dag under för flera huvudtitlar gemensamma frågor upptagit till behandling spörsmålet rörande lönegradsplaceringen för vissa befattningshavare synes det lämpligt, att jämväl den här berörda frågan om statsinspektörernas uppflyttning i lönegrad nu vinner sin lösning. Den nuvarande anordningen med särskilt förrättningsarvode utöver lönen är ej tillfredsställande. Jag förordar att, i överensstämmelse med vad tidigare avsetts, statsinspektörerna placeras i lönegraden A 28 samt att i samband därmed rätten till dylikt särskilt arvode borttages. Den i

avlöningsstaten ingående anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde vid bifall härtill och med beaktande i övrigt av vad kommerskollegium föreslagit böra för nästa budgetår beräknas till 79,500 kronor.

Då övriga anslagsposter torde böra upptagas i enlighet med kollegii förslag, skulle avlöningsanslaget till statens elektriska inspektion för nästa budgetår beräknas till (79,500 + 4,600 + 12,000 =) 96,100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens elektriska inspektion:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

4 statsinspektörer över elektriska starkströmsanläggningar	A 28
3 assistenter	A 21
4 kontorsbiträden	A 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 79,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 4,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000

Summa förslagsanslag kronor 96,100;

dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 96,100.

[12.] **9. Statens elektriska inspektion: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av statens elektriska inspektions omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 12,300 kr. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för inspektionen:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 7,000

Summa kronor 12,300.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 700 kronor och för övriga utgifter högst 6,300 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av inspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till 14,900 kronor, därav 600 kronor till sjukvård m. m., 7,000 kronor till reseersättningar och 7,300 kronor till expenser. Till stöd härför anför kollegium följande:

Med hänsyn till att kostnaderna för *sjukvård m. m.* under budgetåret 1940/41 belöpt sig till i runt tal 525 kronor syntes denna post böra höjas, förslagsvis till 600 kronor. — På grund av den avsevärda stegringen av *resekostnaderna* ansåge kollegium ofrånkomligt, att motsvarande post höjdes till lägst 7,000 kronor för att en rimlig, efter förhållandena avpassad besiktningensfrekvens skulle kunna upprätthållas. — Vad anginge anslagsposten till *expenser* hade kostnaderna för bränsle, lyse och vatten under budgetåret 1940/41 uppgått till i runt tal 920 kronor. Då en kostnadsökning icke torde kunna undvikas, syntes för nämnda ändamål böra beräknas ett belopp av 1,000 kronor. Ehuru även i fråga om övriga expenser en viss fördyring sannolikt komme att äga rum, ansåge sig kollegium dock inte för närvarande böra ifrågasätta någon höjning av denna del av posten.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad kommerskollegium upplyst torde för nästa budgetår böra beräknas för sjukvård m. m. 500 kronor samt för expenser 7,300 kronor. Anslagsposten till reseersättningar synes däremot böra bibehållas vid oförändrat belopp. Anslaget skulle således utgå enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	7,300
		Summa kronor 12,800.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 12,800.

[13.] **10. Fartygsinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetåret anvisat ett förslagsanslag å 261,200 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för fartygsinspektionen har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	195,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	32,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	34,000

Summa förslagsanslag kronor 261,200.

Personalförteckningen för fartygsinspektionen upptager, bland annat, sex förste fartygsinspektörer i lönegraden A 27, en förste fartygsinspektör i löne-

graden Eo 27, tre andre fartygsinspektörer med ingenjörutbildning i lönegraden A 20 och fjorton andre fartygsingenjörer med annan utbildning i lönegraden A 18. Enligt föreskrift av Kungl. Maj:t den 2 maj 1941 uppehålls för närvarande icke befattningen såsom andre fartygsinspektör med ingenjörutbildning i Sundsvalls distrikt.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för fartygsinspektionens avlöningar under budgetåret 1942/43 till oförändrat belopp, 261,200 kronor. Därvid har kollegium emellertid föreslagit minskning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 400 kronor till 194,600 kronor men samtidigt höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med likaledes 400 kronor till 32,600 kronor. Till motivering härför anför kollegium i huvudsak följande:

Svårigheter hade uppstått att erhålla vikarier å förste fartygsinspektörsbefattningarna, särskilt då deras innehavare drabbades av någon längre tids sjukdom. För uppehållande av dylik befattning fordrades ingenjörutbildning. Sedan numera en av befattningarna såsom ingenjörutbildad andre fartygsinspektör icke uppehölls, komme det att finnas tillgång till allenast två andre fartygsinspektörer, som hade dylik utbildning och alltså vore kvalificerade att uppehålla förste fartygsinspektörsbefattning. Det syntes för den skull lämpligt, att en nu förefintlig extra ordinarie befattning såsom andre fartygsinspektör med maskinteknisk utbildning utbyttes mot en dylik befattning såsom andre fartygsinspektör med ingenjörutbildning. Medan den extra ordinarie andre fartygsinspektören med maskinteknisk utbildning vore placerad i lönegrad Eo 18, torde det bliva nödvändigt att placera den extra ordinarie andre fartygsinspektören med ingenjörutbildning i lönegrad Eo 20. I händelse av lägre lönegradsplacering av sistnämnda befattningshavare torde det nämligen ej bliva möjligt att för befattningen erhålla någon person med erforderliga kvalifikationer. Dessutom kunde placeringen i lönegrad Eo 20 motiveras av att de ordinarie andre fartygsinspektörerna med ingenjörutbildning vore placerade i lönegrad A 20.

Utbytet av en befattningshavare i lönegraden Eo 18 mot en befattningshavare i lönegraden Eo 20 skulle medföra ökad belastning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Med hänsyn till de allmänna sparsamhetssträvandena inom statsförvaltningen ansåge kollegium sig icke böra ifrågasätta någon ökning av avlöningsanslaget. Utbytet vore emellertid så angeläget, att underlåtenhet att öka anslaget ej borde få stå hindrande i vägen för utbytet, utan torde kollegium få söka att i mån av behov vidtaga de inskränkningar i andra utgifter från anslaget, närmast dess post för avlöningar till icke-ordinarie personal, som kunde erfordras för utbytets vidtagande. Då den nya befattningshavaren skulle bliva en av de tre ingenjörutbildade personer, som skulle användas till att vikariera å förste fartygsinspektörsbefattningarna, torde det dock vara rimligt, att 400 kronor, motsvarande i runt tal en tredjedel av det belopp 1,165 kronor 50 öre som vid beräkningen av 1941/42 års anslagspost för avlöningar till ordinarie tjänstemän upptagits för vikariatsersättningar, överflyttades från sistnämnda anslagspost till anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal.

På de av kommerskollegium anförda skäl tillstyrker jag, att anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till avlöningar till icke-ordinarie personal för nästa budgetår upptagas med respektive 194,600 kro-

*Departements-
chefen.*

Tionde huvudtiteln.

nor och 32,600 kronor. Härav föränledes icke någon ökning av anslagets slutsumma. För genomförande av kollegii förslag torde böra i sinom tid lämnas särskilt medgivande av Kungl. Maj:t, att en extra ordinarie andre fartygsinspektör med ingenjörsutbildning må vara placerad i högst lönegraden Eo 20.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	194,600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	»	32,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	34,000

Summa förslagsanslag kronor 261,200;

dels ock till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .... kronor 261,200.

[14.] **11. Fartygsinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är å löpande budgetårs riksstat upptaget ett förslagsanslag av 52,000 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 4 april 1941.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av fartygsinspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.*

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 52,000.

[15.] **12. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av skeppsmättningsväsendets avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 22,700 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t . . kronor 22,700.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att av anslaget skola bestridas dels arvoden å 7,200 kronor till envar av tre skeppsmättningskontrollörer,

dels kostnader för vikariat å nämnda befattningar, dels ock arvodestillägg för barn.

Före ingången av löpande budgetår åtnjöt skeppsmättningskontrollör årsarvode å 5,000 kronor, varå utgick dyrtidstillägg enligt grunder, som då gällde för oreglerade verk. Såsom ett led i avvecklingen av dyrtidstilläggen reglerades arvodet vid 1941 års riksdag, varvid det bestämdes till förenämnda belopp, 7,200 kronor.

I skrivelse den 27 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att till bestridande av ifrågavarande avlöningskostnader måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ett förslagsanslag å 24,800 kronor. Till stöd härför har kollegium anfört i huvudsak följande:

Med hänsyn till levnadskostnadernas ökning borde det nuvarande arvodet till skeppsmättningskontrollör å 7,200 kronor ökas med enligt för närvarande gällande procentsats utgående kristillägg till 7,716 kronor. För arvoden åt de tre befattningshavarna borde alltså beräknas ett sammanlagt belopp av 23,148 kronor.

Genom brev den 15 maj 1931 hade kollegium bemyndigats att bevilja skeppsmättningskontrollörerna kostnadsfri ledighet årligen under 25 dagar intill det år, under vilket vederbörande fyllde 40 år, samt därefter under 35 dagar, då sådant kunde ske utan hinder för göromålens behöriga gång, samt att till vikarie under sådan ledighet ävensom under kontrollörs ledighet för uppehållande av skeppsmättningsöverkontrollörs- och överinspektörsbefattningen i kollegium utbetala ett arvode av högst 10 kronor om dagen jämte dyrtidstillägg därå enligt de för icke reglerade verk gällande grunder. Då skeppsmättningskontrollörernas arvoden numera reglerats, syntes det lämpligt att för åvägbringande av likformighet även vikariatsersättningarna reglerades, så, att nu utgående dyrtidstillägg inräknades i arvoden. Med det dyrtidstillägg, som för närvarande utginge, uppginge dagsersättningen vid vikariat till 14 kronor 40 öre. Då det visat sig vara förenat med stora svårigheter att anskaffa kompetenta och lämpliga personer, som vore villiga att vikariera som skeppsmättningskontrollörer, borde dagsersättningen icke bestämmas till lägre belopp än 15 kronor. Till vikariatsersättningar beräknade kollegium ett belopp av 1,575 kronor.

För barntillägg erfordrades ett belopp av 120 kronor.

Sammanlagda medelsbehovet utgjorde alltså $(23,148 + 1,575 + 120 =)$ 24,843 kronor eller i runt tal 24,800 kronor.

Med hänsyn till levnadskostnadernas stegring torde arvode till skeppsmät- *Departements-*
ningskontrollör böra under nästa budgetår utgå med 7,600 kronor. Då kollegii *chefen.*
förslag till beräkning av ifrågavarande avlöningsanslag i övrigt icke givit mig anledning till erinran, torde anslaget böra upptagas till $(22,800 + 1,575 + 120 =)$ i avrundat tal 24,500 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Tionde huvudtiteln.

Avlöningsstat.

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda
av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* ..... kronor 24,500;
dels ock till Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar för bud-
getåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 24,500.

[16.] 13. **Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av skeppsmättningsväsendets omkostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 4,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 4 april 1941 fastställt följande stat för anslaget användning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,800
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
3. Övriga utgifter:	
Kostnader för kontrollmätningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 2,000
	Summa kronor 4,800.

Den i staten upptagna anslagsposten till kostnader för kontrollmätningar m. m. å 2,000 kronor var för budgetåret 1940/41 upptagen till 8,000 kronor. Postens nedsättning till nuvarande belopp förutsätter begränsning av de kontrollmättningsförrättningar, varom stadgas i skeppsmättningsförordningen och instruktionen för skeppsmättningskontrollörer. Genom beslut den 20 juni 1941 har Kungl. Maj:t bemyndigat kommerskollegium att utfärda i sådant hänseende erforderliga föreskrifter.

I sin förenämnda skrivelse den 27 augusti 1941 har *kommerskollegium* angivit medelsbehovet för bestridande av skeppsmättningsväsendets omkostnader för nästa budgetår till 5,800 kronor. Kollegium — som utgår från att en begränsning av antalet kontrollmätningar bör ske även under sagda budgetår — framhåller, att den nuvarande anslagsposten till kostnader för kontrollmätningar m. m., 2,000 kronor, vore väl knapp. Det hade nämligen i praktiken visat sig nödvändigt att utföra dylika mätningar i flera fall, än som vid anslagsberäkningen föregående år förutsatts. En höjning av anslagsposten till 3,000 kronor vore därför motiverad.

Departements-
chefen. Jag tillstyrker, att omkostnadsanslaget för skeppsmättningsväsendet under nästa budgetår beräknas i enlighet med kommerskollegii förslag. Omkostnadsstaten skulle alltså få följande utseende:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,800
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
3. Övriga utgifter:	
Kostnader för kontrollmätningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 3,000
	Summa kronor 5,800.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . kronor 5,800.

[17.] **14. Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Å riksstaten för löpande budgetår är till arvode åt torvingenjör — med en tjänstgöringstid av högst nio månader under budgetåret — uppfört ett anslag å 3,900 kronor. Å arvodet utgår icke dyrtidstillägg.

För bestridande av ifrågavarande befattningshavares omkostnader är för budgetåret anvisat ett anslag av 4,000 kronor. Enligt av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställd omkostnadsstat skall beloppet disponeras sålunda:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 3,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
	<hr/>
	Summa kronor 4,000.

Jämlikt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må anslagsposten till expenser icke överskridas och skall expensersättning utgå först vid budgetårets utgång och allenast i den mån medel från anslaget icke erfordras för reseersättningar.

Under nuvarande förhållanden inom torvhanteringen har den möjlighet, som kommerskollegium ägt att med begagnande av förevarande anslag anställa torvingenjör vissa månader av året, icke varit tillfyllest. Det stora antalet torvlåneärenden har gjort, att de uppgifter, som med avseende å behandlingen av dessa ärenden tidigare åvilat torvingenjörer, måst i viss utsträckning överflyttas på tekniker, som av kollegium godkänts. Som sådana torvtekniker har kollegium legitimerat ett antal torvtekniskt sakkunniga personer i skilda delar av landet. För bestridande av arvoden och reseersättningar åt torvtekniker under år 1941 har kollegium jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 16 maj 1941 erhållit medgivande att använda högst 10,000 kronor av det under elfte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till extra utgifter.

I skrivelse den 27 augusti 1941 har *kommerskollegium* gjort framställning om medel för bestridande av avlöningar åt och omkostnader för torvingenjörer och torvtekniker under nästkommande budgetår. Kollegium har anfört i huvudsak följande:

Då det skäligen kunde förmodas, att behovet av torvbränsle under flera år framåt bleve minst lika stort som för närvarande, måste det tillses, att erforderligt antal lämpliga personer även efter 1941 års utgång stode till förfogande för att tillhandagå med utredningar av så pålitlig natur, att de kunde tjäna torvhanteringsens intresse samt läggas till grund för myndigheternas och Kungl. Maj:ts ställningstagande till ärenden om lån eller anslag till torvföretag. Beträffande tillgodoseende av detta intresse under första halvåret 1942 komme kollegium att senare under år 1941, då medelsbehovet bättre än nu kunde överblickas, göra erforderlig framställning.

Det skulle kunna ifrågasättas, huruvida med hänsyn till tillkomsten av de legitimerade torvteknikerna torvingenjörer fortfarande vore behövliga efter

utgången av innevarande budgetår. Kollegium funne emellertid önskvärt, att, så länge det vore möjligt, ha tillgång till någon eller några befattningshavare, som ej blott på grund av tillfälliga uppdrag för särskilda företag utan på ett mera stadigvarande sätt sysslade med torvfrågor och på grund av lång och vidsträckt erfarenhet hade en bättre överblick över hithörande spörsmål och deras inbördes sammanhang än tillfälliga uppdragshavare. Hur anlitate torvingenjörerna fortfarande vore, torde inses av, att en av dem meddelat, att han under år 1940 befunnit sig på tjänsteresor under 56 dagar, mottagit 154 skrivelser i tjänsteärenden och avsänt 195. Då tillfälliga uppdrag givetvis måste ersättas rikligare än en mera stadigvarande befattning med hithörande ärenden, utginge dagarvodet för torvteknikerna med 25 kronor, vilket ju betydligt överskrede den avlöning torvingenjörerna erhöle. Kollegium finge även på denna grund förordna en förlängning till tolv månader av den tid, varunder torvingenjörer finge vara förordnade, samt en proportionell höjning av anslagen i övrigt.

För närvarande utginge arvoden och reseersättningar till de legitimerade torvteknikerna från elfte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Då emellertid de gällande bestämmelserna om torvlån förutsatte befintligheten av ifrågavarande torvtekniker, vilka alltså icke kunde anses utgöra allenast en krisfidsorganisation, funne kollegium, att det nära sambandet mellan torvingenjörer och legitimerade torvtekniker utgjorde ett starkt skäl för sammanförande av anslagen till dem. De legitimerade torvteknikerna hade så nyligen börjat sin verksamhet, att kollegium ej ännu med någon säkerhet kunde bedöma medelsbehovet för dem. Kollegium finge därför föreslå, att anslaget till dem bestämdes till samma belopp 10,000 kronor, som kollegium under innevarande år finge använda för ändamålet, samt att medlen beviljades som förslagsanslag. De legitimerade torvteknikerna åtnjöte förutom arvodet av 25 kronor för varje dag, som användes för av kollegium lämnat uppdrag, vare sig resa erfordrades eller ej, resekostnadsersättning efter samma grunder som gällde för torvingenjör. Huru arvodeskostnaderna och resekostnadsersättningarna komme att fördelas saknade kollegium ännu tillräckligt material för att kunna bedöma, men kollegium finge föreslå, att hälften av nyssnämnda anslagsbelopp å 10,000 kronor upptoges som arvoden och hälften som resekostnader, givetvis i vartdera fallet som förslagsanslag.

Kommerskollegii skrivelse utmynnar i en hemställan om anvisande av dels ett avlöningsanslag å 10,200 kronor, därav 5,200 kronor till arvoden åt torvingenjörer och 5,000 kronor till arvoden åt torvtekniker, dels ock ett omkostnadsanslag å 10,300 kronor, därav 9,000 kronor till reseersättningar och 1,300 kronor till expenser.

*Departements-
chefen.*

Behovet av tillgång på torvtekniskt sakkunniga personer för myndighetersnas behandling av ärenden rörande understöd åt torvhanteringen är, såsom kommerskollegium framhållit, för närvarande stort. Jag biträder kollegii förslag, att vid sidan av den tidigare anordningen, enligt vilken arvode av statsmedel utgått för möjliggörande av mera stadigvarande anställning av en eller flera torvingenjörer, medel beredas för tillfälligt anlitage av särskilda torvtekniker i den utsträckning, som förhållandena kunna göra nödvändigt. Det av kollegium för arvoden åt torvingenjörer avsedda beloppet 5,200 kronor torde enligt hittillsvarande beräkningsgrunder förslå till avlöning av en dylik tjänsteman under hela nästkommande budgetår. Ifråga-

varande medelsberäkning föranleder ej någon erinran från min sida. Ej heller har jag något att erinra mot storleken av det för avlöning av torvtekniker upptagna beloppet, 5,000 kronor. Med hänsyn till omöjligheten att beräkna vilka krav, som kunna komma att ställas på avlöningsanslaget i denna del, torde det vara nödvändigt att, såsom kollegium föreslagit, anslaget erhåller förslagsanslags natur.

Belastningen under omkostnadsanslaget sammanhänger uppenbarligen med i vilken utsträckning avlöningsanslaget kommer att tagas i anspråk. Jag tillstyrker, att omkostnadsanslaget beräknas i enlighet med kommerskollegii förslag till 10,300 kronor, varav 1,300 kronor avses till expenser. Hemställan om erforderlig medelsanvisning för anslaget torde få göras under nästföljande punkt. Även detta anslag torde böra givas förslagsanslags natur.

Under nu förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för torvingenjörer m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Arvoden till torvingenjörer	kronor 5,200
2. Arvoden till torvtekniker, <i>förslagsvis</i>	» 5,000

Summa förslagsanslag kronor 10,200;

dels ock till *Torvingenjörer m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 10,200.

[18.] **15. Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Torvingenjörer m. fl.*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . . . kronor 10,300.

[19.] **16. Instruktör i hemslöjd: Avlöning.** Till arvode åt en instruktör i hemslöjd är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget ett anslag å 6,300 kronor. Ifrågavarande arvode utgick dessförinnan med 5,000 kronor, därå uppbars dyrtidstillägg enligt grunder, som då gällde för reglerade verk. Såsom ett led i avvecklingen av dyrtidstilläggen reglerades arvodet vid 1941 års riksdag, varvid det bestämdes till 6,300 kronor.

I skrivelse den 20 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att till avlöning åt instruktören i hemslöjd måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ett anslag å 6,700 kronor. Kollegium har därvid framhållit, att det förut utgående arvodet å 5,000 kronor skulle, dyrtidskompensation i form av dyrtids-

tillägg och kristillägg inräknad, numera motsvara en årsavlöning av i runt tal 6,700 kronor.

Departements-
chefen.

På grund av levnadskostnadernas stegring torde arvodet till instruktören i hemslöjd böra undergå viss ökning. Jag biträder kommerskollegii förslag, att arvodet bestämmas till 6,700 kronor.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Avlöning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *anslag* av ..... kronor 6,700.

[20.] **17. Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar, förslagsanslag.** Till reseersättningar åt instruktören i hemslöjd är å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag å 1,000 kronor. Jämlikt meddelad föreskrift må anslaget ej överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I skrivelse den 20 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1942/43 för ifrågavarande ändamål anvisa ett belopp av 1,200 kronor. Till motivering av den föreslagna anslagshöjningen har kollegium framhållit, att erfarenheten visat, att det nuvarande anslagsbeloppet vore alltför knappt tillmätt om instruktören skulle kunna tillfredsställande lösa sina arbetsuppgifter. Det låge nämligen i sakens natur, att instruktörens upplysnings- och inspektionsverksamhet måste ske lokalt och alltså förutsatte ganska vidsträckta resor inom landets olika delar.

Departements-
chefen.

Jag förordar, att anslaget bibehålles vid oförändrat belopp. Skulle beloppet visa sig otillräckligt, torde det få bero på Kungl. Maj:t att efter särskild framställning medgiva erforderligt överskridande av detsamma.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Reseersättningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .... kronor 1,000.

[21.] **18. Navigationsskolorna: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är å riksstaten för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 432,800 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för navigationsskolorna har följande utseende:

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 319,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 78,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48,000
	<hr/>
	Summa kronor 447,000

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 14,200
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 432,800.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag förklarar, att förenämnda arvode å 2,000 kronor skall tillsvidare från och med budgetåret 1941/42 disponeras för arvode åt en examensledare å maskintekniska linjen, och i samband därmed föreskrivit, att arvodet skall utgå med ett belopp av i ett för allt 2,000 kronor för år, när befattningshavaren icke eljest av statsmedel uppbär lön eller arvode, och i annat fall med belopp, som Kungl. Maj:t efter särskild framställning bestämmer. I brev den 4 juli 1941 har Kungl. Maj:t sedermera bestämt, att för budgetåret 1941/42 skall åt berörde examensledare utgå arvode med ett belopp av i ett för allt 1,500 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för navigationsskolornas avlöningar under budgetåret 1942/43 till 449,500 kronor, därav 313,000 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 2,000 kronor till arvode, 86,500 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 48,000 kronor till rörligt tillägg. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av kollegium beräknade till 13,700 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 435,800 kronor.

I fråga om anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* har kollegium anfört, att två ordinarie lärare med undervisningsskyldighet i navigation och sjömanskap förväntades skola med utgången av år 1942 avgå med pension. Då det icke för närvarande kunde förutses, om kompetenta sökande komme att anmäla sig till de efter eventuella omflyttningar slutligen ledigblivna platserna, ansåge kollegium sig böra räkna med, att dessa till en början besattes med extra ordinarie eller extra lärare. På grund härav kunde anslagsposten minskas med 9,000 kronor. Samtidigt borde emellertid posten höjas med 3,000 kronor till följd av beräknade löneklassuppflyttningar. Nettominskningen utgjorde således 6,000 kronor.

Av den för löpande budgetår till 78,000 kronor upptagna anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* avses 71,275 kronor till arvoden åt timlärare, 5,725 kronor till extra lärarkrafter vid behov, ersättning för biträde vid laborationer, ersättning till sakkunniga för utarbetande av skriftliga prov m. m. samt 1,000 kronor för beredande av arbetshjälp åt rektorn vid navigationsskolan i Stockholm.

Kommerskollegium har meddelat, att två timlärare hade sådan utsträckt undervisningsskyldighet, som jämlikt av riksdagen godtagna grunder berättigade till förhöjning med 9 procent å till dem utgående arvoden. Då denna arvodesförhöjning beräknades till 779 kronor, borde delposten till arvoden åt timlärare höjas till 72,054 kronor. — Till löner åt de extra ordinarie eller extra lärare, som i enlighet med kollegii förslag skulle under senare delen av budgetåret 1942/43 uppehålla förenämnda två då lediga ordinarie lärartjänster, har kollegium beräknat ett belopp av 6,000 kronor. — Till bestridande av ersättningar till vikarier vid sjukdom, militärinkallelser m. m. har kollegium med ledning av utgifterna för detta ändamål under budgetåret 1940/41 ansett ett belopp av 1,500 kronor vara erforderligt. — Vidare har kollegium för utjämnning av ifrågavarande anslags slutsumma uppräknat det till extra lärarkrafter vid behov m. m. avsedda beloppet med 221 kronor till 5,946 kronor.

Med avseende å beräkningen av *de särskilda uppbördsmedlen*, i nuvarande staten upptagna till 14,200 kronor, har kollegium anfört, att sedan ett i dessa medel ingående belopp av 500 kronor numera såsom inkomst i form av ersättning för uppvärmning tillfördes den å navigationsskolornas omkostnadsstat upptagna anslagsposten till expenser, nämnda uppbördsmedel borde minskas med motsvarande belopp till 13,700 kronor.

Departements-
chefen.

Mot kommerskollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har jag icke någon erinran att göra. Posten bör alltså bestämmas till 313,000 kronor.

Jag tillstyrker vidare förslaget, att anslagsposten till arvode, avsett för examensledaren å maskintekniska linjen, upptages till oförändrat belopp, 2,000 kronor. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att nedsätta beloppet för det fall att arvodestagaren eljest av statsmedel uppbär lön eller arvode.

Mot kollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke något annat att erinra än att, enär för extra lärarkrafter vid behov m. m. lärer böra beräknas oförändrat belopp, 5,725 kronor, anslagsposten i sin helhet med någon avrundning uppåt torde få bestämmas till 86,300 kronor.

Då anslagsposten till rörligt tillägg och inkomstposten torde böra upptagas till de av kollegium angivna beloppen, skulle det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande avlöningsanslag utgöra $(313,000 + 2,000 + 86,300 + 48,000 - 13,700 =)$ 435,600 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 313,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 86,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48,000
	<hr/>
	Summa kronor 449,300

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 13,700
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 435,600;

dels ock till *Navigationsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 435,600.

[22.] 19. Navigationsskolorna: Omkostnader, förslagsanslag. Å riksstaten för budgetåret 1941/42 är navigationsskolornas omkostnadsanslag upptaget till 12,500 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för navigationsskolorna:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	800
2. Reseersättningar <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	32,500
4. Övriga utgifter:		
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik, <i>förslagsvis</i>	»	3,200
		<hr/>
	Summa kronor	37,500.

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor	25,000
		<hr/>
	Nettoutgift kronor	12,500.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift får anslagsposten till reseersättningar icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Vidare har föreskrivits att av anslagsposten till expenser under löpande budgetår må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 15,000 kronor och för övriga expenser högst 17,500 kronor samt att till laborationer i maskinlära och elektroteknik må användas högst 3,200 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* beträffande medelsbehovet för bestridande av navigationsskolornas omkostnader för nästkommande budgetår anfört i huvudsak följande:

I fråga om anslagsposterna *sjukvård m. m.* och *reseersättningar* funne kollegium icke anledning föreslå någon ändring.

Vad anginge anslagsposten *expenser* hade från navigationsskolorna införskaffats uppgifter avseende beräkningar rörande vissa skolornas utgifter under budgetåret 1942/43. Beträffande bränsle, lyse och vatten slutade dessa beräkningar å 30,000 kronor. Anslagsposten tillfördes emellertid de belopp, som rektorer och vaktmästare hade att erlægga såsom ersättning för uppvärmning, samt andra ersättningar för värme, tillhoppa uppgående till omkring 3,700 kronor. Nettoutgifterna på denna anslagspost hade under budgetåret 1940/41 uppgått till 27,300 kronor. Då allt större övergång till vedeldning torde vara att förvänta, syntes anslagsposten icke kunna upptagas lägre än den av skolorna föreslagna eller med (30,000 — 3,700 =) 26,300 kronor.

Övriga utgifter av expensnatur vore beräknade till samma belopp som för löpande budgetår, eller 17,500 kronor. Då detta belopp vore oförändrat sedan år 1939 men priserna å de flesta förnödenheter stigit, hade i själva verket en reduktion skett. Någon ytterligare reducering ansåge kollegium icke möjlig, särskilt med hänsyn till angelägenheten av undervisningsmaterielens underhåll och av övningarna i praktisk navigation.

Anslagsposten *övriga utgifter*: Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik torde böra beräknas till samma belopp som för budgetåret

1941/42 eller sålunda till förslagsvis 3,200 kronor. Dessa kostnader bestode till stor del av utgifter för bränsle och smörjmedel, vilka avsevärt fördyrats. Kollegium finge därför hemställa om medgivande för kollegium att täcka eventuellt erforderlig kostnadsökning å den ena av posterna »övriga expenser» eller »kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik» genom motsvarande besparing å den andra posten.

Omkostnadsstaten för navigationsskolorna skulle således enligt kollegii förslag komma att sluta på ett belopp av (800 + 1,000 + 26,300 + 17,500 + 3,200 =) 48,800 kronor. Mot dessa utgifter beräknas emellertid svara inflytande elevavgifter till ett belopp av 21,400 kronor. Nettoutgiften skulle alltså uppgå till 27,400 kronor.

Departementets-
chefen.

Jag tillstyrker, att navigationsskolornas omkostnadsanslag för nästa budgetår beräknas i överensstämmelse med kommerskollegii förslag. Vad angår kollegii hemställan om medgivande att täcka eventuell kostnadsökning å expensposten eller å posten till kostnader för laborationer genom motsvarande besparing å den andra posten torde denna fråga få bliva beroende på framtida prövning av Kungl. Maj:t.

Anslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	43,800
4. Övriga utgifter:		
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektro- teknik, <i>förslagsvis</i>	»	3,200
		<hr/>
	Summa kronor	48,800

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor	21,400
		<hr/>
	Nettoutgift kronor	27,400.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 27,400.

[23.] **20. Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.** Å riksstaten för löpande budgetår är uppfört ett anslag å 2,400 kronor för anordnande av kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.

Med denna kurs, vartill medel första gången beviljades av 1931 års riksdag, åsyftas att bereda möjlighet för elever vid vissa tekniska läroanstalter att efter avlagd examen omedelbart fullfölja utbildningen till övermaski-

nist vid det eller de tekniska läroverk, som i särskild ordning bestämmas. Rörande anslaget historik torde få hänvisas till redogörelse i 1932 års statsverksproposition (X H. T. sid. 25 och 26).

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande jämväl för budgetåret 1942/43 av ett anslag å 2,400 kronor för ifrågavarande ändamål.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå *Departements-*
riksdagen *chefen.*

att till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1942/43 anvisa
ett *anslag* av ..... kronor 2,400.

[24.] **21. Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs, reservationsanslag.** I statsverkspropositionen till 1932 års riksdag (X H. T. punkt 13) framlade Kungl. Maj:t förslag om anordnande av navigationslärarkurser enligt vissa riktlinjer. Dyliga kurser, avseende att bereda tillfälle till inhämtande av de kunskaper, som ingå i navigationslärarexamen, hade redan tidigare förekommit. Förslaget innebar emellertid en viss omläggning av kursverksamheten.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t anförde föredragande departementschefen, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att bedöma från fall till fall när kurs skulle anordnas. Han utgick emellertid från att det i regel skulle ske vart tredje år, såvida ej antalet deltagare vore otillräckligt. Förslaget godkändes av riksdagen (skr. nr 10 A, punkt 11). Kungörelse angående navigationslärarkurs har utfärdats den 13 maj 1932 (nr 148).

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag anvisade 1941 års riksdag till navigationslärarkurs, avsedd att anordnas under år 1942, för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 4,000 kronor. Den totala kostnaden för kursen beräknades till 6,500 kronor. Skillnaden mellan detta belopp och 4,000 kronor avsågs skola upptagas å riksstaten för budgetåret 1942/43.

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* nu hemställt, att för navigationslärarkursens bedrivande under höstterminen 1942 ett belopp av 2,500 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå *Departements-*
riksdagen *chefen.*

att till *Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag*
av ..... kronor 2,500.

[25.] **22. Navigationsskolorna: Praktisk lärarkurs, reservationsanslag.** Enligt av Kungl. Maj:t i proposition nr 124 till 1931 års riksdag framlagt förslag, som av riksdagen lämnats utan erinran, är s. k. praktisk lärarkurs för

de nautiska lärarnas vid navigationsskolorna pedagogiska utbildning avsedd att försiggå jämsides med den senare delen av navigationslärarkursen. Såsom framgår av berörda proposition hava kostnaderna för bestridande av den praktiska lärarkursen, vilka kostnader helt avsetts för arvoden, beräknats till 2,500 kronor. Föreskrifter för kursen äro meddelade genom Kungl. Maj:ts brev till kommerskollegium den 19 juni 1931 och den 13 maj 1932.

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att till praktisk lärarkurs under höstterminen 1942 ett reservationsanslag av 2,500 kronor måtte anvisas för nästkommande budgetår.

*Departements-
chefen.*

I överensstämmelse härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Praktisk lärarkurs* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 2,500.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

[26.] 1. **Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 288,000 kronor. Den 21 april 1939 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 överdirektör	B 1
8 statsgeologer	A 26
1 sekreterare	A 26
1 museiföreståndare	A 26
1 kemist	A 26
1 kansliskrivare	A 11
1 ritare	A 11
1 preparator	A 10
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
7 geologer	Eo 21
1 laborator	Eo 21.

Den av Kungl. Maj:t den 28 juni 1941 fastställda avlöningsstaten för Sveriges geologiska undersökning har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	162,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	»	89,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	37,000

Summa förslagsanslag kronor 288,000.

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *Sveriges geologiska undersökning* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för ämbetsverkets avlöningskostnader till 298,400 kronor, därav för avlöningar till ordinarie tjänstemän 166,700 kronor, för avlöningar till icke-ordinarie personal 91,700 kronor och för rörligt tillägg 40,000 kronor.

Ämbetsverket har därvid anfört följande:

På grund av de rådande tidsförhållandena, vilka krävde återhållsamhet vid uppgörande av utgiftsberäkningar, avstode ämbetsverket helt från att nu framlägga vissa anslagsbehov, som under mera normala tider skulle tett sig såsom ofrånkomliga. Vissa ökningar i den för innevarande budgetår gällande i förhållande till tidigare år nedskurna staten syntes dock oundvikliga.

Beträffande anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* utginge ämbetsverket från den förutsättningen, att det förslag, som den 21 maj 1941 avgivits av tjänsteförteckningsakkunniga, komme att vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall. Under denna förutsättning komme statsgeolog-, museiföreståndare- och kemistbefattningarna att uppflyttas från nuvarande A 26 till A 27. Avlöningarna till de ordinarie befattningshavarna vore beräknade från denna utgångspunkt, varvid tillika de författningssenligt påkallade löneklassuppflyttningarna medräknats. Jämte nödiga vikariatsersättningar, beräknade i knappaste laget, uppginge posten till i avrundat tal 166,700 kronor.

Beträffande anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* hade ingen annan förändring vidtagits, än att intjänta löneklassuppflyttningar medtagits. Det förutsattes att vikarier skulle förekomma endast för hälften av statsgeologernas semesterledighet. Med iakttagande härav hade posten beräknats till i runt tal 91,700 kronor.

Till *rörligt tillägg* beräknades ett belopp av 40,000 kronor vara erforderligt.

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför rörande lönegradsplaceringen för vissa befattningshavare torde statsgeologbefattningarna böra, såsom ämbetsverket förutsatt, uppflyttas från lönegraden A 26 till lönegraden A 27. För övriga befattningshavare vid ämbetsverket torde nuvarande lönegradsplaceringar få bibehållas. *Departements-
chefen.*

Med utgångspunkt från vad sålunda förordats torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra för nästa budgetår upptagas till 165,800 kronor. I övrigt föranleda ämbetsverkets beräkningar icke någon annan er-

Tionde huvudtiteln.

inran från min sida, än att med hänsyn till storleken av de lönebelopp under de båda å staten upptagna avlöningsposterna, varå rörligt tillägg enligt gällande bestämmelser skall utgå, posten för dylikt tillägg torde kunna begränsas till 37,800 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande avlöningsanslag bör alltså upptagas till (165,800 + 91,700 + 37,800 =) 295,300 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för Sveriges geologiska undersökning:

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat:

1 överdirektör	B 1
8 statsgeologer	A 27
1 museiföreståndare	A 26
1 kemist	A 26
1 sekreterare	A 26
1 kansliskrivare	A 11
1 ritare	A 11
1 preparator	A 10
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e

7 geologer	Eo 21
1 laborator	Eo 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 165,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal. . . . . »	91,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	37,800

Summa förslagsanslag kronor 295,300;

dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 295,300.

[27.] 2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader, förslagsanslag. Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 80,000 kronor. Den 28 juni 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för Sveriges geologiska undersökning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	30,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	28,900
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	20,000
5. Övriga utgifter: Inköp och underhåll av materiel, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
	Summa kronor	82,400.

Särskilda uppbördsmedel:

Försålda publikationer	kronor	2,400
	Nettoutgift kronor	80,000.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar, till publikationstryck och till övriga utgifter ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels ock att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 3,900 kronor samt för övriga expenser högst 25,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1941 har *Sveriges geologiska undersökning* beräknat ämbetsverkets omkostnader under nästa budgetår till 104,000 kronor, därav oförändrat belopp 1,500 kronor till sjukvård m. m., 40,000 kronor till reseersättningar, 40,500 kronor till expenser, oförändrat belopp 20,000 kronor till publikationstryck och likaledes oförändrat belopp 2,000 kronor till övriga utgifter. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av ämbetsverket beräknade till oförändrat belopp, 2,400 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 101,600 kronor.

Till motivering av förslaget anför ämbetsverket följande:

En höjning av posten för *expenser* vore ofrånkomlig på grund av de starkt ökade kostnaderna för bränsle m. m., vilka utgifter geologiska undersökningen hade att bestrida tillsammans med naturhistoriska riksmuseet. För budgetåret 1942/43 måste geologiska undersökningens andel i de med riksmuseet gemensamma expensutgifterna beräknas till 15,500 kronor, varav 14,300 kronor till bränsle m. m. och 1,200 kronor till övriga expensutgifter. Från delposten bränsle, lyse och vatten bestredes dessutom utgifter för elektrisk ström till lyse, som med ledning av förbrukningen under senare åren beräknades till 1,000 kronor. Posten borde sålunda uppräknas till 15,300 kronor från nuvarande 3,900 kronor. Ökningen av undersökningens bidrag till riksmuseet för övriga expenser medförde en höjning av delposten övriga expenser med 200 kronor eller från 25,000 till 25,200 kronor. Inalles krävdes alltså för expenser under budgetåret 1942/43 kronor 40,500.

Även övriga omkostnadsposter kunde förväntas bli mindre tillräckliga, men ämbetsverket ville i rådande tidsläge ej föreslå någon annan förhöjning än i fråga om posten till *reseersättningar* (fältarbeten). Denna post hade sedan 1938/39, då den utgått med 54,000 kronor, successivt nedsatts och utginge för innevarande budgetår med 30,000 kronor.

Vid uppgörandet av staten för innevarande budgetår hade från geologiska undersökningens sida framhållits, att en så stor nedskärning som ägt rum i fråga om posten till fältarbeten låte sig göra under ett år, men att nedskärningen, om den bleve bestående under längre tid, komme att verka sönderbrytande på undersökningens ordinarie verksamhet. De geologiska kartarbetena fortskredde även med ett större anslag i långsammare takt än som vore önskvärt och med det belopp, som innevarande budgetår stode till buds, hotade arbetena att nästan avstanna, detta så mycket mera som flera utgiftsposter (t. ex. avlöningar till hantlangare, resor m. fl.), vilka bestredes från anslaget, avsevärt stigit under senaste tid. Ämbetsverket såge sig därför nödsakat att föreslå en höjning av posten till fältarbeten med 10,000 kronor eller från 30,000 till 40,000 kronor. Ämbetsverket måste framhålla, att även med en sådan höjning fältarbetsanslaget komme att vara synnerligen knappt och att det endast vore de ansträngda statsfinansiella förhållandena, som gjorde att ämbetsverket ansett sig nödsakat att stanna vid detta belopp.

Departements-
chefen.

Sveriges geologiska undersöknings förslag innebär en ökning av omkostnadsanslaget med 21,600 kronor, belöpande sig dels å anslagsposten till expenser och dels å anslagsposten till reseersättningar. Ökningen å förstnämnda post föranledes i allt väsentligt av stegrade bränslekostnader, vilka enligt tidigare tillämpade principer skola gemensamt bäras av undersökningen och naturhistoriska riksmuseet. Undersökningens andel för nästa budgetår i dess med riksmuseet gemensamma expenser, av undersökningen beräknade till 15,500 kronor, torde emellertid kunna begränsas till 11,700 kronor, därav avse 10,500 kronor kostnaderna för bränsle m. m. samt 1,200 kronor övriga expenser. Det totala medelsbehovet under anslagsposten till expenser skulle vid sådant förhållande utgöra 36,700 kronor.

Från anslagsposten till reseersättningar bestridas de med det geologiska kartlägningsarbetet förenade särskilda utgifterna. Jag delar ämbetsverkets uppfattning angående nödvändigheten av att medel i ökad utsträckning ställas till förfogande för dylika arbeten under nästa budgetår. Mot det härutinnan föreslagna beloppet har jag ej något att erinra.

Omkostnadsstaten skulle alltså för budgetåret 1942/43 beräknas på följande sätt:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	36,700
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	20,000
5. Övriga utgifter: Inköp och underhåll av materiel, <i>förslagsvis</i>	»	2,000

Summa kronor 100,200.

Särskilda uppbördsmedel:

Försålda publikationer	kronor	2,400
	Nettoutgift kronor	97,800.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av ..... kronor 97,800.

[28.] **3. Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., reservationsanslag.** För undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. Anslaget har utgjort för vart och ett av budgetåren 1933/34—1938/39 85,000 kronor, för budgetåret 1939/40 90,000 kronor och för budgetåret 1940/41 100,000 kronor. Även för innevarande budgetår är anslaget uppfört med 100,000 kronor.

Utöver detta anslag har riksdagen till undersöknings- och förberedande gruvarbeten anvisat för budgetåret 1934/35 485,000 kronor, för budgetåret 1935/36 360,000 kronor, för budgetåret 1936/37 400,000 kronor, för budgetåret 1937/38 310,000 kronor, för budgetåret 1938/39 350,000 kronor, för budgetåret 1939/40 448,000 kronor, för budgetåret 1940/41 534,000 kronor och för budgetåret 1941/42 534,800 kronor, samtliga belopp såsom reservationsanslag.

Anslaget till undersöknings- och försvarsarbeten åsyftar att genom malmletning främja upptäckten av nya mineralfyndigheter. Anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten avser att bereda medel för möjliggörande av närmare undersökningar av malmtillgångar m. m. i redan upptäckta fyndigheter.

I skrivelse den 24 oktober 1941 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för anvisande för budgetåret 1942/43 av dels ett reservationsanslag av 120,000 kronor för undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom ämbetsverkets försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., dels ock ett dylikt anslag å 539,800 kronor för undersöknings- och förberedande gruvarbeten.

Ämbetsverket har därvid anfört följande:

1. *Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.*

Inom *Västerbottens län* vore i första hand att nämna de prospekteringsarbeten som i omedelbar anslutning till de förberedande gruvarbetena utförts och påginge inom Malå och Lycksele socknar.

Efter en ingående detaljrevision av de komplicerade geologiska förhållandena inom Kuorbevarområdet hade nya djupborningar verkställtts eller vore under utförande. Hittills hade genom dessa kunnat konstateras avse-

värda nya tillgångar av kopparmalm därstädes, och det föreläge goda skäl att antaga, att dessa genom de fortsatta arbetena komme att ytterligare öka. En ny förekomst av kopparhaltig svavelkis hade genom borring uppdagats några km längre österut inom Kuorbevaréfältet. Förutsättningar för en ökad kopparproduktion från detta område syntes alltså vara för handen. Samtidigt hade också framkommit nya rön, som visade behövligheten att genom borringar undersöka flera andra indikationsområden därstädes, vilka tidigare icke varit ägnade att ingiva förhoppningar om brytvärda fynd. Fortsatta prospekteringsborringar utöver dem, som beräknades hinna utföras under innevarande budgetår, måste därför föreslås inom detta område.

Inom Rävliiden-Hornträskområdet hade under den hittills förflutna delen av budgetåret medhunnits endast sådana utredningar som vore nödiga för placering av borrhål ävensom till ledning för de förberedande gruvarbetena och gruvdriften vid Rävliiden och Rävliidmyrans malmfält. På grund av nödvändigheten att snarast möjligt först uppböra de för medelbart nyttiggörande mest aktuella delarna av Kuorbevare- och Rävliidmyreområdena hade endast en mindre del av prospekteringsarbetena inom de längre bort från Rävliiden och Rävliidmyran belägna delarna ännu medhunnits.

Inom Norsjö socken påginge de i arbetsplanen upptagna undersökningsarbetena men det huvudsakliga arbetet återstode ännu, vadan det vore för tidigt att yttra sig om resultaten. Dessa arbeten måste emellertid till stor del uppskjutas till nästa budgetår för att kunna forcera arbetena inom de på grund av krisläget mera aktuella områdena i Kuorbevaretrakten.

Inom *Norrbottnens län* hade arbeten bedrivits samt påginge i främsta rummet inom Svappavaara statsgruvefält. Elektriska och magnetiska mätningar samt geologiska detaljutredningar inom de malmförande områdena påginge. Ett betydande antal nya malmblock hade framkommit, men någon ny malmblootning hade ännu ej skett. Diamantborring hade påbörjats samt påginge på den av de gamla kopparmalmsförekomsterna, vilken syntes mest aktuell.

Geologiska efterforskningar efter manganmalm inom Murjektrakten hade fortsatts och resulterat i nya anmärkningsvärda blockfynd. Den besvärande jordbetäckningen i trakten gjorde, att moderklyfterna till dessa torde kunna träffas endast efter djupborringar. Sådana kunde emellertid icke planeras förrän indikationerna genom fortsatta geofysiska mätningar blivit mera preciserade. Sådana mätningar vore påbörjade men ännu långt ifrån sin fullbordan.

Ett omfattande bearbetningsarbete å malmprov, borrhärdor och annat undersökningsmaterial hade hela tiden ägt rum såväl på geologiska undersökningen i Stockholm som å dess filial i Norsjö och, på grund av utrymmesbrist, andra laboratorier.

Beträffande programmet för arbetena inom Västerbottnens län under nästkommande budgetår syntes detta i första hand böra upptaga fortsatta forskning inom Kuorbevareområdet, vilket fortfarande erbjöde många icke tillräckligt utredda möjligheter till nya kopparmalmsfynd. Därefter borde följa fortsättning av undersökningarna inom Rävliiden-Hornträsk-Vindelgranseledistriktet samt sist de kompletterande detaljutredningar inom Norsjö socken, vilka icke komme att medhinnas under innevarande budgetår.

Inom *Norrbottnens län* föresloges fortsättning och om möjligt avslutande av utredningarna inom Svappavaara statsgruvefält med angränsande trakter samt fortsättning av efterforskningarna efter manganmalm inom Murjekområdet.

Utredningar med användning av ifrågavarande anslag hade hittills uteslutande avsett efterforskande från kronans sida av nya malmtillgångar samt undersöknings- och försvarsarbeten å för statens räkning tagna inmutningar. Efter den nya gruvlagen vore kronan därjämte berättigad till kronoandel och intill hälftenbruk i varje inmutning inom landet, som toges av enskild.

Sedan mutsedel utfärdats ägde kronan när som helst anmäla sig till begagnande av kronoandel. Visserligen behövde sådan anmälan icke göras förr än senast inom en månad efter det att brytning pågått under en tid av sex månader. Men det torde dock i flera fall vara önskvärt, att kronan redan tidigare till ledning för sitt handlande ägde någon kunskap om beskaffenheten av en dylik fyndighet. Särskilt torde detta gälla i fall en inmutare icke vore i stånd att rätt planera fyndighetens undersökning eller saknade tillräckligt kapital och därför anhölle om kronans medverkan. I vissa fall torde också en kritisk granskning från statens sida av förhållandena vid en dylik enligt nya gruvlagen inmutad förekomst kunna vara ägnad att motverka, att densamma bleve föremål för en osund spekulation.

Geologiska undersökningen hade hittills endast i ett par fall funnit anledning att preliminärt utreda förhållandena vid av enskilda tagna nya inmutningar, och de arbeten som därvid från ämbetsverkets sida utförts hade ej varit av större omfattning, än att de kunnat bestridas inom ramen för ämbetsverkets ordinarie budget. Det låte emellertid tänka sig, att i vissa fall en något mera ingående utredning av en dylik förekomst kunde befinnas behöfelig, och i så fall lämnade ämbetsverkets nu nedsatta ordinarie budget icke medel till dess utförande. Ämbetsverket ville därför föreslå, att i mån av behov — eventuellt efter samråd med kommerskollegium — någon mindre del av anslaget för undersöknings- och försvarsarbeten finge användas jämväl för sådant ändamål.

Några medel för inköp av jordägareandelar (enligt äldre gruvlagen) inom områdena i Västerbottens län beräknades icke längre erforderliga. Däremot kunde fråga uppkomma om förvärv av mindre markområden, eventuellt med å dem befintligt hus, för att inmutning och undersökningsarbeten enligt gruvlagen § 5 skulle kunna ske. Geologiska undersökningen beräknade för budgetåret 1942/43 förslagsvis ett belopp av 7,000 kronor för sådant ändamål.

Ökade materialomkostnader, framförallt för diamantborrningarna, samt tillkomsten av nyss nämnda post för markförvärv krävde en förhöjning av anslaget med åtminstone 20,000 kronor, därest arbetena skulle kunna bedrivas i någorlunda erforderlig omfattning under budgetåret. Ämbetsverket hade härvid givetvis sökt reducera de enskilda posterna så mycket som möjligt.

Anslagsbehovet beräknades på följande sätt:

Personalstat:

Extra ordinarie tjänstemän:

1 assistent (vid bearbetningen) .. Eo 19: 19 kronor 6,438

1 expeditionsvakt ..... Eo 5: 4
fr. $\frac{1}{1}$ 43 Eo 5: 5 » 3,066

Extra tjänstemän:

1 assistent för geofysiska arbeten Ex 20: 17
fr. $\frac{1}{1}$ 43 Ex 20: 18 » 6,213

1 assistent ..... Ex 15: 12 » 4,590 kronor 20,307

Allmänna omkostnader:

Arvoden till tillfälliga medarbetare och biträden, rese- och traktamentsersättningar, materialinköp, bergskemiska analyser m. fl. expenser, förslagsvis	»	36,693
Geofysiska fältarbeten, förslagsvis	»	26,000
Grävningar, sprängningar och borrningar å nya indikationer, förslagsvis	»	30,000
Markförvärv, förslagsvis	»	7,000

Summa kronor 120,000.

Liksom tidigare finge ämbetsverket framhålla, att under arbetenas gång framkomna resultat kunde framkalla behov av jämkningar i den inbördes storleken mellan dessa förslagsvis beräknade poster.

2. Undersöknings- och förberedande gruvarbeten.

Sedan undersökningsarbetena vid *Adakgruvan* i Malå före 1940 års utgång avslutats, hade gruvarbete därstädes börjat genom Bolidens gruvaktiebolag för ökande av landets kopparproduktion.

De förberedande gruvarbetena inom Malå hade därefter i första rummet bestått i uppbörandet av en vidsträckt kopparmineraliserad zon av den del av *Kuorbevarefältet*, som vore belägen något norr om Adakgruvan. Såväl närmare dagytan som på cirka 100 meters djup ett par hundra meter längre mot nordväst hade härvid påträffats avsevärda kvantiteter kopparmalm, delvis av anmärkningsvärt rik beskaffenhet. Arbeten påginge alltjämt för att längre bort ytterligare fullfölja utsträckningen av denna malmhorisont, vilken hittills visat uppenbar tendens att, liksom i Adakgruvan, bliva rikare mot djupet. Sedan alla anläggningar för en ny undersökningsgruva här utförts, påginge nedsänkning av schakt, varefter malmen komme att följas genom drivning av orter och diamantborrningar från dessa. Ifrågavarande arbeten komme att behöva pågå även under hela budgetåret 1942/43.

Undersökningsarbetena på *Rävlidengruvan* i Lycksele socken hade avslutats i april 1941 för möjliggörande av den kopparmalmsbrytning för ökandet av kopparproduktionen, som sedan dess upptagits genom Bolidens gruvaktiebolag. Vid undersökningsarbetenas avslutning hade denna gruva samma fördelaktiga utseende som angivits i 1940 års rapport.

Vid *Rävlidmyrans* malmfält, cirka 2 km norr om Rävliden, hade vägbygge och anläggningar fullbordats, schakt neddrivits och ortdrivningar påbörjats men ännu ej nått fram till huvudmalmkropparna. Genom borrningar hade närmare ledning för underjordsarbetena uppnåtts, varvid även konstaterats, att rik malm rådde på åtminstone 64 meters djup.

På grund av den betydande längdutsträckningen (minst 500 meter) och den flacka fältstupningen av malmerna inom detta fält komme underjordsarbeten att behöva fortsättas under hela nästkommande budgetår.

Inom Norsjö socken hade *Bjurfors* kopparmalmsfält upptagits till brytning genom Bolidens gruvaktiebolag för ökandet av landets kopparproduktion.

I anslutning till det anförda finge Sveriges geologiska undersökning föreslå, att förberedande gruvarbeten under budgetåret 1942/43 bedreves dels på den nyöppnade gruvan inom *Kuorbevarefältet*, dels på *Rävlidmyregruvan* i Lycksele. Därjämte föresloges utförande av detaljerade diamantborrningar inom de ännu ej tillräckligt undersökta utmälen och inmutningarna inom *Kuorbevarefältet*, *Rävlidmyran*—*Hornträsk*-området, *Malånäsfältet* samt — därest de pågående undersökningarna gäve tillräcklig anledning därtill samt borrhningsprogrammet i Västerbotten ej nödvändiggjorde hela borrharbetets förläggning dit — även på någon av inmutningarna i Norrbotten.

Vid beräkningen av anslagsbehovet för ifrågavarande arbeten vore först att framhålla, att kostnaderna för diamantborrningar på sista tiden mycket starkt ökats på grund av stegrade diamantpriser, svårigheten att överhuvud taget införskaffa diamanter samt nödvändigheten att vid otillräcklig tillgång på sådana använda vissa surrogatborrkronor som i praktiken ställde sig ännu dyrare än vanliga diamantborrkronor. Anslagsbehovet beräknades på följande sätt:

Underjordsarbeten på Rävliidmyregruvan samt borrhningar från gruvrummen, förslagsvis	kronor 165,000
Cirka 22 yrkeskunniga gruvarbetare beräknades sysselsätta här under hela året.	
Underjordsarbeten på Kuorbevarefältet (»Lindsköldsmalmen») jämte borrhningar från gruvrummen, förslagsvis ..	» 165,000
Ett lika stort antal (cirka 22) gruvarbetare beräknades sysselsätta härstädes.	
Diamantborrningar från dagen å kända fyndigheter, förslagsvis	» 185,000
Avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän (1 avdelningschef för gruvarbetena Eo 28 kr. 11,298, 1 kassör och räkenskapsförare, arvode kr. 6,900, 1 gruvfogde arvode kr. 6,600	» 24,798
Summa kronor 539,798	

eller i avrundat tal kronor 539,800.

Även beträffande detta anslag anhölle ämbetsverket att få vidtaga de jämkningar mellan olika poster, som under arbetets fortgång kunde visa sig påkallade.

Över Sveriges geologiska undersöknings framställning har *kommerskollegium* den 3 november 1941 avgivit infordrat utlåtande. Kollegium har därvid anfört följande:

Med avseende å det av geologiska undersökningen begärda anslaget å 120,000 kronor ville kollegium understryka vikten av de fortsatta arbetena inom Kuorbevare-området och kollegium finge jämväl biträda förslaget i avseende på de övriga föreslagna arbetena inom Västerbottens och Norrbottens län ävensom posten för markförvärv. Däremot ansåge kollegium det vara föga lämpligt, att undersökningen skulle få i uppdrag att, med användande av nu ifrågavarande anslag, verkställa undersökningar på av enskilda tagna inmutningar, då man hade att befara, att sådana undersökningar skulle komma att påkallas i allt för talrika fall. Enligt gruvlagen tillkomme det inmutaren att verkställa undersökningen av nya fyndigheter åtminstone till och med utmålsläggningen, och ett statligt ingripande på ett tidigare stadium torde endast i ett fåtal fall bliva påkallat. Då så bleve fallet, torde medel böra ställas till förfogande i annan ordning.

Av det äskade anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten ansåge sig kollegium böra förorda de för underjordsarbetena vid Rävliidmyran och Kuorbevare upptagna beloppen. Med hänsyn till den begränsade tillgången på diamanter syntes det ovisst, om ett så stort belopp som 185,000 kronor nu lämpligen borde beräknas för diamanthborrningar från dagen å kända fyndigheter, även om de därmed avsedda undersökningarna, särskilt de som berörde Kuorbevarefältet och Rävliidmyran—Hornträsk-området, kunde bliva av stor betydelse vid det pågående eller nära förestående planerandet för utnyttjandet av dessa fyndigheter. Då anslaget vore avsett att få reservationsanslags natur, skulle en eventuell brist på diamanter, vilken skulle omöjliggöra arbetets verkställande i nu beräknad takt, emellertid endast medföra en förskjutning i användningen av anslaget till ett senare budgetår, varför kollegium icke ansåge sig böra påyrka nedsättning av posten ifråga.

Kollegium finge alltså förorda anslag till geologiska undersökningen i överensstämmelse med framställningen.

Departements-
chefen.

Liksom kommerskollegium tillstyrker jag, att medelsbehovet för fortsatt bedrivande nästkommande budgetår av ifrågavarande arbeten beräknas i överensstämmelse med vad Sveriges geologiska undersökning föreslagit. Anslag torde alltså böra äskas av riksdagen dels för undersöknings- och försvarsarbeten m. m. till belopp av 120,000 kronor, dels ock till undersöknings- och förberedande gruvarbeten till belopp av 539,800 kronor. Vad angår frågan om användning av förstnämnda anslag för bekostande av vissa undersökningar på av enskilda tagna inmutningar torde åtgärder i detta syfte få bero på beslut av Kungl. Maj:t, efter framställning av ämbetsverket, i varje särskilt fall.

I fråga om båda anslagen torde efter beslut av Kungl. Maj:t — i den mån så kan finnas påkallat under arbetenas gång — förskjutningar i arbetsprogrammen få ske och i samband därmed jämkningar få vidtagas i kostnadsfördelningen mellan de olika anslagsposterna.

Båda anslagen torde, sedan Sveriges geologiska undersökning numera överflyttats till handelsdepartementet, böra i rubriken direkt angivas såsom hörande till detta ämbetsverk på samma sätt som sker beträffande verkets avlönings- och omkostnadsanslag. Under nästföljande punkt ämnar jag göra hemställan om medelsanvisning till bestridande av kostnaderna för undersöknings- och förberedande gruvarbeten. Vad nu beträffar undersöknings- och försvarsarbetena m. m. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 120,000.

[29.] **4. Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 539,800.

[30.] **5. Statens provningsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1941/42 anvisat ett förslagsanslag av 428,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat:

1 överdirektör	B 2
5 avdelningschefer	A 29
4 förste avdelningsingenjörer	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 20
1 assistent	A 15
1 förste verkmästare	A 15
1 verkmästare	A 12
2 förste laboratoriebiträden	A 11
2 kansliskrivare	A 11
1 instrumentmakare	A 10
4 laboratoriebiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 5
2 kontorsbiträden	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

2 avdelningsingenjörer	A 21
------------------------------	------

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad
än den 20:e.

1 förste avdelningsingenjör	Eo 24.
-----------------------------------	--------

Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för statens provningsanstalt har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 205,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	» 1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	» 83,800
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	» 95,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 43,000

Summa förslagsanslag kronor 428,000.

Tillika har Kungl. Maj:t sistnämnda dag föreskrivit, att den i staten upptagna anslagsposten å 1,200 kronor skall tillsvidare från och med budgetåret 1941/42 disponeras såsom arvode åt inspektören.

I skrivelse den 26 augusti 1941 har *styrelsen för statens provningsanstalt* beräknat medelsbehovet för anstaltens avlöningskostnader under nästkommande budgetår till 444,000 kronor, därav anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 206,000 kronor, anslagsposten till arvode till oförändrat belopp 1,200 kronor, anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal likaledes till oförändrat belopp 83,800 kronor, anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden till 110,000 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg till oförändrat belopp 43,000 kronor.

Styrelsens uppräknning med 1,000 kronor av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän beror på dels normala uppflyttningar i löneklass, vilken kostnadsökning uppskattats till i runt tal 500 kronor, dels ock att styrelsen föreslagit uppflyttning av instrumentmakarebefattningen från A 10 till A 14, vilket skulle medföra en höjning av avlöningen till denna befattningshavare med likaledes, i avrundat tal, 500 kronor. Såsom motivering för sistnämnda förslag har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Allt sedan provningsanstalten fick sin första personalbesättning år 1919 hade på elektriskt-fysikaliska avdelningen jämte avdelningschefen funnits endast en ordinarie befattningshavare, nämligen instrumentmakaren, sedan år 1924 placerad i nuvarande lönegrad A 10. Innehavarens närmaste uppgift hade ursprungligen, såsom benämningen antydde, varit att justera, underhålla och anordna instrument, apparater och monteringar för avdelningens olika arbetsuppgifter. Han hade emellertid under de senaste 5 åren vid sidan av nämnda arbeten i allt större utsträckning måst tagas i anspråk för mera ingenjörsbetonade uppgifter, såsom att biträda vid och efter givna anvisningar även självständigt utföra såväl enkla som svårare provningsuppdrag.

Att befattningen ursprungligen hade placerats så lågt som i 10 lönegraden hade berott på, att den tidigare innehavarens kvalifikationer och arbetsuppgifter icke hade ansetts berättiga till högre grad. Med de utbildningsmöjligheter, som numera förefunnes, kunde emellertid personer av denna typ nå en långt högre skicklighetsnivå än vad som varit fallet för 22 år sedan och därför utträta mycket värdefullare och mera ansvarsfullt arbete. Detta hade bekräftats i och med den nuvarande innehavarens tillträde till befattningen år 1933. Av en styrelsens skrivelse bifogad förteckning framginge de arbetsuppgifter, som numera tillkomme instrumentmakaren. Särskilt finge därvid framhållas, att på grund av avdelningens ökade arbetsmängd under de sista två åren varit anställda såsom tillfälliga biträden 3 å 4 ingenjörer från lägre tekniska skolor, vilka i många fall fått handledas och kontrolleras av instrumentmakaren.

På grund av att den nuvarande instrumentmakaren i allt större utsträckning måst tagas i anspråk för uppgifter, som icke kunnat anses falla inom denne befattningshavares vanliga eller tidigare tjänsteutövning, hade Kungl. Maj:t på framställning av styrelsen vid olika tillfällen under åren 1939—1941 bemyndigat anstalten att till honom därför utbetala särskild ersättning.

Enär befattningen som instrumentmakare numera omfattade nya arbetsuppgifter, som på grund av utvecklingen vore mycket mera kvalificerade och ansvarsfulla, än vad som kunnat förutses vid befattningens inrättande för 22 år sedan, och då det vore i hög grad önskvärt, att befattningshavaren med sin under åren samlade erfarenhet kvarstannade på platsen, finge styrelsen hemställa, att denna befattnings löneställning väsentligt förbättrades och att den icke måtte placeras lägre än i 14 lönegraden; till jämförelse finge nämnas, att instrumentmakare vid statens vattenfallsverk vore placerad i 16 lönegraden. Vid sådan uppflyttning skulle befattningen sedermera icke berättiga till särskilda ersättningar.

Med avseende å beräkningen å anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden har styrelsen anfört följande:

Vid i stort sett oförändrad arbetsvolym beräknades antalet tillfälliga biträden komma att vara ungefär detsamma som beräknats i föregående och innevarande års stat. Enär emellertid lönenivån för de tillfälliga biträdena

måst höjas i samma grad som för övrig personal och denna höjning från september 1939 tills nu, till följd av rörliga tillägget och kristillägget, uppginge till cirka 16 procent, beräknades anslagsposten för avlöningar till tillfälliga biträden böra höjas i ungefär samma proportion eller från i årets stat upptagna 95,000 kronor till förslagsvis 110,000 kronor.

Styrelsen erinrar vidare, att gällande taxa av år 1933 beträffande provningsavgifterna vid anstalten enligt beslut av Kungl. Maj:t efter utgången av juni 1941 tills vidare höjts med 15 procent. Under framhållande att arbetsvolymen under de sista tre budgetåren motsvarat en inkomstsumma, som utan taxeförhöjning skulle uppgått till något över 400,000 kronor samt att arbetsvolymen under budgetåret 1942/43 av styrelsen uppskattades bli va i stort sett oförändrad, beräknar styrelsen, under förutsättning att nuvarande taxehöjning kommer att bestå även under nästa budgetår, anstaltens inkomster sistnämnda budgetår till 450,000 kronor.

Sedermera har styrelsen i skrivelse den 27 oktober 1941 — jämte förmälan att en av de båda kansliskrivartjänsterna i lönegraden A 11 hos anstalten bleve ledig med utgången av år 1941 — ytterligare hemställt, att denna befattning måtte utgå ur personalförteckningen. I samband härmed föreslår styrelsen, att en av de båda i förteckningen upptagna kontorsbiträdesbefattningarna i lönegraden A 4 måtte ändras till en kontoristtjänst i lönegraden A 9 samt att medel måtte avses för möjliggörande av avlöning av en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i Eo 7 i stället för en nuvarande extra ordinarie kontorsbiträdesbefattning i Eo 4 ävensom av ännu ett tillfälligt skrivbiträde. Till stöd för denna framställning anför styrelsen i huvudsak följande:

Arbetsuppgifterna å den till indragning ifrågasatta kansliskrivarbefattningen hade i stort sett varit vanligen förekommande göromål för en verksregistrator, vikariat under kassörens frånvaro samt biblioteksgöromål. Till följd av arbetsmängdens ökning hade innehavaren av befattningen mer och mer behövt biträde från den övriga personalen. Vid hennes avgång från tjänsten vore därför en viss ändring av arbetsfördelningen å anstaltens kontorsavdelning nödvändig.

Styrelsen hade för avsikt att nu uppdraga åt den andra kansliskrivaren att utföra verksregistrator's arbete. Hennes arbetsområde skulle därutöver omfatta ett flertal andra göromål, därvid hon skulle frigöras från vikariatstjänstgöringen för kassören och från biblioteksgöromålen. Vissa henne nu åliggande göromål såsom förande av intygsjournalen (debetlängden) samt kortregister (reskontra) över uppdragsgivarna, uppdrag såsom sekreterare hos chefen samt handhavandet av biblioteket borde anförtros åt ett extra ordinarie kanslibiträde i Eo 7.

Kassören, som hade att sköta allt kameralt arbete och biträda chefen i det administrativa arbetet, hade under de första åren av anstaltens verksamhet kunnat ensam utföra alla till hans tjänst hörande arbetsuppgifter. Allt efter som arbete och personalantal ökats hade göromål måst överföras på andra personer. Sådana göromål vore bokföring av inkomster och utgifter i fördelningsbok för den statistiska bokföringen, infordrandet av uppgifter samt införandet i journal av arbetstider m. m. för forskningsarbeten, biträde vid uppgörande av avlöningslistorna m. fl. löpande arbeten. Det erfordrades nu en särskild befattningshavare som speciellt biträde åt kassören, nämligen en

kontorist i lönegrad A 9 med huvudsaklig uppgift att utföra nyssnämnda göromål och att vara vikarie för kassören.

Vid genomförandet av ifrågavarande personalförändringar samt för anställande av ett tillfälligt skrivbiträde å kontorsavdelningen beräknades anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän komma att minskas med (4,176 + 3,826 — 3,837 =) i runt tal 4,200 kronor, anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal komma att ökas med (3,321 — 2,802 =) i runt tal 500 kronor och anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden komma att ökas med 2,400 kronor. En besparing av i runt tal 1,300 kronor beräknades alltså uppkomma.

I utlåtande den 18 september 1941 över styrelsens förslag om uppflyttning i högre lönegrad av instrumentmakarebefattningen har *allmänna lönenämnden* anfört i huvudsak följande:

Allmänna lönenämnden funne av utredningen i ärendet framgå, att med befattningen såsom instrumentmakare vid statens provningsanstalt numera vore förenade så mångskiftande och kvalificerade arbetsuppgifter, att starka skäl talade för befattningens uppflyttande till 14 lönegraden. Lönenämnden finge fördenskull tillstyrka bifall till framställningen. Nämnden förutsatte emellertid, att, därest lönegradsuppflyttningen komme till stånd, någon särskild ersättning utöver de ordinarie avlöningsförmånerna icke vidare måtte tillkomma innehavaren av ifrågavarande befattning.

Beträffande styrelsens i skrivelsen den 27 oktober 1941 framställda förslag har allmänna lönenämnden i utlåtande den 11 november 1941 förklarat sig, med hänsyn till de för befattningarna avsedda arbetsuppgifterna, icke hava funnit anledning till erinran mot den föreslagna ombildningen av en ordinarie kontorsbiträdestjänst i lönegraden A 4 till en kontoristbefattning i lönegraden A 9 och av en extra ordinarie kontorsbiträdestjänst i Eo 4 till en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i Eo 7. Enligt vad nämnden under hand inhämtat förutsattes till kontoristbefattningen skola befordras innehavaren av berörda ordinarie kontorsbiträdestjänst.

*Departements-
chefen.*

På de skäl, som av styrelsen för statens provningsanstalt och allmänna lönenämnden framhållits, tillstyrker jag styrelsens förslag dels om uppflyttning av den å ordinarie stat uppförda instrumentmakarebefattningen från lönegraden A 10 till lönegraden A 14, dels att en kansliskrivarbefattning i lönegraden A 11 indrages, dels ock om uppflyttning av det hos kassören tjänstgörande kontorsbiträdet i lönegraden A 4 till kontorist i lönegraden A 9. I anslutning till vad chefen för finansdepartementet under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför rörande lönegradsplaceringen för vissa befattningshavare torde vidare anstaltens ordinarie expeditionsvakt böra uppflyttas från lönegraden A 5 till lönegraden A 6, varjämte torde böra å ordinarie stat uppföras en befattning såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i lönegraden A 8. Sistnämnda befattning torde emellertid, på grund av vid anstalten för närvarande rådande speciella förhållanden, tillsvidare få hållas obesatt. Till följd av vad nu anförts och med hänsyn tagen till beräknade löneklassuppflyttningar torde anslagsposten till avlöningar till

ordinarie tjänstemän böra för nästkommande budgetår upptagas till 202,100 kronor.

Styrelsens avsikt att utbyta en kontorsbiträdesbefattning i Eo 4 mot en kanslibiträdesbefattning i Eo 7 föranleder ej någon erinran från min sida. Med hänsyn härtill torde anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra beräknas till 84,300 kronor.

Vad anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden beträffar, torde den av styrelsen föreslagna ökningen med 15,000 kronor för beredande av viss höjning av lönenivån för sagda personal böra bifallas. För beredande av ytterligare tillfällig skrivhjälp å anstaltens kontorsavdelning torde vidare få avses ett belopp av 2,000 kronor. Medelsbehovet under denna anslagspost bör alltså upptagas till $(95,000 + 15,000 + 2,000 =)$ 112,000 kronor.

Då övriga poster torde, såsom föreslagits, böra uppföras med oförändrade belopp, skulle anstaltens avlöningsanslag för nästa budgetår beräknas till $(202,100 + 84,300 + 112,000 + 1,200 + 43,000 =)$ 442,600 kronor. Erinras må att inkomsttiteln »Inkomster vid statens provningsanstalt» i riksstatsförslaget för samma budgetår upptagits till ett från 400,000 kronor till 550,000 kronor förhöjt belopp.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 överdirektör	B 2
5 avdelningschefer	A 29
4 förste avdelningsingenjörer	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 20
1 assistent	A 15
1 förste verkmästare	A 15
1 instrumentmakare	A 14
1 verkmästare	A 12
2 förste laboratoriebiträden	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A 8
4 laboratoriebiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
1 kontorsbiträde	A 4
Tjänstemän å övergångsstat.	
2 avdelningsingenjörer	A 21

Tionde huvudtiteln.

Befattning Lönegrad
 Extra ordinarie tjänsteman i högre löne-
 grad ånden 20:e.

1 förste avdelningsingenjör ..... Eo 24;

dels godkända följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	202,100
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	84,300
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	112,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	43,000

Summa förslagsanslag kronor 442,600;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av kronor 442,600.

[31.] **6. Statens provningsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 100,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 4 april 1941 fastställda omkostnadsstaten för statens provningsanstalt har följande utseende:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	2,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	34,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
5. Övriga utgifter:		
a. Glasvaror, <i>förslagsvis</i>	kronor	7,000
b. Laboratorieutensilier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	28,500
c. Överdragskläder samt tvätt därav, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
d. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
e. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,000
f. Bibliotek, <i>förslagsvis</i> , ...	»	2,500
g. Frakt och spedition av provföremål, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
		48,500

Summa kronor 100,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, gas, elektrisk ström och vatten förslagsvis 18,000 kronor samt för övriga expenser högst 16,500 kronor, dels ock att till underhåll av tomten, till tekniska inventarier och maskiner m. m. samt till bibliotek må användas högst respektive 1,500 kronor, 5,000 kronor och 2,500 kronor.

I sin skrivelse den 26 augusti 1941 har *styrelsen för statens provningsanstalt* föreslagit dels höjning av anslagsposten till expenser med 10,000 kronor till 44,500 kronor och av den i anslagsposten övriga utgifter ingående delposten till frakt och spedition av provföremål med 2,000 kronor till 4,500 kronor, dels ock nedsättning av den i sistnämnda anslagspost ingående delposten till glasvaror med 2,000 kronor till 5,000 kronor. Då anslagsberäkningen i övrigt skett enligt oförändrade grunder, slutar styrelsens förslag å en summa av 110,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag om ändring av förstnämnda två poster har styrelsen anfört följande.

För *bränsle, gas och elektrisk ström* hade under budgetåret 1940/41 åtgått omkring 28,000 kronor, beroende på de höga bränsleprisen och dubblad gastaxa. Vid osäkerheten rörande dessa kostnader under nästa budgetår torde för ändamålet böra beräknas motsvarande belopp som det nyss nämnda. För övriga expenser beräknade styrelsen oförändrat belopp, 16,500 kronor.

Till *frakt och spedition av provföremål* hade under en följd av år upptagits ett belopp av 2,500 kronor. De verkliga utgifterna hade emellertid allt mer stegrats — huvudsakligen beroende på den mycket ökade uppdragsmängden på byggnadstekniska avdelningen — och hade för budgetåret 1940/41 uppgått till något över 5,000 kronor. För nästkommande budgetår syntes böra beräknas ett belopp av förslagsvis 4,500 kronor.

Mot styrelsens för statens provningsanstalt förslag till beräkning av anstaltens omkostnadsanslag är från min sida intet att erinra. Framhållas må, att, utöver provningsavgifter enligt taxan, belopp motsvarande kostnaderna för frakt och spedition av provföremål debiteras uppdragsgivarna och sålunda återbetalas till statsverket. *Departements-
chefen.*

Omkostnadsstaten för budgetåret 1942/43 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	2,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	44,500
4. Publikationer, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
5. Övriga utgifter:		
a. Glasvaror, <i>förslagsvis</i>	kronor	5,000
b. Laboratorieutensilier, förbruknings- artiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	28,500

Tionde huvudtiteln.

c. Överdragskläder samt tvätt därav, <i>förslagsvis</i>	kronor	1,500	
d. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,500	
e. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,000	
f. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500	
g. Frakt och spedition av provföremål, <i>förslagsvis</i>	»	4,500	kronor 48,500
			<hr/> Summa kronor 110,000.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 110,000.

[32.] 7. **Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 25 september 1939 hemställde styrelsen för statens provningsanstalt, att för nyanskaffning av teknisk utrustning för anstaltens elektriskt-fysikaliska avdelning måtte anvisas ett reservationsanslag av 64,000 kronor. Vid ärendets föredragning i samband med framläggande av förslag till 1940 års statsverksproposition, såvitt angår tionde huvudtiteln, framhöll min företrädare i ämbetet behovet av modernisering av anstaltens inventariebestånd på det elektrotekniska området, men förordade han, med hänsyn till det äskade beloppets storlek, att medelsanvisningen fördelades över flera budgetår. I anslutning härtill har på Kungl. Maj:ts hemställan riksdagen för nyanskaffning av tekniska apparater m. m. åt anstalten anvisat för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 20,000 kronor och för löpande budgetår ett dylikt anslag av 10,000 kronor.

Under erinran om vad sålunda förekommit har *styrelsen för statens provningsanstalt* i skrivelse den 12 september 1941 hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1942/43 anvisas 10,000 kronor.

Styrelsen anför, att anslagen ifråga varit till stor nytta och att de för anstaltens elektriskt-fysikaliska avdelning möjliggjort viktiga provningar såväl för militära som för civila ändamål, samt framhåller vikten av att den återstående delen av den ursprungligen begärda nyanskaffningen snarast måtte komma till stånd.

*Departements-
chefen.* Jag tillstyrker, att medel för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anvisas till det av styrelsen föreslagna beloppet, 10,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 10,000.

[33.] 8. **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 200,000 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	C 10
2 avdelningschefer	C 5
1 förste avdelningsingenjör	C 3

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

2 avdelningsingenjörer	Eo 24
2 avdelningsingenjörer	Eo 22

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för flygtekniska försöksanstalten har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	53,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	125,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,500

Summa förslagsanslag kronor 200,000.

I skrivelse den 20 juni 1941 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* framlagt förslag till beräkning av anstaltens avlöningsanslag för budgetåret 1942/43. Förslaget slutar å en summa av 244,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat belopp 53,500 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 165,000 kronor och till rörligt tillägg 25,500 kronor.

Med avseende å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anför styrelsen följande:

Enligt den för försöksanstalten gällande instruktionen omfattade anstalten tre avdelningar, nämligen aerodynamiska avdelningen, hållfasthetsavdelningen och flygmekaniska avdelningen. Å *aerodynamiska* avdelningen funnes för närvarande 1 ritare och mättekniker i lönegraden Eo 15 samt 3 ritare och mättekniker i lönegraden Eo 11. Styrelsen föreslog, att en av befattningarna i 11 lönegraden uppflyttades till 15 lönegraden, samt att befattningarna gaves den mot arbetsuppgifterna bättre svarande benämningen ritare och tekniker. För de rent mättekniska uppgifterna disponerade försöksanstalten för närvarande 1 avdelningsingenjör i lönegraden Eo 22. Befattningen hade upptagits under aerodynamiska avdelningen, ehuru innehavaren av befattningen betjänade icke endast nämnda avdelning utan även anstaltens övriga avdelningar. Organisatoriskt sett borde alltså befattningshavaren anses sortera direkt under överdirektören. De arbetsuppgifter, som med hänsyn till att befattningshavaren utnyttjades för hela anstalten, följde med befattningen, vore av den omfattningen, att befattningshavaren för de-

ras behöriga fullgörande måste förses med ett biträde, som under benämningen laboratoriebiträde lämpligen borde placeras i lönegraden Ex 11. Styrelsen ville därjämte omnämna, att de erfarenheter, som hittills vunnits rörande de olika avdelningarnas arbetsbelastning, nödvändiggjort en överflyttning av 1 laboratoriebiträde i lönegraden Ex 7 från aerodynamiska avdelningen till hållfasthetsavdelningen.

Beträffande *hållfasthetsavdelningen* ville styrelsen framhålla, att nyss åberopade erfarenhet visat, att personaluppsättningen å denna avdelning beräknats för snävt. Uppenbart vore, att försöksanstalten för att över huvud taget bliva anlitad av flygindustrien måste kunna fullgöra erhållna uppdrag inom sådan tid, att uppdragsgivarna icke funne med sin fördel förenat att för erhållande av snabbast möjliga resultat själva verkställa erforderliga undersökningar. Härför krävdes emellertid, att tidsutdräkt icke vållades på grund av otillräcklig personal. Styrelsen såg sig följaktligen nödsakad att föreslå utökning av personalen å hållfasthetsavdelningen med 1 avdelningsingenjör i lönegraden Eo 27, 1 ritare och tekniker i lönegraden Eo 15, 1 ritare och tekniker i lönegraden Eo 11, 1 laboratoriebiträde i lönegraden Eo 7 och 1 räknebiträde i lönegraden Eo 7.

De av styrelsen föreslagna lönegradsplaceringarna kunde särskilt vad avdelningsingenjören beträffade förefalla höga. Styrelsen ville emellertid betona, att den lönesättning, som tillämpades inom flygvapnet, och de löner, som betalades av flygindustrien, vore sådana, att ett oeftergivligt villkor för att försöksanstalten under nu rådande förhållanden skulle kunna erhålla kompetenta sökande till befattningar vid anstalten vore, att befattningarna gäves den av styrelsen föreslagna lönegradsplaceringen. Av samma anledning måste den under hållfasthetsavdelningen upptagna försöksledarens assistent uppflyttas från lönegraden Eo 11 till lönegraden Eo 15.

Bland den för försöksanstalten *gemensamma personalen* finnes 1 kansli-skrivare i lönegraden Eo 11. Vid upporganiserandet av försöksanstalten hade det visat sig, att arbetsuppgifterna för innehavaren av ifrågavarande befattning kvalitativt sett måst givas annat innehåll än ursprungligen avsetts. Befattningshavaren hade sålunda måst åläggas att handhava och svara för debiteringen av de till anstalten lämnade uppdragen. Med hänsyn härtill ansåge styrelsen, att befattningen borde ombildas till en redogörarbefattning med placering i lönegraden Eo 17. Det finge framhållas, att motsvarande befattning vid statens provningsanstalt vore såsom ordinarie placerad i 20 lönegraden.

De av styrelsen sålunda beträffande medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost föreslagna förändringarna medförde en kostnadsökning av i runt tal 30,000 kronor. Härutöver ansåge styrelsen erforderligt att räkna med ett belopp av 10,000 kronor för tillfälliga biträden. Styrelsen ansåge nödvändigt, att detta belopp stode till försöksanstaltens förfogande för den händelse, att en eventuell anhopning av uppdrag skulle påkalla en tillfällig förstärkning av personaluppsättningen.

Styrelsen uppskattade alltså medelsbehovet under posten till avlöningar till icke-ordinarie personal till (125,000 + 30,000 + 10,000 =) 165,000 kronor.

I skrivelse den 6 oktober 1941 har styrelsen sedermera ytterligare anfört i huvudsak följande:

Det hade visat sig omöjligt att uppbringa kompetent sökande till den å ordinarie stat uppförda befattningen såsom förste avdelningsingenjör i lönegraden C 3. Befattningen borde därför tillsvidare utbytas mot två ingenjörsbefattningar av lägre grad, placerade den ena i Ex 22 och den andra i Ex

20. Emellertid borde förste avdelningsingenjörsbefattningen ej avföras från personalförteckningen, för den händelse nämligen att möjlighet senare skulle yppa sig att besätta densamma. Blev befattningen tillsatt borde de två extra ingenjörsbefattningarna indragas. Vid bifall till styrelsens förslag skulle anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal behöva höjas med ytterligare 13,000 kronor.

Över anstaltsstyrelsens framställning den 20 juni 1941 hava statskontoret och allmänna lönenämnden den 22 september 1941 var för sig avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret anför följande:

Statskontoret finge erinra, att försöksanstalten påbörjat sin verksamhet först den 1 september 1940. Utan att på något sätt vilja förringa betydelsen av anstaltens arbetsuppgifter måste statskontoret vid sådant förhållande ifrågasätta lämpligheten av att redan efter en så kort tids erfarenhet skrida till en utökning av antalet med pensionsrätt förenade befattningar vid anstalten. Ej heller kunde statskontoret finna det möjligt att med någon större grad av tillförlitlighet bedöma skäligheten av de lönegradsplaceringar, som av styrelsen ifrågasatts. Även om en eller annan befattning skulle befinnas vara inplacerad i lägre lönegrad än som vederbort, kunde efter ämbetsverkets sätt att se det icke vara välbetänkt att utan ytterligare erfarenhet vidtaga någon ändring av löneställningen för anstaltens nuvarande extra ordinarie befattningar. Statskontoret kunde därför icke tillstyrka framställningen i nu angivna delar.

För tillgodoseende av det behov av ökade arbetskrafter, som kunde komma att visa sig oundgängligen erforderligt, torde den utvägen böra anlitas, att ett lämpligt belopp anvisades till tillfälliga biträden vid anstalten och att Kungl. Maj:t av denna anslagspost ställde till anstaltens förfogande vad som påkallades för avlöande av den personal, som efter därom av anstalten gjord framställning befunnos oundgänglig. Statskontoret förutsatte därvid, att ytterligare personal anställdes endast i den omfattning, som motsvarade anstaltens inkomster av verksamheten eller av de statliga arbetsuppgifter, som eljest anförtröddes anstalten.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna tillräckliga skäl föreligga att redan från och med budgetåret 1942/43 påkalla ändring av de extra ordinarie befattningarnas lönegradsplacering, finge statskontoret härutinnan framhålla följande.

Den föreslagna befattningen som avdelningsingenjör å hållfasthetsavdelningen vore avsedd att inplaceras i lönegraden Eo 27, under det att övriga avdelningsingenjörer vid anstalten vore inplacerade i lönegraderna Eo 24 och Eo 22. Enligt statskontorets mening torde den nya tjänsten icke böra placeras i högre lönegrad än den 24:e.

Å aerodynamiska avdelningen hade föreslagits inrättandet av en ny befattning som laboratoriebiträde i lönegraden Eo 11. Då tidigare ett laboratoriebiträde i lönegraden Eo 7 tjänstgjort å denna avdelning, kunde statskontoret icke förorda, att den nya befattningen erhöles inplacering i högre lönegrad än den 7:e.

I fråga om förslaget att inrätta en befattning som räknebiträde i lönegraden Eo 7 ville statskontoret erinra, att en dylik befattning vid astronomiska institutionen vid Lunds universitet placerats i 4:e lönegraden. Detta torde vara den högsta löneställning, som skäligen borde tillkomma dylik befattningshavare.

Vad slutligen anginge befattningen som kansliskrivare, vilken föreslagits

skola ombildas till en redogörarbefattning med placering i lönegraden Eo 17, lämnade den hittills vunna erfarenheten av de till denna tjänst hörande göromålen, såvitt statskontoret kunnat finna, ännu icke ett tillförlitligt stöd för bedömandet av frågan, om ändrad lönegradsplacering för denna tjänst vore motiverad. Härför torde ytterligare någon tids erfarenhet vara erforderlig. I varje fall syntes det icke böra ifrågakomma att nu medgiva den begärda uppflyttningen i 17:e lönegraden. Under den av styrelsen angivna förutsättningen kunde statskontoret icke finna försvarligt, att tjänsten inplacerades i högre lönegrad än den 14:e.

Allmänna lönenämnden anför i huvudsak följande:

Med hänsyn till vad anstaltsstyrelsen anfört till stöd för den föreliggande framställningen hade lönenämnden funnit sig icke böra framställa någon erinran mot de av styrelsen begärda lönegradsplaceringarna för de till inrättande, respektive till uppflyttning i högre lönegrad föreslagna tekniska befattningarna vid anstalten. Den föreslagna befattningen såsom laboratoriebiträde i lönegraden Ex 11 borde emellertid benämnas förste laboratoriebiträde. Däremot ansåge lönenämnden tillräckliga skäl icke vara för handen för en uppflyttning av kansliskrivartjänsten i lönegraden Eo 11 till redogörarbefattning i så hög lönegrad som den 17:e. Även om arbetsuppgifterna för innehavaren av kansliskrivartjänsten kvalitativt sett måst givas ett annat innehåll än vad som ursprungligen avsetts, ansåge nämnden lönegraden Eo 14 vara den högsta lönegrad, som för närvarande borde ifrågakomma vid en ombildning av tjänsten till redogörarbefattning.

Ordföranden i allmänna lönenämnden generaldirektören *E. Stridsberg* har med instämmande av ledamoten *J. Andersson* avgivit särskilt yttrande av följande innehåll:

Mot förslaget att vid försöksanstalten inrätta en befattning som avdelningsingenjör i lönegraden Eo 27 syntes vissa invändningar vara att framställa. Nämnda lönegrad, varmed vore förenad en lön av lägst 10,020 kronor och högst 11,505 kronor, vore i lönetekniskt hänseende närmast att jämföra med den för anstaltens förste avdelningsingenjör gällande lönegraden C 3 med lön av 11,000 kronor. Endast om den tillänkta befattningen vore att i fråga om arbetsuppgifter likställas med den nuvarande förste avdelningsingenjörens, syntes fördens skull en placering i lönegraden Eo 27 böra ske. Den nya befattningen borde för sådant fall även benämnas förste avdelningsingenjör.

Förslaget att uppflytta anstaltens kansliskrivare till lönegrad Eo 17 syntes vara alltför tidigt väckt. Den gjorda jämförelsen med kassören vid statens provningsanstalt vore helt missvisande, såväl med hänsyn till omfattningen av de debiterade inkomstmedlen som i fråga om antalet debiterade poster. I båda dessa avseenden torde för övrigt flygtekniska försöksanstalten en tid framåt komma att ligga avsevärt under exempelvis statens centrala frökontrollanstalt, vars kassör — som tillika vore registrator — för närvarande vore placerad i 11 lönegraden, ehuru väl tjänsteförteckningssakkunniga numera tillstyrkt ett av frökontrollanstalten sedan länge framfört förslag om denna tjänsts uppflyttning i 14 lönegraden. Först sedan någon tids erfarenhet vunnits om de uppgifter, som komme att åvila kansliskrivaren vid flygtekniska försöksanstalten, syntes frågan om löneställningens förändring böra upptagas till omprövning.

Departements- Flygtekniska försöksanstaltens verksamhet är av största betydelse för vår
chefen. försvarsberedskap. Det är därför av vikt, att anstalten beredes möjlighet att

på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina arbetsuppgifter. Skall detta ske, är det nödvändigt tillse, att arbetet icke hindras genom brist på kunnig arbetskraft, vilket å sin sida förutsätter, att avlöningsförmånerna för den tekniska personalen vid anstalten avvägas så, att erforderlig rekrytering kan genomföras.

Ur nu anförda synpunkter tillstyrker jag, att styrelsens förslag i vad det avser ökad medelsanvisning i syfte att möjliggöra nyanställning av viss personal bifalles. Den till nyinrättande föreslagna befattningen såsom avdelningsingenjör i lönegraden Eo 27 å hållfasthetsavdelningen är, enligt vad jag inhämtat, i fråga om arbetsuppgifter och tjänsteställning närmast att jämföra med den å ordinarie stat uppförde förste avdelningsingenjören, vilken sistnämnda befattningshavare avsetts skola placeras å aerodynamiska avdelningen. Jag tillstyrker vid sådant förhållande, att den av styrelsen förordade lönegradsplaceringen godtages samt att befattningen i personalförteckningen upptages såsom förste avdelningsingenjör. Vad beträffar lönegradsplaceringarna för den tekniska personalen i övrigt — såväl den redan befintliga som den till nyanställning föreslagna — synes styrelsens, av lönenämnden utan erinran lämnade förslag härutinnan likaledes böra bifallas. Innehavaren av den föreslagna nya laboratoriebiträdestjänsten i Ex 11 å aerodynamiska avdelningen torde, i överensstämmelse med vad lönenämnden föreslagit, böra betecknas såsom förste laboratoriebiträde.

Styrelsens förslag att, i avbidan på att den å ordinarie stat uppförda befattningen såsom förste avdelningsingenjör kan tillsättas, i stället anställa två extra ingenjörer vill jag också biträda. Mot förslaget att för sådant ändamål under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal inräknas ett belopp av 13,000 kronor har jag ej något att erinra. Jag förutsätter härvid att, såsom styrelsen framhållit, detta belopp icke vidare tages i anspråk, därest den ordinarie befattningen framdeles besättes.

Beträffande åter förslaget om utbyte av en befattning såsom kansliskrivare i Eo 11 mot en redogörarebefattning i Eo 17 synas tillräckliga skäl för denna anordning icke hava förebragts. Innan ytterligare erfarenhet vunnits rörande de med befattningen förenade arbetsuppgifterna, torde någon ändring i nu gällande lönegradsplacering av befattningen ifråga icke lämpligen böra vidtagas.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle de sammanlagda kostnaderna för avlöningar till icke-ordinarie personal — fränsett rörligt tillägg — för nästa budgetår uppgå till i runt tal 177,000 kronor. Av detta belopp torde emellertid, likaledes i runt tal, 10,000 kronor avse kostnader för tillfälliga biträden. Då sistnämnda kostnader kunna vara föremål för betydande växlingar, synes lämpligt att beloppet utbrytes ur anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal och uppföres såsom en särskild, förslagsvis betecknad post. Under denna post synes jämväl böra beräknas erforderligt belopp för avlöning av den arbetarpersonal, för vilken, såsom kommer att närmare beröras vid behandlingen av anstaltens omkostnadsanslag, å omkostnadsstaten för innevarande budgetår under anslagsposten till övriga utgifter upptagits 60,000

Tionde huvudtiteln.

kronor. I sitt förslag rörande omkostnadsanslaget hemställer styrelsen, att med hänsyn till ökade arbetslöner sistnämnda belopp måtte höjas till 90,000 kronor. Denna hemställan torde böra bifallas. Därest, i överensstämmelse med vad jag nyss anfört, beloppet överföres till avlöningsanslaget, skulle alltså anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden för nästa budgetår böra upptagas till (10,000 + 90,000 =) 100,000 kronor. Anslagsposten till icke-ordinarie personal skulle i enlighet härmed beräknas till (177,000 — 10,000 =) 167,000 kronor.

Till rörligt tillägg torde i överensstämmelse med styrelsens förslag få avses ett belopp av 25,500 kronor.

Då anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde böra upptagas med oförändrat belopp, 53,500 kronor, skulle avlöningsanslaget sammanlagt uppgå till (53,500 + 167,000 + 100,000 + 25,500 =) 346,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för flygtekniska försöksanstalten:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	C 10
2 avdelningschefer	C 5
1 förste avdelningsingenjör	C 3

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste avdelningsingenjör	Eo 27
2 avdelningsingenjörer	Eo 24
2 avdelningsingenjörer	Eo 22;

dels godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	53,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	167,000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	100,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25,500

Summa förslagsanslag kronor 346,000;

dels ock till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
 av ..... kronor 346,000.

[34.] 9. *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader, förslagsanslag.*

För ifrågavarande ändamål är å löpande budgetårs riksstat upptaget ett förslagsanslag å 240,200 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anslagets användning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,600	
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	47,900	
4. <i>Publikationstryck, förslagsvis</i>	»	2,000	
5. Övriga utgifter:			
a. <i>Försöksutrustning, förslagsvis</i>	kronor	75,000	
b. <i>Arbetspersonal, förslagsvis</i>	»	60,000	
c. <i>Apparaturutrustning, förslagsvis</i>	»	13,500	
d. <i>Underhåll av maskiner och apparater, förslagsvis</i>	»	4,000	
e. <i>Bibliotek, förslagsvis</i>	»	2,500	
f. <i>Frakter och transporter, förslagsvis</i>	»	3,000	
g. <i>Underhåll av tomten, förslagsvis</i> ..	»	1,000	
h. <i>Drifts- och underhållskostnader för personbil, förslagsvis</i>	»	2,000	
i. <i>Underhåll av flygmateriel, förslagsvis</i> ..	»	7,500	
j. <i>Hangarhyra och flygfältsavgifter, förslagsvis</i>	»	1,700	
k. <i>Motorbränsle, förslagsvis</i>	»	7,500	
l. <i>Materialforskning vid andra laboratorier, förslagsvis</i>	»	10,000	» 187,700
			<hr/> Summa kronor 240,200.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till *expenser* må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk energi och vatten, *förslagsvis* 24,100 kronor samt för övriga *expenser* högst 23,800 kronor, dels ock att till *bibliotek*, till *underhåll av tomten* samt till *drifts- och underhållskostnader för personbil* må användas högst respektive 2,500 kronor, 1,000 kronor och 2,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 20 juni 1941 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens *omkostnader* under nästkommande budgetår till 285,700 kronor, därav oförändrat belopp 1,000 kronor till *sjukvård m. m.*, 2,000 kronor till *reseersätt-*

ningar, 58,000 kronor till expenser, oförändrat belopp 2,000 kronor till publikationstryck och 222,700 kronor till övriga utgifter. I avseende å sistnämnda utgifter har styrelsen, som beräknat övriga i ifrågavarande anslagspost ingående delposter till oförändrade belopp, föreslagit dels höjning av posten till arbetarpersonal med 32,000 kronor till 92,000 kronor dels ock upptagande å omkostnadsstaten av en ny post till ett belopp av 3,000 kronor till verkstadsutrustning.

Till motivering av sitt förslag anför styrelsen följande:

För nästa budgetår föresloge styrelsen höjning av posten till *reseersättningar* med 400 kronor till 2,000 kronor. Från ifrågavarande post skulle bestridas utgifterna för såväl resor, föranledda av anstalten lämnade uppdrag, som andra resor. De förstnämnda debiterades anstaltens uppdragsgivare. Därest Kungl. Maj:t icke hade något att däremot erinra, vore det styrelsens avsikt att till anslagsposten återföra sålunda inflytande ersättningar för förskottrade resekostnader.

Vidare föresloge styrelsen höjning av posten till *expenser* med 10,100 kronor till 58,000 kronor på grund av ökade bränslekostnader.

Under posten till *övriga utgifter* vore upptaget ett belopp av 60,000 kronor till arbetarpersonal. Med hänsyn till höjda arbetarlöner — försöksanstalten tillämpade samma kollektivavtal som gällde för flygvapnets arbetare — borde nämnda belopp uppräknas med 30,000 kronor till 90,000 kronor. Därjämte ansåge sig styrelsen böra föreslå en ytterligare höjning av denna summa med 2,000 kronor för att med hänsyn till det ökade arbete, som vedeldningen medfört, kunna under eldningssäsongen bereda expeditionsvakten nödigt arbetsbiträde.

Slutligen ville styrelsen föreslå, att under denna anslagspost upptoges ett belopp av 3,000 kronor till verkstadsutrustning.

I sitt förenämnda utlåtande den 22 september 1941 har *statskontoret* be-
träffande anstaltsstyrelsens ifrågavarande förslag yttrat följande:

Statskontoret hade icke något att erinra mot den föreslagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar. Den föreslagna anordningen att av uppdragsgivarna inlevererade reseersättningar skulle tillföras anslagsposten kunde statskontoret dock icke biträda. Dylika inlevereringar torde böra betraktas som en del av den ersättning, som anstalten uppbure för uppdrags fullgörande. I enlighet härmed torde ersättningen ifråga liksom annan ersättning för utförda uppdrag böra tillgodoföras vederbörande inkomstitel.

I fråga om anslagsposten till övriga utgifter hade styrelsen bland annat föreslagit en höjning med 2,000 kronor för beredande åt expeditionsvakten av nödigt arbetsbiträde med vedeldningen. Häremot hade statskontoret icke något annat att erinra, än att det begärda beloppet torde böra beräknas under anslagsposten till expenser, vilken med hänsyn härtill torde böra höjas till 60,000 kronor i stället för föreslagna 58,000 kronor.

I övrigt hade förevarande framställning icke givit anledning till uttalande från statskontorets sida.

Departements-
chefen.

Mot styrelsens beräkning av reseersättningarna, 2,000 kronor, torde ej vara anledning till erinran. Resekostnader, vilka gäldas av försöksanstaltens uppdragsgivare, torde, på sätt statskontoret framhållit, böra, liksom annan ersättning för av anstalten utförda uppdrag, tillgodoföras inkomstiteln Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten.

Jämväl kostnadsberäkningarna i övrigt torde bära godtagas. Enligt vad jag föreslagit vid behandlingen av anstaltens avlöningsanslag torde emellertid det för avlöningar till arbetarpersonal upptagna beloppet, 90,000 kronor, bära överföras till sistnämnda anslag. Såsom statskontoret anfört synes vidare det för ersättning åt arbetsbiträde åt expeditionsvakten under eldningssäsongen avsedda beloppet 2,000 kronor bära inräknas i expensposten. Denna skulle sålunda uppgå till $(58,000 + 2,000 =) 60,000$ kronor.

Omkostnadsanslaget torde i anslutning härtill bära beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	60,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
5. Övriga utgifter:		
a. Försöksutrustning, <i>förslagsvis</i>	kronor	75,000
b. Apparatutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	13,500
c. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	4,000
d. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
e. Frakter och transporter, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
f. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
g. Drifts- och underhållskostnader för personbil, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
h. Underhåll av flygmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
i. Hangarhyra och flygfältsavgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1,700
j. Motorbränsle, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
k. Materialforskning vid andra laboratorier, <i>förslagsvis</i>	»	10,000
l. Verkstadsutrustning, <i>förslagsvis</i> ..	»	3,000
		» 130,700
	Summa kronor	195,700.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag*
av ..... kronor 195,700.

[35.] **10. Statens hantverksinstitut: Avlöningar, förslagsanslag.** Till bestridande av statens hantverksinstituts avlöningskostnader under innevarande budgetår är anvisat ett förslagsanslag av 142,000 kronor. Den 30 mars 1940 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för statens hantverksinstitut:

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 föreståndare	C 6
1 kontorist	A 9
1 portvakt, tillika eldare	A 5
1 kontorsbiträde	A 4.

Den av Kungl Maj:t den 4 april 1941 fastställda avlöningsstaten för statens hantverksinstitut har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	23,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	60,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	54,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
Summa förslagsanslag kronor		142,000.

Jämlikt föreskrift sistnämnda dag skall portvakten och eldaren för bostad jämte lyse och värme i institutsbyggnaden erlægga ersättning med 600 kronor för år, jämte bränsletillägg enligt den av socialstyrelsen utarbetade bränsleklausulen.

Tillika har Kungl. Maj:t samma dag föreskrivit, att den i staten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar skall disponeras på följande sätt:

Arvode till en verkstadschef	kronor	10,500
Arvode till en laboratorieföreståndare	»	7,500
Arvode till en elektroingenjör	»	6,600
Arvode till en målerikemist	»	6,600
Arvode till en snickeritekniker	»	6,600
Arvoden å 5,400 kronor till fyra verkmästare	»	21,600
Arvode till en sekreterare	»	600
Dyrtidstillägg utgår icke å dessa arvoden.		

Enligt meddelad föreskrift skola beträffande verkstadschefen, laboratorieföreståndaren, elektroingenjören, målerikemisten, snickeriteknikern och verkmästarna bestämmelserna i 10—17 §§, 19 § samt 20 § 1 mom. 1 st. civila icke-ordinariereglementet i tillämpliga delar lända till efterrättelse, därvid de skola anses tillhöra verkstadschefen lönegrad Eo 26 (löneklass 25), laboratorieföreståndaren lönegrad Eo 21 (löneklass 20), elektroingenjören, målerikemisten och snickeriteknikern lönegrad Eo 19 (löneklass 18) samt verkmästarna lönegrad Eo 16 (löneklass 15).

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må tagas i anspråk dels för avlöning av ett extra ordinarie laboratoriebiträde, lönegrad Eo 6, och ett extra ordinarie kontorsbiträde, lönegrad Eo 4, dels till ett belopp av 13,000 kronor för avlö-

ningar åt tillfälliga biträden, dels ock till ett belopp av 35,000 kronor till ersättning åt speciallärare vid institutets kurs- och föreläsningsverksamhet.

I skrivelse den 1 september 1941 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för bestridande av institutets avlöningskostnader till 200,850 kronor, därav för avlöningar till ordinarie tjänstemän 52,600 kronor, för arvoden och särskilda ersättningar 28,600 kronor, för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 108,400 kronor och för rörligt tillägg 11,250 kronor.

Till motivering av sitt förslag anför styrelsen i huvudsak följande:

Vid övervägande av anslagsbehovet för avlöningar under nästkommande budgetår hade styrelsen funnit sig nödsakad begära, att vissa av institutets befattningshavare erhöles förbättrad löneställning. Styrelsen finge erinra, huru som de hittills beviljade löneförmånerna i flera avseenden innebure en väsentlig reduktion jämfört med vad styrelsen föreslagit särskilt i sina skrivelser angående anslagsbehoven till institutet för budgetåren 1940/41 och 1941/42. Då styrelsen utginge ifrån, att denna reduktion i viss mån hade berott på att särskild försiktighet ansetts böra iakttagas vid beviljande av medel innan närmare erfarenhet rörande institutets verksamhet vunnits, hade styrelsen ansett sig med ledning av det senaste verksamhetsårets erfarenheter böra upptaga till behandling frågan om en löneplacering för personalen som bättre motsvarade de olika tjänsteställningarna.

Vad anginge *anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän* hade det gångna året ytterligare styrkt styrelsen i dess övertygelse om det befogade i en uppflyttning av *kontoristbefattningen* i lönegraden A 9 till A 11 under benämning *registrator* och *kassör*. Denna tjänstemans arbetsuppgift hade nämligen fått ännu större omfattning än styrelsen ursprungligen kunnat överblicka. Med sysslan som kassör och bokförare hade fått förenas de arbetsuppgifter, som i allmänhet åvilade en registrator i andra statliga verk. Då denna tjänst dessutom vore den enda inom institutet av kameral natur, måste vederbörande tjänsteman självständigt handhava alla göromål med kassa, bokföring och registrering. — Vidare finge styrelsen återupprepa sitt tidigare framförda förslag om uppförande å ordinarie stat av *verkstadschefen*. Under det sistförflutna året hade det blivit allt tydligare, att det för verkstadschefen anvisade arvodet icke stode i rimlig proportion till det ansvar och de arbetsuppgifter, som åvilade honom. Enligt den för institutet fastställda instruktionen skulle verkstadschefen, som vore direktörens närmaste man, övervaka samtliga verkstäder vid institutet och vara chef för verkstadspersonalen. Under tid, då direktören åtnjöte ledighet, skulle han utöva chefskapet för institutet. Enligt 15 § instruktionen skulle verkstadschefen äga väl vitsordade teoretiska och praktiska kunskaper inom hantverkets och den mindre industriens olika yrkesråden, skicklighet i att organisera och leda verkstadsarbetet samt god förmåga att meddela undervisning. Med den ställning verkstadschefen ansetts skola intaga vid institutet måste en stor del av ansvaret för ett fullgott resultat av kursverksamheten anses åvila honom. Med hänsyn härtill funne styrelsen ofrånkomligt, att denne befattningshavare dels placerades i mera fast och tryggad ställning än vad en för ett år i sänder beviljad arvodes-tjänst kunde erbjuda och dels erhöles sådana löneförmåner, som kunde anses skäligen motsvara hans tjänsteställning. Då styrelsen föreställde sig, att ifrågasvarande tjänst vore av sådan natur, att den närmast borde hänföras till löneplan C i civila avlöningsreglementet, finge styrelsen nu hemställa, att befattningen placerades i lönegrad C 4. — Vid ledigförklarande av befattningen så-

som *laboratorieföreståndare* vid institutet hade det visat sig, att det för tjänsten stipulerade arvudet vore för lågt tilltaget. Ingen sökande med erforderlig kompetens till tjänsten hade nämligen varit villig att antaga densamma mot fastställt arvode. De uppdrag och undersökningar, som ålåge statens hantverksinstituts laboratorier, vore redan av mycket mångskiftande art. För att befattningen som laboratorieförståndare skulle kunna skötas på ett tillfredsställande sätt fordrades en allsidigt utbildad, högt kvalificerad kemist med kompetens att utföra tekniskt-vetenskapliga undersökningar och med vana och förmåga att organisera och leda ett laboratorium. Enär institutet på vissa villkor redan förvärvat som laboratorieföreståndare en kemist med nyssnämnda kvalifikationer, vore det önskvärt att han, som nu på tillfälligt förordnande uppehölle befattningen, kunde varaktigt knytas vid institutet. På grund av vad sålunda anförts föresloge styrelsen, att jämväl laboratorieföreståndaren placerades i lönegrad C 4. — Slutligen finge styrelsen upprepa tidigare framfört förslag om uppförande å ordinarie stat av *en av verkmästarna* med placering i lönegrad A 16. Den person, som förslaget avsåge, kunde återropa en mångårig, väl vitsordad tjänstgöring vid det gamla hantverksinstitutet. Med hänsyn härtill ansåge styrelsen skäligt, att det bereddes honom en tryggad löneställning. — Enligt vedertagna beräkningsgrunder skulle kostnaderna för avlöningar till ordinarie tjänstemän uppgå till i runt tal 52,100 kronor. Med inräknande av ett belopp av 500 kronor till vikariatsersättningar borde denna anslagspost alltså upptagas till 52,600 kronor.

Beträffande *anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar* föresloge styrelsen, att *målerikemisten, snickeriteknikern, två av verkmästarna* och *sekreteraren* fortfarande skulle avlönas från denna post. Styrelsen finge emellertid påpeka, att dessa arvodestagare under nuvarande dyrtid kommit i en avsevärt sämre ställning än andra befattningshavare. Styrelsen funne därför en höjning av arvodena motiverad. Vidare finge styrelsen föreslå, att ett årligt arvode av 4,000 kronor avsåges för *en bibliotekskonsulent*, som skulle hava till uppgift att handhava institutets bibliotek, att sköta och ansvara för bibliotekets låneverksamhet samt att stå till tjänst vid kursdeltagarnas studier vid biblioteket och sålunda medverka som lärare vid kurserna. Den nu anställde bibliotekarien avlönades för närvarande till största delen av donationsmedel, men enär de uppgifter, för vilka dylika medel erfordrades, bleve allt talrikare, ansåge sig styrelsen icke kunna någon längre tid avlöna bibliotekarien på detta sätt. — Ifrågavarande anslagspost beräknades i anslutning till det sagda till $(2 \times 6,600 + 2 \times 5,400 + 600 + 4,000 =)$ 28,600 kronor, därvid dock icke tagits hänsyn till behovet av ökning av arvodesbeloppen till följd av ökade levnadskostnader.

Vidkommande *anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* finge styrelsen vidhålla tidigare uttalad uppfattning, att *elektroingenjören* borde dels avlönas högre än vad nu vore fallet dels ock placeras i åtminstone extra-ordinarie ställning. På denne befattningshavare ställdes fordringarna, att han skulle äga väl vitsordade teoretiska och praktiska kunskaper inom sitt verksamhetsområde samt hava god förmåga att meddela undervisning ävensom håg och fallenhet för försöksverksamhet. Befattningen vore närmast jämförlig med en byråingenjörsbefattning i andra verk och syntes böra placeras i lägst lönegrad Eo 21. — Vidare borde *en av verkmästarna* överföras till extra-ordinarie ställning med placering i lönegrad Eo 16. Kostnaderna för avlöningar till dessa båda befattningshavare ävensom till nuvarande laboratoriebiträde och kontorsbiträde uppginge till $(6,831 + 5,046 + 3,147 + 2,802 =)$ 17,826 kronor, vartill komme vikariatsersättningar beräknade till 500 kronor, eller tillhoppa i runt tal 18,400 kronor.

Vad anginge den i förevarande anslagspost ingående delposten till *tillfälliga biträden*, nu beräknad till 13,000 kronor, ansåge sig styrelsen böra hemställa att för ändamålet måtte för nästkommande budgetår beviljas ett till 20,000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen måste nämligen räkna med nödvändigheten av att anställa en särskild telefonvakt samt två verkstadsarbetare. De tillfälliga biträden, institutet sålunda beräknade skola ha anställda, vore följande, nämligen en stenograf och maskinskriverska, ett biträde för präglings- och adressmaskin samt vissa registreringsgöromål, en telefonvakt, en springflicka, ett laboratoriebiträde samt två verkstadsarbetare. Højningen av ifrågavarande delpost hade vidare befunnits nödvändig för att från densamma kunna bestrida dels förekommande övertidsättningar, uppskattade till 400 kronor för budgetår, dels ock särskild gottgörelse till portvakten på 300 kronor för tillsyn över institutets lokaler. Styrelsen ville i detta sammanhang erinra, att styrelsen i särskild, samtidigt avlåten skrivelse den 1 september 1941 hemställt att vid behov få överskrida delposten till tillfälliga biträden, nämligen i sådana fall då institutets informations- och försöksverksamhet nödvändiggjorde anställande av extra arbetskraft och kostnaderna härför i varje särskilt fall betalades av vederbörande uppdragsgivare.

Vad slutligen anginge det i samma anslagspost ingående beloppet av 35,000 kronor till *ersättning åt speciallärare* finge styrelsen framhålla följande.

Då institutet på grund av försening med byggnadsarbetena ej kunnat inflytta i sina nya lokaler förrän i slutet av december månad 1940, hade institutet under sistförflutna budgetår ej kunnat driva sin kursverksamhet i den omfattning, som ursprungligen beräknats. Vid institutet hade under budgetåret avhållits endast 26 kurser, som dragit en kostnad av cirka 26,000 kronor till lärarearvoden. Till följd härav hade det till speciallärare vid kurserna 1940/41 anvisade beloppet på 30,000 kronor icke kunnat helt utnyttjas. Emellertid hade styrelsens tidigare beräkningar rörande denna post visat sig riktiga såtillvida, att arvoden till anlitade speciallärare uppgått till i medeltal 1,000 kronor per kurs. Häremot svarade på inkomstsidan de influtna kursavgifterna, vilka gottskreves omkostnadskontot och i stort sett uppginge till samma belopp som nyssnämnda arvoden till speciallärarna. Det vore svårt att för närvarande bedöma om detta förhållande i framtiden kunde upprätthållas, men institutet strävade efter att så måtte ske. Det vore emellertid önskvärt, att så många kurser som möjligt anordnades. Omkostnaderna per kurs bleve därigenom mindre, ty vissa omkostnader vore nämligen fasta såsom lokaler, uppvärmning, viss personal m. m. Ju mera dessa fasta värden utnyttjades desto mindre bleve omkostnaderna per kurs.

Under nästkommande budgetår beräknade styrelsen kunna anordna kurser till ett antal av 70. Enligt nyssnämnda beräkningar skulle arvoden till erforderliga speciallärare till dessa kurser belöpa sig till ett sammanlagt belopp av omkring 70,000 kronor, varför styrelsen hemställde, att för ändamålet måtte anvisas detta belopp. Om beloppet ej beviljades, måste antalet kurser nedbringas i förhållande till anslaget storlek, vilket givetvis vore till skada för institutets verksamhet och dessutom skulle medföra ökad kostnad per kurs.

Sammanlagda medelsbehovet för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppginge alltså till $(18,400 + 20,000 + 70,000 =)$ 108,400 kronor.

Rörligt tillägg vore beräknat enligt nu gällande grunder å en sammanlagd avlöningssumma för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän av 75,000 kronor och upptaget med 11,250 kronor.

Över ifrågavarande framställning hava allmänna lönenämnden den 30 september och statskontoret den 1 oktober 1941 avgivit infortrade utlåtanden.

Allmänna lönenämnden anför i huvudsak följande:

Lönenämnden finge till en början erinra, att hantverksinstitutet börjat sin verksamhet den 1 juli 1940. Med hänsyn till den korta tidrymd, som sålunda förflutit sedan institutet trädde i verksamhet, syntes det lönenämnden tveksamt, huruvida frågan om löneställningen för vissa befattningshavare vid institutet redan borde upptagas till omprövning. Lönenämnden hade dock ansett sig böra — för den händelse hinder icke ansåges möta att nu omreglera avlöningsförhållandena för ifrågavarande personal — ingå på en saklig granskning av styrelsens framställning. Lönenämnden hade för detta ändamål avlagt besök vid institutet.

Vad först anginge frågan om verkstadschefens löneställning hade lönenämnden genom sitt besök vid institutet kommit till den uppfattningen, att med denna befattning vore förenade arbetsuppgifter av så maktpåliggande och kvalificerad beskaffenhet, att skäl talade för att befattningshavaren bereddes en mera fast och tryggad ställning än vad hans nuvarande för ett år i sänder beviljade arvodestjänst erbjöde. Därrest befattningshavaren ifråga funnes böra inordnas såsom tjänsteman under civila avlöningsreglementet med lön enligt löneplan C, syntes emellertid en högre lönegradsplacering än C 3 icke böra för närvarande ifrågakomma. Det finge i detta sammanhang erinras, att förste avdelningsingenjören vid flygtekniska försöksanstalten uppbure avlöning enligt nyssnämnda lönegrad.

Jämväl lönenämnden hyste den uppfattningen, att laboratorieföreståndarens nuvarande löneställning vore väl låg både med tanke på de teoretiska insikter, som krävdes av denna befattningshavare, och med hänsyn till de honom åvilande arbetsuppgifterna. Emellertid funne sig lönenämnden icke kunna tillstyrka den av institutsstyrelsen föreslagna inplaceringen i C 4. Det finge i detta sammanhang erinras, att institutsstyrelsen i sitt år 1938 framlagda förslag till avlöningsstat för institutet förordade laboratorieföreståndaren till inplacering i lönegraden A 21. Enligt lönenämndens mening torde en placering i lönegraden Eo 26 av laboratorieföreståndaren för närvarande innebära en lämplig löneställning.

Mot den föreslagna inplaceringen av elektroingenjören i lönegraden Eo 21 syntes någon erinran ej vara att framställa. Tillräckliga skäl att uppflytta två av verkmästarna till lönegraderna A 16 respektive Eo 16 syntes lönenämnden däremot ej föreligga. Till jämförelse finge meddelas, att förste verkmästaren och verkmästaren vid statens provningsanstalt vore inplacerade i lönegraderna A 15 respektive A 12. Lönenämnden kunde för sin del icke tillstyrka, att nämnda båda anställningshavare vid hantverksinstitutet placerades i högre lönegrader än A 14 respektive Eo 14. Vad anginge förslaget om ändring av kontoristtjänsten till befattning såsom registrator och kassör ansåge lönenämnden, att en uppflyttning av denna befattningshavare i högre lönegrad borde anstå, intill dess större klarhet vunnits rörande omfattningen och arten av de med befattningen förenade arbetsuppgifterna. Beträffande slutligen det föreslagna arvodet av 4,000 kronor till avlöande av en bibliotekskonsulent förefölle det lönenämnden lämpligare, att för bibliotekets vård anvisades ett visst belopp, som dock syntes kunna ej obetydligt nedsättas i förhållande till det för konsulenten föreslagna.

Statskontoret anför bland annat följande:

Institutet hade under allenast föga mera än ett halvt år bedrivit sin verksamhet i den för institutet uppförda nybyggnaden. Det torde med hänsyn härtill ännu vara alltför tidigt att fatta ställning till spørsmålet om beredande av fastare anställning åt flera befattningshavare vid institutet. Under er-

inran tillika om vad föredragande departementschefen anfört i samband med anslagsäskandena för institutet till 1940 års lagtima riksdag finge statskontoret därför framhålla, att ämbetsverket icke kunde tillstyrka institutstyrelsens framställningar om höjd lönegradsplacering för kontoristen eller om arvodestjänsters förändring till ordinarie eller extra ordinarie befattningar.

Vidkommande styrelsens hemställan om höjning med hänsyn till ökade levnadskostnader av ersättningarna åt institutets arvodestagare finge statskontoret anföra, att, då ersättningarna fastställts så sent som vid 1940 års lagtima riksdag, ämbetsverket måste ställa sig synnerligen tveksamt gentemot ett tillmötesgående av framställningen i denna del. Då emellertid vissa svårigheter syntes hava yppat sig vid tillsättandet av tjänsterna, ville statskontoret icke motsätta sig förslaget. I sådant syfte torde ifrågavarande arvoden böra uppräknas i ungefär den omfattning, som för flertalet arvodestjänster inom statsförvaltningen hade beslutats av 1940 års urtima riksdag eller med cirka 9 procent, varjämte Kungl. Maj:t borde bemyndigas att efter prövning i varje särskilt fall bestämma, huruvida det högre arvodet borde utgå. Statskontoret finge alltså föreslå, att årsarvodena beräknades för verkstadschefen till 11,500 kronor, varav 3 ålderstillägg å vardera 550 kronor, för laboratorieföreståndaren till 8,200 kronor, för målerikemisten, elektroingenjören och snickeriteknikern till 7,200 kronor vardera samt för envar av verkmästarna till 5,900 kronor.

För tillfälliga biträden hade styrelsen hemställt om anslagshöjning från 13,000 kronor till 20,000 kronor, varvid såsom skäl anförts, att styrelsen måste räkna med nödvändigheten av att anställa en särskild telefonvakt och två verkstadsarbetare. Statskontoret ville erinra, att för tillfälliga biträden för löpande budgetår anvisats ett i förhållande till föregående budgetår med 3,000 kronor förhöjt belopp. I betraktande härav och då den för höjningen anförda motiveringen icke övertygat statskontoret om behovet av ytterligare förstärkning av ifrågavarande anslagsmedel, finge ämbetsverket avstyrka bifall till framställningen i denna del. Av berörda anslagsmedel torde böra bestridas det mindre arvode, som kunde erfordras för tillsynen och skötseln av biblioteket, vilket näppeligen borde taga i anspråk mer än högst 15 timmar i veckan.

I ärendet hade institutstyrelsen erinrat om en sin framställning den 1 september 1941 att vid behov få överskrida de för tillfälliga biträden anvisade medlen i sådana fall då institutets informations- och försöksverksamhet nödvändiggjorde anställandet av extra arbetskraft och kostnaderna härför i varje särskilt fall betalades av vederbörande uppdragsgivare. I utlåtande den 17 september 1941 över berörda framställning hade statskontoret uttalat, bland annat, att det ifrågasatta generella medgivandet icke kunde lämnas, enär anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal voro obetecknad. Emellertid föreläge möjlighet för Kungl. Maj:t, yttrade statskontoret vidare, att inom ramen för de under posten beviljade medlen medgiva jämkning av den av Kungl. Maj:t bestämda anslagsfördelningen. Därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga för ett generellt medgivande ati, på sätt styrelsen föreslagit, överskrida de för tillfälliga biträden anvisade anslagsmedlen, torde berörda medel — såsom skett i staten för statens väginstitut — böra upptagas under en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost.

Beträffande anslag till speciallärare tillåte sig statskontoret erinra, att ämbetsverket i utlåtande den 12 oktober 1940 över styrelsens framställning om anslag till institutet för budgetåret 1941/42 framhållit, att befattningshavarnas tjänstgöringsskyldighet till större delen eller under i genomsnitt minst 65 procent av kursliden borde fullgöras i form av undervisning vid institutet.

Ämbetsverket hade fördenskill beräknat, att utgifterna för speciallärare borde kunna stanna vid 540 kronor per kurs eller för föreslagna 60 kurser 32,400 kronor. Chefen för handelsdepartementet hade emellertid tillstyrkt anvisandet av 35,000 kronor eller i genomsnitt närmare 600 kronor för de beräknade 60 kurserna. Riksdagen hade beslutat i enlighet härmed.

Då institutstyrelsen för nästkommande budgetår räknade med att 70 kurser skulle anordnas vid institutet, finge statskontoret föreslå, att för avlönande av speciallärare anvisades ett belopp av $(600 \times 70 =)$ 42,000 kronor. I samband med beviljandet av anslag för ändamålet torde böra föreskrivas, att av anslagsmedlen finge disponeras i genomsnitt högst 600 kronor per kurs.

*Departements-
chefen.*

Statens hantverksinstitut har, såsom i utlåtandena över institutstyrelsens framställning erinras, allenast kort tid varit i verksamhet. Erfarenheterna under denna tid torde emellertid hava visat, att — vilket jämväl lönenämnden vitsordat — avlöningsförhållandena för vissa befattningshavare vid institutet icke kommit att avvägas på sätt som med hänsyn till de å befattningshavarna ställda fordringarna i fråga om kvalifikationer och arbetsuppgifter måste anses skäligt. Då det ur flera synpunkter är önskvärt, att en ändring härutinnan vidtages snarast möjligt, vill jag — oaktat viss tvekan naturligtvis kan råda angående lämpligheten av att redan nu taga befattningshavarnas vid institutet löneställning under förnyad prövning — likväl förorda att så i viss utsträckning sker.

Vad institutstyrelsen anfört angående såväl verkstadschefen som laboratorieföreståndaren synes motivera, att en förbättring av dessa befattningshavares avlöningsförhållanden kommer till stånd. Jag biträder lönenämndens förslag, att befattningshavarna placeras verkstadschefen i lönegraden C 3 och laboratorieföreståndaren i lönegraden Eo 26. Likaledes tillstyrker jag förslaget, att av de fyra verkmästarbefattningarna överflyttas en å ordinarie och en å extra ordinarie stat. I fråga om lönegradsplaceringen synes lönenämndens förslag böra följas och sistnämnda befattningshavare sålunda placeras den ene i A 14 och den andre i Eo 14.

För elektroingenjörens del synas mig ej lika starka skäl tala för att någon ändring i befattningens karaktär av arvodestjänst vidtages. Emellertid synes det skäligt att, såsom statskontoret ifrågasatt, arvodesbeloppet något höjes. Det av ämbetsverket föreslagna beloppet, 7,200 kronor, torde böra godtagas. Jag tillstyrker vidare, att arvodena till målerikemisten och snickeriteknikern i överensstämmelse med statskontorets förslag likaledes bestämmas till 7,200 kronor vardera. För en var av de två verkmästare, vilka kvarstå å arvodesbefattningar, torde arvodet, såsom statskontoret föreslagit, böra höjas till 5,900 kronor.

Liksom statskontoret och lönenämnden kan jag icke biträda den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av den å ordinarie stat upptagna kontoristbefattningen i A 9. Icke heller kan jag tillstyrka förslaget om fastställande av visst arvode åt en bibliotekskonsulent. Den ersättning, som kan finnas böra utgå för tillsyn och vård av biblioteket, torde få bestridas från den under omkostnadsanslaget beräknade utgiftsposten för bibliotek.

I den å avlöningsstaten för innevarande budgetår upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 54,000 kronor, ingår ett belopp av i runt tal 6,000 kronor för vissa extra ordinarie befattningshavare, 13,000 kronor för tillfälliga biträden, övertidsersättningar m. m. och 35,000 kronor för speciallärare. I avlöningsstaten för nästa budgetår torde, på sätt institutsstyrelsen avsett, ersättningen till tillfälliga biträden böra upptagas under en särskild, förslagsvis beräknad post. Med hänsyn till svårigheterna att beräkna dessa utgifter förordar jag, att posten uppföres med enahanda belopp som det för innevarande budgetår till tillfälliga biträden m. m. bestämda, eller 13,000 kronor. I överensstämmelse med vad som gäller beträffande statens väginstitut torde såsom villkor för överskridande av posten böra stadgas, att utgifterna skola avse tillfälliga uppdrag, för vilka uppdragsgivaren erlägger full ersättning. Motsvarande möjlighet att överskrida nuvarande avlöningsanslag i vad det avser ersättning till tillfälliga biträden föreligger ej. För institutsverksamheten medför detta vissa olägenheter. Det synes därför lämpligt, att, för den händelse riksdagen ej har något att erinra häremot, Kungl. Maj:t, i syfte att möjliggöra erforderlig utökning av antalet tillfälliga biträden redan under innevarande budgetår, på nyss angivna villkor lämna medgivande till överskridande av den å gällande avlöningsstat upptagna anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal.

Såsom framgår av redogörelsen beräknar institutsstyrelsen kostnaderna för arvoden till speciallärare för institutets kursverksamhet till i genomsnitt 1,000 kronor för kurs. Även om särskild hänsyn tages till undervisningens specialbetonade natur och övriga med ifrågavarande verksamhet sammanhängande speciella förhållanden måste detta belopp anses högt. Efter granskning av institutets avlöningslistor är jag av den uppfattningen, att arvodesnivån bör kunna icke oväsentligt nedbringas. Angående kursverksamhetens omfattning är det naturligtvis å ena sidan ett önskemål att i så stor utsträckning som möjligt kunna tillgodose yrkesmännens behov av undervisning. Å andra sidan måste emellertid tillses, att de utgifter, vilka därigenom orsakas statsverket, hållas inom skäligen gränser. Ifrågavarande utgifter bestå förutom av nyssnämnda i avlöningsstaten ingående arvoden till speciallärare jämväl av kostnader för undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., för vilket ändamål medel beräknas under institutets omkostnadsanslag. Enligt min mening böra arvodeskostnaderna så avvägas, att de till fullo kunna täckas av de avgifter, vilka institutet uppbär av kursdeltagarna. Tillika torde böra eftersträvas, att inom ett mot nämnda avgifter svarande belopp rymmes jämväl åtminstone någon del av materialkostnaderna. Under åberopande av vad sålunda anförts tillstyrker jag, med hänsyn till ifrågavarande kursverksamhets betydelse för hantverket och den mindre industrien, att under nästa budgetår till arvoden åt speciallärare avses ett belopp av 60,000 kronor. Det synes emellertid önskvärt att, därest behovet av kurser skulle bliva större än här beräknats, möjlighet finnes att tillgodose jämväl ett sålunda ökat behov. Jag förutsätter därför befogenhet för Kungl. Maj:t att, efter särskild framställning, medgiva överskridande av ifrågavarande anslagspost, under

villkor att inkomsten av kursavgifter visas stiga i minst motsvarande omfattning. Även under nu löpande budgetår vore det av värde att en möjlighet, sådan som den här berörda, förefunnes. Därest erinran från riksdagens sida ej möter, torde Kungl. Maj:t redan under detta budgetår få lämna medgivande av angiven innebörd.

I enlighet med vad jag här förordat torde för nästa budgetår anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bära beräknas till (23,500 + 10,343 + 4,794 =) i runt tal 38,600 kronor. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde bära upptagas till (7,200 + 7,200 + 7,200 + 5,900 + 5,900 + 600 =) 34,000 kronor. Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bära medel beräknas till avlöning av — förutom speciallärare, 60,000 kronor, och nuvarande extraordinarie befattningshavare, i runt tal 6,000 kronor — en befattningshavare i Eo 26 och en befattningshavare i Eo 14 med sammanlagt i runt tal 14,000 kronor. Vidare torde bära för vikariatsersättning m. m. få avses 1,000 kronor. Ifrågasvarande anslagspost skulle sålunda upptagas till (60,000 + 6,000 + 14,000 + 1,000 =) 81,000 kronor. För rörligt tillägg bör beräknas ett belopp av 9,000 kronor.

Avlöningsanslaget för statens hantverksinstitut skulle sålunda i dess helhet uppgå till (38,600 + 34,000 + 81,000 + 13,000 + 9,000 =) 175,600 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens hantverksinstitut:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 föreståndare	C	6
1 verkstadschef	C	3
1 verkmästare	A	14
1 kontorist	A	9
1 portvakt, tillika eldare.....	A	5
1 kontorsbiträde	A	4
Tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.		
1 laboratorieföreståndare	Eo	26;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.		
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	38,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	34,000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor	81,000
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	9,000

Summa förslagsanslag kronor 175,600;

dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 175,600.

[36.] **11. Statens hantverksinstitut: Omkostnader, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 28,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 4 april 1941 fastställda omkostnadsstaten för statens hantverksinstitut har följande utseende:

U t g i f t e r:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	37,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
5. Övriga utgifter:		
a. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,000
b. Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i> ..	»	12,000
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,000
	kronor	17,000
	Summa kronor	60,000

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Kursavgifter	kronor	27,000
Inkomster å informationsverksamhet	»	5,000
	kronor	32,000
	Nettoutgift kronor	28,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk ström och vatten förslagsvis 20,000 kronor samt för övriga expenser högst 17,500 kronor, dels ock att till bibliotek, till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt till underhåll av verkstäder m. m. må användas högst respektive 2,000 kronor, 12,000 kronor och 3,000 kronor.

I sin skrivelse den 1 september 1941 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat institutets omkostnader under budgetåret 1942/43 till 85,500 kronor, därav oförändrat belopp 500 kronor till sjukvård m. m., oförändrat belopp 3,000 kronor till reseersättningar, 50,000 kronor till expenser, 3,000 kronor till publikationstryck och 29,000 kronor till övriga utgifter. Av sistnämnda belopp beräknas 3,000 kronor till bibliotek, 23,000 kronor till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt oförändrat belopp 3,000 kronor till underhåll av verkstäder m. m. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av styrelsen beräknade till 65,000 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 20,500 kronor.

Styrelsen anför i huvudsak följande:

Sjukvård m. m. Denna post syntes bära upptagas med oförändrat belopp eller 500 kronor.

Reseersättningar. Av anslagsposten till reseersättningar hade under budgetåret 1940/41 tagits i anspråk omkring 1,400 kronor av anvisade 3,000 kronor. Att åtgången på posten varit relativt liten finge tillskrivas den omständigheten, att institutets tjänstemän och lärare på grund av arbetet med flyttning samt inredning av institutets lokaler ej kunnat företaga tjänsteresor i den omfattning, som beräknats. Med hänsyn till att institutets verksamhet numera hunnit komma ordentligt i gång och ett behov av ökning av tjänsteresorna i följd härav torde komma att göra sig gällande, funne styrelsen erfordrigt, att även för nästkommande budgetår för ifrågavarande ändamål upptoges ett belopp av 3,000 kronor.

Expenser. För bränsle, gas, elektrisk ström och vatten hade av styrelsen i dess skrivelse angående utgifterna under budgetåret 1940/41 beräknats ett belopp av 15,000 kronor, vilket belopp varit avpassat med hänsyn till att institutets nybyggnad kunde tagas i bruk först ett stycke in på budgetåret. Emellertid hade bränslekostnaden under nämnda budgetår uppgått till i runt tal 19,000 kronor. Det för innevarande budgetår beräknade beloppet 20,000 kronor torde därför bli otillräckligt. Med hänsyn härtill och med beaktande jämväl av nuvarande höga bränslepriser föresloge styrelsen, att bränslekostnaderna i nästkommande budgetårs omkostnadsstat upptoges med 25,000 kronor. Det för innevarande budgetår anvisade beloppet till övriga expenser torde även bli otillräckligt. Med hänsyn till utgifterna under föregående budgetår syntes ett belopp av omkring 25,000 kronor bära beräknas för ändamålet. Till stöd härför finge framhållas de betydande utgifter, som måste beräknas för sådana ändamål som renhållning och städning av verkstäder och lokaler med en golvyta av 8,000 kvadratmeter samt putsning av 700 fönsterglas (sammanlagt 7,000 kronor), skrivmaterialier, papper och blankettryck o. d. (sammanlagt 7,000 kronor), telegram, telefon och annonsering (sammanlagt 5,000 kronor), nattvakt (enligt kontrakt 1,440 kronor), deltagande i utställningar samt frakter och transporter m. m. Till expenser skulle sålunda för nästkommande budgetår behöva anvisas förslagsvis 50,000 kronor (25,000 + 25,000).

Publikationstryck. Styrelsen beräknade, att institutet nästkommande budgetår bleve i tillfälle att utgiva publikationstryck i betydligt större omfattning än hittills skett. För ändamålet torde anvisas 3,000 kronor.

Bibliotek. För innevarande budgetår vore för detta ändamål beräknat ett belopp av 2,000 kronor. Hittills hade institutet jämväl kunnat förfoga över vissa donationsmedel för ändamålet. Styrelsen kunde emellertid ej räkna

med denna möjlighet i fortsättningen, varför ett anslag på 3,000 kronor syntes erforderligt.

Till *undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m.* hade under budgetåret 1940/41, då 26 kurser varit anordnade, förbrukats hela det för ändamålet anvisade beloppet 10,000 kronor. Då styrelsen räknade med att under nästkommande budgetår kunna anordna 70 kurser, syntes frågavarande anslagspost behöva väsentligt ökas. Av den för budgetåret 1940/41 anvisade anslagsposten hade emellertid bestritts vissa engångskostnader för en första uppläggning av oundgängligen nödvändigt förråd, varför anslagsposten i sin helhet för närvarande ej behövde ökas i proportion till antalet kurser. Styrelsen ansåge emellertid ett belopp av 23,000 kronor oundgängligen erforderligt.

Utgifterna för *underhåll av verkstäder och laboratorier m. m.* beräknades för nästkommande budgetår till oförändrat belopp 3,000 kronor.

Vad de *särskilda uppördsmedlen* anginge uppskattade styrelsen, under förutsättning att lärarearvoden för 70 kurser anvisades i enlighet med styrelsens förslag, *inkomster av kursavgifter* till i runt tal 60,000 kronor. *Informationsverksamheten* hade föregående budgetår givit en inkomst av 5,000 kronor. Då det vore ovissit vilken takt denna verksamhet kunde komma att öka, ansåge styrelsen försiktigheten bjuda att icke för nästa budgetår räkna med högre belopp.

Vidare har styrelsen anfört i huvudsak följande:

I skrivelse den 28 januari 1941 hade styrelsen hemställt om ett anslag av 140,000 kronor för utrustning. Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 87) hade 1941 års riksdag för ändamålet anvisat 69,000 kronor. Vidare hade Kungl. Maj:t medgivit, att styrelsen finge för institutets utrustning använda 14,000 kronor av behållningen i C. J. F. Ljunggrens minnesfond. Då det av styrelsen begärda beloppet grundade sig på beräkningar, hållna i underkant och innefattande endast poster, som befunnits oundgängligen nödvändiga, hemställde styrelsen, att till utrustning måtte för budgetåret 1942/43 anvisas ytterligare (140,000 — 69,000 — 14,000 =) 57,000 kronor.

I sitt förenämnda utlåtande den 1 oktober 1941 har *statskontoret* i först omhandlade del anfört följande:

I fråga om den under omkostnadsstaten upptagna delposten till övriga *expenser* ansåge sig statskontoret med hänsyn till ökningen av städningskostnaderna efter inflyttningen i institutets nybyggnad böra föreslå en anslagshöjning med 2,500 kronor till 20,000 kronor. Ytterligare höjning kunde statskontoret däremot icke tillstyrka.

Styrelsens hemställan om anvisande av med 1,000 kronor ökade medelsbelopp å posterna till publikationstryck och biblioteket måste statskontoret i rådande statsfinansiella läge bestämt avstyrka.

I sina anslagsäskanden för löpande budgetår hade styrelsen för beräknade 60 kurser begärt ett belopp av 12,000 kronor för undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. För nästkommande budgetår, då 70 kurser skulle komma att hållas, hade styrelsen ansett ett nära nog fördubblat anslagsbelopp erforderligt. Då statskontoret icke kunde finna några bärande skäl hava anförts för en medelsanvisning av den omfattning, styrelsen begärt, finge statskontoret — i betraktande jämväl av det ansträngda statsfinansiella läget — avstyrka styrelsens hemställan i denna del. Delposten i fråga borde således enligt ämbetsverkets mening upptagas med oförändrat belopp.

Beträffande styrelsens hemställan om anslag till utrustning vid institutet har statskontoret — under erinran om den behandling denna fråga undergått vid 1941 års riksdag — förklarat sig i avsaknad av närmare utredning svårigen kunna tillstyrka, att ytterligare medel för nämnda ändamål nu anvisades.

Departements-
chefen.

I likhet med statskontoret kan jag ej för närvarande tillstyrka särskild medelsanvisning för anskaffande av ytterligare utrustning.

Mot de av institutsstyrelsen för sjukvård och reseersättningar beräknade beloppen å respektive 500 kronor och 3,000 kronor har jag ej något att erinra. Vad expenserna beträffar tillstyrker jag, att för bränsle, elektrisk ström och vatten avses ett till 25,000 kronor höjt belopp. Till övriga expenser synes få förslå med det av statskontoret i sådant hänseende förordade beloppet 20,000 kronor. Jag anser mig också böra biträda statskontorets förslag, att anslagsposten till publikationstryck bibehålles vid oförändrat belopp 2,000 kronor.

Vad beträffar institutets övriga utgifter vill jag, i anslutning till vad jag anfört vid behandlingen av institutets avlöningsanslag för nästa budgetår, tillstyrka att, för möjliggörande av viss ersättning för skötseln av biblioteket, under anslagsposten till bibliotek upptages ett från 2,000 kronor till 5,000 kronor höjt belopp. Till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. torde förslagsvis böra beräknas 18,000 kronor, innebärande en höjning av nuvarande anslagspost med 50 procent. Skulle det visa sig nödvändigt, att högre belopp användes för ändamålet, torde det få bero på Kungl. Maj:t att lämna medgivande härtill efter särskild framställning. Beträffande slutligen anslagsposten för underhåll av verkstäder m. m. synes härför böra avses oförändrat belopp 3,000 kronor.

I överensstämmelse med vad jag uttalat vid behandlingen av avlöningsanslaget torde såsom särskilda uppbördsmedel böra beräknas kursavgifter till ett sammanlagt belopp av minst 60,000 kronor. Mot institutsstyrelsens förslag att upptaga inkomsterna av informationsverksamheten till oförändrat belopp, 5,000 kronor, har jag ej något att erinra.

Omkostnadsstaten för nästa budgetår skulle sålunda få följande utseende:

U t g i f t e r :

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	3,000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	45,000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
5. Övriga utgifter:			
a. Bibliotek	kronor	5,000	
b. Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	18,000	
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,000	»
			26,000
			<hr/>
			Summa kronor 76,500

Särskilda uppbördsmedel:

Kursavgifter	kronor 60,000
Inkomster å informationsverksamhet	» 5,000 kronor 65,000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 11,500.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .... kronor 11,500.

[37.] **12. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för upprätthållande av en ingenjörsvetenskapsakademi beviljade 1919 års riksdag på Kungl. Maj:ts i propositionen nr 210 därom gjorda framställning för år 1920 ett anslag av 40,000 kronor. Anslaget har sedermera till och med budgetåret 1939/40 utgått med, för år räknat, oförändrat belopp. För budgetåret 1940/41 var anslaget upptaget till 60,000 kronor. Med enahanda belopp är anslaget uppfört även å riksstaten för innevarande budgetår.

För tiden 1 juli 1941—30 juni 1942 har Kungl. Maj:t den 20 juni 1941 fastställt följande stat för ingenjörsvetenskapsakademien:

Inkomster:

Statsanslag	kronor 60,000
Från ingenjörsvetenskapsakademiens stiftelse	» 60,000
Särskilda bidrag	» 40,000
	<hr/>
	Summa kronor 160,000

Utgifter:

Avlöning till verkställande direktören	kronor 16,000
» » direktörsassistenten	» 13,500
» » kamreraren	» 6,816
» » bibliotekarien	» 6,000
» » kansliskrivaren	» 4,590
» » ombudsmannen	» 1,200
» » biträden och annan extra personal	» 18,387
Arvode till teknisk sakkunnig	» 10,000
» för rådgivande verksamhet	» 9,000
Dyrtidstillägg	» 5,739
Pensionering	» 7,000
Hyror	» 10,000
Expenser och övriga omkostnader	» 11,268
Till forskningsverksamhet, understöd, belöningar och tryckning	» 40,500
	<hr/>
	Summa kronor 160,000.

Tionde huvudtiteln.

I skrivelse den 3 september 1941 har *ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt om anvisande av ett anslag å 90,000 kronor såsom bidrag till akademiens verksamhet under budgetåret 1942/43.

Akademien har till stöd härför anfört i huvudsak följande:

Ingenjörsvetenskapsakademiens inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1942/43 beräknades enligt följande uppställning:

Inkomster:

Statsanslag	kronor	90,000
Från ingenjörsvetenskapsakademiens stiftelse	»	60,000
Särskilda bidrag	»	40,000
	Summa kronor	190,000

Utgifter:

Avlöning till verkställande direktören	kronor	16,000
» » direktörsassistenten	»	13,500
» » kamreraren	»	6,816
» » bibliotekarien	»	6,000
» » kansliskrivaren	»	4,590
» » ombudsmannen	»	1,200
» » till biträden och annan extra personal	»	19,000
Arvoden till vetenskapliga medarbetare	»	20,000
Arvode för rådgivande verksamhet	»	9,000
Dyrtidstillägg	»	7,770
Pensionering	»	8,000
Hyror	»	13,524
Expenser och övriga omkostnader	»	11,600
Till forskningsverksamhet, understöd, belöningar och tryckning	»	53,000
	Summa kronor	190,000.

Enligt § 1 i de av Kungl. Maj:t fastställda stadgarna vore ändamålet med akademiens verksamhet att främja den svenska industrien och tillvarata landets naturtillgångar genom att befordra tekniskt-vetenskaplig forskning. Detta skedde i första rummet genom att akademien sökte samordna och effektivisera forskningsarbeten, som i dylikt syfte påginge på olika håll. För detta ändamål hade bland annat inrättats Forskningens beredskapsorganisation (FBO), som bekostades av akademien. I stadgarna förutsattes vidare, att akademien skulle anordna systematiska undersökningar rörande tekniska problem, särskilt de som avsåge de inhemska naturtillgångarnas tillgodogörande. Av stor betydelse för detta utredningsarbete vore den mångsidiga och framstående sakkunskap, som funnes inom akademiens ledamotskap. Akademien hade numera även tillgång till kontaktmännen i FBO. Det vore emellertid naturligt, att ett verkligt effektivt utredningsarbete icke kunde baseras enbart på frivilliga insatser från ledamöterna eller från FBO. För att inom rimlig tid vinna resultat måste akademien vid utredningarna förfoga över avlönade hjälpkrafter, varjämte akademien måste taga på sig utgifter för apparater, material, resor o. d. Kostnaden för utredningsarbetet stege i hög grad, då man sökte komma över ifrån mera principiella och teoretiska undersökningar till tekniskt-ekonomiska utredningar, syftande till direkta, praktiskt användbara resultat.

De betydande kostnader, som särskilt under senare år uppkommit i samband med akademiens utredningar, hade i huvudsak täckts genom särskilda statsanslag. För detta ändamål förfogade akademien över ett av riksdagen under ett antal år beviljat anslag för forskningsarbeten på det kraft- och bränsletekniska området, vilket anslag under budgetåret 1940/41 utgått med 120,000 kronor. Till större delen hade anslagen emellertid varit av mera tillfällig art och utgått av de medel, som av riksdagen anvisats för undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. Som exempel finge nämnas, att för utredningarna inom akademiens kommitté för inhemskt motorbränsle och därmed i samband stående arbeten sedan 1938 erhållits särskilda statsanslag av 210,000 kronor. Ur den grund, som lagts i dessa utredningar, hade framvuxit betydelsefulla statliga åtgärder vid torvförädlingen, skifferoljetillverkningen, sulfitspritframställningen i samband med tillverkning av fodermassa, tillvaratagandet av trätjärnan som drivmedel för fiskebåts- och traktormotorer m. m. För särskilda skifferundersökningar hade under samma tid beviljats 94,100 kronor, för särskilda sulfitspritundersökningar 105,000 kronor och för särskilda undersökningar beträffande torrdestillation av trä och torv samt tillvaratagande av tjärprodukterna 132,000 kronor.

Det vore naturligt, att ett utredningsarbete av så betydande mått måste ställa mycket stora krav på den centrala ledningen och dess hjälpkrafter. Även om man i görligaste mån sökte att litterera uppkommande kostnader på respektive anslag, vore det oundvikligt, att en mängd allmänna utgifter kvarstode, som icke direkt kunde hänföras till något av de löpande forskningsanslagen. Sådana utgifter måste då täckas inom akademiens egen budget. Hårtill komme, att vissa av akademien tidigare befarade kostnadsökningar beträffande avlöningarna till akademiens personal m. m. nu vore en verklighet. Genom stegring av dyrtidstilläggen, expenserna m. m. hade uppkommit en merkostnad, som för närvarande kunde beräknas icke understiga 7,000 kronor och som för budgetåret 1942/43 torde bli ännu större. Samtidigt bleve det allt svårare att sköta forskningsarbetena på effektivt sätt, om man litade enbart till rent tillfälliga hjälpkrafter inom de olika kommittéerna. Genom knappheten på medel inom akademiens egen budget och de ökade utgifterna hade dock framtvingits en stark återhållsamhet med anställandet av centrala hjälpkrafter. Detta hade menligt inverkat på arbetet med allmänna utredningar exempelvis i samband med remisser och med sådana förberedelsearbeten, som krävdes innan en motiverad framställning om statsanslag för visst ändamål kunde göras.

Erfarenheten hade visat, att akademien under nuvarande förhållanden trots all sparsamhet måste av egna fondmedel eller andra genom enskilda och industrier sammanskjutna forskningsmedel disponera en betydande del till allmänna kostnader till förfång för de direkta forskningsanslagen till enskilda forskare. Sålunda hade under budgetåret 1940/41 icke kunnat disponeras mer än cirka 41,200 kronor till direkta forskningsanslag mot 56,255 kronor i genomsnitt under perioden 1938—1940. Slutligen finge nämnas, att det under nuvarande förhållanden och med den starka skattebelastning, som åvilade och kanske i ännu högre grad framdeles komme att åvila industrien, bleve alltmera ovisst i vad mån det skulle kunna vara möjligt att bibehålla industriens frivilliga bidrag till akademiens verksamhet vid samma nivå som tidigare.

Under intryck av det gångna årets erfarenheter och av de ytterligare svårigheter, som kunde förväntas under det nu pågående arbetsåret, finge akademien under återopande av vad sålunda anförts hemställa om ett anslag av 90,000 kronor för budgetåret 1942/43.

Över akademiens framställning hava statskontoret den 20 och kommerskollegium den 26 september 1941 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har anfört följande:

Statskontoret ville erinra, att, sedan anslag till bidrag till akademien från och med år 1920 utgått med 40,000 kronor årligen, 1940 års riksdag beviljat höjning av anslaget med icke mindre än 50 procent till 60,000 kronor årligen. I betraktande därav måste ämbetsverket hysa starka betänkligheter mot en ytterligare förhöjning av bidraget till akademien. Av handlingarna i ärendet framginge emellertid, att för nästkommande budgetår en försämring i akademiens stat i förhållande till löpande budgetår med i runt tal 5,000 kronor beräknades inträda på grund av ökade utgifter för dyrtidstillägg, pensionering och hyror. Med hänsyn härtill ville statskontoret icke motsätta sig, att Kungl. Maj:t såsom bidrag till akademien för budgetåret 1942/43 utverkade ett anslag av 65,000 kronor.

Kommerskollegium har tillstyrkt bifall till akademiens framställning samt därvid anfört bland annat följande:

I betraktande av de allmänna inknappningar i anslagen till olika ändamål och institutioner, som det nuvarande budgetläget nödvändiggjort, kunde det ej undgås, att en framställning om förhöjt anslag väckte vissa betänkligheter. Som motivering för densamma hade särskilt anförts det tekniska forskningsarbete, som bedreves under akademiens ledning, och detta torde för anslagsfrågans bedömande få särskilt beaktas.

Under nuvarande avspärrningsläge, då det framstode såsom en angelägenhet av största vikt att inom landet söka frambringa för folkhushållningen erforderliga förnödenheter av olika slag, finge en institution sådan som ingenjörsvetenskapsakademien anses erhålla en alldeles särskild betydelse.

Nyttiggörandet av vårt lands råvarutillgångar erbjöde alltmer komplicerade problem, och det syntes angeläget, att staten medverkade till att förutsättningar skapades för nya industriella framsteg, som i detta sammanhang framstode som önskvärda. Träkemien exempelvis syntes öppna vidsträckta möjligheter för framställning av nya produkter av de mest skilda slag, alla med den svenska skogen som utgångsmaterial. Hithörande produkters utforskning rymde emellertid stora arbetsuppgifter på lång sikt, vilkas bemästrande i tävlan med de stora industriländerna med dessas betydligt mäktigare såväl statliga som enskilda undersökningsresurser gjorde ett kraftigt statligt stöd erforderligt.

Ingenjörsvetenskapsakademien kunde — vid sidan av de tekniska högskolorna — betraktas som en centralhärd för den tekniska forskningen i vårt land. Man hade särskild anledning beakta akademiens centrala betydelse i nuvarande krisläge för dagsuppgifterna inom den tekniska forskningen. Kollegium hade emellertid uppmärksammat, att de särskilda bidragen (från enskilda företag), som för vartdera av åren 1939/40 och 1940/41 utgjort 60,000 kronor, för år 1942/43 — liksom för år 1941/42 — förutsattes uppgå till allenast 40,000 kronor. Ej minst som ett bevis på den enskilda företagsamhetens fortsatta uppskattning av och förtroende till akademiens arbete vore det önskvärt, om akademien ånyo kunde få räkna med dylika särskilda årsbidrag till åtminstone nämnda tidigare belopp av 60,000 kronor. Detta gällde i all synnerhet för fall att statens anslag ånyo höjdes.

Med åberopande av anförda synpunkter och med framhållande särskilt av den betydelse en forskningsinstitution sådan som ingenjörsvetenskapsakademien måste ha för produktionen och folkhushållningen i nuvarande

kristid, finge kollegium tillstyrka akademiens förevarande ansökan om ett statsbidrag för budgetåret 1942/43 av 90,000 kronor.

Då statens bidrag till bestridande av kostnaderna för ingenjörsvetenskapsakademiens centrala administration vid 1940 års lagtima riksdag höjdes från 40,000 till 60,000 kronor, motiverades detta med den ökning av akademiens forskningsuppgifter, som under senare år inträtt. Det skärpta försörjningsläget och den därav följande nödvändigheten att söka i allt större mån utnyttja landets egna naturtillgångar hava sedermera medfört en ytterligare ansvällning av akademiens arbetsböda. Det är naturligt att härigenom — vid sidan av de direkta utgifterna för forskningsändamål — även kostnaderna för den centrala förvaltningsapparaten växa. Såsom framgår av akademiens redogörelse komma härtill stegrade utgifter för dyrtidstillägg och pensioner m. m.

*Departements-
chefen.*

Akademien fyller en viktig plats i landets beredskap. Skäl torde därför tala för att statens bidrag till administrationskostnaderna så avväges, att akademien beredes möjlighet att möta de ökade krav, som under nuvarande förhållanden kommit att ställas på densamma. Samtidigt må emellertid understrykas vad kommerskollegium framhållit rörande önskvärdheten av att de ekonomiska bidragen från industriens sida till akademiens verksamhet få ånyo åtminstone den storleksordning, som de tidigare haft. Jag förutsätter att så kommer att ske under nästa budgetår. Enligt vad jag inhämtat torde utsikterna härtill numera vara gynnsamma. För statsverkets del förordar jag under sådana förhållanden en höjning av anslaget med 20,000 kronor eller alltså till 80,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *anslag*

av ..... kronor 80,000.

[38.] **13. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** Under en följd av år, senast för budgetåret 1941/42, har riksdagen beviljat anslag för bestridande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet. Anslaget har utgått med växlande belopp. Under vart och ett av budgetåren 1936/37—1939/40 har det varit bestämt till 90,000 kronor. Å riksstaten för budgetåret 1940/41 var anslaget upptaget till 120,000 kronor. Med enahanda belopp är det upptaget även å riksstaten för innevarande budgetår. Av anslaget är, liksom fallet var beträffande anslaget för budgetåret 1940/41, ett belopp av 30,000 kronor avsett för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av kostnadsökningar, till vilkas gäldande det ordinarie statsbidraget icke förslår.

I skrivelse den 30 september 1941 har *ingenjörsvetenskapsakademien* för fortsättande under budgetåret 1942/43 av akademiens forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m. hemställt om anvisande för nämnda budgetår av ett anslag å 145,000 kronor.

Akademien har härvid anfört bland annat följande:

Av en av akademien samtidigt ingiven berättelse för den forskningsverksamhet på kraft- och bränsleområdet m. m., som bedrivits under arbetsåret 1940/41, liksom av den för budgetåret 1941/42 fastställda planen framginge, att de forskningsarbeten, som bedreves med stöd av förevarande anslag, kunde inordnas i endera av tre huvudavdelningar: pyrolysuundersökningar, övriga träkemiska undersökningar och värmetekniska undersökningar. Den sistnämnda gruppen av arbeten brukade i stor utsträckning anförtros åt ångvärmeinstitutet, medan kolningslaboratoriet svarade för den mellersta gruppen och den första bearbetades vid bägge instituten. I huvudsak samma gruppering och fördelning komme också att gälla för den framtid, som nu kunde överblickas, och de arbeten, man räknade med att utföra under budgetåret 1942/43, vore i stor utsträckning att betrakta som fortsättning på de i berättelsen och planen upptagna undersökningarna.

Pyrolys eller *torrdestillation* vore en av de viktigaste och på samma gång mest mångskiftande bland de metoder, som stode till buds för framställning ur våra inhemska råmaterial, trä, torv och skiffer, av flytande bränslen och andra värdefulla produkter. En del dithörande förfaranden hade utvecklats så långt, att man på dem kunnat basera industrier eller försöksanläggningar i stor skala, medan andra ännu befunno sig på laboratoriestadiet. Ett mellanled av betydande vikt utgjorde de försök i halvstor skala, för vilka akademien nu i viss omfattning disponerade lämpliga lokaler, och vilka än mer komme att underlättas, sedan den beslutade försöksstationen för bränsleteknisk forskning blivit färdig. För pyrolysförsök i halvstor skala disponerade akademien numera ett antal försöksugnar, som successivt anskaffats med stöd av särskilda anslag eller eljest ställts till förfogande.

Forskningsarbetena på träkolningsområdet avsåge i stort sett att utreda betingelserna för att ernå högsta möjliga utbyten både kvantitativt och kvalitativt av såväl träkol som biprodukter samt att få fram härför lämpliga ugnstyper. Särskilt kolning av töre vore av aktuellt intresse. Pyrolys av torv och skiffer innefattade en del säregna problem, som tarvade undersökning. Vid försök med torv enligt den s. k. kornmetoden hade man sålunda erhållit tjäror med väsentligt förbättrade egenskaper, och möjligheterna att vid själva pyrolysen eller genom senare behandling utvinna torvtjäror av hög kvalitet borde närmare undersökas. Vid skifferdestillationen vore det särskilt materialets svavelhalt som beredde svårigheter.

De genom torrdestillation erhållna produkterna — träkol, torvkoks, tjäror, oljor — kunde användas direkt som bränsle även för motorer, men värdet kunde i regel avsevärt höjas genom mer eller mindre långt driven förädling eller i vissa fall standardisering, och till grund för all sådan värdeökning låge forskningsarbeten. Stort intresse tilldroge sig f. n. tjäror från såväl trä som torv i deras egenskap av utgångsmaterial för smörjolja, transformatorolja, flotationsolja o. s. v.

Bland *träkemiska arbeten utanför pyrolysguppen* stode tillgodogörandet av cellulosaavfallslutarna allttjämt i förgrunden. Man avsåge sålunda att höja koncentrationen på sulfatluten för att underlätta dess tillgodogörande, att förbättra värmeekonomien vid sulfatlutarnas bearbetning och att i samband därmed utvinna oljor och andra produkter. För detta senare ändamål beräknades två försöksugnar komma igång under 1942.

Bland de arbeten, som syftade till *förbättringar inom förbrännings-, kraft- och värmeområdet* och som tidigare upptagits på forskningsprogrammet, återstode fortfarande en del att fullfölja. Av sådana arbeten kunde nämnas undersökningar över gasgenerering ur torv och ved, förbränningsprov med torv, ved, skiffer och skifferkoks, vidare undersökningar över avvattning och förädling av torv och över cirkulations- och ångbildningsförhållandena i ångpannor. Även matarvattenfrågan påkallade fortsatt uppmärksamhet. En del specialproblem behövde även klarläggas, bl. a. provtagning av stoft i gaser, en sak av betydelse vid undersökningar både av pulverformiga bränslen och av flygaska, samt ett förbättrat driftsätt vid kondensorer, varigenom man avsåg att undvika kondensatets underkylning vid låg kylvattentemperatur.

Vid sidan av de egentliga forskningsarbetena bedrevs en *upplysningsverksamhet* med syfte att bringa forskningsresultat till intresserades kännedom, att avgiva yttranden till myndigheter angående remitterade ärenden och att tillhandagå allmänheten med upplysningar i hithörande frågor.

Arbetena stode under överinseende av akademiens presidium och dess bränsletekniska kommitté. Akademien samarbetade i hithörande frågor dels med bränslekommissionen och industrikommissionen, dels med domänstyrelsen, byggnadsstyrelsen, militära myndigheter, järnkontoret, ångpanneföreningarna m. fl.

För det löpande budgetåret liksom för det föregående hade anslaget för den här ifrågavarande forskningsverksamheten bestämts till 120,000 kronor, varav 90,000 kronor skulle svara mot den sedvanliga omfattningen av arbetena och 30,000 kronor reserverats för att möjliggöra att denna omfattning bibehölls även vid en förhöjd prisnivå ävensom att angelägna forskningsuppgifter utöver de planerade kunde angripas. Erfarenheten hade nogsam visat förstärkningsanslagets behövlighet, och akademien ansågs sig böra hemställa, att anslaget även för nästa budgetår måtte beräknas på detta sätt.

För den *försöksstation, närmast avsedd för bränsleteknisk forskning*, som enligt 1941 års riksdags beslut skulle uppföras i närheten av statens provningsanstalt för att sedermera disponeras av akademien, hade byggnadsarbetet planerats med största möjliga skyndsamhet. Det kunde därför väntas, att byggnaden redan under en stor del av budgetåret 1942/43 befunne sig i ett sådant stadium, att ett ständigt samarbete vore påkallat mellan byggnadsledningen och den personal, som i fortsättningen skulle öva inseende över byggnaden och dess fasta inredning. Särskilt under nu rådande vanskliga förhållanden med hänsyn till materialtillgång och anskaffningsmöjligheter vore det av stor vikt, att ett sådant samarbete i god tid kunde taga sin början.

I sin skrivelse den 21 september 1939, med hemställan om Kungl. Maj:ts medverkan till försöksstationens inrättande, hade akademien även berört frågan om den personal man hade att räkna med som behöflig. Denna hade avsett skola omfatta en intendent (deltjänst), en portvakt som samtidigt skulle sköta anordningarna för uppvärmning, ventilation etc., en instrumentmakare och en montör i verkstaden samt två laboratoriebiträden. Kostnaden för den erforderliga personalstaten hade beräknats till omkring 30,000 kronor per år.

Av den sålunda för normal drift förutsatta personalen vore det endast de bägge laboratoriebiträdena, som kunde undvaras under den senare delen av byggnadstiden, medan de övriga, med intendenten som sammanhållande kraft, bleve sysselsatta var och en med sin del av anläggningen. Vissa utgifter för uppvärmning, belysning och diverse torde tillkomma, likaså dyrtidstilllägg. För bestridande av sådana kostnader, möjligen under en större del av budgetåret, funne akademien önskvärt, att ett belopp om 25,000 kronor måtte stå till förfogande att uttagas i mån av behov.

Över akademiens framställning har *kommerskollegium* den 10 oktober 1941 avgivit infortrat utlåtande. Kollegium, som tillstyrkt bifall till framställningen, har därvid anfört följande:

I anledning av vad akademien anfört om tillämnade skifferundersökningar finge kollegium erinra, att under budgetåret 1942/43 svenska skifferoljeaktiebolaget torde hava fullbordat sin organisation och avslutat det nu beslutade byggnadsprogrammet i sådan omfattning, att bolaget — givetvis i samarbete med akademien — borde kunna omhänderhava det fortsatta arbetet på skiffers och skifferprodukters tillgodogörande som bränsle. Någon anledning att på denna grund avknappa det sökta anslaget föreläge emellertid ej, utan kollegium finge med hänsyn till den synnerliga vikt, som särskilt under nuvarande omständigheter måste tillmätas akademiens arbete på kraft- och bränsleområdet, tillstyrka, att åtgärd vidtoges för beredande av anslag till nu ifrågakommande ändamål i hela den utsträckning akademien föreslagit.

Även *statens bränslekommission*, som av kommerskollegium hörts i ärendet, förordar anvisande av det av akademien äskade anslagsbeloppet.

Departements-
chefen.

Såsom ingenjörsvetenskapsakademien framhållit torde inrättandet av den försöksstation för bränsleteknisk forskning, för vars uppförande medel anvisades vid 1941 års riksdag (prop. nr 169; r. skr. nr 231), komma att medföra vissa årliga omkostnader för belysning och uppvärmning, portvakt samt verkstads- och rutinarbeten m. m. Enligt det vid propositionen i ämnet fogade utdraget av statsrådsprotokollet anförde jag vid ärendets föredragning, att, i den mån dylika kostnader uppkomme, desamma syntes lämpligen böra bestridas från akademiens årliga statsanslag för forskningsverksamhet på bränsleområdet. Huruvida och i vilken utsträckning en ökning av nämnda anslag därigenom kunde bli erforderlig finge göras beroende på prövning, sedan byggnaderna färdigställts och omfattningen av de arbeten, vilka då åvilade akademien, kunde närmare bedömas. Mot dessa uttalanden gjorde riksdagen ej någon erinran.

I anslutning till berörda uttalanden må erinras, att personalkostnader och andra utgifter, direkt föranledda av de forskningar och försök som komma att företagas i oförmälda försöksstation, givetvis bli helt beroende av arbetenas art och omfattning. Dessa utgifter låta sig alltså icke nu beräkna och torde framdeles få bestridas av medel, som kunna stå till förfogande för ifrågakommande särskilda forskningsutgifter. Även beträffande de fasta årskostnader, vilka akademien kan behöva vidkännas för försöksstationens skötsel, synes det vara för tidigt att nu ingå i slutgiltig prövning. Frågan torde bland annat kunna komma att påverkas av det resultat, som kan föranledas av pågående utredning rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande. Emellertid torde det å andra sidan, såsom akademien erinrat, vara önskvärt, att akademien kan redan under byggnadstiden avdela viss personal för handhavande av förberedande göromål. Vissa expenser torde också under denna tid behöva bestridas. Jag vill därför icke motsätta mig, att visst belopp beräknas för dessa ändamål under nästa budgetår. Jag tillstyrker, att härför avses 15,000 kronor, vilket belopp torde böra inräknas i förevarande

anslag till tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.

Vad angår utgifterna i övrigt under ifrågavarande anslag för nästkommande budgetår torde desamma, såsom akademien föreslagit, böra upptagas till oförändrat belopp 120,000 kronor. Det torde på samma sätt som hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, i vad mån beloppet må av akademien tagas i bruk, samt att, efter förslag av akademien, meddela närmare föreskrifter rörande användningen av medlen. Liksom beträffande det för innevarande budgetår anvisade anslaget torde 30,000 kronor böra reserveras för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av kostnadsökningar, för vilkas gäldande statsbidraget i övrigt icke förslår.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av ..... kronor 135,000.

[39.] **14. Utrustning av byggnader för tekniskt-vetenskaplig forskning, reservationsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 169 till 1941 års riksdag därom gjorda framställning har riksdagen till uppförande av byggnader för tekniskt-vetenskaplig forskning under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1941/42 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Såsom framgår av det vid nämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 7 mars 1941 är ifrågavarande anslag avsett för påbörjande av arbetena med uppförande av en försöksstation, närmast avsedd för bränsleteknisk forskning, att förläggas inom visst område på Djurgården norr om statens provningsanstalt vid Drottning Kristinas väg. Kostnaderna för försöksstationen beräknades till för byggnadsarbetena 700,000 kronor samt för viss standardutrustning 50,000 kronor. Stationen förutsattes skola vara färdig för inflyttning senast den 1 juli 1943.

I skrivelse den 11 augusti 1941 har *byggnadsstyrelsen* — med förmälan att styrelsen beräknade, att byggnadsarbetena skulle vara slutförda i god tid före den avsedda dagen — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för fullbordande av ifrågavarande byggnadsföretag för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

I en den 22 november 1941 dagtecknad skrift har vidare *ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt, att för nästa budgetår måtte anvisas för byggnadens inredning och för fast utrustning ett anslag av 176,500 kronor samt för inventarier å den allmänna avdelningen (serviceavdelningen) och annan gemensam utrustning ett anslag av 162,600 kronor. Till stöd för detta förslag har akademien anført bland annat följande:

I den hemställan, som hade legat till grund för Kungl. Maj:ts proposition nr 169 till 1941 års riksdag, hade dåvarande chefen för handelsdepartementet med stöd av ett av utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande den 28 februari 1941 avgivet utlåtande beräknat kostnaderna för försöksstationens iordningställande till 700,000 kronor och för viss standardutrustning till 50,000 kronor. Enligt utredningens förslag skulle i denna standardutrustning ingå kompressor för 5,000 kronor, två traverser (3 tons) för 12,000 kronor och viss laboratorieutrustning för 33,000 kronor. Erforderlig specialutrustning för genomförande av olika forskningsprogram hade av utredningen beräknats komma att bekostas av för forskningarna disponibla medel.

Huvudritningar till försöksstationen, upprättade av byggnadsstyrelsen i samråd med akademien, föreläge nu. Enligt den ursprungliga planen skulle försöksstationen förläggas i två byggnader, som från början skulle planeras för successiv tillbyggnad. Den ständiga stegringen i kostnaden för byggnadsarbeten hade föranlett att denna plan modifierats, så att endast en av byggnaderna nu uppfördes men från början gäves större längd. Härigenom hade vissa besparingar i allmänna utrymmen och anläggningskostnader möjliggjorts och ett mera intensivt utnyttjande av gemensam utrustning underlätats. Enligt inom byggnadsstyrelsen gjorda beräkningar bleve det på så sätt möjligt att begränsa byggnadskostnaden till det i propositionen förutsedda beloppet 700,000 kronor. Då de preliminära kalkylerna uppgjordes hade man hyst förhoppningen att inom denna kostnadsram jämväl kunna inrymma den speciella utrustning, som krävdes för försöksstationens laboratorier. Det hade emellertid visat sig, att detta under nuvarande förhållanden icke vore möjligt. I byggnadsstyrelsens beräkningar inginge således icke någon sådan utrustning, som avveke från ett normalt byggnadsverk men som behövdes i ett laboratorium, t. ex. laboratoriebankar, dragskåp, ventilationsanläggningar och annan nödvändig specialinredning. Ej heller inginge därtill hörande specialinstallationer för elektrisk ström, gas, vatten, ånga, tryckluft etc. eller i byggnaden erforderliga signalsystem, brandskydds-, luftskydds-, alarm- och andra säkerhetsanordningar. Vidare saknades i kostnadsberäkningen för stationens drift behövliga lösa inventarier såsom möbler, verkstadsmaskiner och laboratorieutensilier m. m. Som ett första bidrag till sådan inredning och utrustning hade i propositionen upptagits ett belopp av 50,000 kronor.

Under nuvarande förhållanden kunde ej ens den för försöksstationens användning oundgängliga fasta inredningen erhållas för detta belopp. En utredning hade nämligen visat, att följande kostnader uppstode för *fast inredning samt för själva byggnadens utrustning*:

Allmänna anläggningar och inredningsdetaljer, som ej inginge i byggnadsanslaget	kronor	81,250
Laboratorieinredning	»	86,200
Säkerhetsanordningar	»	9,050

Summa kronor 176,500.

Tanken hade, som förut sagts, varit att försöksstationen skulle successivt utbyggas och att därvid skulle anlitas för speciella forskningsarbeten tillgängliga medel. Såsom försöksstationens organisation sedermera utformats hade det emellertid visat sig mest lämpligt att inom en gemensam allmän avdelning (serviceavdelning) sammanföra så mycket som möjligt av sådan utrustning, som kunde användas för flera olika arbetsuppgifter och därvid i tur och ordning ställas till förfogande för i stationen arbetande forskare. Härigenom undvekes dubbelanskaffning och befordrades ett rationellt utnyttjan-

de av stationens resurser, så att kostnaden för varje särskild forskningsupp-
gift bleve i motsvarande mån reducerad. Härtill komme, att det torde vara
mindre lämpligt att bekosta sådan gemensam utrustning av inventarietyper
med för speciella arbeten beviljade forskningsmedel. Akademien finge därför
föreslå, att en sådan allmän avdelning inrättades och att för dess arbete nöd-
vändiga inventarier nu i ett sammanhang anskaffades.

För den nämnda allmänna avdelningen skulle sålunda i första hand an-
skaffas för de olika lokalerna erforderliga möbler, kontorsutrustning, arma-
tur etc., vidare utrustning för grov- och finmekanisk verkstad, rutinlabora-
torium och fotografisk-mikroskopisk avdelning samt för förrådsutrymmen.
Trots svårigheten att under nuvarande förhållanden få bindande kostnads-
uppgifter hade akademien gjort följande, så noggrant som möjligt verkställda
uppskattning av kostnaderna för *den allmänna avdelningens inventarier och
annan gemensam utrustning*:

Kontors-, expeditions- och forskarrumsutrustning	kronor	39,600
Verkstadsutrustning	»	73,050
Verkstadskontor och förrådsutrymmen	»	5,490
Rutinlaboratorium och allmän laboratorieutrustning	»	29,535
Mikrofotografisk avdelning	»	14,925

Summa kronor 162,600.

För närvarande måste forskningsarbetena bedrivas i trånga, delvis proviso-
riska lokaler utan tillgång till adekvata verkstads-, analys- och mikrofotogra-
feringsmöjligheter, varigenom arbetena fördröjdes och onödiga kostnader upp-
stode. Det vore därför ytterst angeläget, att den nya försöksstationen utan
dröjsmål utrustades i all den utsträckning som angivits och detta innan ytter-
ligare kostnadsstegringar inträdde och svårigheterna att anskaffa verktyg och
laboratorieutensilier bleve större än nu.

Vid ingenjörsvetenskapsakademiens framställning äro fogade åtta särskil-
da specifikationer beträffande kostnadsberäkningarna. Beträffande det när-
mare innehållet i dessa får jag — i den mån detta icke framgår av det föl-
jande — hänvisa till handlingarna.

Över ingenjörsvetenskapsakademiens framställning har *utredningen rö-
rande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande* den 11 december
1941 avgivit infortrat utlåtande. Utlåtandet utmynnar i en tillstyrkan, att
statsanslag måtte utgå till byggande av försöksstationen samt en första etapp
av inredning och fast utrustning med 793,000 kronor mot tidigare beräknade
700,000 kronor samt till anskaffning av försöksutrustning och inventarier
med 87,000 kronor mot tidigare beräknade 50,000 kronor. Då anslag redan
beviljats med 400,000 kronor till påbörjande av stationen, hemställer utred-
ningen, att för budgetåret 1942/43 måtte för förenämnda ändamål anvisas
anslag av 393,000 kronor respektive 87,000 kronor.

Till utveckling av sitt förslag anför utredningen följande:

Till grund för akademiens framställning låge ett omarbetat preliminärt
byggnadsförslag, som av byggnadsstyrelsen förordnad arkitekt uppgjort i
samråd med akademien. Detta förslag innebure, att man genom sammanfö-
rande av de ursprungligen projekterade två byggnaderna till en och därjämte
någon minskning av den totala byggnadsvolymen sökt hålla sig inom de i

Kungl. Maj:ts proposition nr 169/41 angivna beräknade kostnaderna för själva husbyggnaden. Utredningen hade, när den avgav sitt utlåtande av den 28 februari 1941, förutsatt, att i byggnadskostnaderna jämväl skulle inrymmas viss laboratorieinredning med dragskåp o. d., men enligt vad som erfarits bleve detta icke möjligt vid nuvarande prisläge.

Utredningen hade vidare förutsatt, att, såsom av akademien föreslagits, försöksstationens fortsatta inredning och utrustning skulle ske successivt med hjälp av sådana medel, som kunde komma att stå till förfogande för särskilda forskningsarbeten. Den remitterade framställningen omfattade emellertid, såsom också av akademien framhållits, väsentligt mera än vad som enligt förenämnda proposition skulle ingå i den första anskaffningen. Framställningen syntes närmast avse att på en gång anskaffa en förstklassig och fullständig laboratorieinredning och -utrustning för att möjliggöra, att försöksstationen omedelbart skulle kunna utnyttjas fullt effektivt, d. v. s. med så många forskare, som där lämpligen kunde beredas rum.

Förslaget att redan från början ge försöksstationen fullständig inredning och utrustning torde ha upprättats dels för att få en överblick över behovet och kostnaderna för en komplett anläggning, dels med hänsyn till i nuvarande tidsläge önskvärd forcering av den bränsletekniska forskningen. Som ett skäl för att på förslaget sätt påskynda försöksstationens utrustning åberopade akademien även angelägenheten av att med hänsyn till risken för kommande prisstegringar anskaffa verktyg och laboratorieutensilier snarast möjligt. Ett annat nytillkommet moment vore att, sedan medel till påbörjande av anläggning av försöksstationen beviljats, utredningen upptagit till behandling fråga om inrättande av ett institut för träforskning i omedelbar närhet av försöksstationen. Härvid hade preliminärt tänkts, att i försöksstationen skulle inredas en fullständig verkstad till tjänst för båda inrättningarna och att där även skulle beredas utrymme för värmepanna åt träforskningsinstitutet.

Med fullt beaktande av de synpunkter, som anförts för att snarast möjligt giva försöksstationen den av akademien äskade inredningen och utrustningen, ville utredningen dock för sin del föreslå, att den gjorda framställningen betraktades som ett program att genomföras etappvis. Härför talade vägande skäl. Det syntes bland annat icke möjligt att med ens uppbringa ett mot den äskade utrustningen svarande antal verkligt kvalificerade forskare och under sådana omständigheter syntes det vara lämpligast att i nuvarande läge med höga priser och materialbrist inskränka nyanskaffningarna till vad som erfordrades för ett något begränsat antal forskare. Den tillämnade inredningen och utrustningen syntes motsvara ett 25-tal forskare, men utredningen hade vid sina överväganden kommit fram till att anordningarna i första hand skulle kunna inskränkas till att avse cirka 15 forskare. Vidare syntes det under nuvarande omständigheter riktigt att, i den mån det vore möjligt, söka reda sig med sådan äldre utrustning, som av akademien kunde överflyttas från de under dess hägn nu arbetande forskningsinrättningarna, även om denna utrustning vore ofullständig och icke representerade högsta kvalitet. Akademien syntes även i viss mån ha tänkt sig, att så skulle ske, men utredningen ville ytterligare understryka detta. Däremot torde sådana med byggnadens uppförande sammanhängande arbeten som stamledningar o. d. redan från början böra utföras helt och hållet. Vad särskilt anginge den i framställningen tänkta verkstadsavdelningen, syntes dess utrustning av skäl, som i det följande angäves, kunna reduceras i den nu föreliggande utbyggnadsetappen.

Med de sålunda nämnda utgångspunkterna hade utredningen granskat akademiens framställning och kommit till det resultat, som framginge av det följande.

Vad anginge själva husbyggnadsarbetets utförande hade utredningen icke varit i tillfälle att taga del av någon byggnadsbeskrivning, vadan utredningen finge inskränka sig till att mycket starkt understryka, vad som tidigare framhållits, nämligen att byggnaden borde ha karaktären av en industribyggnad och utföras med en sådans standard och icke på sådant sätt som laboratorier vid sjukhus eller liknande.

Utredningen ansåge sig även böra fästa uppmärksamheten på, att den nu planerade omdispositionen av byggnaden krävde en ändring av tomtens form, men förutsatte, att en sådan ändring skulle kunna utföras. Härvid borde dock tillses, att omdispositionen ej bleve olämplig med hänsyn till markområdets ekonomiska utnyttjande och ej heller komme att allt för mycket inkräkta på det intilliggande område, på vilket utredningen ämnade föreslå byggande av ett institut för träforskning.

Beträffande övriga delposter finge utredningen anföra följande:

Kostnaderna för värme, ventilation, gas, vatten och avlopp hade i propositionen upptagits till 118,000 kronor. Med nuvarande prisläge ansåges emellertid inom detta belopp icke kunna inrymmas annat än kostnader för huvudledningar och huvudanordningar, varför akademien begärt tilläggsanslag med inalles 37,400 kronor, varav för ventilation till dragskåp o. d. 26,000 kronor, för servis av gas och vatten i laboratorier 8,000 kronor samt för hydrofor 3,400 kronor. Om man, som utredningen ansåge lämpligt, tills vidare endast utförde sådana arbeten, som hörde ihop med byggnadens uppförande samt servis för 15 forskare, skulle beloppet kunna minskas till 26,400 kronor.

I fråga om den elektriska installationen inginge i den tidigare beräknade byggnadskostnaden 39,000 kronor, men med hänsyn till prisstegringar samt den ökning av specialinstallationer, som föranleddes av den av akademien önskade forcerade utrustningen, äskade akademien ytterligare 27,000 kronor. Under motsvarande förutsättningar som redan nämnts, d. v. s. att installationen avpassades för 15 forskare, kunde beloppet minskas till 22,000 kronor.

Laboratorieinredning (laboratoriebord och -bänkar, pentry, tvättställ och vaskar, dragskåp o. s. v.) hade ursprungligen beräknats i viss mindre omfattning ingå i byggnadskostnaderna, men enligt senaste kostnadsberäkningar vore detta, som förut nämnts, numera icke möjligt. Akademien hade därför hemställt om att för ändamålet måtte anslås 53,750 kronor, vilket belopp av utredningen, under förutsättning att forskarantalet beräknades till 15, nedsatts till 36,250 kronor. I detta belopp inräknades även 3,400 kronor för fasta skåp för förvaring av kläder och förrådsartiklar m. m.

Akademien begärde vidare 9,050 kronor till attiralj för brand- och luftskydd, men beloppet torde kunna reduceras till 7,500 kronor.

Enligt akademiens framställning skulle kostnaden för själva byggnaden och dess inredning och fasta utrustning höjas från 700,000 till 827,200 kronor eller med cirka 18 procent. Under förut angivna förutsättningar torde enligt utredningens mening den totala kostnaden kunna hållas på nivå 792,150 kronor eller avrundat 793,000 kronor, motsvarande en kostnadsökning av cirka 13 procent.

För allmän försöksutrustning hade i det tidigare förslaget kalkylerats med 17,000 kronor till kompressor och traverser. Sedan byggnadsförslaget omarbetats, så att endast ett hus uppfördes i stället för två, hade vissa besparingar kunnat göras på denna post. I den nu gjorda framställningen upptog akademien likväl ett belopp av 40,600 kronor. Häri inginge då även 25,000 kronor för en ångpanna för leverans av värmeånga till de halvstora försöken i stationen, 3,000 kronor till flyttbara balkonger och räcken, 1,500 kronor till

en inbyggd 2 tons våg och 1,300 kronor till viss specialarmatur. Genom att i det första utbyggnadsstadiet utbyta ångpannan mot en elektrisk ånggenerator och göra vissa andra besparingar, vilka närmare framginge av specifikationen, kunde kostnaderna nedbringas till 18,300 kronor.

För annan laboratorieutrustning hade i det tidigare förslaget förutsatts 33,000 kronor. I stället begärde akademien nu 8,700 kronor till speciell utrustning, 29,535 kronor till utrustning av ett rutinlaboratorium och 14,925 kronor till en mikrofotografisk avdelning. Enligt den ursprungliga planen skulle ju dessa anskaffningar huvudsakligen ske efter hand. Med hänsyn till vikten av att bränsleforskningen i möjligaste mån forcerades ansåge utredningen dock nu i likhet med akademien, att nämnda utrustning redan nu borde anskaffas ehuru i mindre omfattning. I enlighet härmed torde anslag böra utgå till dessa ändamål, men beloppen minskas till 4,700, 18,075 och 9,825 kronor respektive.

I det tidigare förslaget vore icke några belopp beräknade för verkstadsutrustning, men i akademiens nya framställning äskades 73,050 kronor till en fullständig verkstad, som även skulle kunna betjäna det tillämnade träforskningsinstitutet. Med hänsyn till att intet ännu vore avgjort angående detta och därjämte verkstadsmaskiner för närvarande vore både dyra och svåra att anskaffa, hade utredningen endast ansett sig böra tillstyrka anslag till viss utrustning för ett sammanlagt belopp av 23,100 kronor. I fråga om dyrbarare specialmaskiner toge utredningen vidare för givet, att en sådan allmänanda vore rådande inom de närliggande tekniska inrättningarna, statens väginstitut, statens provningsanstalt och tekniska högskolan, att dessa, i den mån icke större olägenheter uppstode, mot skäligen ersättning ställde sina resurser till disposition även för den bränsletekniska försöksstationen.

För möbler ansökte akademien om 45,090 kronor, men utredningen hade ställt sig tveksam till frågan, om staten skulle tillhandahålla möbler i detta fall, då den organisation (akademien), som skulle disponera dem, icke vore statlig utan enskild. Det syntes utredningen lämpligare, att anslaget till akademiens bränsleforskning justerades så, att det även innefattade ersättning för hållande av möbler för forskningen.

Å andra sidan hade utredningen bemärkt, att i akademiens beräkning av kostnader för den gemensamma avdelningens inventarier icke inginge något belopp för administration och oförutsedda utgifter såsom kostnadsökningar m. m. Utredningen hade därför i sitt förslag medtagit en post på 13,000 kronor för dessa ändamål.

Förslaget vore uppgjort under antagande av i huvudsak oförändrad prisnivå.

*Departements-
chefen.*

I överensstämmelse med vad som avsågs vid 1941 års riksdag torde anslag böra för budgetåret 1942/43 beviljas dels för slutförande av de byggnadsarbeten avseende inrättande av en försöksstation för tekniskt-vetenskaplig forskning, för vilkas igångsättande medel anvisats å den löpande riksstaten, dels ock för viss utrustning av ifrågavarande försöksstation. Såsom redan nämnts beräknades enligt den utredning, vilken låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition i ämnet, byggnadskostnaderna skola uppgå till sammanlagt 700,000 kronor, varjämte antogs att för viss standardutrustning skulle erfordras ett belopp av 50,000 kronor. Specialutrustning för genomförande av olika forskningsprogram förutsattes härvid skola bekostas av för forskningarna disponibla medel. Av vad ingenjörsvetenskapsakademien i sin nu föreliggande

framställning anført samt av det utlåtande, som däröfver avgivits av utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forsknings ordnande, framgår, att den tidigare beräknade kostnadsramen varit alltför snäv. Jag delar utredningens uppfattning angående det mindre lämpliga i att redan nu, på sätt ingenjörsvetenskapsakademien i berörda framställning avsett, vidtaga anstalter för försöksstationens fullständiga inredning och utrustning. Det synes riktigast att åtgärderna för närvarande begränsas till sådana, som äro nödvändiga för tillgodoseende av de aktuella behoven och beträffande vilka, med hänsyn till tillgången på kvalificerade forskare och andra omständigheter, förutsättningar finnas för att de kunna omedelbart på ändamålsenligt sätt utnyttjas. Emellertid torde det, även med den begränsning av medel-tilldelningen, som enligt dessa riktlinjer möjliggöres, icke kunna undvikas, att större anslagskrav måste ställas på statsverket än som ursprungligen avsetts. Enligt den lämnade redogörelsen föranledes det sålunda ökade anslagsbehovet dels därav, att de tidigare kostnadsberäkningarna, främst på grund av inträffade prisstegringar, visat sig ej täcka samtliga av ingenjörsvetenskapsakademien förutsatta utgifter, dels ock därav att i viss utsträckning arbeten ansetts böra komma till utförande, vilka förut ej tagits i beräkning, men vilka funnits angelägna med hänsyn till vikten av den bränsletekniska forskningens snabbt ökade effektivisering.

I det av utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande avgivna utlåtandet beräknas från här angivna utgångspunkter de till byggnadsarbeten hänförliga kostnadsökningarna till sammanlagt 93,000 kronor. Det för byggnadsändamål erforderliga beloppet för nästa budgetår skulle alltså belöpa sig till 393,000 kronor. Jag tillstyrker, att utredningens förslag i denna del följes, därvid dock för beredande av viss kostnads marginal, en utjämning uppåt av anslaget till 400,000 kronor torde böra ske. Det är min avsikt att under kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, göra framställning om ifrågavarande medelsanvisning.

Vad beträffar anslagsbehovet för utrustning anser utredningen detsamma böra för nästa budgetår beräknas till 87,000 kronor. Utredningen utgår härvid från, att anslaget ej skulle belastas med kostnader för möbelanskaffning, av ingenjörsvetenskapsakademien uppskattade till 45,090 kronor. Även jag förordar, att, i den mån särskilda kostnader för sistberörda ändamål uppstå, desamma få av akademien bestridas i annan ordning. Någon ökning av de i annat sammanhang föreslagna statsbidragen till akademien torde ej föranledas av denna anordning. Utredningens förslag till medelsanvisning i övrigt synes böra godtagas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning av byggnader för tekniskt-vetenskaplig forskning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 87,000.

[40.] **15. Byggnadsforskning, reservationsanslag.** I en den 29 september 1941 dagtecknad skrift har *utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande* hemställt, att till byggnadsforskning måtte för nästkommande budgetår anvisas ett anslag av 235,000 kronor.

Utredningen, som ännu icke avgivit slutligt utformat förslag i förevarande ämne, har uttalat, att för främjande av byggnadsforskning en nämnd med representanter såväl för därav berörda statliga myndigheter och institutioner som för enskilda intressenter borde inrättas. Nämnden skulle med hjälp av ett tekniskt sekretariat hava till uppgift att följa utvecklingen på byggnadsområdet, taga initiativ till forskningsarbeten och ur en för ändamålet bildad fond fördela anslag till angelägna forskningsarbeten.

Årskostnaderna för nämnden hava av utredningen preliminärt beräknats till 35,000 kronor. För en första avsättning till forskningsfonden skulle enligt utredningens mening erfordras ett belopp av 200,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag förordar att, i avbidan på närmare utredning och förslag i ämnet, i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår för ändamålet beräknas ett belopp av föreslagen storlek, 235,000 kronor. Anslaget torde böra givas reservationsanslags natur.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1942/43 beräkna ett *reservationsanslag* av ..... kronor 235,000.

[41.] **16. Vissa kostnader för statens gruvegendom, förslagsanslag.** För bestridande av vissa kostnader för statens gruvegendom har för budgetåret 1941/42 av riksdagen anvisats ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Anslaget är avsett *dels* till arvoden m. fl. kostnader för uppskattning av arrendeavgift jämlikt kungörelsen den 15 november 1907 (nr 96) med föreskrifter i fråga om bestämmandet å kronans sida av beloppet av den arrendeavgift, som skall erläggas för kronans jordägarandel i gruva, m. m., *dels* till bestridande av kostnader för den kronans gruvegendom, som står under kommerskollegii förvaltning, *dels ock* till bestridande av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolags förvaltningskostnader.

I skrivelse den 26 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt om vidtagande av åtgärd för beredande å 1942/43 års riksstat av ett förslagsanslag till oförändrat belopp eller 20,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Kostnaderna hava av kollegium beräknats till följande ungefärliga belopp, nämligen

för gruvarrendenämnden	kronor	400
» försvarsavgifter	»	9,000
» gruvföreståndararvodet	»	1,200
» kollegii övriga förvaltningskostnader	»	400
» Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag	»	9,000

Summa kronor 20,000.

Med anledning av vad kommerskollegium sålunda föreslagit hemställer jag, *Departements-*
att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *chefen.*

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för bud-
getåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 20,000.

[42.] **17. Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare, förslagsanslag.** För befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare hava alltsedan år 1917 av riksdagen anvisats anslag. Dessa anslag hava huvudsakligen avsett statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av lärlingar samt därmed förbundna utlärlingspenningar och statspremier. För budgetåret 1941/42 har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 37,000 kronor.

Statsunderstöden — tidigare till ett antal av högst 100 för år men för innevarande budgetår högst 75 — avse en lärotid av tre år och utgå enligt gällande bestämmelser med 400 kronor för varje lärling. Av sagda belopp utbetalas 125 kronor vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje läroårets slut. Återstående belopp, 100 kronor, utbetalas sedan styrkt blivit, att lärling genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig utlärd i yrket.

Lärling, för vars utbildande mästare erhållit statsunderstöd, är, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlärlingsbevis, berättigad till en *utlärlingspenning* av 20 kronor. Han kan dessutom, om han i utlärlingsbeviset tillerkänts högsta vitsord för skicklighet i yrket, tilldelas *statspremium* av högst 100 kronor. Detta plägar förekomma beträffande högst en femtedel av de lärlingar, till vilkas utbildning understöd årligen må utgå.

Tidigare, till och med budgetåret 1940/41, utgingo även vissa årliga belopp, växlande mellan 1,000 och 4,000 kronor, till statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av penningpremier till därav förtjänta lärlingar.

Bestämmelser rörande de olika formerna för statsunderstöden hava av Kungl. Maj:t fastställts den 2 november 1917. Ändringar däri hava skett den 25 oktober 1918, den 9 juli 1920, den 3 maj 1929, den 2 juni 1933, den 22 maj 1936 och den 4 april 1941.

I fråga om planen för den praktiska utbildningens anordnande har redogörelse lämnats å sid. 139 av tionde huvudtiteln i 1932 års statsverksproposition.

I skrivelser den 20 augusti och den 7 oktober 1941 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande av medel för befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare under budgetåret 1942/43.

I sin förstnämnda skrivelse anför kollegium i huvudsak följande.

Antalet ansökningar om lärlingsunderstöd hade under budgetåren 1937/38—1940/41 utgjort respektive 174, 170, 103 och 95. Under samma budgetår hade utdelats respektive 100, 100, 88 och 70 understöd. Den starka nedgången av antalet ansökningar under de båda sistlidna budgetåren syntes främst vara att hänföra till de militära inkallelserna. Hur förhållandena skulle kunna gestalta sig under nästa budgetår vore självfallet ej möjligt att förutsäga. Kollegium ansåge sig emellertid böra föreslå, att antalet nya lärlingsunderstöd även för budgetåret 1942/43 bestämdes till 75. Anslagsberäkningen påverkades ej mera märkbart av den sålunda förordade fortsatta reduktionen i antalet understöd. Bestämmande för anslagsbelastningen bleve nämligen antalet tidigare utdelade understöd, från och med budgetåret 1938/39 eller i undantagsfall ännu tidigare. En sänkning av anslagsbeloppet med 2,000 kronor till 35,000 kronor vore dock enligt gjorda beräkningar möjlig.

Med sin senare skrivelse har kommerskollegium överlämnat en av *Sveriges hantverksorganisation* gjord framställning, däri organisationen hemställt dels om höjning av lärlingsunderstödens belopp från 400 kronor till 600 kronor och av deras antal från 75 till 100, dels ock att statsunderstöd till hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier ånyo måtte anvisas och att för detta ändamål måtte beräknas ett belopp av 3,000 kronor.

För egen del har *kollegium* med anledning härav anfört bland annat följande:

För hantverkarnas praktiska utbildning hos själva näringsidkaren utginge för närvarande statsunderstöd efter två olika linjer. Dels kunde dylikt understöd beviljas av skolöverstyrelsen i form av bidrag till näringsidkare (i huvudsak hantverkare), som vore villiga att antaga elever för dylik praktisk utbildning (decentraliserade verkstadsskolor enligt det s. k. Varbergssystemet). För mästaren utginge understöd för utbildningen med 20 öre per timme eller 400 kronor för år. I allmänhet omfattade utbildningen endast en lärling. En förutsättning för att dylikt bidrag skulle utgå vore emellertid, att denna praktiska utbildning stode under kontroll av verkstadsskola på platsen. Endast på orter där dylika skolor funnes kunde alltså dessa understöd utgå. Dels kunde statsbidrag också beviljas av kommerskollegium till hantverksmästare — även på landsbygden — som uppgjort kontrakt med lärling om dennes utbildning (i regel under en tid av minst tre år). I detta fall uppginge statsbidraget till allenast 400 kronor för hela utbildningstiden. Mot det av kollegium tilldelade statsbidragsbeloppet av 400 kronor för lärlingens hela utbildningstid torde det vara berättigat att för jämförelse sätta statens kostnader enligt »Varbergssystemet» av uppemot 1,500 kronor. Än högre, inemot den dubbla siffran, och ibland ett än större belopp torde lärlingsutbildningen vid de statsunderstödda yrkesskolorna draga. Även ur statsfinansiella synpunkter syntes staten därför ha all anledning skänka den genom kollegium förmedlade understödsformen ökad uppmärksamhet.

Kollegium ville alltså vitsorda behovet av en höjning av ifrågavarande statsbidragsbelopp, i all synnerhet efter den prisstegring, som krisen dragit med sig. Frågan om en dylik höjning hade nu genom hantverksorganisationens framställning blivit aktualiserad. Kollegium finge föreslå, att tillsvidare

ett begränsat antal av de årligen utdelade lärlingsunderstöden måtte ökas från 400 kronor till 600 kronor, att utbetalas med 175 kronor vid första, 150 kronor vid andra, 125 kronor vid tredje läroårets slut samt 150 kronor sedan lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig utlärd i yrket. Det högre beloppet av 600 kronor skulle emellertid endast utgå i sådana fall, då efter prövning av kollegium så kunde anses befogat med hänsyn till bland annat möjligheten för mästaren att först jämförelsevis sent kunna ekonomiskt tillgodogöra sig lärlingens arbetskraft.

Efterfrågan på lärlingsunderstöd hade på de senare åren i stort sett minskats. Detta torde kunna delvis förklaras av understödets låga belopp. Skulle möjlighet öppnas för hantverksmästarna att erhålla ett understöd av 600 kronor för lärling, torde man ha anledning räkna med en stegrad efterfrågan. Kollegium ville därför tillstyrka, att under budgetåret 1942/43 understöd finge lämnas för utbildning av högst 100 lärlingar eller samma antal, som varit fastställt för budgetåret 1940/41 och tidigare. Det årliga rekryteringsbehovet inom de egentliga hantverksyrkena, byggnadsverksamheten alltså exempelvis undantagen, hade beräknats till 5,000—6,000. I jämförelse med dessa tal måste nämnda siffra av 100 framträda som försvinnande liten.

Av de 100 nya lärlingsunderstöd, som kollegium sålunda skulle äga utdela under budgetåret 1942/43, borde förslagsvis högst 40 få bestämmas till 600 kronor och de återstående till samma belopp som nu, d. v. s. 400 kronor.

Hantverksorganisationens förslag om statsunderstöd till hantverksföreningarna för utdelning av belöningar åt lärlingarna efter slutad utbildning förtjänade tvivelsutan även det beaktande. Sedan emellertid vid 1940 års lagtima riksdag beslut fattats om indragning av nämnda understödsform, ansåge sig kollegium i nuvarande tidsläge ej böra framlägga nytt förslag i detta avseende.

Under framhållande att de sålunda föreslagna ändringarna i fråga om lärlingsunderstöden icke komme att hava någon inverkan på anslagsbeloppet för budgetåret 1942/43, när understöden utbetalades först efter respektive läroårs slut, hemställer kommerskollegium — med ändring av sitt tidigare förslag —, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga kollegium att under budgetåret 1942/43 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1941/42 i detta avseende fastställda grunderna, dock med iakttagande att nya statsunderstöd finge beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar, varvid högst 40 av understöden skulle utgå med 600 kronor och återstående understöd med 400 kronor.

Jag tillstyrker att, i likhet med vad som skett under en följd av år, jämväl för budgetåret 1942/43 medel beviljas under tionde huvudtiteln för befrämjande av praktisk lärlingsutbildning genom utdelning av statsunderstöd till hantverksmästare samt av utlärlingspenningar och statspremier. Någon ökning av statsunderstödens storlek, för närvarande 400 kronor för lärling, finner jag mig däremot ej böra förordna. Ej heller kan jag biträda förslaget om återupptagande av den genom beslut vid 1941 års riksdag indragna bidragsverksamheten, avseende understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier till vissa lärlingar.

*Departements-
chefen.*

Den begränsning av antalet nya statsunderstöd från 100 till 75, som för

innevarande budgetår vidtagits, föranleddes av den minskade efterfrågan å dylika understöd, som rådande förhållanden väntades medföra. Enligt vad kommerskollegium nu uppgivit uppgick antalet bidragsansökningar under budgetåret 1940/41 till 95. Ifrågavarande form av praktisk lärlingsutbildning är, såsom framgår av kollegii utlåtanden, mindre kostsam än andra utbildningsformer med liknande syfte. Med hänsyn härtill och till den praktiska betydelsen av denna utbildning för hantverkets rekrytering synes det motiverat, att medel för ändamålet slå till förfogande i den utsträckning, som erfordras för att behovet skall kunna tillfredsställande tillgodoses. Jag anser mig på anförda skäl böra biträda det nu framförda förslaget, att antalet nya statsunderstöd för nästa budgetår åter ökas till 100.

Vid bifall till vad jag här förordad torde ifrågavarande anslag för budgetåret 1941/42 böra beräknas till 35,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att under budgetåret 1942/43 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1941/42 i detta avseende fastställda grunder och med iakttagande att nya statsunderstöd må, vart och ett å 400 kronor, beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar,

dels ock till *Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förlagsanslag* av ..... kronor 35,000.

[43.] 18. **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten anvisats för budgetåret 1937/38 15,000 kronor, för budgetåret 1938/39 30,000 kronor, för budgetåret 1939/40 50,000 kronor samt för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 60,000 kronor. Medelsanvisningen syftar till att genom en inom vederbörande län inrättad organisation, som kan taga initiativ till och leda verksamheten, underlätta för vissa befolkningsgrupper att genom idkande av hantverk och småindustri stärka sina försörjningsmöjligheter.

Med särskilda skrivelser den 21 och 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* överlämnat till kollegium inkomna ansökningar från Bohusläns företagareförening u. p. a., Gävleborgs läns företagareförening u. p. a., Västernorrlands läns företagareförening u. p. a., Västerbottens företagareförening u. p. a. och Norrbottens småindustriförening u. p. a. om statsunderstöd för budgetåret 1942/43 å respektive 10,250 kronor, 9,000 kronor, 9,000 kronor, 9,000 kronor och 9,500 kronor. Vidare har kollegium, efter remiss, avgivit infordrat utlåtande över en direkt till Kungl. Maj:t inkommen framställning från Jämt-

lands läns företagareförening u. p. a. om understöd å 9,000 kronor. I skrivelse den 31 oktober 1941 har kollegium därefter framlagt slutligt förslag till beräkning av ifrågavarande anslag för budgetåret 1942/43.

Kollegium har anfört i huvudsak följande:

Från budgetåret 1940/41 och tidigare budgetår kvarstode den 1 juli 1941 en reservation av 11,500 kronor. Härav utgjorde 3,500 kronor en besparing, som tidigare uppstått å det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget. Nämn- da belopp, 3,500 kronor, vore närmast avsett för att främja båtbyggnads- verksamhet i Bohuslän (se Statsverkspropositionen 1939, X. H. T., sid. 70). Utsikterna för dylik tillverkning uppgåves ha ökat i samband med kriget, vadan beloppet åtminstone tillsvidare syntes böra reserveras för sitt ändamål.

De för budgetåret 1941/42 disponibla medlen skulle alltså kunna beräknas sålunda:

Reservation från budgetåret 1940/41	kronor	8,000
Nytt anslag för budgetåret 1941/42	»	60 000
		Summa kronor 68,000.

Med avseende å utgifterna från anslaget finge kollegium erinra, att dessa under budgetåret 1940/41 utgjort:

till Norrbottens småindustriförening u. p. a.	kronor	9,500
» Västerbottens företagareförening u. p. a.	»	9,000
» Västernorrlands läns företagareförening u. p. a.	»	9,000
» Kommittén för småföretag i Gävleborgs län (vilken kommitté numera ombildats till Gävleborgs läns företagareförening u. p. a.)	»	8,000
» Bohusläns företagareförening u. p. a.	»	8,500
» Jämtlands läns företagareförening u. p. a.	»	8,000
		Summa kronor 52,000.

För budgetåret 1941/42 torde med hänsyn bland annat till att en ny företagareförening avsåge att påbörja sin verksamhet — med Värmlands län som verksamhetsområde — utgifterna böra beräknas till omkring 60,000 kronor. För budgetåret 1942/43 syntes medelsbehovet komma att uppgå till enahanda belopp. Med hänsyn tagen till redan förefintliga och möjligen ytterligare uppkommande besparingar ansåge kollegium emellertid anslaget för företagareföreningarnas del för budgetåret 1942/43 kunna begränsas till 54,000 kronor. Härtill borde emellertid läggas det belopp av 25,000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts proposition (nr 306) till 1941 års riksdag beräknades såsom bidrag till viss organisationsverksamhet genom Sveriges hantverks- och småindustriorganisation. Anslaget borde därför bestämmas till sammanlagt 80,000 kronor.

Jag tillstyrker, att jämväl under nästkommande budgetår statsbidrag beviljas för den av företagareföreningarna bedrivna upplysnings- och organisationsverksamheten. Mot kommerskollegii beräkning av det för ändamålet erforderliga medelsbehovet synes ej vara något att invända.

Såsom kommerskollegium erinrat har Kungl. Maj:t i proposition (nr 306) till 1941 års riksdag framlagt förslag om visst årligt statsbidrag jämväl till den upplysnings- och organisationsverksamhet, som avses skola bedrivas av

*Departements-
chefen.*

Sveriges hantverks- och småindustriorganisation. Enligt propositionen, vilken i denna del vunnit riksdagens gillande, beräknas nu ifrågavarande statsbidrag till 25,000 kronor om året. Det synes lämpligt att detta belopp anvisas under samma anslag som de för företagareföreningarna avsedda medlen. Anslaget torde med hänsyn härtill böra för nästa budgetår upptagas till (54,000 + 25,000 =) i runt tal 80,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 80,000.

[44.] **19. Resestipendier för yrkesutbildning, reservationsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1936/37 upptogs under tionde huvudtiteln till resestipendier för yrkesutbildning ett reservationsanslag å 15,000 kronor. Sedermera har för ändamålet anvisats för vardera av budgetåren 1937/38 och 1938/39 ett belopp av 40,000 kronor, för budgetåret 1939/40 50,000 kronor och för budgetåret 1940/41 30,000 kronor. Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift skulle av sistnämnda anslag få användas till stipendier för utlandsresor högst 10,000 kronor. Av de å anslaget för budgetåret 1939/40 tillgängliga medlen har enligt beslut vid 1939 års urtima riksdag ett belopp av 20,000 kronor inbesparats. Med hänsyn till att vid ingången av budgetåret 1940/41 fanns en behållning å tidigare anslag av i runt tal 17,600 kronor och då det kunde antagas att, därest stipendier för utlandsresor över huvud kunde komma att utdelas, de likväl torde bliva av ringa omfattning, äskade Kungl. Maj:t icke något anslag till ifrågavarande resestipendier å riksstaten för budgetåret 1941/42.

Närmare bestämmelser angående anslaget användning äro meddelade i kungörelsen den 3 oktober 1936 (nr 523).

I skrivelse den 30 augusti 1941 har *kommerskollegium* hemställt, att för budgetåret 1942/43 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 30,000 kronor. Kollegium anför bland annat följande:

Beträffande den vid ingången av budgetåret 1940/41 befintliga reservationen å ifrågavarande anslag, 17,600 kronor, vore att märka, att av densamma redan före den 1 juli 1940 disponerats i runt tal 12,600 kronor för stipendier, vilka ej hunnit utbetalas före inträdet av budgetåret 1940/41. Återstående till budgetåret 1940/41 då disponibla belopp hade sålunda utgjort allenast cirka 5,000 kronor.

Utöver sistnämnda summa av 5,000 kronor hade emellertid under budgetåret 1940/41 ett belopp av 7,157 kronor 50 öre kunnat frigöras för nya stipendieutdelningar genom att en del stipendier på sammanlagt sistnämnda belopp den 25 januari 1941 förklarats förverkade. Det hade här till övervägande del varit fråga om vissa tidigare beviljade utlandsstipendier, som på grund av kriget eller andra orsaker ej kommit till användning.

Tillsammans med sistnämnda båda belopp, tillhopa cirka 12,000 kronor, hade sålunda under budgetåret 1940/41 stått i runt tal (12,000 + 30,000 =) 42,000 kronor till förfogande för stipendier. Härav hade sammanlagt 25,160 kronor utdelats under budgetåret ifråga. Ett belopp av omkring 17,000 kronor vore alltså vad kollegium hade att räkna med till utdelning av stipendier under budgetåret 1941/42. Detta belopp torde emellertid med hänsyn till föreliggande behov få anses vara alltför knappt, varför stipendietilldelningen, såvitt nu kunde bedömas, antingen måste radikalt begränsas eller före utgången av budgetåret helt avstanna.

Antalet sökande och antalet fördelade resestipendier jämte stipendiebelopp för olika studieändamål under de tre senaste budgetåren framginge av följande sammanställning:

Studieändamål	1938/39			1939/40			1940/41		
	Antal		Stip. bel.	Antal		Stip. bel.	Antal		Stip. bel.
	sökan- de	stipen- dier	Kronor	sökan- de	stipen- dier	Kronor	sökan- de	stipen- dier	Kronor
Studieresor utomlands..	182	25	15,050	19	1	2,000	28	1	100
Studieresor inom landet	7	—	—	5	1	475	61	1	125
Genomg. av yrkesskolor	88	29	6,000	28	24	4,500	65	35	6,545
Längre yrkeskurser.....	107	54	7,795	45	40	5,960	75	46	7,240
Kortare yrkeskurser....	403	261	15,950	312	221	12,310	347	181	11,150
Summa	787	369	44,795	409	290	25,245	576	264	25,160

Enligt vad av denna sammanställning framginge hade sökande för studier utomlands starkt minskat i antal. Kollegium hade också under rådande förhållanden ansett, att utomlandsstipendier endast mera undantagsvis borde beviljas. Det syntes dock kollegium önskvärt att för kommande budgetår icke helt behöva bortse från ett behov av stipendier för nämnda ändamål.

Då det gällde att bedöma anslagsbehovet för budgetåret 1942/43 syntes särskild hänsyn böra tagas till den ökning i kursverksamheten vid hantverksinstitutet, som enligt vad kollegium inhämtat under innevarande och nästa budgetår förestode. Antalet kurser för budgetåret 1941/42 beräknades komma att uppgå till minst 50 och för budgetåret 1942/43 till 60 à 70. Då genomsnittliga antalet kursdeltagare utgjorde, rätt lågt räknat, omkring 20 per kurs, skulle alltså antalet kursdeltagare kunna beräknas uppgå för budgetåret 1941/42 till minst 1,000 och för budgetåret 1942/43 till inemot 1,400. Mot dessa siffror finge ställas verksamhetens omfattning under arbetsåret 1940/41 eller allenast 26 kurser med 589 deltagare. Till sistnämnda kurser hade kollegium lämnat reseunderstöd med 8,645 kronor till 114 deltagare.

Även under förutsättning av fortsatta hårda inknappningar torde man alltså för hantverksinstitutets del icke böra räkna med en lägre årlig stipendiesumma än 15,000 kronor. Därutöver måste det emellertid framstå såsom en behjärtansvärd och för den allmänna yrkesutbildningen viktig angelägenhet att, åtminstone i motsvarande begränsad omfattning som under budgetåret 1940/41, kunna fortsätta utdelningen av mindre stipendier till deltagarna i andra olika skolor och kurser för praktisk utbildning.

Med tagen hänsyn till dessa omständigheter och med en liknande skärpt behovsprövning, som skett nästföregående budgetår, ville kollegium föreslå ett anslagsbelopp av 30,000 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom framgår av kommerskollegii redogörelse har under vart och ett av budgetåren 1939/40 och 1940/41 från ifrågavarande anslag till resestipendier för yrkesutbildning utdelats i runt tal 25,000 kronor. Jag tillstyrker, att möjlighet beredes till verksamhetens uppehållande i samma omfattning jämväl under budgetåret 1942/43. Då någon reservation ej kan påräknas vid budgetårets utgång, skulle vid bifall härtill behöva anvisas ett anslag för ändamålet å 25,000 kronor.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . kronor 25,000.

[45.] **20. Befrämjande av hemslöjden, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har under en längre följd av år utgått anslag till växlande belopp. För innevarande budgetår är anslaget upptaget till 50,000 kronor. Detta anslag avses skola användas på följande sätt:

Till svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund	kronor	8,000
» föreningen för svensk hemslöjd	»	7,000
» understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna ..	»	17,000
» befrämjande av hemslöjden i Bohuslän	»	15,000
» särskilda hemslöjdsändamål enligt Kungl. Maj:ts be- stämmande	»	2,000
» bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet	»	1,000
Summa kronor		50,000.

För befrämjande av hemslöjden inom Bohuslän var tidigare anvisat ett särskilt reservationsanslag, vilket utgick för ettvarrt av budgetåren 1936/37—1939/40 med 30,000 kronor och för budgetåret 1940/41 med 16,000 kronor.

I skrivelse den 14 november 1941 har kommerskollegium avgivit infor-
drat utlåtande över hos Kungl. Maj:t gjorda ansökningar om understöd för budgetåret 1942/43 dels av svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund till förbundets allmänna verksamhet med 10,000 kronor och till de provin-
siella hemslöjdsföreningarna med 17,000 kronor, dels av föreningen för svensk hemslöjd med 7,000 kronor, dels ock av Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap med 15,000 kronor. Därjämte har kollegium överlämnat ett av statens hemslöjdsråd till kollegium avgivet, den 8 oktober 1941 dagtecknat yttrande i ärendet.

Statens hemslöjdsråd har tillstyrkt bifall till de av svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund och föreningen för svensk hemslöjd gjorda framställningarna. Vidare förordar hemslöjdsrådet, att ett belopp av 2,000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för olika hemslöjdsändamål samt

att för bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet beräknas ett belopp av 1,000 kronor. Förutom de sålunda tillstyrkta beloppen, tillhoppa 37,000 kronor, beräknar hemslöjdsrådet ett till 13,000 kronor nedsatt bidrag för uppehållande av hemslöjdsverksamheten inom Bohuslän.

Kommerskollegium har framhållit, bland annat, att för landsbygdsbefolkningen hade hemslöjdens betydelse som försörjningsfaktor ytterligare framträtt på grund av de militära inkallelserna, vilka ej minst hårt drabbat en del småbrukarhem. De kontanta medel, som försäljningen av hemslöjdsalster kunnat inbringa, hade härvid blivit ett desto mera värdefullt tillskott till försörjningen. Kollegium, som anslöte sig till hemslöjdsrådets förslag beträffande fördelningen av det nya anslaget, finge i överensstämmelse härmed hemställa, att för ändamålet för nästa budgetår anvisades ett anslag av 50,000 kronor.

I likhet med kommerskollegium och statens hemslöjdsråd tillstyrker jag, att medelsanvisningen till främjande av hemslöjden för nästa budgetår upptages till samma belopp som det för löpande budgetår beviljade eller 50,000 kronor. Anslagets fördelning torde få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1942/43
anvisa ett *reservationsanslag* av . . . . . kronor 50,000.

[46.] **21. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** Sedan åtskilliga år har å riksstaten varit uppfört ett anslag för ifrågavarande ändamål. För ettvarvt av budgetåren 1931/32—1940/41 utgick anslaget med 10,000 kronor. För budgetåret 1941/42 har riksdagen beviljat ett anslag för ändamålet å 5,000 kronor.

Med skrivelse den 29 augusti 1941 har kommerskollegium överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri *svenska slöjdföreningen* hemställt om statsbidrag för budgetåret 1942/43 med 8,000 kronor.

Kommerskollegium har tillstyrkt bifall till framställningen.

För egen del tillstyrker jag, att statsbidrag må utgå till svenska slöjdföreningen under nästkommande budgetår med enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade, eller 5,000 kronor. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* för budgetåret
1942/43 anvisa ett *anslag* av . . . . . kronor 5,000.

[47.] **22. Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Sveriges standardiseringskommission — vars stadgar fastställts av Kungl. Maj:t — har till uppgift, bland annat, att befordra en riktigt avvägd standardisering inom in-

dustriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Till kommissionens verksamhet utgick statsbidrag å riksstaten för vart och ett av budgetåren 1930/31 och 1931/32 med 57,000 kronor, för budgetåret 1932/33 med 47,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1933/34—1936/37 med 34,000 kronor. Vidare anvisade Kungl. Maj:t såsom bidrag till sjukhusens standardiseringskommittés verksamhet av anslaget till statens sinnessjukhus för tiden 1 oktober 1933—30 september 1934 ett belopp av 5,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1935 ett belopp av 2,500 kronor. Av 1936 års riksdag tillerkändes kommittén ett statsbidrag under femte huvudtiteln till belopp av 5,000 kronor till bestridande av kostnaderna för kommitténs verksamhet under budgetåren 1935/36 och 1936/37.

För budgetåret 1937/38 anvisades såsom bidrag till standardiseringsverksamheten ett anslag av 55,000 kronor. I detta belopp var jämväl inräknat bidrag till sjukhusens standardiseringskommitté för fullföljande av dess verksamhet på det sjukhustekniska området. Såsom bidrag till bedrivande av fortsatta standardiseringsarbeten inom de olika områdena hava anvisats för ett vart av budgetåren 1938/39—1940/41 ett anslag av 60,500 kronor och för innevarande budgetår ett anslag av 65,000 kronor.

Rörande utbetalningen av anslaget för innevarande budgetår har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 4 april 1941, varigenom föreskrivits bland annat, att av anslaget finge användas 20,000 kronor för standardiseringsverksamhet å sjukhusområdet och 45,000 kronor för standardiseringsverksamhet i övrigt, därvid dock bidrag till standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område skulle utgå med lägst 3,500 kronor, samt att Sveriges standardiseringskommission skulle äga att efter den 1 juli 1941 av anslaget lyfta ena hälften omedelbart och återstoden sedan kommissionen hos kommerskollegium styrkt, att från enskilt håll till standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form, eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde motsvarande sammanlagt under budgetåret 1941/42 beträffande standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område minst lika stort belopp som den härför avsedda delen av statsanslaget samt beträffande standardiseringsverksamhet å övriga områden minst 150 procent av statsanslaget i övrigt minskat med ett belopp av högst 3,500 kronor, motsvarande avgifter till vissa internationella sammanslutningar.

I en den 31 augusti 1941 dagtecknad skrift har *Sveriges standardiseringskommission* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anvisande av ett belopp av 163,000 kronor såsom bidrag till uppehållande av standardiseringsverksamheten under budgetåret 1942/43.

Av en i kommissionens skrift intagen, här återgiven sammanställning framgår den av kommissionen verkställda fördelningen av det för innevarande budgetår för ändamålet beviljade anslaget mellan olika med standardisering

arbetande organisationer samt det belopp, kommissionen vid bifall till den nu gjorda framställningen har för avsikt att tilldela organisationerna för deras standardiseringsverksamhet under nästkommande budgetår:

Organisationer	1941/42	1942/43
	Tilldelat belopp	Tillstyrkt belopp
Sveriges standardiseringskommission (egen verksamhet)	15,000	18,000
Sjukhusens standardiseringskommitté	20,000	30,000
Sveriges maskinindustriförenings standardkommitté ..	15,500	25,000
Svenska elektriska kommissionen	8,500	10,000
Jordbrukstekniska föreningen	2 000	4,000
Trädgårdsnärings standardiseringskommitté	3,500	3,500
Kommittén för standardisering av smörjmedel	—	500
Byggnadsteknisk standardisering	—	50,000
Sveriges standardiseringskommissions metallavdelning.	—	20,000
Jernkontoret	—	2,000
Svenska teknologföreningen	500	—
Summa kronor	65,000	163,000

Kommissionen har till stöd för framställningen anfört, bland annat, följande:

Anledningen till den avsevärda förhöjningen av det nuvarande anslaget vore, att nya viktiga standardiseringsarbeten blivit aktuella, vilka enligt kommissionens bestämda uppfattning måste lösas med bidrag av statsmedel. I första hand vore det härvidlag standardisering inom byggnadsområdet, som snarast borde igångsättas och fortlöpande behandlas med all energi, ävensom standardiseringen inom järn- och metallområdet. De av kommissionen tillstyrkta höjningarna av bidragen till de organisationer, vilka tidigare åtnjutit bidrag, ansågo kommissionen väl motiverade. Kommissionen vore fullt medveten om, att det statsfinansiella läget gjorde det svårt att tillfredsställa alla de krav på statsanslag, som restes från skilda håll. Standardisering vore emellertid en verksamhet, som direkt lönade sig; de medel, som lades ned på standardisering, komme både producenter och konsumenter till godo i form av billigare tillverkning och lägre priser. Under nuvarande tider, då staten i så hög grad ökat sina varuinköp och även sin produktion, måste det anses naturligt, att dess intresse för standardiseringsverksamhetens utveckling vore större än under normala förhållanden.

Över Sveriges standardiseringskommissions framställning har kommerskollegium den 10 oktober 1941 avgivit infortrat utlåtande och har kollegium därvid tillika överlämnat ett av kollegium från Sveriges industriförbund inhämtat yttrande.

Sveriges industriförbund har förklarat sig till alla delar biträda kommissionens framställning.

Kommerskollegium anför för egen del följande:

Såsom belysande för standardiseringsarbetets alldeles särskilt stora värde under nuvarande tidsförhållanden finge erinras, att hithörande verksamhet i dess nuvarande moderna form räknade sin tillblivelse från världskrigsåren 1914—1918, då en enhetlig masstillverkning av krigsmateriel skulle organiseras i de stora krigförande länderna. Det internationella arbete på området, som därefter under efterkrigsåren så småningom tog fart

— och inom vilket Sverige intagit en förhållandevis framträdande plats — hade självfallet under de båda sista åren lidit hårt avbräck. I stället hade den inhemska produktionens standardisering blivit ett så mycket viktigare dagsproblem på grund av de stora leveranserna till försvaret liksom också på grund av den hårda nödvändigheten av en strängare hushållning med tillgängliga produktionsmedel.

Det förtjänade måhända omnämnas, att standardiseringen omfattats med allra största intresse av de beställande militära myndigheterna. Av grundläggande betydelse vid de militära statsbeställningarna hade varit de arbeten, som tidigare under standardiseringskommissionens ledning utförts. Såsom belysande för möjliga besparingar även på ett jämförelsevis begränsat område finge omnämnas att, enligt vad kollegium erfarit, kostnaderna för vissa verktyg för en del militära beställningar kunnat genom standardisering nedbringas med i runt tal femtio procent.

Även om alltså en utvidgning av standardiseringsverksamheten i och för sig vore önskvärd och även om goda skäl kunde anföras för ett utsträckt statsunderstöd på området, tvingade dock det statsfinansiella läget till begränsningar i statsanslagen, av vilka begränsningar jämväl sådana allmän-gagnande sammanslutningar som standardiseringskommissionen ej kunde undgå att drabbas.

Vad sålunda först anginge *kommissionens* egen bidragspost, vilken föresloges höjd från 15,000 till 18,000 kronor, hade bland annat de i samband med flyttning ökade hyresomkostnaderna åberopats som skäl för en sådan höjning. Inom kommissionens nya lokal inrymdes emellertid även den nya metallavdelningen, och i den mån nämnda avdelning, såsom skäligt torde vara, härför påfördes hyra kunde viss besparing beräknas i kommissionens egen hyreskostnad. Med beaktande härav torde man kunna räkna med, att ifrågavarande bidragspost även för nästa budgetår skulle kunna begränsas till 15,000 kronor.

I anslaget till *svenska elektriska kommissionen* hade likaledes föreslagits en höjning, nämligen från 8,500 till 10,000 kronor. Även för denna gren av verksamheten torde den statliga insatsen få begränsas till det nuvarande beloppet av 8,500 kronor.

Den största av de föreslagna bidragsposterna representerades av det föreslagna nya statsanslaget på 50,000 kronor till *standardisering inom byggnadsområdet*. I detta avseende finge kollegium erinra, att kollegium tidigare i utlåtande av den 30 juni 1941 tillstyrkt bifall till en av kommissionen gjord framställning i enahanda syfte.

En annan avsevärd, likaledes ny post vore den på 20,000 kronor till *standardisering av vissa metaller*. Under hänvisning till handlingarna i ärendet ville kollegium för egen del vitsorda denna nya standardiseringsgrens stora betydelse. Huvudsyftet därmed vore främst att åvägabringa en bland fackmännen som synnerligen önskvärd ansedd större enhetlighet i fråga om leverans- och provningsbestämmelser för metallvaror. Ifrågavarande standardiseringsarbete beräknades kunna slutföras under det kommande budgetåret, varför anslaget till metallavdelningen borde få karaktären av ett engångsanslag. Med hänsyn härtill och till de jämförelsevis stora bidrag från andra håll, som för ändamålet kunde disponeras, torde emellertid statens anslag till metallavdelningen kunna begränsas från angivna 20,000 till 15,000 kronor.

Till sist ville kollegium ifrågasätta, huruvida de nya statsbidragen till *kommittén för standardisering av smörjmedel* med 500 kronor och till *jernkontoret* med 2,000 kronor ej skulle kunna inbesparas utan att dessa båda grenar av standardiseringsarbetet dock behövde äventyras.

Med vad sålunda anförts hade kollegium ej avsett att redan nu fastlåsa någon ny plan för nästkommande års tilldelning av statsmedel till standardiseringsverksamheten. De av kollegium såsom möjliga antydda reduktionerna slutade på ett totalbelopp av 12,000 kronor, och med utgångspunkt härifrån ansåge sig kollegium kunna tillstyrka att nästkommande års anslag till standardiseringskommissionen bestämdes till 150,000 kronor.

I det av standardiseringskommissionen äskade beloppet 163,000 kronor *Departementets chefen.* är, såsom framgår av det sagda, inräknat ett belopp av 50,000 kronor avseende bidrag för igångsättande av standardiseringsverksamhet inom byggnadsområdet. Frågan om upptagande av byggnadsteknisk standardisering äger samband med det av mig förut i dag under punkt 40 omnämnda, av utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande bebådade förslaget om anslag till byggnadsforskning. Då det synes lämpligt, att båda spörsmålen behandlas i ett sammanhang, torde frågan om bidrag till byggnadsstandardisering böra nu utbrytas. Jag torde, sedan utredningens förslag inkommit och granskats, få ånyo anmäla frågan för Kungl. Maj:t.

Vad standardiseringsverksamheten i övrigt angår måste densamma otvivelaktigt tillmätas väsentlig betydelse såväl för den enskilde företagaren som för folkhushållet i dess helhet. I likhet med kommerskollegium tillstyrker jag, att möjlighet beredes till viss utvidgning av verksamheten under nästa budgetår. Beträffande storleken av det statsbidrag, som bör avses för ändamålet, synes kollegii förslag lämpligen böra följas. Jag tillstyrker alltså ett anslag för budgetåret 1942/43 å 100,000 kronor.

För åtnjutande av detta anslag torde liknande villkor böra tillämpas som de, vilka gälla för anslaget innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *anslag* av .. kronor 100,000.

[48.] **23. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, förslagsanslag.** Jämlikt föreskrift i lagen den 30 juni 1938 (nr 458) angående ändrad lydelse av 2, 3 och 15 §§ lagen den 27 juni 1902 (nr 71), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, skall innehavare av elektrisk starkströmsanläggning, till vilken Konungen meddelat tillstånd, vara skyldig att, på framställning av den som nyttjar elektrisk ström från anläggningen eller önskar komma i åtnjutande därav, för åstadkommande av skälig prissättning underkasta sig reglering av priset för strömmens tillhandahållande. Prisregleringen skall verkställas av en särskild nämnd, bestående av fem av Konungen för viss tid förordnade ledamöter. Instruktion för nämnden har utfärdats den 17 november 1939 (nr 807). Kostnaderna för nämndens verksamhet skola bestridas av allmänna medel. Bestämmelser i sistberörda ämne äro meddelade i brev till statskontoret den 26 april 1940.

För bestridande av kostnaderna för nämndens verksamhet under budgetåret 1941/42 har anvisats ett förslagsanslag å 1,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Belastningen under anslaget har för budgetåret 1940/41 uppgått till i runt tal 2,500 kronor. För nästa budgetår synes anslaget böra upptagas till förslagsvis 2,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *förslagsanslag*
av ..... kronor 2,000.

D. Sjöfart och handel.

[49.] 1. **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1941/42 anvisat ett förslagsanslag å 281,800 kronor.

Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat:	
1 generallotsdirektör	B 3
2 byråchefer	A 30
1 överfyringenjör	A 30
2 fyringenjörer	A 26
1 sekreterare	A 26
1 byråingenjör	A 24
1 kamrerare	A 22
1 aktuarie	A 21
1 notarie	A 21
1 byggmästare	A 20
1 materialförvaltare	A 20
2 verkmästare	A 20
1 registrator	A 11
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
1 kontorsbiträde	A 4
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kassör och bokhållare	A 21
1 verkmästare	A 21

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än den 20:e.

1 byråingenjör ..... Eo 24.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för lotsstyrelsen har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	174,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	71,300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	36,500

Summa förslagsanslag kronor 281,800.

I skrivelse den 27 augusti 1941 har *lotsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för bestridande av styrelsens avlöningskostnader under budgetåret 1942/43 till 291,000 kronor, därav 206,700 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 49,800 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 34,500 kronor till rörligt tillägg.

Lotsstyrelsen erinrar inledningsvis, att styrelsen vid sin beräkning av avlöningsanslaget utgått från de förslag, styrelsen i utlåtande den 1 juli 1941 framställt i anledning av ett av särskilda sakkunniga den 21 maj 1941 framlagt betänkande angående revision av den till civila avlöningsreglementet fogade tjänsteförteckningen. Enligt styrelsens ifrågavarande förslag borde två fyringenjörsbefattningar i A 26 ombildas till förste fyringenjörsbefattningar i A 27, byggmästarbefattningen i A 20 och e. o. byråingenjörsbefattningen i Eo 24 ombildas till fyringenjörsbefattningar i A 26, den nuvarande byråingenjörsbefattningen i A 24 — vid bifall till berörda förslag angående fyringenjörsbefattningarna — överföras till övergångsstat, en kanslibiträdesbefattning i A 7 utbytas mot en kassörsbefattning i lägst A 14, registratorsbefattningen i A 11 uppflyttas till A 14, en assistentbefattning i Eo 14 utbytas mot en ordinarie assistentbefattning i A 14, en kansliskrivarebefattning i Eo 11 utbytas mot en ordinarie kansliskrivarebefattning i A 11, en arvodesbefattning, närmast motsvarande kansliskrivare, omändras till en ordinarie kanslibiträdesbefattning i A 7, en skrivbiträdesbefattning i Ex 2 utbytas mot en ordinarie skrivbiträdesbefattning i A 2 samt en skrivbiträdesbefattning i Ex 2 utbytas mot en extra ordinarie skrivbiträdesbefattning i Eo 2.

Styrelsen anför vidare följande:

Den nuvarande innehavaren av befattningen som fyringenjör för fartygs- och maskinärenden komme att i december månad 1941 uppnå stadgad pensionsålder. För att vid rekrytering å denna befattning, till vars erhållande icke kunde ifrågakomma någon redan vid lotsverket anställd tjänsteman,

kunna förvärva en för föreliggande arbetsuppgifter kvalificerad person skulle det vara av stort värde, om förslaget att ombilda fyringenjörsbefattningarna i lönegraden A 26 till förste fyringenjörsbefattningar i lönegraden A 27 snarast förelades riksdagen.

Byggmästartjänsten i lönegraden A 20 vore alltjämt vakant, enär det visat sig icke vara möjligt att för vikariatsförordnande å denna förvärva person med den teoretiska och praktiska utbildning, som styrelsen vore i trängande behov av; samma resultat vore att vänta vid ett återbesättande av befattningen. Den nuvarande anordningen med två tillfälliga biträden, nödvändiggjord genom den stora anhopningen av mera kvalificerade arbetsuppgifter å fyringenjörskontorets byggnadsavdelning, vore icke önskvärd. På grund härav och för att trygga en nöjaktig rekrytering av ingenjörspersonal å fyringenjörskontoret vore det angeläget att förslaget om utbyte av byggmästartjänsten mot en fyringenjörstjänst i lönegraden A 26 snarast förelades riksdagen.

Vid omprövning av nämnda ingenjörsbefattningars löneställning borde även frågan om utbyte av e. o. byråingenjörstjänsten i lönegraden Eo 24 mot fyringenjörstjänst i lönegraden A 26 bringas till sin lösning.

Såsom styrelsen framhållit i sitt utlåtande den 1 juli 1941 vore det jämväl med hänsyn till betydelsen av att hos styrelsen kunna bevara den personal, som vunnit lokalkännedom rörande lotsverkets utefter rikets kuster spridda anläggningar och inhämtat erfarenhet beträffande de ofta säregna arbetsuppgifter, som åläge styrelsens tekniska personal, av största vikt att kunna erbjuda denna personal en någorlunda tillfredsställande löneställning. I sin tjänsteutövning hade dessa befattningshavare ofta att självständigt taga ställning till frågor, som ej sällan gällde betydande ekonomiska värden. Av statsekonomiska skäl måste det därför vara ett angeläget intresse att ha tillgång till väl kvalificerad personal för befattningarna ifråga. I jämförelse med vad staten hade att i ekonomiskt hänseende vinna genom att disponera fullgod och erfaren teknisk arbetskraft, vore de ökade löneutgifter, som den av styrelsen föreslagna löneregleringen skulle ha till följd, endast av ringa betydelse.

De föreslagna utbytena av en e. o. assistentbefattning i lönegraden Eo 14 mot en ordinarie assistentbefattning i lönegraden A 14 samt av en e. o. kansliskrivarebefattning i lönegraden Eo 11 mot en ordinarie kansliskrivarebefattning i lönegraden A 11 grundade sig på de principer, som förenämnda sakkunniga i berörda betänkande framlagt beträffande skrivbiträdes- m. fl. befattningar. De av styrelsen i sitt utlåtande över betänkandet påvisade missförhållandena, som för successorerna å dessa tjänstemäns egna ordinarie befattningar följde av den nuvarande ordningen, talade med styrka för att de föreslagna utbytena av befattningarna borde utan dröjsmål komma till stånd. I anslutning till de principer, som samma sakkunniga anlagt, hade styrelsen jämväl föreslagit att en extra skrivbiträdesbefattning i lönegraden Ex 2 utbyttes mot en ordinarie skrivbiträdesbefattning i lönegraden A 2.

För de arbetsuppgifter med förande av matriklar över personalen å lots- och fyrstaten samt av prickrullor m. m., vid vilka arbetsuppgifters fullgörande ej minst med hänsyn till personalens storlek och verksamhetens omfattning krävdes stor noggrannhet och omsorg, fordrades å lotsbyrå tillgång till en för dessa uppgifter lämpad, väl kvalificerad tjänsteman. Lotsbyråchefen, som närmast vore ansvarig för att dessa arbetsuppgifter behörigen fullgjordes, borde snarast erhålla den förstärkning av arbetskrafterna å byrå, som den föreslagna nya ordinarie kanslibiträdesbefattningen i lönegraden A 7 skulle innebära.

I avseende å medelsberäkningen anför styrelsen:

Beträffande anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* finge styrelsen till en början lämna en redogörelse för anslagsbehovet för budgetåret 1942/43 utan hänsyn tagen till de ändringsförslag i fråga om tjänste- och personalförteckningarna, för vilka styrelsen i det föregående redogjort. Från angivna utgångspunkt torde, liksom enligt gällande stat, lön icke böra under denna anslagspost beräknas till den i staten upptagna kontorsbiträdestjänsten, då innehavaren härav bestrede högre extra ordinarie tjänst (Eo 11). Beträffande befattningen som fyringenjör i lönegraden A 26 för fartygs- och maskinären, vilken befattning såsom förut nämnts bleve ledig genom innehavarens avgång med pension, vore att uppmärksamma stadgandet i 28 § 3 mom. instruktionen för lotsverket, enligt vilket stadgande för anställning såsom ordinarie fyringenjör i allmänhet fordrades att ha under minst två år tjänstgjort såsom tillförordnad fyringenjör. För den, som under budgetåret 1942/43 kunde komma att uppehålla denna tjänst, ansåge sig styrelsen därför allenast böra beräkna lön enligt reglerna för vikariatslön. Då kostnadsökningen på grund av löneklassuppflyttningar kunde beräknas till omkring 1,230 kronor och kostnadsminskningen för nämnda fyringenjörstjänst till omkring 1,300 kronor, saknades enligt styrelsens uppfattning anledning att i beräkningen av anslagsposten från här angiven utgångspunkt beträffande tjänste- och personalförteckningarna föreslå någon ändring.

Styrelsen hade emellertid, såsom inledningsvis anförts, ansett medelsanvisningen böra för nästa budgetår beräknas med hänsyn tagen till de av styrelsen framställda förslagen till ändringar i tjänsteförteckningen. Därvid hade dock hänsyn icke tagits till styrelsens förslag att utbyta en kanslibiträdesbefattning i lönegraden A 7 mot en kassörsbefattning i lägst lönegraden A 14. Denna tjänst skulle nämligen jämlikt anmärkning till personalförteckningen hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren i lönegraden A 21 kvarstode i tjänst. Denne tjänsteman uppnådde pensionsåldern först i april månad 1948.

De föreslagna ändringarna medförde en kostnadsökning under anslagsposten till ordinarie tjänstemän med 31,629 kronor och en kostnadsminskning under anslagsposten till icke-ordinarie personal med 22,638 kronor eller för de båda anslagsposterna tillhoppa en nettoökning med 8,991 kronor. Denna kostnadsökning framstode såsom skäligen blygsam med hänsyn till de fördelar, som därmed stode att vinna. Under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän tillkomme det belopp av 1,100 kronor, vartill kostnaderna beräknades stiga med hänsyn till beräknade löneklassuppflyttningar för övriga ordinarie tjänstemän. Denna post borde sålunda uppräknas med sammanlagt $(31,629 + 1,100 =) 32,729$ kronor eller med i runt tal 32,700 kronor från 174,000 kronor till 206,700 kronor. Styrelsen hade emellertid, som förut nämnts, funnit sig kunna föreslå, att den nuvarande byråingenjören i lönegraden A 24, i samband med ett förverkligande av förslaget om fyringenjörsbefattningar i lönegraderna A 26 och A 27, försöksvis överfördes till övergångsstat. I anslagsposten till ordinarie tjänstemän inginge för närvarande lön till denne byråingenjör med 10,000 kronor. Vid byråingenjörens avgång från befattningen — han uppnådde pensionsåldern i november månad 1947 — skulle alltså, om den ändrade organisationen komme att visa sig hållbar, en kostnadsminskning i stället för en kostnadsökning uppstå. Skulle emellertid vid byråingenjörens avgång från tjänsten organisationen ej vara tillfyllest, tänkte sig styrelsen, såsom redan i utlåtandet den 1 juli 1941 framhållits, den begränsningen att en förstärkning av arbetskrafterna finge

ske allenast med en tjänsteman, placerad i lägre lönegrad än den 21:a, eventuellt genom att för speciella arbetsuppgifter anställa tillfällig arbetskraft.

Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Bortsåges till en början från de minskningar i anslagsbehovet, som skulle uppstå vid bifall till styrelsens förut omförmälda förslag om ändring från icke ordinarie till ordinarie av vissa befattningar hos styrelsen, skulle för bestridande av kostnader för löneklassuppflyttningar en höjning av anslagsposten för budgetåret 1942/43 erfordras med i runt tal 1,100 kronor och anslagsposten sålunda av denna anledning behöva höjas till 72,400 kronor.

Styrelsen ansåge sig emellertid till grund för beräkningen av medelsbehovet böra lägga omförmälda förslag till ändring av vissa befattningar hos styrelsen. Enligt detta förslag skulle från det beräknade beloppet 72,400 kronor lönekostnader till ett sammanlagt belopp av 22,638 kronor bortfalla och medelsbehovet sålunda minskas till i runt tal 49,800 kronor. I detta belopp ansåge styrelsen kunna inrymmas den kostnadsökning, som uppstode vid ändring av en skrivbiträdestjänst från extra till extra ordinarie. Styrelsen finge alltså föreslå, att anslagsposten för budgetåret 1942/43 upptoges till 49,800 kronor.

Enär belastningen å anslagsposten till *rörligt tillägg* under budgetåret 1940/41 uppgått till i runt tal 34,500 kronor, finge styrelsen föreslå, att denna post för budgetåret 1942/43 upptoges till nämnda belopp.

*Departements-
chefen.*

De vid lotsstyrelsen anställda fyringenjörerna förestå närmast under överfyringenjören var och en sin särskilda avdelning inom verket. Sålunda handhar för närvarande den ene vatten- och husbyggnadsärenden, medan den andre svarar för ärenden rörande fartyg och maskiner. Förutom den tekniska ledningen av ifrågakommande, ofta synnerligen krävande arbeten ankommer på dessa befattningshavare handläggningen av frågor om upphandling av material, slutande av leveranskontrakt m. m. Med hänsyn såväl till de arbetsuppgifter, vilka åvila nämnda befattningshavare, som till de kompetensfordringar, vilka måste ställas på desamma, synes en förbättrad lönegradsplacering vara starkt motiverad. Jag tillstyrker den av lotsstyrelsen föreslagna uppflyttningen av ifrågavarande befattningshavare från lönegraden A 26 till lönegraden A 27.

Vad i övrigt angår lotsstyrelsens förslag om uppflyttning i högre lönegrad eller överförande å ordinarie stat av vissa befattningshavare torde desamma böra genomföras allenast i den utsträckning som förordas av chefen för finansdepartementet vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. I överensstämmelse med vad därvid anföres torde byggmästarbefattningen i lönegraden A 20 böra ombildas till byråingenjörsbefattning i lönegraden A 24 samt den extra ordinarie byråingenjörsbefattningen i lönegraden Eo 24 böra överföras till ordinarie stat i lönegraden A 24.

Vid bifall till vad nu tillstyrkts samt under beaktande av det av styrelsen omförmälda ökade medelsbehovet för löneklassuppflyttning skulle anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän behöva upptagas till 184,900 kronor och anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal till 63,700 kronor. Då kostnaderna för rörligt tillägg torde böra beräknas till 37,500

kronor, skulle de sammanlagda avlöningskostnaderna utgöra (184,900 + 63,700 + 37,500 =) 286,100 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Personalförteckning.		
Befattning		Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1	generallotsdirektör	B 3
2	byråchefer	A 30
1	överfyringenjör	A 30
2	fyringenjörer	A 27
1	sekreterare	A 26
3	byråingenjörer	A 24
1	kamrerare	A 22
1	aktuarie	A 21
1	notarie	A 21
1	materialförvaltare	A 20
2	verkmästare	A 20
1	registrator	A 11
1	förste expeditionsvakt	A 7
2	kanslibiträden	A 7
2	expeditionsvakter	A 5
1	kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat

1	kassör och bokhållare	A 21
1	verkmästare	A 21.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst;

dels godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 184,900
2.	Avlöningar till icke-ordinarie personal »	63,700.
3.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37,500

Summa förslagsanslag kronor 286,100;

Tionde huvudtiteln.

dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av ..... kronor 286,100.

[50.] **2. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 6,109,000 kronor. Den 4 april 1941 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.**Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.**

3 lotskaptener	A 27
3 »	A 26
6 lotslöjtnanter	A 20
1 distriktsfyrmästare	A 12
6 expeditionsbiträden	A 8
6 kontorsbiträden	A 4

Lotspersonal.

15 överlotsar	A 12
22 lotsförmän	A 11
18 »	A 9
29 »	A 8
286 lotsar	A 8
77 »	A 7

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	A 12
27 » » 1:a » fyr	A 12
1 » » gasstation	A 12
6 » » 2:a klass fyrskepp	A 10
28 » » 2:a » fyr	A 10
1 » » 3:e » fyrskepp	A 8
12 » » 3:e » fyr	A 8
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	A 7
28 » » 1:a » fyr	A 7
1 » » gasstation	A 7
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	A 6
29 » » 2:a » 3:e » fyr	A 6
102 fyrbiträden	A 5

Befattning

Lönegrad

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	A 20
7 maskinister	A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 överlots	A 12
2 lotsförmän	A 11
2 »	A 9
4 lotsar	A 8

Anm. 1. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 11 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän överlotsen å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 9 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 11 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 8 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 9 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 4 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 4 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för lots- och fyrstaten har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	2,531,000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	1,032,000	
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:			
a. Lotspersonalens andel i lotspenningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,750,000	
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsvis</i>	»	160,000	
c. Ersättningar för mistsignalering, <i>förslagsvis</i>	»	20,000	
d. Fyrskeppstillägg, <i>förslagsvis</i> ..	»	100,000	
e. Krigsriskersättning, <i>förslagsvis</i> ..	»	16,000	» 2,046,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	500,000	

Summa förslagsanslag kronor 6,109,000.

I sin förenämnda skrivelse den 27 augusti 1941 har *lotsstyrelsen* framlagt förslag till beräkning av lots- och fyrstatens avlöningsanslag för budgetåret 1942/43. Förslaget slutar å en summa av 6,122,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 2,542,000 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 1,049,000 kronor, till rörligt tillägg 485,000 kronor samt till särskilda förmåner till ordinarie och

icke-ordinarie personal oförändrat belopp 2,046,000 kronor. Samtliga de under sistnämnda anslagspost upptagna delposterna hava beräknats till samma belopp, varmed de äro uppförda i den för löpande budgetår fastställda staten.

Lotsstyrelsen har till en början föreslagit vissa ändringar i den för lots- och fyrstaten gällande tjänsteförteckningen. I fråga härom anför styrelsen följande:

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna. Styrelsen finge beträffande ifrågavarande personal erinra om sitt den 1 juli 1941 avgivna utlåtande angående ett av särskilda sakkunniga avgivet betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avsåge allmänna civilförvaltningen. Vid bifall till det av lotsstyrelsen i yttrandet avgivna förslaget beträffande personalen ifråga skulle tre lotskaptensbefattningar i lönegrad A 26 uppflyttas till lönegrad A 27, sex lotslöjtnantsbefattningar i lönegrad A 20 uppflyttas till lönegrad A 22, sex expeditionsbiträdesbefattningar i lönegrad A 8 uppflyttas till lönegrad A 12 och sex kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4 uppflyttas till lönegrad A 6. Styrelsen finge emellertid framhålla, att av de nuvarande innehavarna av expeditions- och kontorsbiträdesbefattningarna två befattningshavare — ett expeditionsbiträde och ett kontorsbiträde — icke ansåges uppfylla de krav, som borde uppställas å innehavare av befattningarna vid en högre lönegradsplacering. Dessa båda befattningshavare borde sålunda uppföras å övergångsstat.

Lotspersonal. Vad anginge denna personal borde en lotsförmansbefattning i lönegrad A 9, förut tilldelad Nordkosters lotsplats och uppförd å övergångsstat, samt en lotsbefattning i lönegrad A 8, förut tilldelad Marstrands lotsplats och likaledes uppförd å övergångsstat, avföras ur personalförteckningen i anledning av att befattningarnas innehavare avgått ur tjänsten. I anslutning härtill borde anmärkning 3 till personalförteckningen ändras till att avse allenast en lotsförmansbefattning samt anmärkning 4 ändras till att avse allenast tre lotsbefattningar.

Styrelsen finge i detta sammanhang förutskicka, att styrelsen hade för avsikt att hos Kungl. Maj:t hemställa om indragning av Huvudskärs lotsplats. Vid bifall härtill borde ur personalförteckningen utgå jämväl en lotsförmansbefattning i lönegrad A 8 och en lotsbefattning i lönegrad A 7, varjämte nuvarande lotsförmannen vid lotsplatsen, G. F. B. Nyström, borde överflyttas å indragningsstat. Innehavaren av lotsbefattningen torde kunna beredas anställning vid annan lotsplats.

Fyrpersonalen. I fråga om denna personal finge styrelsen anmäla, att Grimskärs fyrplats i början av innevarande år indragits i och med färdigställandet av fasta fyrar vid Kalmarsunds djupränna. Till följd härav borde följande befattningar avföras ur personalförteckningen, nämligen en fyrmästarbefattning å 1:a klass fyr, en fyrvaktarbefattning å 1:a klass fyr samt en fyrbiträdesbefattning.

Styrelsen finge här tillika erinra om, att styrelsen i sitt förenämnda yttrande angående revision av tjänsteförteckningen hemställt, att följande befattningar måtte uppflyttas i lönegrad, nämligen befattningarna såsom fyrvaktare å 1:a klass fyrskepp, fyrvaktare å 1:a klass fyr med radiofyr, fyrbiträden å 1:a klass fyrskepp och fyrbiträden å 1:a klass fyr med radiofyr. Förslaget innebure uppflyttning av 33 fyrvaktare från lönegrad A 7 till lönegrad A 8 samt av 49 fyrbiträden från lönegrad A 5 till lönegrad A 6. Såsom styrelsen framhållit i sitt yttrande över tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande utginge styrelsen emellertid från, att uppflyttning i högre lönegrad av fyrbiträ-

dena ifråga skulle äga rum allenast beträffande sådana befattningshavare, vilka avlagt styrmansexamen eller uppfyllt av styrelsen fastställda fordringar för anställning vid 1:a klass fyr med radiofyr. Styrelsen finge meddela, att 31 befattningshavare för närvarande icke uppfyllde dessa kompetensfordringar. Styrelsen föresloge, att nämnda 31 befattningshavare uppfördes å övergångsstat samt att i en anmärkning till personalförteckningen angäves, att 31 fyrbiträden i lönegrad A 6 finge tillsättas endast i den mån 31 fyrbiträden i lönegrad A 5 å övergångsstat antingen förvärvat förenämnda kompetens eller ock avgått från sina befattningar.

Personal å tjänstefartyg. I sitt yttrande angående revision av tjänsteförteckningen hade styrelsen hemställt, att maskinistbefattningar å motordrivet tjänstefartyg måtte uppflyttas från lönegrad A 10 till lönegrad A 11. Under erinran härom finge styrelsen meddela, att två sådana befattningar för närvarande funnes vid lotsverket.

Med avseende å beräkningen av ifrågavarande avlöningsanslag har lotsstyrelsen anfört följande:

Vid beräkning av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän*, vilken post för budgetåret 1941/42 vore upptagen till 2,531,000 kronor, utginge styrelsen från att nämnda belopp, som framkommit vid den i samband med förändrad statuppställning verkställda omräkningen av vissa anslagsposter, komme att förslå för de utgifter, vilka skulle bestridas från förevarande anslagspost. Under nämnda förutsättning borde anslagsposten till följd av förenämnda personalförändringar vid Nordkosters och Marstrands lotsplatser samt Grimskärs fyrplats minskas med i runt tal 11,000 kronor till 2,520,000 kronor. — Vid bifall till styrelsens hemställan om indragning av Huvudskärs lotsplats borde posten minskas med ytterligare i runt tal 7,000 kronor till 2,513,000 kronor.

Därest styrelsens i förenämnda yttrande över tjänsteförteckningssakkunnigas betänkande framlagda förslag till uppflyttning av vissa befattningshavare i högre lönegrad skulle vinna beaktande och läggas till grund för uppgörande av tjänsteförteckning för lots- och fyrstaten, borde förevarande anslagspost uppräknas med i runt tal 29,000 kronor till 2,542,000 kronor.

Anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* hade för budgetåret 1941/42 upptagits till 1,032,000 kronor. Från denna post skulle bestridas avlöning till, bland andra, tillfälliga biträden vid lots- och fyrplatser samt å fyrskepp — vilka biträden anställdes mot dagavlöning under semestrar och annan ledighet — ävensom till förstärkning av personalen vid vissa fyrplatser under vintermånaderna. I posten inginge för avlöningar till dylika biträden ett belopp av 245,000 kronor, därav 25,000 kronor avsåge viss förhöjning av daglönerna under löpande budgetår. Till tjänstemän med lön enligt civila avlöningsreglementet utginge från och med den 1 juli 1941 kristillägg med 8 procent å lön m. m. Med hänsyn härtill ansåge styrelsen en höjning jämväl av ifrågavarande daglöner med 8 procent vara motiverad. En sådan förhöjning skulle medföra en utgiftsökning av omkring 17,000 kronor. I anledning härav torde anslagsposten böra upptagas till 1,049,000 kronor. Styrelsen hade härvid förutsatt, att det för innevarande budgetår anvisade beloppet till avlöningar till icke-ordinarie personal, vilket beräknats vid den i samband med förändrad statuppställning verkställda omräkningen av vissa anslagsposter, komme att motsvara belastningen å anslagsposten.

Vad beträffade den under anslagsposten särskilda löneformåner till ordinarie och icke ordinarie personal upptagna delposten till *kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m.* hade belastningen å ifrågavarande post, som